

၃၁ ရက် ဇန်နဝါရီလ

၂၀၂၃ ခုနှစ်

လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ

(၅၅) ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး

၂၇ ရက် ဖေဖော်ဝါရီလ - ၃၁ ရက် မတ်လ

ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှု မရှိခြင်းနှင့် တရားဝင်မှုမရှိခြင်း

မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုနှင့် နိုင်ငံတကာမှ တုံ့ပြန်မှုသဘောထားကို ဆန်းစစ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ သုတေသနစာတမ်း

အနှစ်ချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အခြေအနေများကို ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိသည့်အပြင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအများစု၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကိုလည်း မခံရသော အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု (ခေါ်) နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (ခေါ်) နစက (ခေါ်) SAC သည် တရားမဝင်အာဏာသိမ်းမှု ကျူးလွန်ခဲ့အပြီး နှစ်နှစ်အကြာတွင် အလှည့်အပြောင်းတစ်ခု ကြိုတွေ့လာရပါသည်။ လူထုက အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုကို ဆက်လက်၍ ဆန့်ကျင်ဖိဆန်နေပြီး စစ်တပ်ကလည်း ကျေးရွာများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ ဦးတည်တိုက်ခိုက်လာနေသည်ဖြစ်ရာ SAC သည် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် မတရားသဖြင့် ခံယူနိုင်ရေးအတွက် ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် အရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ လုပ်ဆောင်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာ၌ “ရွေးကောက်ပွဲ” ဟန်ပြုကျင်းပခြင်းလည်း အပါအဝင်ဖြစ်လိမ့်မည်။ ၎င်း၏ရည်မှန်းချက်မှာ ပြည်ပ၌ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၏ အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့် ဆက်ဆံမှုကို ပြန်လည်ရရှိစေရန် နှင့် ပြည်တွင်း၌ ၎င်းကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်

နိုင်ငံသားများက ထင်မှတ်လာစေရန်တို့ ဖြစ်သည့်အပြင် လူထုထောက်ခံမှုရရှိထားသော အတိုက်အခံအင်အားစုကိုလည်း အကျိုးဆက်အားဖြင့် အင်အားချိနဲ့၍ အချည်းနှီးဖြစ်သွားစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် နိုင်ငံအတွင်း တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများကို နှိမ်နင်းခြင်းတို့တွင် စစ်တပ်အနေဖြင့် အောင်မြင်ခြင်း ရှိမရှိကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရာ၌ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှနေ၍ ပါဝင်ရပါလိမ့်မည်။ ထိုတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်ကြစေရန်အလို့ငှာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများထံ ဤစာတမ်းကို တင်သွင်းအပ်ပါသည်။

ဤစာတမ်းတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ်၌ မူကြမ်းရေး၍ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ တရားနည်းလမ်းကျစွာ အာဏာသိမ်းခဲ့သည်ဆိုသော SAC ၏ အဆိုကို လေ့လာခြင်း နှင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလတည်းက ကျင့်သုံးလာခဲ့သော အခြေခံမူ ၂ ရပ်ကို အခြေခံထားသည့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများဖြင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း ဟူသည့် နည်းလမ်းနှစ်မျိုးလုံးကို အသုံးပြု၍ SAC ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုကို စိတ်ဖြာလေ့လာထားပါသည်။ ထိုသို့စိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့ရာတွင် SAC ၏ စစ်အာဏာသိမ်းမှုသည် တရားနည်းလမ်းမကျကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုခံယူမှုသည်လည်း တရားမဝင်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ကောက်ချက်ချနိုင်ခဲ့ပါသည်။

SAC ၏ အတိုက်အခံဘက်၌ မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရက်တစ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ဥပဒေပြုရေး ကဏ္ဍများမှ အဓိကခေါင်းဆောင်များသည် အစိုးရတစ်ရပ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုခေါင်းဆောင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြု၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG)၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီ (CRPH) နှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ (NUCC) တို့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြပြီး NUG ကမူ ဤအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ယူပါသည်။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် တရားဝင်အစိုးရတစ်ခု ရွေးချယ်အသိအမှတ်ပြုရာတွင် NUG သည် SAC မဟုတ်သည့် အခြားရွေးချယ်စရာတစ်ခုအဖြစ် အခိုင်အမာရပ်တည်နေပါသည်။ SAC ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုကို စစ်ဆေးရာ၌ အသုံးပြုခဲ့သော နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများဖြင့်ပင် NUG ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုကို ထပ်တူစစ်ဆေးခဲ့ရာတွင် NUG သည် ပို၍တရားဝင်နေကြောင်း ဤအစီရင်ခံစာ၌ တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် SAC တို့အကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများကို စိတ်ဖြာလေ့လာပြထားရာတွင် SAC ကို တရားမဝင်ကြောင်း ကြေညာရာရောက်ခဲ့သော (သို့) တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်

အသိအမှတ်ပြုရန် ဆိုင်းငံ့ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရာရောက်ခဲ့သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အသားပေး၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ ဆန္ဒတို့ကို ထောက်ခံအားပေးကြသော ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် SAC ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူမှုကို အတိအလင်း ငြင်းပယ်ကြရန်၊ SAC အစား NUG ကိုသာ မြန်မာနိုင်ငံသားများကို ကိုယ်စားပြုသော တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကြရန် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အထူးကိုယ်စားလှယ်က တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ SAC မှ ဟန်ပြုကျင်းပပေးမည့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ရွေးကောက်ပွဲကို အသိအမှတ်မပြုကြရန်လည်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

မြန်မာပြည်သူ့ပြည်သားများဘက်မှ ရပ်တည်ကြသော ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် SAC အတွက် လက်နက်နှင့်အရင်းအမြစ်များ မရရှိနိုင်စေရေး ဖြတ်တောက်ပိတ်ပင်နိုင်မည့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးမဟာဗျူဟာတစ်ရပ် ရေးဆွဲချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အလို့ငှာ၊ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံသားများအတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး အကူအညီများနှင့် လက်နက်မဟုတ်သော အကူအညီများ ပေးနိုင်ရန်အလို့ငှာ အစိုးရပေါင်းစုံ ယာယီအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို ချက်ချင်းဖွဲ့စည်းရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အန္တိမအားဖြင့် ထပ်မံအကြံပြုအပ်ပါသည်။

ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း နှင့် တရားဝင်မှုမရှိခြင်း - မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ တုံ့ပြန်မှုသဘောထားကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေဆိုင်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ်

ဇန်နဝါရီ ၂၀၂၃

မြန်မာ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရ မဟုတ်ပါ

မည်သည့်စံနှုန်းဖြင့် ရှိစေ့အစိုးရအဖြစ် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု (နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၊ SAC) သည် တရားဝင်အစိုးရတစ်ရပ် မဟုတ်သကဲ့သို့ ၎င်းကို ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ကူးလူးဆက်ဆံခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုသင့်ပါ။ SAC အနေဖြင့် နိုင်ငံကို ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိသည့်အပြင် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနည်းကျ တရားဝင်မှုကို ပိုင်ဆိုင်ထားခြင်းမရှိသည့် အလျောက် မြန်မာပြည်သူများအတွက် တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အစိုးရအဖြစ် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပိုင်သည့်အခွင့်မရှိပါ။

“SAC ၏ စစ်အာဏာ သိမ်းမှုသည် ဥပဒေနှင့် လျော်ညီမှုမရှိဘဲ ၎င်း အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုခြင်းသည် တရားဝင်မှု မရှိပါ။”

ဓာတ်ပုံ - ရန်ကင်းတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ အားပေးပေးထားသည့် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု ဆန့်ကျင်ရေး မှုးစည်းစာတမ်းကို ကိုင်ဆွဲ၍ ချီတက်နေစဉ်၊ ဩဂုတ် ၂၀။ © Radio Free Asia

SAC အနေဖြင့် ၎င်းသည် တရားဝင်မှုရှိကြောင်း ဝါဒဖြန့်မှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို အခွင့်အရေးရသည့် အခြေအနေတိုင်းတွင် တားဆီးပိတ်ပင်ရန် SAC က အစီအစဉ် ရေးဆွဲချမှတ်ထားသည့် အတုအယောင် ရွေးကောက်ပွဲကို လက်မခံရန်၊ မဟာဗျူဟာကျပြီး ပေါင်းစည်းနိုင်ဆောင်ရွက်သည့် ဒဏ်ပိတ်ပင်ဆို့မှုများ ချမှတ်ကာ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်ရန်၊ မြန်မာပြည်သူများအတွက် ထိရောက်လုံလောက်သည့် လူသားဆုံးစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီနှင့် အထောက်အပံ့များ ပေးအပ်ရန်၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) ကို မြန်မာပြည်သူများ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် NUG နှင့် ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုကို ထောက်ပံ့ကူညီဆောင်ရွက်နေသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် အကူအညီနှင့် အထောက်အပံ့များ ပေးအပ်ရန်အတွက် အထူးကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ တရားဝင်မှု

“နိုင်ငံတော် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီကို နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အညီ ဖွဲ့စည်းထားသောကြောင့် ၎င်း၏ တရားဝင်မှုကို မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် မရှိပေ” ဟူသည့် SAC ၏ ဖော်ပြချက်သည် လုံးလုံးလျားလျား မှားယွင်းပါသည်။

စစ်တပ်သည် သမ္မတ ဦးဝင်းမြင့်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အညီ မဟုတ်ဘဲ ရာထူးမှ ဖယ်ရှားကာ စစ်တပ်က ခန့်အပ်ထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲမဟုတ်သော ဒု-သမ္မတအား ယာယီသမ္မတအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းဖြင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ဥပဒေနှင့်အညီ ခန့်အပ်ထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများနှင့် မှန်ကန်စွာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် လွှတ်တော်အနေဖြင့် စစ်တပ်၏ သက်သေသက္ကာယမရှိသော မဲလိမ်လည်မှုဆိုင်ရာစွပ်စွဲဖော်ပြချက်များကို ဆက်လက်စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ငြင်းဆိုခြင်းသည် “အချုပ်အခြာအာဏာ ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်” ဟူသည့် SAC ၏ ဖော်ပြချက်သည် အခြေအမြစ် မရှိပေ။

ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု

SAC သည် နိုင်ငံတကာက သတ်မှတ်လက်ခံထားသည့် “ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု” ဆိုင်ရာ ဖော်ပြပုံစံနှုန်းများကို ပြည့်မီနိုင်ခြင်း မရှိပါ။

- ၁ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း
- ၂ ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိခြင်း
- ၃ ရေရှည်တည်မြဲနိုင်ရန် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အလားအလာရှိခြင်း
- ၄ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဝတ္တရားများကို လိုက်နာရန် ဆန္ဒရှိခြင်း

ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တရားဝင်မှု

SAC သည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တရားဝင်မှုရှိကြောင်း၊ တစ်နည်းဆိုရသော် ရွေးကောက်ပွဲမှ တစ်ဆင့် ဖော်ပြသည့် ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း မည်သည့်နည်းဟန်ဖြင့်မျှ ဖော်ပြပိုင်ခွင့် မရှိပေ။ အာဏာသိမ်း စစ်အုပ်စု၏ ခေါင်းဆောင် မင်းအောင်လှိုင်သည် အစိုးရ ရာထူးအတွက် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မှုမရှိဘဲ မရှိသကဲ့သို့ စစ်တပ်၏ ရုပ်သေးနိုင်ငံရေးပါတီ ဖြစ်သော USDP သည်လည်း ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရှိ အမတ်ရာထူး ၄၇၆ နေရာအတွက် ယှဉ်ပြိုင်ရာတွင် ၃၃ နေရာကိုသာလျှင် အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

မြန်မာပြည်သူလူထုက ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် ဆန္ဒပြု၍ နိုင်ငံကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို SAC ထံ ပေးအပ်ထားခြင်း စိုးစဉ်းမျှမရှိပေ။

- SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေအများစုကို သို့မဟုတ် နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။ NUG ၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့အများအပြားပါဝင်သော PDF များ နှင့် ERO များသည် မြန်မာစစ်တပ်ကို ထိရောက်စွာ ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်လျက်ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုကို ချဲ့ထွင်လျက်ရှိသည်။
- SAC သည် ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိစေရန် ပြောဆိုဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းမရှိပေ။ ၎င်း၏ အုပ်ချုပ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် နေရာအနှံ့ ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသော လက်နက်ကိုင် တော်လှန်မှု၊ ဆန္ဒဖော်ထုတ်မှုများ၊ ဆန္ဒပြမှုများနှင့် သပိတ်မှောက်မှုများက သက်သေထုလျက်ရှိသည်။
- SAC သည် ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မှုနှင့် တည်မြဲနိုင်စွမ်း ရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းအရင်းမှာမူ နေရာအနှံ့ ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသော ပဋိပက္ခများနှင့် နိုင်ငံအား စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။
- နောက်ဆုံးအနေဖြင့် SAC သည် နိုင်ငံတကာတွင် ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်သည့် ဝတ္တရားများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ထင်ရှားသိသာစွာ ပျက်ကွက်လျက်ရှိသည်။

ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း နှင့် တရားဝင်မှုမရှိခြင်း - မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ တုံ့ပြန်မှုသဘောထားကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု

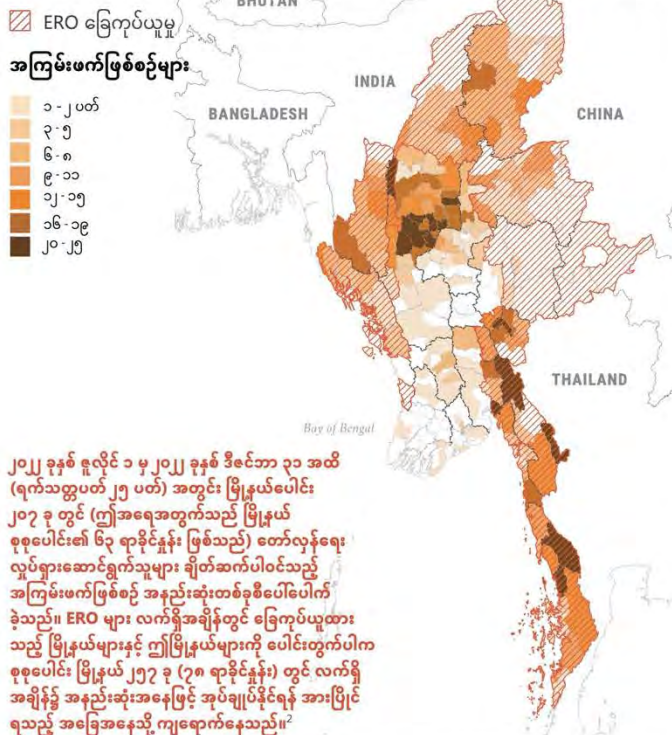
အာဏာသိမ်းမှု မတိုင်မီ ERO ခြေကုပ်ယူမှု

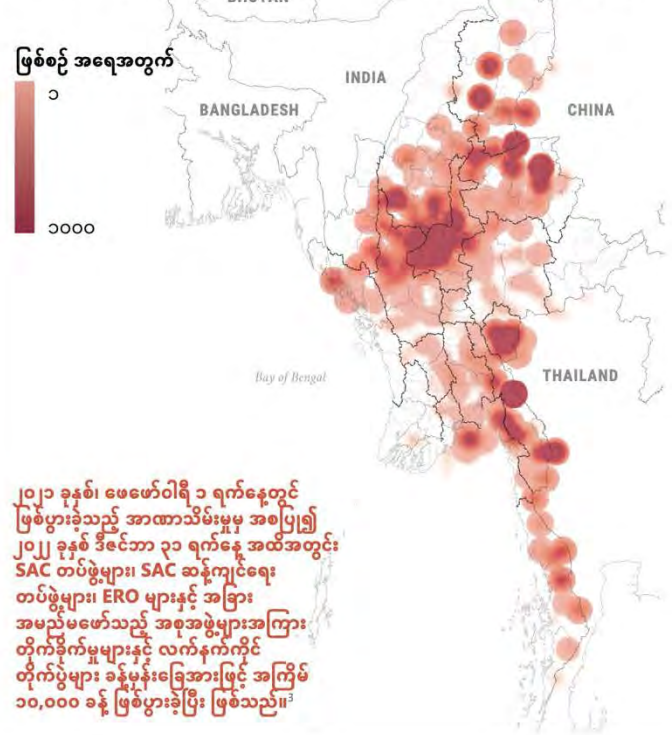
အာဏာသိမ်းမှု အလွန် ERO ခြေကုပ်ယူမှု

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ပဋိပက္ခ နယ်မြေများ (ဇူလိုင်မှ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၂၂)

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်စဉ်များ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၂၁ မှ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၂၂)

ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း နှင့် တရားဝင်မှုမရှိခြင်း - မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ တုံ့ပြန်မှုသဘောထားကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

အကြံပြုချက်များ

ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အားလုံး -

SAC နှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးများ အားလုံးကို ဖြတ်တောက်ပါ။ ၎င်းအနေဖြင့် တရားဝင်မှုမရှိကြောင်း ဝါဒဖြန့်ခြင်းကို အခွင့်အရေးရှိသည့် အခြေအနေတိုင်းတွင် တားမြစ်ပိတ်ပင်ပါ။

SAC အပေါ် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ပြစ်ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများနှင့် လက်နက်တင်ပို့ရေးဆိုင်ရာ ဝားမြစ်ချက်ကို ယခုထက် ပိုမို ခိုင်မာစေရန်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းပြုရန် အတွက် မဟာဗျူဟာကျ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ကို အစပြု ဆောင်ရွက်ပါ။ MOGE ကို ပြစ်ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ လေယာဉ်လောင်စာဆီ တင်ပို့မှုကို တားမြစ်ပိတ်ဆို့ခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးဘဏ် အပါအဝင် SAC က ထိန်းချုပ်သည့် အဓိက ဘဏ္ဍာရေးလမ်းကြောင်းများအား တားမြစ်ပိတ်ဆို့ခြင်းကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ပါ။

အတုအယောင်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရန် SAC ၏ ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်းဆိုင်ရာ SAC အနေဖြင့် ယုံကြည် လက်ခံဖွယ် အကြောင်းအရာလုံလုံသည့် ရွေးကောက်ပွဲအား ကျင်းပရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း လူ့သိက္ခာရေး ထောက်ပြ ကာ SAC နှင့် ကူးလူးဆက်ဆံရန် သို့မဟုတ် ထောက်ခံ ကြောင်း ဖော်ပြရန် ငြင်းဆိုပါ။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံမှုကို ပိုမို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပါ။ ၎င်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကာ ၎င်း၏ ရေရှည်တည်တံ့မြဲမြံမှုအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်စေ ရန်အလို့ငှာ NUG နှင့် ERO များအကြား ယုံကြည်မှုမြှင့်တင် တည်ဆောက်ခြင်းအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက် အကူ အပါအဝင် သင်လေ့ရှိသော အထောက်အပံ့များ စီစဉ် ပေးအပ်ခြင်းကို စတင်ဆောင်ရွက်ပါ။

ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုကို ထောက်ပံ့ကူညီနေသည့် ERO များနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ကာ ၎င်းတို့အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူနှင့် အရင်းအမြစ်များ စီစဉ် ပေးအပ်ပါ။

SAC အတွက် ဘဏ္ဍာရေး သို့မဟုတ် ပစ္စည်းပစ္စယ အထောက် အပံ့များ ပေးအပ်ရန် ငြင်းဆိုပါ။

ASEAN အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ -

SAC နှင့် ဆက်ဆံပတ်သက်မှုများကို လူ့သိက္ခာရေး ဖြတ်တောက်၍ ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ရှုတ်ချပါ။ လူ့ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို အဆုံးသတ်ရန်၊ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများကို လွှတ်ပေးရန် နှင့် ပြည်သူ့လူထု၏ ဆန္ဒ ကို ထင်ဟပ်မှုရှိသော တရားဝင် အစိုးရတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းချမှတ် မှုကို ခွင့်ပြုရန် SAC ကို တိုက်တွန်းပါ။

မိမိတို့၏ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်အတွင်း နိုင်ငံတကာ၏ ပြစ်ဒဏ် ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း ကို ထောက်ပံ့ကူညီကာ SAC ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါ။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံမှုကို ပိုမိုမြှင့် တင်ဆောင်ရွက်ပါ။ ဒေသတွင်း အစည်းအဝေးများသို့ NUG ကို ဖိတ်ခေါ်တက်ရောက်စေပြီး ပိုမိုကြီးမားလာသည့် လူသား ချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာဘေးကို ကိုင်တွယ် ပြေငြိမ်းခြင်း အပါအဝင် အရေးပါသော စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ၎င်း၏ တစ်ဖက်ခြား၍ တန်ဖိုးမြင့်မားသော ရှုမြင်ချက်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကိုရယူ အသုံးပြုကာ ၎င်း ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကာ ၎င်း၏ ရေရှည်တည်တံ့မြဲမြံမှုအတွက် သင့်လျော်သော အထောက်အပံ့များ စီစဉ်ပေးအပ်ခြင်းကို

စတင်ဆောင်ရွက်ပါ။ ဤအထောက်အပံ့များတွင် NUG နှင့် ERO များအကြား ယုံကြည်မှုမြှင့်တင်တည်ဆောက်ခြင်း အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူလည်း ပါဝင် ပါသည်။

ERO များနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ကာ ၎င်းတို့ အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူနှင့် အရင်းအမြစ် များ စီစဉ်ပေးအပ်ပါ။

ရှုရှား-ယူကရိန်း ပဋိပက္ခနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်ဒဏ်ခတ် ပိတ်ဆို့မှုများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ အရေးအခင်းအတွက် ဆောင်ရွက်ထားခြင်း မရှိသည့် ဩစတြေးလျ၊ ဂျပန်၊ နယူးဇီလန် နှင့် ကိုရီးယား ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတို့ အားလုံးအနေဖြင့် SAC နှင့် ၎င်း၏ အကျိုးစီးပွားများအပေါ် ပြစ်ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများ ချမှတ် ရန်အတွက် ချက်ချင်းဆောင်ရွက်ပါ။

ဘယ်လားရစ်၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ရုရှား၊ ဆော်ဒီ အာရေဗျ နှင့် သီရိလင်္ကာ -

SAC ကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနည်းဟန်ဖြင့် တရားဝင်စေခြင်းအတွက် အရေးပါသည့် မူဝါဒများနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်၍ ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကုန်းမြေ သို့မဟုတ် ရေကြောင်း နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် SAC က ထိန်းချုပ်ထား သည့် ပိုင်နက်နယ်မြေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအတွက် သီးသန့်သော ကူးလူးဆက်ဆံခြင်းပြုရန် ကန့်သတ်ချမှတ်ကာ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ပါ။

မြန်မာစစ်တပ်အတွက် ဘဏ္ဍာရေး သို့မဟုတ် ပစ္စည်းပစ္စယ အထောက်အပံ့ ပေးအပ်ခြင်း မပြုပါနှင့်။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ -

မြန်မာပြည်သူ့လူထု၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အစိုးရ ဖြစ်ကြောင်းကို တတိန်သမျှ အမြင်မားဆုံး အတိုင်းအတာ အထိ ဖော်ပြနိုင်ရန်အလို့ငှာ ထောက်ခံအားပေးသူ အရေအတွက်ကို ဆက်လက်၍ တိုးမြှင့်ချထွင်ပါ။

ရိုဟင်ဂျာ အပါအဝင် အခြားသော တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု များကို အစိုးရအတွင်း ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အဓိပ္ပါယ်လေးနက်ပြည့်ဝသည့် အနေအထားသို့ ရောက်ရှိစေ ရန် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပါ။

ငြိမ်းချမ်း၍ ဒီမိုကရေစီ နည်းကျသော အနာဂတ် မြန်မာနိုင်ငံ အတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ မူဘောင် နှင့် လုပ်ငန်းစဉ် ERO များ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း နှင့် အခြားသော အကျိုးသက်ဆိုင်သူများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှု များကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ကာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ စတင် ဆောင်ရွက်ပါ။

ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ၊ အထွေထွေ ညီလာခံ နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ -

SAC ၏ "ရွေးကောက်ပွဲ" အမည်တပ်သတ်မှတ်ကာ ဆောင်ရွက် မှုကို တရားဝင်မှု မရှိကြောင်း ဖော်ပြ၍ ငြင်းဆိုပါ။

SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုထားခြင်း မရှိကြောင်း အတည်ပြုဖော်ပြပါ။

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား NUG နှင့် ကူးလူးဆက်ဆံကာ အသိ အမှတ်ပြုရန် တိုက်တွန်းခြင်း အပါအဝင် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရအတွက် ထောက်ခံအားပေးမှုကို ဖော်ပြ ပါ။

ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ -

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား စည်းဝေးပွဲများသို့ ဖိတ်ခေါ်ခြင်းမပြုမီ SAC ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်နိုင်မှု မရှိစေရန်အတွက် အပြည့်အ ဝစုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ဆောင်ရွက်ပါ။ ဥပဒေရေးရာ ကုလသမဂ္ဂရုံး - မည်သည့် ကုလသမဂ္ဂ စည်းဝေးပွဲ သို့မဟုတ် အစည်းအဝေး မဆိုသည့် SAC ကို ဖိတ်ခေါ်ခြင်းမပြုသင့်ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ စီမံကိန်းများ နှင့် ဆက်စပ်အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးထံသို့ သွန်သင်ချက်ပေး ပါ။

ဒေသတွင်းနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးနှင့် အထောက်အကူ ပေးရေး အဖွဲ့အစည်းများ -

၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပရန် စီစဉ်ထားသည့် SAC ၏ ရွေးကောက်ပွဲကို ထောက်ခံမှုမရှိကြောင်း အတိအလင်း ကြေညာ၍ ငြင်းဆန်ပြီး ယခုကြိုတွေ့နေရသည့် တစ်ဘက် စောင်းနင်း အခြေအနေတွင် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း လူ့သိက္ခာရေး ဖော်ပြကာ ရွေးကောက်ပွဲကို မည်သည့်နည်းဟန်ဖြင့်မျှ ထောက်ခံခြင်းမပြုရန် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပါ။

အလှူငွေများ -

ထောက်ပံ့မှုကို လက်ခံရယူသူများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲပေးမှုကို ကျင့်သုံးပါ။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ငန်းလည်ပတ် ဆောင်ရွက်နေသည့် NGO များအနေဖြင့် ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ နှင့် အထောက်အပံ့ကို ရယူလက်ခံနိုင်ရန်အတွက် SAC ထံတွင် မှတ်ပုံတင်ထားမှုရှိရန် သတ်မှတ်လိုအပ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ပါ။

ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း နှင့် တရားဝင်မှုမရှိခြင်း - မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ တုံ့ပြန်မှုသဘောထားကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

၁။ မြေပုံများအတွက် အချက်အလက်များကို အထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့် ပူးပေါင်း၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ ဆန်းစစ်သူများသည် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများကထုတ်ဝေသည့် မြေပုံများနှင့် ထုတ်ပြန်ချက်များ ပါဝင်သော မူလရင်းမြစ်အချက်အလက်များ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာနှင့် တွေးခေါ်ပိုင်ခြင်းမှ အစီရင်ခံစာများ ပါဝင်သော ဒုတိယဆင့်ဖွားရင်းမြစ်အချက်အလက်များနှင့် ပဋိပက္ခ မှတ်တမ်းမှတ်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များအား ပေါင်းစည်းတွက်ချက်အသုံးပြုကာ ပြင်ဆင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှ စတင်၍ လူမှုမီဒီယာ၊ သတင်းအစီရင်ခံချက်များ နှင့် မြန်မာဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ထိုင်းဘာသာ နှင့် တရုတ် (မန်ဒရင်) ဘာသာအပြင် ဂျပန်၊ ရုရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ အိန္ဒိယ၊ အိန္ဒိယ၊ လီဆွား၊ ဝါ တအာင်း နှင့် ဟင်ဒီ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြောဆိုအသုံးပြုလျက်ရှိသည့် အဓိက တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် အခြားသော အွန်လိုင်းရင်းမြစ်များတွင် ဖော်ပြပါဝင်သည့် လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန်အသိပေးသော ပဋိပက္ခ ဖြစ်စဉ်များကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ သုတေသီများအနေဖြင့် လက်ခံရရှိသည့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်စဉ် အစီရင်ခံချက်များကို မြေပုံရင်းမြစ်များနှင့် ဆက်သွယ်၍ အတည်ပြုလေ့ရှိသည်။ The Asia Foundation, The Contested Areas of Myanmar: Subnational Conflict, Aid, and Development, 16 Oct 2017, <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/10/ContestedAreasMyanmar-Report.pdf> ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ (မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပဋိပက္ခနယ်မြေများအကြောင်း အသေးစိတ် လေ့လာထားသည့် လေ့လာချက် ဖြစ်ပြီး "မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ အနက် ၁၀၈ မြို့နယ်ခန့် [သို့မဟုတ် ၃၆ ရာခိုင်နှုန်း] သည် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပဋိပက္ခ နှင့် ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်သော တင်းမာမှုများကြောင့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ထိခိုက်ခံစားရကြောင်း" တွေ့ရှိခဲ့သည်။)

၂။ ဤအချက်သည် SAC အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၂ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာလျှင် ထိန်းချုပ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပါ။ SAC အနေဖြင့် စိန်ခေါ်တိုက်ခိုက်ခံနေရသည့် ပိုင်နက်အတိုင်းအတာကို ညွှန်းဆိုဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ၃။ အထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့် ပူးပေါင်း၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ဆန်းစစ်သူများက ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၃၁ ရက်အတွင်း လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲပေါင်း ၉,၉၉၉ ခု ရှိကြောင်း အချက်အလက်စုဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။ အထူးအစီရင်ခံစာတင်သွင်းသကဲ့သို့ The International Institute of Strategic Studies က စုဆောင်းတင်ပြကာ ဆန်းစစ်ထားသည့် ACLED မှ အချက်အလက်များကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားခဲ့ကာ ၎င်းအချက်အလက်များကို The Myanmar Conflict Map, <https://myanmar.iiss.org/> တွင် ရယူကြည့်ရှုနိုင်သည်။ ဤစာကို ရေးသားချိန်တွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၃၁ ရက်နေ့အထိ ACLED အချက်အလက်ကို IISS တွင် ရယူနိုင်ပြီး လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲပေါင်း ၉,၈၃၃ ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

၄။ A/77/600, Report of the Credentials Committee, 12 Dec 2022.
၅။ Tempo, Indonesian Foreign Minister: Myanmar Junta to Not Dictate ASEAN, 29 Dec 2022, <https://en.tempo.co/read/1673692/indonesian-foreign-minister-myanmar-junta-to-not-dictate-asean>
*ဤမြေပုံများတွင် ဖော်ပြထားသည့် အမည်များနှင့် သတ်မှတ်ချက်များကို ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် တရားဝင် အတည်ပြုထောက်ခံသည် သို့မဟုတ် လက်ခံသည်ဟု အနက်သက်ရောက်ခြင်း မရှိပါ။

မာတိကာ

၁။ နိဒါန်း 10

၂။ နည်းလမ်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် 18

၃။ နိုင်ငံတကာဥပဒေ နှင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ မူဘောင် 21

၄။ SAC သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်ခြင်း မရှိ 36

၅။ SAC သည် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိ 55

၆။ NUG သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှု ရှိသည့်အပြင် ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့်လည်း အခိုင်အမာရှိသည် 80

၇။ SAC သည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် “ရွေးကောက်ပွဲ” ဟန်ပြုကျင်းပ၍ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလိမ့်မည် 91

၈။ စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း (သို့) အသိအမှတ်မပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အခန်းကဏ္ဍ 99

၉။ နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ 159

၁။ နိဒါန်း

၁။ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင် ဦးဆောင်သည့် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု (ခေါ်) နိုင်ငံတော် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (ခေါ်) SAC သည် ၎င်းတို့ တရားမဝင်အာဏာသိမ်းခဲ့သော ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှစ၍ လူထု၏ အုံကြွတော်လှန်မှုများကို နိုင်ငံအနှံ့အပြား၌ ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ SAC လက်အောက်ခံ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ စစ်တပ်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတို့သည် ထိုအုံကြွတော်လှန်မှုများကို အမြစ်ပြတ်နှိမ်နင်းရာ၌ မအောင်မြင်သဖြင့် ကြံရာမရဖြစ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို စနစ်တကျ ချိုးဖောက်လာခဲ့သည်။ ထို့သို့ချိုးဖောက်ရာတွင် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ်ကျူးလွန်သောရာဇဝတ်မှု မြောက်နိုင်သည့်၊ စစ်ရာဇဝတ်မှု မြောက်နိုင်သည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကိုပင် ကျူးလွန်လာခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းပြီးခဲ့ချိန်မှစ၍ စစ်တပ်သည် ဆန္ဒပြသူ ထောင်ပေါင်းများစွာကို ပစ်သတ်ခြင်း၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို စစ်ကြောရေးစခန်းပို့ကာ အသက်သေသည်အထိ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ကျေးရွာအမြောက်အများကို ရွာလုံးကျွတ် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း နှင့် အရပ်သားများနေထိုင်ရာ ရပ်ရွာနှင့်စခန်းများကို ဒုံးလက်နက်နှင့် အမြောက်ကျည်များဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ ကျူးလွန်ခဲ့သည်။

၂။ မြန်မာပြည်သူပြည်သားများကို စစ်တပ်က ထိုသို့တိုက်ခိုက်သောကြောင့် နိုင်ငံအတွင်း စီးပွားပျက်ကပ်ဆိုက်ရသည့်အပြင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခြေအနေများလည်း ယိုယွင်းလာခဲ့ရသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးခဲ့ချိန်မှစ၍ ရေတွက်သော် လူပေါင်း ၁.၁ သန်းကျော်ခန့် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်ခဲ့ရပြီ ဖြစ်သည်။^၁ ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ လိုအပ်သူဦးရေသည် ၁၇.၆ သန်းခန့် ရှိလာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့အနက် သုံးပုံတစ်ပုံမှာ ကလေးငယ်များ ဖြစ်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားသည်။^၂ ထိုကိန်းဂဏန်းသည် အာဏာသိမ်းမှုမဖြစ်ပွားမီ ရှိခဲ့သော အကူအညီလိုအပ်သူ ၁ သန်းဟူသည့် ကိန်းဂဏန်းထက် သိသာစွာ တိုးလာခဲ့ခြင်း

^၁ UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Myanmar Humanitarian Update No. 25 (မြန်မာနိုင်ငံ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး နောက်ဆုံးရအခြေအနေ အမှတ် (၂၅)), 30 December 2022, <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-25-30-december-2022>

^၂ UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Myanmar Humanitarian Needs Overview (မြန်မာနိုင်ငံ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး အကူအညီလိုအပ်မှုဆိုင်ရာ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်), 15 January 2022, <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-needs-overview-2023-january-2023>

ဖြစ်သည်။ SAC ကြောင့် နိုင်ငံစီးပွားရေး ပျက်စီးသွားခဲ့ရသဖြင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က “မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားပျက်ကပ်သည် ယမန်နှစ် [၂၀၂၁ ခုနှစ်] ၏ ကမ္ဘာ့အဆိုးရွားဆုံး စီးပွားပျက်ကပ်များအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။... ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုပျောက်ရေးအတွက် ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုနီးပါး ဆောင်ရွက်ခဲ့သမျှကို နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်လိုက်သည့်အလား ဖြစ်ခဲ့သည်”^၃ ဟူ၍ ထုတ်ပြန်ထားသည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံ့လူဦးရေထက်ဝက်နီးပါးသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမျဉ်းအောက် အောက်ရှိနေပြီး ၁၅ နှစ်ကြာကာလအတွင်း မကြုံစဖူးဖြစ်ကာ အသက်ကယ်ဆေးဝါးများ လက်လှမ်းမီရရှိနိုင်ရန်လည်း တိုး၍ ခက်ခဲလာနေသည်။^၄

၃။ SAC သည် ၎င်းကိုယ်၎င်း မြန်မာနိုင်ငံ၏အစိုးရအဖြစ် ပြောဆိုခံယူထားသည်။ အာဏာသိမ်း စစ်ခေါင်းဆောင်များသည် “မဲစာရင်းများ စစ်ဆေးအတည်ပြုခြင်းအပါအဝင် လိုအပ်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈ ခုနှစ်) ပုဒ်မ ၄၁၈ ပုဒ်မခွဲ(က)အရ နိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာတို့အား တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ထံသို့ လွှဲအပ် တာဝန်ပေးလိုက်သည်” ဟူ၍ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ကိုးကား၍ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။ SAC လက်အောက်ခံမီဒီယာ၏ သတင်းများတွင် ၎င်းကို “တရားဝင်အစိုးရ”အဖြစ် ရည်ညွှန်းသုံးနှုန်းလေ့ရှိသည့်အပြင် SAC ကလည်း ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသတွင်းအဖွဲ့အစည်းများတို့နှင့် ဆက်ဆံရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ကိုယ်စားပြုတက်ရောက်သည်။

၄။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ နိုင်ငံအမြောက်အများသည် SAC ၏ အစိုးရအဖြစ်ခံယူမှုကို အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန်ကြသည်။ စစ်အုပ်စုကို ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၌ မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားပြုအဖြစ် မတက်ရောက်နိုင်စေရန် ကုလသမဂ္ဂ

³ World Bank, “Myanmar economy remains fragile, with reform reversals weakening the outlook” (မြန်မာ့စီးပွားရေး ယိုယွင်းချိန်နေသေးသည်၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်ခံရသဖြင့် အလားအလာမကောင်းနိုင်၊ 21 July 2021, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/07/21/myanmar-economy-remains-fragile-with-reform-reversals-further-weakening-the-outlook>.)

⁴ OCHA, Humanitarian Response Plan Myanmar: 2023 , 25 January 2023 (မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးအစီအစဉ်), <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-response-plan-2023-january-2023> ; “Without a remedy: Junta policies spark medicine shortage” (ဆေးဝါးမရှိ - စစ်အုပ်စု၏ မူဝါဒများကြောင့် ဆေးဝါးရှားပါးပြတ်လပ်မှုများ ဖြစ်ပွား), *Frontier Myanmar*, 26 August 2022, <https://www.frontiermyanmar.net/en/without-a-remedy-junta-policies-spark-medicine-shortage/>

စိစစ်လက်ခံရေး ကော်မတီက ပိတ်ပင်တားဆီးခဲ့သည်။⁵ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၇၅/၂၈၇ အရလည်း “မြန်မာစစ်တပ်သည် ပြည်သူ့ဆန္ဒဖြစ်သော ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လေးစားလက်ခံရမည်” ဟူ၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (ASEAN) ကလည်း စစ်အုပ်စု၏ ကိုယ်စားလှယ်များကို အဓိကကျသော အာဆီယံအစည်းအဝေးများသို့ မဖိတ်ကြားခဲ့သည့်အပြင် အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌသစ်ဖြစ်သူ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးကလည်း “အာဆီယံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ အလိုကျ လိုက်လုပ်ရန်အကြောင်းမရှိ” ဟူ၍ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။⁶

၅။ စစ်အုပ်စုသည် လွှတ်တော်အမတ်ဟောင်း ဦးဖြိုးဇေယျာသော်၊ ဒီမိုကရေစီအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဦးကျော်မင်းယု (ကိုဂျင်မီ) နှင့် အခြားနှစ်ဦးတို့ကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ၌ ကွပ်မျက်ခဲ့သဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှ အစိုးရများ၏ ဝေဖန်ရှုတ်ချသံများ တဖန်ပြန်၍ ညံ့ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီသည် ထိုကွပ်မျက်မှုများကို ရှုတ်ချကြောင်း နှင့် “သမ္မတဦးဝင်းမြင့်နှင့် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ အပါအဝင် အဓမ္မဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသော အကျဉ်းသားအားလုံးကို ချက်ချင်းလွှတ်ပေးရန်” အရေးဆိုကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁷ ထို့နောက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင်မူ ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် (၂၆၆၉) ကို ဆက်လက်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ယင်းတွင် “သမ္မတဦးဝင်းမြင့်နှင့် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ အပါအဝင် အဓမ္မဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသော အကျဉ်းသားအားလုံးကို ချက်ချင်းလွှတ်ပေးရန်” မြန်မာစစ်အုပ်စုအား တိုက်တွန်းထားသည့်အပြင် “ဒီမိုကရက်တစ် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိန်းသိမ်းလိုက်နာရန် ထပ်မံအရေးဆိုလိုက်သည်” ဟူ၍ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ လုံခြုံရေးကောင်စီသည် SAC ကို ရည်ညွှန်ခေါ်ဝေါ်ရာတွင်

⁵ Report of the Credentials Committee (စိစစ်လက်ခံရေးကော်မတီ အစီရင်ခံချက်), U.N.Doc. A/77/600, 12 December 2022.

⁶ “Indonesia Foreign Minister: Myanmar Junta to Not Dictate ASEAN” (အာဆီယံအနေဖြင့် မြန်မာအာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ အလိုကျ လိုက်လုပ်ရန် အကြောင်းမရှိဟု အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ပြော၊ *Tempo*, 29 December 2022, <https://en.tempo.co/read/1673692/indonesian-foreign-minister-myanmar-junta-to-not-dictate-asean>

⁷ Security Council Press Statement on Situation in Myanmar (လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ မြန်မာပြည်တွင်းအခြေအနေဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ချက်), 27 July 2021, <https://press.un.org/en/2022/sc14986.doc.htm>

“အစိုးရ” အစား “စစ်တပ်” ဟူ၍ သုံးနှုန်းထားကြောင်း၊ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အစိုးရအဖွဲ့ဟောင်းမှ ခေါင်းဆောင်များကိုမူ “သမ္မတ” နှင့် “နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ” ဟူ၍ အသီးသီး ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်ထားကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က သတိပြုမိပါသည်။

၆။ SAC ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူမှုနှင့်တကွ တရားဝင်အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်ဆိုင်သော နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများကိုလည်း စေ့စပ်စွာ လေ့လာခဲ့ရာတွင် SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း အထင်အရှား တွေ့မြင်ရပါသည်။ အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလတည်းက ကျင့်သုံးလာခဲ့သော (၁) ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု စံချိန်စံညွှန်း နှင့် (၂) တရားဝင်မှု စံချိန်စံညွှန်း ဟူသည့် အခြေခံမူနှစ်ရပ်ကို SAC သည် ပြည့်မီနိုင်ခြင်း မရှိပါ။ SAC သည် “ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု” နှင့်စပ်လျဉ်းသော ဘုံစံနှုန်း ၃ ရပ်ဖြစ်သည့် (က) ၊ ရေရှည်တည်မြဲနိုင်ရန် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အလားအလာရှိခြင်းနှင့် ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိခြင်း (ခ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း နှင့် (ဂ) နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဝတ္တရားများကို လိုက်နာရန်ဆန္ဒရှိခြင်း ဟူသည့် ဘုံစံနှုန်းများကို မပြည့်မီပါ။ တရားဝင်မှု စံချိန်စံညွှန်းအရလည်း SAC သည် မဲသမာမှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟူသော အခြေအမြစ်မရှိသည့် စွပ်စွဲချက်များကို အကြောင်းပြခြင်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ လူထုမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့သော အစိုးရကို ဖြုတ်ချနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ SAC သည် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာခြင်းနှင့်ဆိုင်သော စည်းကမ်းချက်များ အပါအဝင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲခဲ့သော ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုလည်း မလိုက်နာခဲ့သဖြင့် ၎င်းတို့ချမှတ်ထားသော တရားဝင်မှုဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများကို လိုက်နာရန် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပျက်ကွက်ခဲ့ရာ ရောက်နေပေသည်။

၇။ SAC တွင် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့် မရှိပုံနှင့် ထိုသို့မရှိခြင်း အကြောင်းရင်းများတို့ကို မှတ်တမ်းပြုစုဖော်ပြအပြီးတွင်မူ ဤစာတမ်းတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးနောက် နိုင်ငံများနှင့် SAC တို့အကြား စီးပွားရေး၊ သံတမန်ရေး နှင့် အခြားအကြောင်းအရာများအရ ဆက်ဆံကြရာတွင် SAC ၏ တရားဝင်မှုကို ထောက်ခံအသိအမှတ်ပြုရာ (သို့) အသိအမှတ်မပြုဘဲ ငြင်းပယ်ရာ ရောက်ခဲ့သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အသားပေး ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင်

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအကြောင်းကိုသာ အသားပေး၍ ဖော်ပြထားပြီး ကုလသမဂ္ဂ၏ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များတို့ အပါအဝင် အစိုးရမဟုတ်သော ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများနှင့် SAC တို့အကြား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသော ဝေဖန်မေးခွန်းများနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများတို့အကြောင်း မပါရှိပါ။

၈။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံအများစု (အထူးသဖြင့် ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေး မြှင့်တင်အားပေးမှုကို နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ၌ ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ထားသည့် နိုင်ငံများ) သည် SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် အတိအလင်း အသိအမှတ်မပြုကြသကဲ့သို့ SAC နှင့်ဆက်ဆံခြင်းလည်း မပြုကြပါ။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် ၂၇ နိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ လစ်တင်စတိန်းနိုင်ငံ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံ၊ ကိုးရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံ နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော ထိုအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ထုတ်ပြန်ချက်များကို ဤစာတမ်းတွင် အသားပေး ဖော်ပြထားပါသည်။

၉။ နိုင်ငံအမြောက်အများသည်လည်း မြန်မာပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒဖြစ်သော ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်နှင့်အညီ အသစ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရ (NUG) နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်လာကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးသည် NUG အတွက် ဦးစားပေးကိစ္စ ဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

၁၀။ ဘီလာရုစ်၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ရုရှား၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ နှင့် သီရိလင်္ကာတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော နိုင်ငံအနည်းစုကမူ SAC ကို အသိအမှတ်ပြုရာရောက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် သွယ်ဝိုက်၍ အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များတွင် SAC ထံ သဝဏ်လွှာပေးပို့ခြင်း နှင့် စီးပွားရေးနှင့် စစ်ရေးအရ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုများ တိုးချဲ့ခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်ပြီး ဘီလာရုစ်နိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုလျှင် SAC မှ ကျင်းပမည့် ဟန်ပြရွေးကောက်ပွဲ အစီအစဉ်များအတွက် SAC နှင့် အတိအလင်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများရှိသည်။ ထိုနိုင်ငံများသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့်မူ အတိအလင်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးခြင်း မရှိပါ။ အရေးကိစ္စအနည်းငယ်အတွက် အခြားနိုင်ငံအချို့နှင့် ဆက်ဆံရသည်ကိုလည်း ၎င်းအား တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုသည့်သဖွယ် SAC က ပုံဖမ်းခဲ့ဖူးသည်။ ယင်းတွင် ဩစတြေးလျ၊

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ သမ္မတနိုင်ငံနှင့် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတို့ အပါအဝင်ဖြစ်ပြီး ထိုနိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့အသီးသီး၏ နိုင်ငံခြားမူဝါဒ တစ်ခုတည်းအတွက် (သို့) နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအတွက် (သို့) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရောက်ရှိနေသော ၎င်းတို့နိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် SAC နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

၁၁။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အာဆီယံအဖွဲ့၏ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုသည် အရေးကြီးလှသည်ဖြစ်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအကြောင်းကို သီးသန့်ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန်အလို့ငှာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်များ အရေးပေါ်စည်းဝေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အခြေခံအဖြစ် “အချက်ငါးချက်ပါ ဘုံသဘောတူညီချက်” ရရှိလာခဲ့ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ ချက်ချင်းရပ်တန့်ရေးသည် ပထမဆုံးသော အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုအစည်းအဝေး၌ SAC ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ကိုယ်တိုင် တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ဘုံသဘောတူညီချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် ကတိပြုခဲ့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာချိန်တွင်မူ ၎င်း၏သရုပ်အမှန်မှာ ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်သည် ထိုအချက်ငါးချက်ပါ ဘုံသဘောတူညီချက်ကို “အကြံပြုချက်”မျှသာ သဘောပိုက်၍ မြန်မာပြည်သူတို့ကို အရှိန်အဟုန်မြင့်ကာ တိုက်ခိုက်လာခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ရပ်၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် SAC ဆိုင်ရာ အာဆီယံမူဝါဒများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား သဘောထားရပ်တည်မှုများ ကွဲလွဲနေကြဟန် ရှိသည်။ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ နှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံတို့သည် SAC နှင့် သံတမန်ရေးအရ ဆက်ဆံမှုများကို လျှော့ချခဲ့သည့်အပြင် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန်လည်း ငြင်းဆန်လိုက်ကြသည်။ ထိုနိုင်ငံများအနက် အချို့ဆိုလျှင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ဆက်ဆံလာခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ ထိုင်း နှင့် ဗီယက်နမ်တို့ကမူ SAC နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် အထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရာတွင်မူ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဗီယက်နမ်တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များက SAC နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းသည် ၎င်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း မဟုတ်ပါ ဟူ၍ အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့သည်။

၁၂။ နိုင်ငံများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အတိအလင်းဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ အသိအမှတ်ပြုခြင်းတို့သည် မြန်မာစစ်တပ်၏ အကြမ်းဖက်သော၊ သက်ဦးဆံပိုင်ဆန်သော အုပ်ချုပ်မှုကို တရားနည်းလမ်းကျသော ကိစ္စရပ်တစ်ခုအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပေးရာ ရောက်ပါသည်။ SAC အရာရှိများနှင့် နိုင်ငံခြားသံအမတ်များ တွေ့ဆုံစည်းဝေးသည့်အခါတိုင်း၌ ထိုအစည်းအဝေးသတင်းကို ဝါဒဖြန့်စရာ အခွင့်အလမ်းတစ်ခုအဖြစ် စစ်အုပ်စုလက်အောက်ခံ မီဒီယာက အမြဲအသုံးပြု၍ ပုံဖော်တင်ဆက်သည်။ SAC သည် ၎င်း၏ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများအတွက် ခုခံချေပရာ၌၊ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (PDF) နှင့် NUG ကို “အကြမ်းဖက်သမားများ”အဖြစ် ပုံဖော်ရာ၌၊ မိမိတို့ကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် နိုင်ငံတကာမှ အသိအမှတ်ပြုပြီးဖြစ်ကြောင်း ပုံဖော်၍ အတိုက်အခံများကို စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားစေရာ၌ ထိုတွေ့ဆုံစည်းဝေးမှုများကို ထောက်ပြလေ့ရှိသည်။ SAC နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခဲ့ခြင်းမျှ ဖြစ်စေကာမူ ယင်းသည် SAC အတွက်မူ တရားဝင်အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အပြီးအပိုင် အသိအမှတ်ပြုခံရသည့်သဖွယ် မိမိကိုယ်ကိုယ် ပုံဖော်နိုင်စေမည့် အခွင့်အလမ်းမျိုး ဖြစ်နေပါသည်။

၁၃။ SAC ၏ ဝါဒဖြန့်ရေးဗျူဟာသည်လည်း ၂၀၂၃ ခုနှစ်၌ ၎င်းတို့ ဟန်ပြကျင်းပမည့် “ရွေးကောက်ပွဲ”ကို နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ်ပြုလက်ခံကြောင်း လွဲမှားစွာ ပုံဖော်နိုင်ရေးထံ ဦးတည်လာနေပါသည်။ ယင်းတွင် အဆိုပါ “ရွေးကောက်ပွဲ” အကြောင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထောက်ခံလိုလားသော အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဆက်ဆံမှုအကြောင်း သတင်းများကို အစိုးရပိုင်မီဒီယာ၌ တခမ်းတနား တင်ဆက်ဖော်ပြခြင်းလည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံအမတ်နှင့် SAC ၏ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌတို့ တွေ့ဆုံခဲ့သည်ကို ထိုနည်းအတိုင်း တင်ဆက်ဖော်ပြခဲ့သည်။^၈

^၈ “UEC Chairman receives Indian Ambassador to Myanmar” (မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံအမတ်ကို UEC ဥက္ကဋ္ဌက လက်ခံတွေ့ဆုံ), *Global New Light of Myanmar*, 26 April 2022, <https://www.gnlm.com.mm/uec-chairman-receives-indian-ambassador-to-myanmar/>.

၁၄။ အတိုက်အခံခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီး၊ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၊ ကွပ်မျက်နေချိန်တွင် စစ်မှန်သော ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ သတင်းထောက်များကို အလုပ်မလုပ်နိုင်စေရန် ဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားချိန်၌လည်း ထိုသို့ကျင်းပရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ SAC အကြောင်း ဝေဖန်ပြောဆိုသူများကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခွင့် ရနေသည့် အခြေအနေမျိုး၌လည်း အလားတူပင် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့အပြင် ဤအစီရင်ခံစာ၌ တင်ပြထားသည့်အတိုင်းပင် SAC သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ရွေးကောက်ခံရမှုတို့အရ ယခင်အစိုးရ၏ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံနိုင်သော တရားဝင်မှုမျိုး မရှိသဖြင့် နိုင်ငံအတွက် ရွေးကောက်ပွဲများ စီစဉ်ကျင်းပခွင့် မရှိပါ။ SAC အနေဖြင့် ၎င်းတို့ကျင်းပမည့် ဟန်ပြရွေးကောက်ပွဲကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ ထောက်ခံသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသိအမှတ်ပြုသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်၌ တစ်နည်းတစ်ဖုံဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသည်ဟူ၍ လွဲမှားစွာ ပုံဖော်နိုင်ခွင့် မရရှိနိုင်စေရန် နိုင်ငံအားလုံးက ဝိုင်းဝန်း၍ ပိတ်ပင်တားဆီးသင့်ပါသည်။

၁၅။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် စစ်အုပ်စုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့ကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ အသိအမှတ်ပြု၍ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်သည်ဟု လွဲမှားစွာ ပုံဖော်ခွင့် ရရှိသွားစေနိုင်မည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုဖြစ်စေ၊ ထုတ်ပြန်ချက်များကိုဖြစ်စေ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့်သာမက အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်၍ တရားဝင်ဆက်ခံခြင်းဖြင့်လည်း ဤအကျပ်အတည်းကို အထိရောက်ဆုံး ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်ကြောင်း ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဆိုထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဒီမိုကရေစီအရေးဘက်မှ ရပ်တည်သော တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ (ERO များ) နှင့် တိုက်ရိုက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်၍ ပံ့ပိုးကူညီကြရန်လည်း နိုင်ငံများကို တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဤအကျပ်အတည်းအတွက် NUG နှင့်ပူးပေါင်း၍ အဖြေရှာကြရန်၊ ERO များနှင့်သာမက ၎င်းတို့အချင်းချင်းလည်း စည်းလုံးညီညွတ်ကြစေရေး မြှင့်တင်အားပေးရန်၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ ပေးရန် နှင့် မြန်မာပြည်သူပြည်သားများကို အခြားနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကူညီပေးရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

၁၆။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဥပဒေနှင့်မညီသော စစ်အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားခဲ့အပြီး ၂ နှစ် ပြည့်သည့်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်လိုက်သည့် ဤတင်ပြချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏အကျပ်အတည်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ပိုမိုကောင်းမွန်မည့်၊ မဟာဗျူဟာပိုဆန်မည့်

ချဉ်းကပ်နည်းမျိုး ချမှတ်၍ ပြောင်းလဲအသုံးပြုကြရန်လည်း နိုင်ငံများကို တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ယင်းအတွက် မြန်မာပြည်သူတို့ကိုယ်စား ကြားဝင်၍ ပိုမိုပြင်းထန်ထိရောက်စွာ အရေးယူဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်နေကြောင်း အသိအမှတ်ပြုလက်ခံသော နိုင်ငံများ ပါဝင်သည့် ယာယီအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြင့် စတင်သင့်ပါသည်။

၂။ နည်းလမ်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်

၁၇။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၄၉/၂၃ အရ ၎င်းထံအပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်အညီ ဤစာတမ်းကို တင်သွင်းသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်တွင် အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် “မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအခြေအနေကို စောင့်ကြည့်လေ့လာသင့်ကြောင်း”၊ “ဖြစ်ပွားနေဆဲ အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန်အလို့ငှာ လိုအပ်သော ထပ်ဆောင်းလုပ်ငန်းအဆင့်များအတွက် အကြောင်းအရာအလိုက် အစီရင်ခံစာများ၊ အစည်းအဝေးတင်ပြချက်များ စသည်တို့ဖြင့် အကြံပြုသင့်ကြောင်း” သတ်မှတ်ဖော်ပြထားပါသည်။^၉

၁၈။ စစ်အုပ်စု၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့်သည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၄၉/၂၃ အရ မြန်မာစစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုနှင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ အရပ်သားအစိုးရကို ဖြုတ်ချခဲ့မှုတို့သည် “၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်များကို အဓမ္မနည်းဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော လက်မခံနိုင်ဖွယ်ရာ လုပ်ရပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီကူးပြောင်းမှုကို ဟန့်တားသည့် လုပ်ရပ် နှင့် လူ့အခွင့်အရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှုတို့ကို လေးစားလိုက်နာ၍ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းအပေါ် ဆိုးရွားစွာ ခြိမ်းခြောက်နေသော လုပ်ရပ်” မြောက်သည်။^{၁၀} မြန်မာစစ်တပ်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်ခြင်းဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း အပိုဒ် ၂၁ ကို

^၉ Situation of human rights in Myanmar (မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေ), Human Rights Council Resolution 49/23 (လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၄၉/၂၃), U.N. Doc. A/HRC/RES/49/23, 8 April 2022

^{၁၀} Ibid.

ချိုးဖောက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအပိုဒ် ၂၁(၁) တွင် “လူသားတိုင်းသည် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၌ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ လွတ်လပ်စွာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့သော ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခွင့် ရှိသည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး အပိုဒ် ၂၁(၃) တွင်လည်း “ပြည်သူ့ဆန္ဒသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ၏ အခြေခံဖြစ်ရမည်။ အဆိုပါဆန္ဒကို အချိန်ကာလပိုင်းခြားလျက် စစ်မှန်သော ရွေးကောက်ပွဲများဖြင့် ထင်ရှားစေရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲများတွင်လည်း လူတိုင်းအညီအမျှ ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့် ရှိရမည့်အပြင် လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အလားတူလွတ်လပ်သော မဲပေးစနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ကျင်းပရမည်။” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။¹¹

၁၉။ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ရှုမြင်ပေးခြင်းသည် မြန်မာစစ်တပ်အတွက် အရင်းအမြစ်များ ထပ်ဆောင်းရှာဖွေစုဆောင်းနိုင်စေရန် (ဥပမာ - နိုင်ငံခြား အရန်ဘဏ္ဍာငွေ ရယူသုံးစွဲခွင့်) လမ်းဖွင့်ပေးရာရောက်သဖြင့် ၎င်းကို လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဆက်လက်ကျူးလွန်နိုင်စေရန် အားပေးရာရောက်ပါသည်။

၂၀။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားခဲ့ချိန်မှစ၍ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုကို (၁) ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု၊ (၂) လက်နက် နှင့် (၃) တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရမှု မရရှိနိုင်စေရန် ငြင်းပယ်သည့်နည်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ပံ့ပိုးကူညီကြပါရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းကို အစဉ်အမြဲ တိုက်တွန်းအကြံပြုခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်ထံ လက်နက်ရောင်းချနေခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောထားအကြောင်းကိုလည်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တင်ပြခဲ့သော “Enabling Atrocities: UN Member State’s Arms Transfers to the Myanmar Military” (ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို အားပေးကူညီခြင်း - ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ မြန်မာစစ်တပ်ထံ လက်နက်လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများ) အစည်းအဝေးတင်ပြချက်၌ အထူးကိုယ်စားလှယ်က အထူးဖော်ပြခဲ့သည်။¹² ဤအစီရင်ခံစာတွင်မူ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုအား တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်

¹¹ Universal Declaration of Human Rights (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း), G.A. Res. 217 (III) A, U.N. Doc. A/RES/217(III), 10 December 1948

¹² Conference Room Paper of the Special Rapporteur, “Enabling Atrocities: UN Member States’ Arms Transfers to the Myanmar Military” (ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို အားပေးကူညီခြင်း - ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ မြန်မာစစ်တပ်ထံ လက်နက်လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများ), U.N. Doc. A/HRC/49/CRP.1, 22 February 2022, <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc49crp1-conference-room-paper-special-rapporteur-enabling-atrocities>.

အသိအမှတ်ပြုခံရမှု မရရှိနိုင်စေရန် ငြင်းပယ်ခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ အကြံပြုချက်များကို အသားပေး၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၁။ ဤစာတမ်းကို ရေးသားပြုစုရန်အလို့ငှာ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ထဲထဲဝင်ဝင် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်နှင့်ဆက်ဆံမှုများအကြောင်း အများဆိုင်အချက်အလက်များကို စုစည်း၍ သုတေသနပြုခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများတို့၏ အစီရင်ခံစာများကို သုံးသပ်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခခြေရာခံရေး ဒေတာဘေ့စ်များကို အသုံးပြုခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရထံမှ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၂၂။ ဤစာတမ်းကို မထုတ်ပြန်မီတွင် အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် စာတမ်း၌ ဖော်ပြခဲ့သော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းထံသို့ သက်ဆိုင်ရာထုတ်နုတ်ချက်များ ပေးပို့ခဲ့ပါသည်။ ကနဦးတွေ့ရှိချက်များကိုလည်း နိုင်ငံများထံသို့ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ အစောပိုင်းတွင် ပေးပို့ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ဤအရေးကိစ္စအတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ဆက်လက်၍ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာနှင့် ဇန်နဝါရီလတို့၌ တင်ပြချက်မူကြမ်းများနှင့် သက်ဆိုင်ရာစာတမ်းများ ထပ်ဆောင်းပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုသို့တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ရာတွင် ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၊ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၊ ကိုးရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ၊ ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ နှင့် မြီတီနိုင်ငံတို့ထံမှ ခိုင်လုံထိရောက်သော အဖြေများ ရရှိခဲ့သည်။ ဤတင်ပြချက်တွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရာမှ သိရှိလာခဲ့ရသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ခံအခြေအနေနှင့်တကွ ထပ်ဆောင်းသတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရသည့်အတွက် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

၂၃။ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရနှင့်သော်လည်းကောင်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သည်ဟူ၍ ဤတင်ပြချက်တွင် ဖော်ပြခံရသော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဥပမာမျှသာ ဖြစ်ပြီး အပြည့်အစုံ မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၃ အနက်မှ SAC နှင့်သော်လည်းကောင်း၊

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့်သော်လည်းကောင်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း အလျဉ်းမရှိသည့် အများစုသော နိုင်ငံများကိုလည်း ဤတင်ပြချက်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါ။

၂၄။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားဖြင့် ထုတ်ဝေသော စစ်အုပ်စုလက်အောက်ခံ သတင်းဌာနဖြစ်သည့် *Global New Light of Myanmar* ကိုလည်း အထူးကိုးကားဖော်ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့်တွေ့ဆုံစည်းဝေးခွင့် ရရှိခဲ့မှုများကို စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ခုတုံးလုပ်၍ ဝါဒဖြန့်လေ့ရှိပုံအကြောင်း ဥပမာအဖြစ် ထိုသတင်းဌာနအား ကိုးကားထောက်ပြခြင်းသာဖြစ်ပြီး ခိုင်လုံသော သတင်းရင်းမြစ်အဖြစ် ကိုးကားဖော်ပြခြင်း မဟုတ်ပါ။

၃။ နိုင်ငံတကာဥပဒေ နှင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ မူဘောင်

၂၅။ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် အကြမ်းဖက်သော (သို့) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်မညီသော နည်းလမ်းဖြင့် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုမျိုး ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ဖြစ်ရပ်မျိုးမှအပ အခြားဖြစ်ရပ်များတွင် နိုင်ငံတကာအဆင့် အရေးပြဿနာမျိုး ဖြစ်လာခဲ့လှပါသည်။ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရေးဆိုင်ရာ အရေးပြဿနာသည် ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွက် တစ်ခုမကသော အဖွဲ့အစည်းများက ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူလာကြချိန်မျိုးတွင် ဖြစ်ပွားတတ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပွားပါက နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းသည် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကို အဆိုပါနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအဖွဲ့အစည်း၏ အတိုက်အခံများကိုမူ မည်သို့ဆက်ဆံမည်ဖြစ်ကြောင်း ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ရပါသည်။¹³

¹³ Gleider I. Hernández, 'International Law' (နိုင်ငံတကာဥပဒေ), Oxford University Press, 2019), p.134. Jochen A Frowein ရေးသားသော 'Recognition' (အသိအမှတ်ပြုမှု), *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, Oxford University Press, Dec 2010, para - 14. For more details, see: Stefan Talmon, 'Recognition of Governments in International Law: With Particular Reference to Governments in Exile' (နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အစိုးရများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း - ပြည်ပသို့ ရှောင်တိမ်းနေရသော အစိုးရများကို အထူးပြုလေ့လာခြင်း), Oxford Monographs in International Law, Oxford University Press, 2004, p.7.

၂၆။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအများစုသည် ၎င်းတို့၏မူဝါဒအရ အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ အစိုးရများကို အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမည့်အစား သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံကိုသာ အသိအမှတ်ပြုမည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာထားပါသည်။¹⁴ သို့သော်လည်း အမည်ခံအစိုးရများကို အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုကြောင်း တရားဝင်ထုတ်ပြန်ချက်ဖြင့် အတိအလင်း ကြေညာကြသော နိုင်ငံများ ရှိကြသည့်အပြင် အစိုးရအစား နိုင်ငံကိုသာ အသိအမှတ်ပြုရန် မူဝါဒချမှတ်ထားသော နိုင်ငံများသည်လည်း အခြားနိုင်ငံများမှ အစိုးရများကို အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ဖူးသည့် သာဓကများ ရှိပါသည်။

၂၇။ မူဝါဒများနှင့် ထုတ်ပြန်ချက်များ မည်သို့ပင် ချမှတ်ထုတ်ပြန်ထားစေကာမူ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အမည်ခံအစိုးရများတို့၏ ဆက်ဆံရေးသည် ထိုအစိုးရကို အသိအမှတ်ပြုရာသော်လည်းကောင်း၊ အသိအမှတ်မပြုရာသော်လည်းကောင်း သွယ်ဝိုက်၍ သက်ရောက်ပါသည်။¹⁵ ဥပမာအားဖြင့် သံအမတ်လောင်းတစ်ဦးသည် ၎င်း၏ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာကို ၎င်းတာဝန်ကျရာနိုင်ငံရှိ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်ထံ ပေးအပ်ပါက ထိုအစိုးရကို အသိအမှတ်ပြုရာရောက်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ အကြီးတန်းအဆင့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်၏ အကြီးအကဲဖြစ်သူနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ကုန်သွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပံ့ပိုးမှု အစရှိသော နှစ်ဖက်အကျိုးစီးပွား ကိစ္စရပ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးကြပါက ထိုအမည်ခံအစိုးရမှတစ်ဆင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံကို ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိစေရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း ညွှန်းဆိုရာရောက်သဖြင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရာ ရောက်ကောင်းရောက်နိုင်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်မူ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်နှင့် သံတမန်ရေးအရ ဆက်ဆံရန် အကြိမ်ကြိမ်

¹⁴ See M.J. Peterson, "Recognition of governments" (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), *Routledge Handbook of State Recognition*, Routledge, 2019, p.210 ("ပြင်သစ်နှင့်ဘယ်ဂျီယံ အစိုးရများသည် အစောဆုံးကျင့်သုံးသူများ (ပြင်သစ် - ၁၉၆၅၊ ဘယ်ဂျီယံ - ၁၉၇၃) ဖြစ်ကြပြီး အမေရိကန်အစိုးရက ၎င်းတို့ကို မှီငြမ်းကိုးကားခဲ့ (အမေရိကန် - ၁၉၇၇) ခဲ့သော်လည်း မူဝါဒတပြေညီချမှတ်ထားခြင်း မရှိ။ ဗြိတိန်အစိုးရသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ် (ဗြိတိန် - ၁၉၈၀) မှစ၍ တပြေညီကျင့်သုံးလာခဲ့ရာမှ ထိုဆယ်စုနှစ်အကုန်တွင် ဓနသဟာယနိုင်ငံများ၏ ပြင်ပသို့ ကောင်းစွာပျံ့နှံ့သွားပြီး (Ando - ၁၉၈၅) ဆော်လမွန်ကျွန်းစုနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးက 'လက်ရှိတွင် နိုင်ငံအများစု (နိုင်ငံ ၇၀) သည် အစိုးရအစား နိုင်ငံကိုသာ အသိအမှတ်ပြုသည်' (ဆော်လမွန်ကျွန်းစု - ၁၉၈၈) ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဒတ်ချ် (Siekmann - ၁၉၉၁) နှင့် နယူးဇီလန် (နယူးဇီလန် - ၁၉၉၂) အစိုးရများ နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ - ၁၉၉၉) တို့ကလည်း လိုက်လံကျင့်သုံးခဲ့သည်")။

¹⁵ Federica Paddeu, Niko Pavlopoulos, "Between Legitimacy and Control: The Taliban's Pursuit of Governmental Status" (တရားဝင်မှုနှင့်ထိန်းချုပ်နိုင်မှု - တာလီဘန်တို့၏ အစိုးရဖြစ်ရေးဆောင်ရွက်မှု) *Just Security*, 7 September 2021, <https://www.justsecurity.org/78051/between-legitimacy-and-control-the-talibans-pursuit-of-governmental-status/>.

ငြင်းဆန်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ သံတမန်ရေးအရ ဆက်ဆံမှုကို အဆင့်လျှော့ချခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရအဖြစ် ခံယူလိုသော အခြားနိုင်ငံရေးအင်အားစုများ နှင့်ဆက်ဆံရေးကို အဆင့်တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ အဆိုပါအမည်ခံအစိုးရကို အသိအမှတ်မပြုကြောင်း သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆိုကြသည်။

၂၈။ အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း၌ ဥပဒေအရနှင့် နိုင်ငံရေးအရ ဂယက်များစွာ ရိုက်ခတ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် (၁) နှစ်နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံအဆင့် အစည်းအဝေးများသို့ ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်ပိုင်ခွင့်၊ (၂) အမည်ခံအစိုးရမှ ပြဋ္ဌာန်းထားသော သို့မဟုတ် ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေများ၊ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေများ၊ ဒီကရီများနှင့် အမိန့်များတို့၏ နိုင်ငံတကာအဆင့် တရားဝင်မှု၊ (၃) နိုင်ငံကိုယ်စား စီးပွားကူးသန်းမှုဆိုင်ရာ စာချုပ်များနှင့် ပဋိညာဉ်များ ချုပ်ဆိုနိုင်မှု နှင့် (၄) နိုင်ငံခြား အရန်ဘဏ္ဍာငွေများ သုံးစွဲမှု နှင့် သယံဇာတထုတ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ အငှားချမှုနှင့် လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးမှုတို့ အပါအဝင် နိုင်ငံပိုင်ပစ္စည်းများကို သုံးစွဲခွင့်နှင့် ရောင်းချခွင့်တို့လည်း အကျုံးဝင်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂကဲ့သို့သော နိုင်ငံပေါင်းစုံအဖွဲ့အစည်းများ၌လည်း အသိအမှတ်ပြုခံရပါက ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်တကွ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အခြားနိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ ကဲ့သို့သော ဆက်စပ်အဖွဲ့အစည်းတို့ထံမှ ရန်ပုံငွေနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ရရှိခံစားပိုင်ခွင့် အပါအဝင် ထပ်ဆောင်းအခွင့်အရေးများ အပ်နှင်းရာ ရောက်သည်။¹⁶

၂၉။ အသိအမှတ်ပြုခံရပါက ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု ရရှိနိုင်ပြီး အသိအမှတ်ပြုမခံရပါက ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု မရှိနိုင်ကြောင်း အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်မှုရှိသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတစ်ခုအတွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေဆဲကာလ၌ ထိုနိုင်ငံမှ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်ရပ်ကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ရွေးချယ်အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် အထူးပင် အရေးကြီးပါသည်။ အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်းသည် စစ်ရေးအကူအညီ ရရှိမှုအတွက်လည်း သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။

၃၀။ အစိုးရအဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ကြသော အခြေခံမူနှစ်ရပ်ရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု

¹⁶ Marika Landau-Wells, "High Stakes and Low Bars: How International Recognition Shapes the Conduct of Civil Wars" (အလျော်အစားကြီးကြီး၊ စံနှုန်းနိမ့်နိမ့် - နိုင်ငံတကာ၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်များ၏ အသွင်သဏ္ဍာန် ပြောင်းလဲလာရပုံ), *International Security*, Vol.43, No.1, Summer 2018, p.100-137, at 108.

နှင့် တရားဝင်မှုတို့ ဖြစ်သည်။¹⁷ တရားဝင်မှုနှင့်ဆိုင်သော တတိယအခြေခံမူသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်များမှစ၍ ကျင့်သုံးလာခဲ့သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများရှိ အတိုက်အခံအစိုးရများကို “ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ”အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုနိုင်သဖြင့် ထိုအတိုက်အခံအစိုးရများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ရှိလာပါသည်။ ထိုသို့သောဆက်ဆံရေးမျိုးသည် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရာ မရောက်သည့်တိုင် ပံ့ပိုးကူညီမှုများစွာ ပါဝင်နေနိုင်ပါသည်။¹⁸

(က) ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု

၃၁။၂၀ ရာစု၏ ကာလအများစုတွင် အမည်ခံအစိုးရများကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ရာ၌ ထိုအစိုးရ၏ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းကို အဓိကအားဖြင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအခြေခံမူအရ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်၏ အာဏာရလာပုံအစား ထိုအစိုးရအနေဖြင့် ၎င်းကိုယ်စားပြုလိုသော နိုင်ငံ၌ ထိရောက်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း ရှိမရှိကို ဆန်းစစ်ရပါသည်။

¹⁷ See e.g. Brad Roth, “Legal Legitimacy and Recognition of Governments: A Doctrinal Guide” (ဥပဒေအရ တရားဝင်မှုနှင့် အစိုးရများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း - အခြေခံမူလမ်းညွှန်), *Governmental Illegitimacy in International Law*, Oxford University Press, 2000, p.136, (“မျက်မှောက်ခေတ်တွင် အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံများ၏လုပ်ထုံး၌ [] အာဏာလက်ကိုင်အစိုးရဖြစ်မှု စံနှုန်း သို့မဟုတ် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု စံနှုန်း ၏ မူကွဲတစ်မျိုးမျိုးကို အဓိကအသုံးပြုကြသည်။... အာဏာလက်ကိုင်အစိုးရဖြစ်မှု စံနှုန်းဖြင့် တိုင်းတာရာတွင် အင်အားကြီးသူ အနိုင်ရစတမ်းဟူသည့် ကျင့်ဝတ်အရနှင့်ဥပဒေအရ ပြဿနာရှိသော အခြေခံမူကို အသုံးပြုရသဖြင့် တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှု၏ အခြားအသွင်တစ်မျိုးမျိုး၏ စိန်ခေါ်မှုကို အမြဲခံရသည်”)။ Anne Schuit, “Recognition of Governments in International Law and the Recent Conflict in Libya” (နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း နှင့် လစ်ဗျားပဋိပက္ခ), *International Community Law Review*, Vol.14, No.4, p.381-402, at 388-389 (“ထို့ကြောင့် အစိုးရအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်း စံနှုန်းများမှာ အငြင်းပွားဖွယ်ရာမဟုတ်ဘဲ အချိန်မရွေး ပြောင်းလဲနိုင်သည့် ကိစ္စသာလျှင် ဖြစ်သည်။ Kuyper လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ‘... အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရေးအတွက် ယေဘုယျအားဖြင့် ဂျူရီလူကြီးများ လက်ခံနိုင်လောက်သော နိုင်ငံများကျင့်သုံးကြသော အနိမ့်ဆုံးစံနှုန်းများဟူ၍ မရှိနိုင်’ပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အခြေခံမူ ၂ ရပ်ရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု နှင့် တရားဝင်မှု တို့ဖြစ်သည်။”)

¹⁸ Stefan Talmon, “Recognition of Opposition Groups as the Legitimate Representative of a People,” (အတိုက်အခံအင်အားစုများကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), *Chinese Journal of International Law*, Vol.12, No.2, 1 June 2013, p. 219-253; Matthias Edtmayer, “The Re-Emergence of the Legitimate Representative of a People: Libya, Syria, and Beyond,” (လစ်ဗျား၊ ဆီးရီးယားနှင့် အခြားနိုင်ငံများ၌ ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ ပြန်လည်ပေါ်ထွန်းလာခြင်း), *LSE Law Review*, Vol.3, 2018, p.1-28; Dapo Akande, “Self Determination and the Syrian Conflict – Recognition of Syrian Opposition as Sole Legitimate Representative of the Syrian People: What Does This Mean and What Implications Does It Have?,” (ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် ဆီးရီးယားပဋိပက္ခ - အတိုက်အခံအင်အားစုကို ဆီးရီးယားပြည်သူတို့၏ တစ်ဖွဲ့တည်းသော တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း - အဓိပ္ပာယ်နှင့် သက်ရောက်မှုများ) *EJIL: Talk!* (blog), 6 December 2012, <https://www.ejiltalk.org/self-determination-and-the-syrian-conflict-recognition-of-syrian-opposition-as-sole-legitimate-representative-of-the-syrian-people-what-does-this-mean-and-what-implications-does-it-have/>.

၃၂။ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည့်မီရမည့် စံနှုန်း ၃ ရပ် ရှိပြီး (၁) နိုင်ငံနယ်မြေအားလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အများစုကိုဖြစ်စေ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း၊ (၂) ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိခြင်း နှင့် (၃) ရေရှည်တည်မြဲနိုင်ရန် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အလားအလာရှိခြင်း တို့ ဖြစ်သည်။¹⁹ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်သည် ထိရောက်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်မှုနှင့်ဆိုင်သော စံနှုန်းများကို ပြည့်မီသော်ငြား နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည့် ဥပဒေများနှင့် တာဝန်များကို လိုက်နာလိုခြင်း မရှိပါက တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်း မရရှိနိုင်ပါ။²⁰

၃၃။ ထိရောက်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်မှုကို လက်တွေ့တိုင်းတာစမ်းသပ်ရန် ခက်ခဲနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ခက်ခဲခြင်း အကြောင်းရင်းများအနက် တစ်ခုမှာ နယ်မြေတစ်ခုကို အစိုးရတစ်ဖွဲ့က အမှန်တကယ် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း၊ မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း တိုင်းတာရန် အလွန်ခက်ခဲသောကြောင့် ဖြစ်သည်။²¹ “ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှု” အမှန်တကယ်ရှိမရှိ တိုင်းတာသိရှိနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းရာတွင်လည်း အလားတူအခက်အခဲမျိုး ရှိသည်။ ထိုဝေါဟာရကိုပင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အနက်ကောက်ယူနိုင်သည့်အပြင် ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိကြောင်း တိုင်းတာမည့် အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားသည်လည်း အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်သည်။²² ထိုစံနှုန်းနှစ်ခုလုံးကို ပြည့်မီသည့်တိုင်အောင် နောင်အနာဂတ်တွင်လည်း ဆက်လက်၍ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပြီး ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှု ရှိနေလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း လက်တွေ့ကျကျ ခန့်မှန်းနိုင်ရန် အမြဲမဖြစ်နိုင်ကာ အထူးသဖြင့်

¹⁹ See e.g., Hernández, *International Law (နိုင်ငံတကာဥပဒေ)*, p. 134-135 (“အစိုးရသစ်တစ်ခုသည် နိုင်ငံမပြိုကွဲရန် ထိန်းသိမ်းနိုင်ကြောင်း၊ လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုရှိကြောင်း ... သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေအများစုကို ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရလျှင် ၎င်းကို အာဏာလက်ခံအစိုးရအဖြစ် နိုင်ငံများက တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုလေ့ရှိသည်။”) (ကျမ်းကိုး - ဗြိတိန်နိုင်ငံခြားရေးဒုဝန်ကြီးဟောင်း Morrison ၏ ပြောကြားချက်, 799 HC Deb, col 23, 6 April 1970); Jochen A Frowein, “Recognition,” (အသိအမှတ်ပြုမှု), para.15-16, (“ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုဟူသည် အနာဂတ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အနှောင့်အယှက်ကင်းစွာဖြင့် နိုင်ငံ၏ နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်... အစိုးရများသည် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုအပြင် အခြားစံနှုန်းနှစ်ခုကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားလေ့ရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိခြင်း နှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ ဝတ္တရားများအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ဆန္ဒရှိခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။”)

²⁰ See e.g., M. J. Peterson, *Recognition of Governments: Legal Doctrine and State Practice* (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း - ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံလုပ်ထုံး), 1815-1995, Palgrave and Macmillan, 1997, p. 68-69; Jochen A Frowein, “Recognition” (အသိအမှတ်ပြုခြင်း), para. 15-16; H. Lauterpacht, “Recognition of Governments: I” (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း အတွဲ (၁)), *Columbia Law Review*, 1945, p. 815 at 826.

²¹ Roth, “Legal Legitimacy and Recognition of Governments” (ဥပဒေအရ တရားဝင်မှုနှင့် အစိုးရအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်း - အခြေခံမူလမ်းညွှန်), p. 142.

²² *Ibid.*, p. 139-142.

တည်ငြိမ်မှုကင်းမဲ့နေလေ့ရှိသော ပဋိပက္ခအလွန် အခြေအနေများ၌ဆိုလျှင် ခန့်မှန်းရ ပို၍ခက်ခဲနိုင်သည်။

၃၄။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုကို စံနှုန်းတစ်ရပ်အဖြစ် တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုကြခြင်းသည် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံများ၏ အစိုးရများ၊ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များတို့ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ နက်နဲရှုပ်ထွေးစွာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ကြရသည်တွင် သံတမန်ရေးအရ ကြီးမားသောဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပွားစေမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ရှောင်ကြဉ်လိုကြခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။

၁။ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်မှု

၃၅။ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း သက်သေပြရန်အလို့ငှာ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်သည် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေအစိတ်အပိုင်း အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အားလုံးနီးပါးကိုဖြစ်စေ ထိန်းချုပ်ထားရသည်။ လက်တွေ့တွင်မူ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားခဲ့ ကာလအတွင်း၌ သတင်းအချက်အလက် ပြတ်တောက်မှု၊ အစီရင်ခံချက်များ ကွဲလွဲနေမှု၊ အလွှာအဆင့်ဆင့်ခွဲထားသော (သို့) မရှင်းလင်းမပြတ်သားသော အာဏာဆက်နွှယ်မှုများ စသည်တို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်စု၏ နယ်မြေအမှန်တကယ် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မှု နှင့် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သော အတိုင်းအတာတို့ကို တိုင်းတာသိရှိနိုင်ရန် ခက်ခဲပါသည်။²³

၃၆။ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုမြောက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ ဟူသည့် အကြောင်းအရာသည်လည်း အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နယ်မြေတစ်ခုအတွင်း အင်အားအသုံးပြုနိုင်စွမ်းကို တစ်ဦးတည်းပင်တိုင်ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်ခြင်း နှင့် ထိုနယ်မြေအတွင်း အုပ်ချုပ်ရေးအရ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ခြင်း ဟူသည့် အချက်များကမူ အဓိကကျသော လုပ်ဆောင်ချက်များ ဖြစ်ကြသည်။

၂။ ပြည်သူ့လူထုလိုက်နာမှု

၃၇။ ပြည်သူ့လူထုလိုက်နာမှု ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်စု၏ အုပ်ချုပ်မှုကို နိုင်ငံသားများက အတိအလင်းဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆို၍ဖြစ်စေ သဘောတူလက်ခံကြခြင်း ဖြစ်သည်။ “အစိုးရတစ်ရပ်နှင့် ၎င်း၏မူဝါဒများကို ပြင်းထန်စွာ

²³ Ibid, p. 142.

ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်ကြခြင်း မရှိပါက” ထိန်းချုပ်နိုင်မှုရှိကြောင်း ထင်ရှားနေလိမ့်မည်။²⁴ တိုင်းသူပြည်သားများသည် နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်စု၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့်အညီ ပြုမူနေထိုင်ကြပါက ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှု ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အာဏာသိမ်းပွဲတစ်ခု အောင်မြင်ခဲ့ခြင်း ရှိမရှိသာမက ထိုအာဏာသိမ်းအစိုးရအပေါ်လူထု၏တုံ့ပြန်မှုသည်လည်း အရေးကြီးပေသည်။²⁵ တစ်နည်းဆိုသော် “တော်လှန်ရေးတစ်ခု၏ ဥပဒေကြောင်းအရ အသက်ဝင်မှုရှိခြင်းသည် ထိုတော်လှန်ရေး၏ အောင်မြင်မှုအစား နိုင်ငံသားများ၏နာခံမှုမှ ရရှိလာသော ထိရောက်မှုအပေါ်သာ မူတည်သည်” ဟု ဆိုကြသည်။²⁶ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့်အညီ၊ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များနှင့်အညီ အမှန်တကယ်ပြုမူနေထိုင်ကြမှု အတိုင်းအတာသည် ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုရှိကြောင်း ဖော်ပြရာရောက်သည်။²⁷ အတိုချုပ်ဆိုသော် “အစိုးရသစ်ကို တိုင်းသူပြည်သားများက လက်ခံ၍ နာခံကြပါက” အာဏာသိမ်းပွဲ အောင်မြင်သည်။²⁸

၃။ ရေရှည်တည်မြဲနိုင်ရန် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အလားအလာရှိခြင်း

၃၈။ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ကြောင်း သက်သေပြရန်အလို့ငှာ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်သည် ၎င်းတို့၏ နယ်မြေထိန်းချုပ်ထားနိုင်စွမ်း နှင့် ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှု ဆောင်ကြဉ်းနိုင်စွမ်းတို့ကြောင့် ရေရှည်တည်မြဲနိုင်ရန် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အလားအလာများရှိကြောင်း သက်သေပြရပါသည်။ နှစ်ဖက်အင်အားစုများ ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ကြရာတွင် တစ်ဖက်ဖက်မှ “အသာစီးရချိန်”တိုင်း၌ ထိုအသာစီးရသည့် အင်အားစုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အကြိမ်ကြိမ်ပြောင်းလဲ၍ အသိအမှတ်ပြုနေရခြင်းမျိုး မဖြစ်ပွားစေရန်အလို့ငှာ

²⁴ M. J. Peterson, Recognition of Governments (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), Palgrave, p. 54.
²⁵ Schuit, “Recognition of Governments” (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 381-402.
²⁶ Roth, “Legal Legitimacy and Recognition of Governments: A Doctrinal Guide,” (ဥပဒေအရ တရားဝင်မှုနှင့် အစိုးရအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်း - အခြေခံမူလမ်းညွှန်), p. 138, (citing *Asma Jilani v. The Government of Punjab*, 1972 PLD SC 139 (1972), 179 and 180).
²⁷ Brad R. Roth, “Secessions, Coups and The International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine” (ခွဲထွက်မှုများ၊ အာဏာသိမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု - ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း အခြေခံမူ၏ ကျဆင်းခန်းကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း), *Melbourne Journal of International Law*, 2010, p. 423.
²⁸ See M.J. Peterson, “Recognition of Governments” (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း). *Routledge*, p. 207.

အာဏာသည် ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရန် လိုအပ်ပေသည်။²⁹ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည်လည်း မြေပြင်အခြေအနေများကို ယာယီသာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပြီး ရေရှည်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် အလားအလာမရှိသည့် အင်အားစုတစ်ခုအား အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလိုကြမည် မဟုတ်ပါ။ စိစစ်လက်ခံရေးကော်မတီထံ ရောက်ရှိလာသည့် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုကို စံဖြေရှင်းနည်းအဖြစ် သတ်မှတ်အသုံးပြုကြရန် ကုလသမဂ္ဂက ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ချိန်တွင် ပြုစုခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်မူကြမ်း၌ ထိုနည်းလမ်းအသုံးပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ “ထိန်းချုပ်နိုင်မှု၊ အုပ်ချုပ်နိုင်မှုနှင့် ပြည်သူလူထုလိုက်နာမှုတို့ကို အမြဲတမ်းအချက်များအဖြစ်” ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။³⁰

(င) နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဝတ္တရားများကို လိုက်နာရန် ဆန္ဒရှိခြင်း

၃၉။ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်သည် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်သည့်တိုင် နိုင်ငံတကာဥပဒေလာ ဝတ္တရားများကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါက တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမခံရနိုင်ပေ။³¹ သို့ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတကာဝတ္တရားများ လိုက်နာရခြင်း ကိစ္စရပ်ကို အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ကြောင်း သက်သေပြပြီးနောက် ထပ်ဆောင်းပြုလုပ်ရသည့် စစ်ဆေးမှုမျိုးအဖြစ် အချို့နိုင်ငံများက ရှုမြင်ကြပြီး ကျန်နိုင်ငံများကမူ သီးခြားတည်ရှိနေသော အခြေခံမူတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။

၄၀။ အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ လိုက်နာရမည့် ဝတ္တရားများတွင် “နိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့် ဒေသတွင်းဥပဒေများတို့အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော တာဝန်များ နှင့်

²⁹ Schuit, “Recognition of Governments” (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 389.
³⁰ U.N. General Assembly, Draft Resolution — 396 (V), U.N. Doc A/AC.38/L.21/Rev.1, 14 December 1950, annexes, quoted in Brad R. Roth, “Secessions, Coups and The International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine” (ခွဲထွက်မှုများ၊ အာဏာသိမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု - ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း အခြေခံမူ၏ ကျဆင်းခန်းကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း), *Melbourne Journal of International Law*, 2010, p. 423.
³¹ See e.g., Roth, “Legal Legitimacy and Recognition of Governments” (ဥပဒေအရ တရားဝင်မှု နှင့် အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 149 (“ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း အခြေခံမူကို အဓိကအသုံးပြုလင့်ကစား” နိုင်ငံတကာဥပဒေလာ ဝတ္တရားများ လိုက်နာလိုခြင်းကို အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံမှုအပေါ် သက်ရောက်နိုင်သော စမ်းသပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်); H Lauterpacht, ‘Recognition of Governments: I’ (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း အတွဲ (၁)) (“အသိအမှတ်ပြုရေးစမ်းသပ်မှုများ”တွင် နိုင်ငံတကာဥပဒေလာ ဝတ္တရားများ လိုက်နာလိုခြင်းကို ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း နှင့် တရားဝင်မှုရှိခြင်း ဟူသည့် အချက်နှစ်ချက်နှင့် အတူတွဲ၍ ဖော်ပြထားသည်).

အခြားနိုင်ငံများနှင့်ချုပ်ဆိုသော သဘောတူစာချုပ်များ၌ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော ဝတ္တရားများ နှစ်မျိုးစလုံး” အကျုံးဝင်သည်။³² ယင်းသို့ဆိုရာတွင် နှစ်နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံအဆင့် ပဋိညာဉ်စာချုပ်များသာမက ယခင်အစိုးရမှ ချုပ်ဆိုထားခဲ့သော၊ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော စာချုပ်များလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

၄၁။ သုတေသီတစ်ဦးကမူ ထိုစံနှုန်းကို ဤအတိုင်း အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ “လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံတကာဥပဒေများကို လိုက်နာရန် မူလအစကတည်းမှ ငြင်းဆန်လာခဲ့သော အစိုးရတစ်ရပ်ကို နိုင်ငံကိုယ်စားပြုအစိုးရဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုပါက၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေများကို မလိုက်နာသော အစိုးရတစ်ရပ်ကို နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့်အညီ အခွင့်အရေးများ ခံစားခွင့်ပေးနေပါက အချည်းနှီးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော အစိုးရမျိုးကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်းသည် ဥပဒေ၏အခြေခံမူများနှင့် ကိုက်ညီသည့်အပြင် နိုင်ငံတကာအဆင့်၌ တရားဥပဒေစိုးမိုးနိုင်ရေးအတွက်လည်း အထောက်အကူပြုသည်။”³³

(ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှုရှိခြင်း

၄၂။ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အစိုးရအစား နိုင်ငံကိုသာ အသိအမှတ်ပြုရန် မူဝါဒချမှတ်ထားသော နိုင်ငံများသည်ပင် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု စံနှုန်းကို အဓိကအားဖြင့် အသုံးပြုကြပါသည်။ သို့သော် ထိုစံနှုန်းသည် “အင်အားကြီးသူ အနိုင်ရစတမ်း” ဟူသော သဘောတရားကို အလေးပေးသဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ခံရပါသည်။ ထိုစံနှုန်းဖြင့် တိုင်းတာဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ အခြေအနေများ ပေါ်ပေါက်ကောင်း ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပြီး ပညာရှင်တစ်ဦးကမူ “ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းထားသော လက်ရှိအစိုးရကို ဖြုတ်ချကာ လုံ့လပြု၍ လူထုထောက်ခံမှုကို အရယူနိုင်လိုက်သော အာဏာသိမ်းအင်အားစုတစ်စုအနေဖြင့် အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အောင်မြင်စွာ တက်လှမ်းနိုင်ခြင်း” မျိုး ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟူ၍ ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။³⁴

³² M. J. Peterson, *Recognition of Governments* (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), Palgrave, P. 68-69.
³³ H Lauterpacht, “Recognition of Governments: I” (အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း အတွဲ (၁)), p. 826
³⁴ Roth, “Secessions, Coups and The International Rule of Law” (ခွဲထွက်မှုများ၊ အာဏာသိမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု), p. 429.

၄၃။ တရားဝင်မှုစံနှုန်းအရ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၌ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု စံနှုန်းမှာနှင့်မတူဘဲ အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်၏ အာဏာရလာပုံကို အခြေခံ၍ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရပါသည်။ တရားဝင်မှုအမျိုးအစားသည် အဓိကအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိပြီး (၁) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်မှု နှင့် (၂) ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှုတို့ ဖြစ်သည်။

၄၄။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်မှု စံနှုန်းတွင် အစိုးရတစ်ရပ်သည် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော စည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီ အာဏာရလာခဲ့မှသာ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုသင့်သည်ဟု အကြံပြုထားပါသည်။³⁵ သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အသစ်ရေးဆွဲ၍ အစားထိုးလေ့ရှိကြသည့်အပြင် ဒီမိုကရေစီမဆန်သော နည်းမျိုးဖြင့် မူကြမ်းရေးဆွဲ၍ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်သော အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အခက်အခဲများ ရှိပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ မြန်မာစစ်တပ်က ၎င်းတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ အာဏာသိမ်းခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုထားသောကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှုထောင့်မှ တရားဝင်မှု ရှိမရှိ ဆန်းစစ်ခြင်းသည် ဆီလျော်သော အချက်တစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။

၄၅။ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှု စံနှုန်းတွင် အမည်ခံအစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြုခြင်း ရှိမရှိကို အဓိကထားပါသည်။ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အစိုးရတစ်ရပ် ဖြုတ်ချခံလိုက်ရသည့် ဖြစ်ရပ်မျိုးတွင် ဤစံနှုန်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်လေ့ရှိပါသည်။

၄၆။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် ဟေတီနိုင်ငံနှင့် ဆီယာရာ လီယွန်းနိုင်ငံတို့၏ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ အစိုးရများ အသီးသီး အာဏာအသိမ်းခံရချိန်၌ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝန်းက ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုနိုင်ငံအသီးသီးမှ စစ်တပ်များသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို အရယူနိုင်ခဲ့သော်ငြား နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းသည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော

³⁵ See e.g. Schuit, "Recognition of Governments" (အစိုးရများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 392; Roth, "Legal Legitimacy and Recognition of Governments: A Doctrinal Guide," (ဥပဒေအရ တရားဝင်မှုနှင့် အစိုးရအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်း - အခြေခံမူလမ်းညွှန်) 136-37; 144.

အစိုးရဟောင်းများ အာဏာပြန်ရနိုင်စေရန်အလို့ငှာ ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီမှ ပြင်းထန်စွာ ချမှတ်ခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ အင်အားဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီခဲ့ကြပါသည်။

၄၇။ ဟေတီနိုင်ငံအတွက် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၈၄၁ (၁၉၉၃) နှင့် ၉၄၀ (၁၉၉၄) တို့၌ ဝေါဟာရသုံးနှုန်းထားပုံသည် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒီမိုကရေစီရှုထောင့်၏ အရေးပါပုံကို အထင်အရှားပင် ပြဆိုနေပါသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် (၈၄၁) ၌ “နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက ကြိုးစားအားထုတ်၍ ကူညီခဲ့သည့်တိုင် သမ္မတ Jean-Bertrand Aristide ခေါင်းဆောင်သော တရားဝင်အစိုးရကို ပြန်လည်တင်မြှောက်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ” ဟူ၍ ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခဲ့သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် (၉၄၀) တွင်လည်း ဟေတီနိုင်ငံ၏ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုကို “တရားမဝင်သော အာဏာလက်ကိုင်အစိုးရ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဖြုတ်ချခံအစိုးရကို “ဟေတီနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်သော အစိုးရ” ဟူ၍လည်းကောင်း ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားကာ “ဟေတီနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီစနစ် ပြန်လည်ထွန်းကားစေရေး နှင့် တရားဝင်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော သမ္မတ Jean-Bertrand Aristide အာဏာပြန်လည်ရရှိရေးသည် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၏ ရည်မှန်းချက်များအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်” ဟု ထပ်လောင်းအတည်ပြု ကြေညာခဲ့ပါသည်။

၄၈။ ဆီယာရာ လီယွန်းနိုင်ငံနှင့်စပ်လျဉ်း၍မူ လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၁၁၃၂ (၁၉၉၇) တွင် “စစ်အုပ်စုသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အစိုးရကို ပြန်လည်တင်မြှောက်နိုင်စေမည့်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းနိုင်စေမည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ” ဟူ၍ ကန့်ကွက်ရှုတ်ချထားသည်။ ထို့အပြင် “အာဏာချက်ချင်းစွန့်ရန်၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အစိုးရကို ပြန်လည်တင်မြှောက်နိုင်ရေး နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးတို့အတွက် လမ်းဖွင့်ပေးရန် ဆီယာရာ လီယွန်းနိုင်ငံ၏ စစ်အုပ်စုအား တောင်းဆိုလိုက်သည်” ဟူ၍လည်း ဆက်လက်ကြေညာခဲ့ပါသည်။

၄၉။ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း အကြောင်းအရာ၌ အထင်ကရဖြစ်သော သုတေသီတစ်ဦးကမူ ထိုဖြစ်ရပ်နှစ်ခုလုံးတွင် ဖြုတ်ချခံအစိုးရများသည် နိုင်ငံတကာမှ စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သော “လက်တလောကျင်းပခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲများ” ၌

“သောင်ပြိုကမ်းပြို” အနိုင်ရရှိခဲ့မှုချင်း တူညီကြကြောင်း အဆိုပါသုတေသီက ထောက်ပြခဲ့သည်။³⁶ ဆန့်ကျင်ဘက်တွင်မူ “အာဏာသိမ်းအင်အားစုများသည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုဖြင့် နာမည်ဆိုးရှိသည့်အပြင် လူထုထောက်ခံမှု မရရှိကြောင်းလည်း ထင်ရှား” နေသည်။³⁷ ထိုအချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဖြစ်ရပ်၌လည်း ထပ်တူပင် ရှိနေပါသည်။ ဟေတီနိုင်ငံနှင့် ဆီယာရာ လီယွန်းနိုင်ငံတို့၏ ဖြစ်ရပ်များတွင် ထိုအချက်များကြောင့် “ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများစွာက ၎င်းတို့အသီးသီး၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် စံတန်ဖိုးများကိုသာ ပဓာနမထားဘဲ ဖြုတ်ချခံအစိုးရကို ပြန်လည်တင်မြှောက်လိုသော ပြည်သူတို့၏ဆန္ဒကို သတိမူနားလည်ခဲ့ကြသည်။”³⁸

(ဂ) ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်မှု

၅၀။ နိုင်ငံများသည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှု၏ ပုံစံအသစ်ကို လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း စတင်အသုံးပြုလာခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးအင်အားစုများကို “ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်” ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြပါသည်။ အသစ်တက်လာသော နိုင်ငံရေးအင်အားစု၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ရေး မူဝါဒများကြောင့် မူလအစိုးရအနေဖြင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားရသည့် ဖြစ်ရပ်မျိုးကို ဖော်ကျူးရာတွင် ထိုအခေါ်အဝေါ်ကို အသုံးပြုကြပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်များတွင် လစ်ဗျားနိုင်ငံ၊ ဆီးရီးယားနိုင်ငံ နှင့် ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံတို့မှ အတိုက်အခံအင်အားစုများကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများက အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြပါသည်။

၅၁။ အတိုက်အခံအင်အားစုများကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပါက နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် ထိုအင်အားစုများကို ထောက်ပံ့ကူညီနိုင်သည့်အပြင် တစ်ဘက်တွင်လည်း တရားမဝင်သောအစိုးရနှင့်

³⁶ Roth, “Secessions, Coups and The International Rule of Law” (ခွဲထွက်မှုများ၊ အာဏာသိမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ၌ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု), p. 429.

³⁷ *Ibid.*

³⁸ *Ibid.*

ဆက်ဆံရေးကို လျှော့ချကန့်သတ်ခြင်းဖြစ်စေ၊ ရပ်စဲခြင်းဖြစ်စေ ပြုနိုင်ပါသည်။³⁹ အတိုက်အခံအင်အားစုများအား ထိုသို့အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် အတိုက်အခံဘက်မှ အမည်ခံအစိုးရကို နိုင်ငံရေးအရ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသော ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သိမှတ်လက်ခံကြောင်း သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆိုရာ ရောက်ပါသည်။ လစ်ဗျားနိုင်ငံနှင့် ဆီးရီးယားနိုင်ငံတို့၌ အတိုက်အခံအင်အားစုများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လေ့လာခဲ့သော သုတေသီတစ်ဦး၏ ရှင်းပြချက်အတိုင်းပင် အတိုက်အခံ အင်အားစုတစ်စုကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလိုက်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ “ထိုအသိအမှတ်ပြုခံ အင်အားစုကို တစ်ဖွဲ့တည်းသော ကိုယ်စားလှယ်အုပ်စုအဖြစ် နိုင်ငံရေးအရ အဆင့်မြှင့်တင်ပေးရေး နှင့် အခြားအဖွဲ့များ လာရောက်ပူးပေါင်းသင့်သော အင်အားစုဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ညွှန်ပြပေးရေးတို့ ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။”⁴⁰

၅။ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံရပြီးသော အတိုက်အခံအင်အားစုများသည် နောင်တစ်ချိန်တွင် အစိုးရတစ်ရပ် ဖြစ်လာမည်ဟု အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်နေပြီး ၎င်းတို့ကို နောင်တက်အံ့သောအစိုးရများ ဟူ၍ ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိသည်။⁴¹ အသိအမှတ်ပြုပေးသော နိုင်ငံများကလည်း ထိုအင်အားစုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် မိမိတို့၏ အကြီးတန်းအဆင့် အစိုးရအရာရှိများ မကြာခဏ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် မိမိတို့နိုင်ငံ၌ ကိုယ်စားလှယ်ရုံး ဖွင့်လှစ်ခွင့် ပေးလေ့ရှိပြီး ဘဏ္ဍာငွေနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ ကဲ့သို့သော လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြနိုင်သည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများလည်း စတင်၍ ပေးအပ်ကောင်း ပေးအပ်နိုင်ပါသည်။⁴²

³⁹ See Edtmayer, “The Re-Emergence of the Legitimate Representative of a People” (ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ ပြန်လည်ပေါ်ထွန်းလာခြင်း), p. 5, (“လစ်ဗျားနှင့်ဆီးရီးယားတွင် NTC နှင့် SOC တို့ကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် အသီးသီး အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် လက်ရှိအစိုးရ၏ အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျခဲ့မှုကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြနေသည်”)

⁴⁰ Akande, “Self Determination and the Syrian Conflict” (ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် ဆီးရီးယားပဋိပက္ခ)။

⁴¹ *Ibid*

⁴² Talmon, “Recognition of Governments in International Law” (နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အစိုးရများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 244.

၅၃။ လစ်ဗျားနိုင်ငံ၏ ဖြစ်ရပ်သည် အမည်ခံအစိုးရများကို “ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်” အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း၏ သွက်ပိုက်သက်ရောက်မှုများအတွက် ဥပမာပင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၄။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမတိုင်မီတွင် လစ်ဗျားနိုင်ငံ၏ National Transitional Council (NTC) သည် မြို့တော်ထရီပိုလီ အပါအဝင် နိုင်ငံနယ်မြေအများစုကို မထိန်းချုပ်ထားနိုင်သော်ငြား ၎င်းကို လစ်ဗျားနိုင်ငံ၏ တစ်ဖွဲ့တည်းသော ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အဖြစ် နိုင်ငံပေါင်း ၃၀ ကျော်က အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ စစ်အင်အားသုံးရန် လုံခြုံရေးကောင်စီမှ ခွင့်ပြုချက်ပေးခဲ့ခြင်းနှင့်တကွ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ ထိုအတိုင်းအတာအထိ အသိအမှတ်ပြုခဲ့ခြင်းသည် NTC အနေဖြင့် ကဒါဖီအစိုးရကို ဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့သည့် အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။⁴³

၅၅။ နိုင်ငံများသည် အတိုက်အခံအင်အားစုတိုင်းကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပေးကြသည် မဟုတ်ပါ။ ဥပမာအားဖြင့် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ဆီးရီးယားနိုင်ငံမှ အတိုက်အခံအင်အားစုကို အသိအမှတ်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာရာတွင် “ဆီးရီးယား အတိုက်အခံညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့သည် အားလုံးအကျုံးဝင်မှု အလုံအလောက်ရှိကြောင်း၊ ဆီးရီးယားပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒကို လုံလောက်စွာ ထင်ဟပ်မိ၍ ကိုယ်စားပြုကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်၍ ထိုအဖွဲ့အား အာဆတ်အစိုးရကို ဆန့်ကျင်သော ဆီးရီးယားပြည်သူတို့၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မှတ်ယူသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အဆိုပါညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ကို အသိအမှတ်ပြုမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်အတူ တာဝန်များလည်း တပါတည်း ထမ်းဆောင်ရလိမ့်မည်။”⁴⁴ ဟူ၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ထိုထုတ်ပြန်ချက်များကို Stefan Talmon ဆိုသော သုတေသီက လေ့လာခဲ့ရာတွင် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အတိုက်အခံအင်အားစုတစ်စုကို ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြသော အချက်ဟူ၍

⁴³ Hernández, *International Law* (နိုင်ငံတကာဥပဒေ), p. 135.
⁴⁴ Adam Clark Estes, “Obama’s Finally Recognized the Syrian Opposition Coalition, So What Now?” (ဆီးရီးယား အတိုက်အခံညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ကို အိုဘားမားအစိုးရက အသိအမှတ်ပြုလိုက်ပြီဖြစ်သဖြင့် မည်သို့ဆက်ဖြစ်မည်နည်း), *The Atlantic*, 11 December 2011, <https://www.theatlantic.com/international/archive/2012/12/obamas-finally-recognized-syrianopposition-coalition-so-what-now/320590/>.

လေးချက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပြီး ထိုအချက်များမှာ (၁) လက်ရှိအစိုးရသည် တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှ အမှန်တကယ် လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း (၂) အတိုက်အခံအင်အားစုသည် ပြည်သူ့ကို အမှန်တကယ်ကိုယ်စားပြုခြင်း၊ (၃) အားလုံးအကျိုးဝင်ခြင်း နှင့် (၄) ရေရှည်တည်မြဲနိုင်မည့် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အလားအလာကောင်းများ ရှိနေခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။⁴⁵

၅၆။ ကိုယ်စားပြုမှုဟူသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကိုယ်စားပြုခံရသော ကဏ္ဍများ (သို့) အစိတ်အပိုင်းများ၏ ကွဲပြားစုံလင်မှုကို အရည်အသွေးအရ ဆန်းစစ်ကြည့်နိုင်မည့် နည်းလမ်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ Mr.Talmon ၏ အဆိုအရ “တိုင်းရင်းသားအုပ်စု၊ နိုင်ငံရေးအုပ်စု၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုအုပ်စု၊ လူနည်းစုများ နှင့် ကျား၊ မ အုပ်စုများ အားလုံးသော်လည်းကောင်း၊ အများစုသော်လည်းကောင်း ပါဝင်နေရမည်ဖြစ်သည့်အပြင် နိုင်ငံ၏ ပထဝီအစိတ်အပိုင်းဖြစ်စေ၊ ဒေသဖြစ်စေ အားလုံးလည်း ပါဝင်နေရပါမည်။”⁴⁶ အတိုက်အခံအင်အားစုသည် ကိုယ်စားပြုနိုင်စွမ်း မရှိသေးပါက “လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ ကဏ္ဍအားလုံး ပါဝင်လာနိုင်စေရန်အလို့ငှာ ကမ်းလင့်ကြိုဆိုရန်၊ အားလုံးအကျိုးဝင်နိုင်စေရန်၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရေး တိုက်တွန်းအားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။”⁴⁷

၅၇။ အားလုံးအကျိုးဝင်ခြင်းရှိသည်ဟု မှတ်ယူခံရရန်အလို့ငှာ အတိုက်အခံအင်အားစု တစ်စုသည် “အင်အားစုတစ်ရပ်အဖြစ် သတိပြုခံထိုက်လောက်သည်အထိ အဖွဲ့ဝင်အင်အား သော်လည်းကောင်း၊ အခြားအဖွဲ့များ၏ ထောက်ခံပံ့ပိုးမှုသော်လည်းကောင်း လုံလောက်စွာ ရရှိထားရမည်။”⁴⁸ အဖွဲ့ဝင်အားလုံး သဘောတူလက်ခံနိုင်သော ဘုံစံတန်ဖိုးများ၊ အကျိုးစီးပွားများ နှင့် (လက်ရှိအစိုးရကို ဖြုတ်ချနိုင်ရေးထက် ကျော်လွန်သော) ရည်ရွယ်ချက်များလည်း ရှိရမည်။

၅၈။ အတိုက်အခံအင်အားစုအနေဖြင့် ရေရှည်တည်မြဲနိုင်မည့် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသော အလားအလာများ ရှိနေနိုင်ရန်အလို့ငှာ အရင်းအမြစ်အရရော၊

⁴⁵ Talmon, *Recognition of Governments in International Law* (နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အစိုးရများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 237.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ *Ibid.*

အဖွဲ့အစည်း၏ စွမ်းဆောင်ရည်အရရော ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲနိုင်စွမ်း ရှိရပါမည်။
“အင်အားစု၏ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအဆင့်နှင့် မြေပြင်အဆင့်တို့ နှစ်ရပ်စလုံး၌
နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် အစိုးရကဏ္ဍဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံတစ်ခုတည်း ရှိထားရန်
လိုအပ်ပါသည်။”⁴⁹

**၄။ SAC သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ
တရားဝင်ခြင်း မရှိ**

**(က) SAC ၏ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာမှုသည်
ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရနှင့် မကိုက်ညီ**

၅၉။ မိမိတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်သည် ဟူ၍ SAC က
အခိုင်အမာ ဆိုထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ
အာဏာသိမ်းခဲ့သည် ဟူ၍လည်း စစ်အုပ်စုက အတိအလင်းပင် ဆိုထားသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်
ဇွန်လ၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကြေညာချက်တွင် “၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ
ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံတော် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုသည်
သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိပေ... ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းနှင့်
နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြု လက်ခံထားသော သံတမန်ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ
သဘောတူညီချက်များတို့၌ ဖော်ပြပါရှိ အခြေခံမူများကို ထိန်းသိမ်းလိုက်နာကြရန်၊
မြန်မာကိုလည်း အခြားသော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် အစိုးရများနှင့်တန်းတူ
ဆက်ဆံကြရန် ထပ်လောင်းတောင်းဆိုလိုက်သည်။” ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။⁵⁰

၆၀။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲမသမာမှုများ
ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟူ၍ စစ်အုပ်စုက အကြောင်းပြကာ ဒီမိုကရေစီနည်းနှင့်အညီ
ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အစိုးရကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ၌ ဖြုတ်ချ၍

⁴⁹ *Ibid.*

⁵⁰ [State Administrative Council] Ministry of Foreign Affairs, The Foreign Ministry protests and objects in the strongest terms on the irresponsible and reckless statements . . . (တာဝန်မဲ့သော၊ အဆင်ခြင်မဲ့သော ထုတ်ပြန်ချက်များအတွက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက အပြင်းထန်ဆုံး ကန့်ကွက်)，6 June 2022), <https://www.mofa.gov.mm/the-foreign-ministry-protests-and-objects-in-the-strongest-terms-on-the-irresponsible-and-reckless-statements-and-remarks-made-by-the-ministry-for-europe-and-foreign-affairs-of-france-the-embassy-of/>.

အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းအပြီး နှစ်ရက်ကြာသော် မင်းအောင်လှိုင်က “၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော မဲစာရင်းမှားယွင်းမှု ၁၀ သန်းကျော်အတွက် တာဝန်ရှိသူများက ဖြေရှင်းပေးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပြီး လွှတ်တော်အစည်းအဝေးခေါ်၍ အစိုးရဖွဲ့နိုင်ရန် အတင်းအကျပ် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ရပ်များသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၀(ဂ) နှင့် ၄၁၇ တို့၌ ပါရှိသော ‘နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာကို မသမာသည့်နည်းဖြင့် အတင်းအကျပ်ရယူရန် ကြိုးပမ်းမှု’ မြောက်သည်။” ဟူ၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁵¹

၆၁။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော စိတ်ဖြာလေ့လာချက်အရ (၁) မြန်မာစစ်တပ်သည် အာဏာသိမ်းရန် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာရာ၌ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မလိုက်နာခဲ့ခြင်း၊ (၂) နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာကို အဓမ္မနည်းဖြင့် အရယူရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည် ဟူသော စွပ်စွဲချက်သည် အခြေအမြစ်မရှိခြင်း နှင့် (၃) မဲမသမာမှု စွပ်စွဲချက်များသည်လည်း ခိုင်လုံမှုကင်းမဲ့နေဆဲဖြစ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းရင်းများကြောင့် SAC သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်မှု မရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။

၁။ နောက်ခံသမိုင်း - စစ်အုပ်စု၏ မဲမသမာမှုစွပ်စွဲချက်များနှင့် နောက်ဆက်တွဲ မဲရလဒ်ပယ်ဖျက်မှု

၆၂။ မဲမသမာမှု ကျူးလွန်ကြောင်း အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD ပါတီ) ဦးဆောင်သော အစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (UEC) တို့အပေါ် စွပ်စွဲချက်များသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ တွင် မြန်မာအပြည်သူများမဲပေးမှု မတိုင်မီကတည်းက စတင်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲမစီ ၅ ရက်အလိုတွင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က “၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများမှ အတွေ့အကြုံများအရ လာမည့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွတ်လပ်မှုနှင့် တရားမျှတမှုတို့ ရှိရန် ပိုမိုလိုအပ်သည်။ သို့သော် ယခုအချိန်ကတည်းကပင် ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများ၌ မကြုံခဲ့ဖူးသည့် အားနည်းချက်များနှင့် လစ်ဟင်းချက်များ

⁵¹ Announcement to Public: Office of The Commander-In-Chief Of Defence Services Issued Announcement (တာဝန်ပေးပေးခြင်းစီစဉ်မှု ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), Myanmar iTV, 3 February 2021, <https://www.myanmaritv.com/news/announcement-public-office-commander-chief-defence-services-issued-announcement>.

ပေါ်ပေါက်လာနေပြီဖြစ်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ၏ပုံရိပ်ကို ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်စေနိုင်သည်။⁵² ဟူ၍ ထုတ်ပြန်ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုထုတ်ပြန်ချက်၌ မင်းအောင်လှိုင်က မဲစာရင်းဆိုင်ရာ၊ မဲစာအိတ်ဆိုင်ရာ နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ မဲဆွယ်စည်းကမ်းချက်များ လိုက်နာမှုဆိုင်ရာ အရေးပြဿနာများကို ထောက်ပြခဲ့ပြီး “အဆင့်အမျိုးမျိုး၌ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှ သိလျက်ဖြစ်စေ၊ မသိဘဲဖြစ်စေ ကျူးလွန်ခဲ့သော အမှားအယွင်းအားလုံးအတွက် အစိုးရတွင် အပြည့်အဝတာဝန်ရှိသည်” ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။⁵³ ထိုစွပ်စွဲချက်များကို NLD ပါတီ နှင့် UEC တို့၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူများက အသီးသီး ခုခံချေပခဲ့သည်။

၆၃။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်၌ ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲတွင် NLD ပါတီက လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း ကိုယ်စားလှယ် ၄၇၆ နေရာအနက် ၃၉၆ နေရာဖြင့် အပြတ်အသတ် အနိုင်ရခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စု ကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသော ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) ကမူ ကိုယ်စားလှယ် ၃၃ နေရာသာ အနိုင်ရခဲ့သည်။

၆၄။ ထိုသို့ရလဒ်ထွက်ပေါ်ခဲ့ပြီးနောက်၌ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲမသမာမှုများ ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည် ဟူ၍ USDP က စွပ်စွဲကာ မဲစာရင်းမမှန်ကန်မှုများကို စစ်ဆေးပေးပါရန် UEC ထံ တောင်းဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်ကလည်း မြို့နယ်ပေါင်း ၃၁၄ ခုတွင် မဲစာရင်းမမှန်ကန်မှု ၈.၆ သန်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု မူလတွင် စွပ်စွဲခဲ့ရာမှ ၁၀.၅ သန်းအထိပင် တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ ထိုမဲစာရင်းမမှန်ကန်မှုများကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည် ဟူ၍လည်း စစ်တပ်က ဆိုခဲ့သည်။⁵⁴

၆၅။ မဲမသမာမှုများ အနှံ့အပြားဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သက်သေအထောက်အထားမရှိ ဟူ၍ UEC က ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်တွင် ကြေညာခဲ့သည်။ မဲမသမာမှုတိုင်ချက် ၂၈၇ ခုကို စစ်ဆေးခဲ့ရာ မဲစာရင်းအချို့တွင် မဲဆန္ဒရှင်အမည်များ တစ်ကြိမ်မက ပါဝင်နေကြောင်း ဝန်ခံခဲ့သော်ငြား မဲပေးရာ၌ လက်သန်းကို မင်တို့ရသောကြောင့်

⁵² "Myanmar Military Chief Hits Out at Election Mismanagement Ahead of Vote" (ရွေးကောက်ပွဲမစမီ၌ပင် စီမံခန့်ခွဲမှုအလွဲအမှားများ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း မြန်မာစစ်ဦးစီးချုပ် ပြော), *Radio Free Asia*, 3 November 2020, <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/election-mismanagement-11032020193400.html>.

⁵³ *Ibid.*

⁵⁴ See, e.g., Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar (မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေများအကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ အစီရင်ခံချက်), Thomas H. Andrews, U.N. Doc A/HRC/46/56, 4 March 2021, https://www.ohchr.org/sites/default/files/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session46/Documents/A_HRC_46_56.pdf

မဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးအနေဖြင့် တစ်ကြိမ်မက မဲပေးရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုသို့တွေ့ရှိချက်သည် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကို ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် အသစ်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ပေါ်ပေါက်မည့် အဟန့်အတား များကို ဖယ်ရှားပေးနိုင်ခဲ့သည်။⁵⁵

၆၆။ နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲမသမာမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်သည် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာ၍ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် သမ္မတ ဦးဝင်းမြင့်တို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော အကြီးတန်းအဆင့် အစိုးရအရာရှိများကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း မြန်မာစစ်တပ်ပိုင် မြဝတီရုပ်မြင်သံကြားဌာနက ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်တွင် သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ “နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်တွင် ကျင်းပခဲ့သော ပါတီစုံအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲစာရင်းကွာဟမှုကြီးများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပြီး ထိုအရေးပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးရန် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ပျက်ကွက်ခဲ့သည်... ထိုပြဿနာကို မဖြေရှင်းပါက ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်၌ အခက်အခဲများ ပေါ်လာမည်ဖြစ်၍ ဥပဒေနှင့်အညီ ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည်” ဟူ၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁵⁶

၂။ မြန်မာစစ်တပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်

၆၇။ SAC ၏ အာဏာသိမ်းမှုသည် ယခင်စစ်အုပ်စုလက်ထက်၌ မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် မကိုက်ညီပေ။⁵⁷

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ “Statement from Myanmar military on state of emergency” (နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာမှုအတွက် မြန်မာစစ်တပ်၏ ထုတ်ပြန်ချက်), Reuters, 31 January 2021, <https://www.reuters.com/article/myanmar-politics-military-statement-idUSKBN2A11A8>.

⁵⁷ နာဂစ်မုန်တိုင်းကျခဲ့သော်လည်း ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ၌ မဲပေးသူ ၉၈.၁ ရာခိုင်နှုန်းအနက် ထောက်ခံမဲ ၉၂.၄၈ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည် ဟူ၍ ယခင်စစ်အုပ်စုဟောင်းဖြစ်သော နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီက ကြေညာခဲ့သည်။ See “Myanmar’s charter sails through referendum” (မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို အတည်ပြု), Reuters, 26 May 2008, <https://www.reuters.com/article/us-myanmar-referendum/myanmars-charter-sails-through-referendum-idUSSP33290120080526>. ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လက်မခံကြရန် ပြည်သူလူထုအား တိုက်တွန်းပြောဆိုသူများကို စစ်အုပ်စုက ပိတ်ပင်တားဆီးခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်း အတည်ပြုရေးဆိုင်ရာ ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲဥပဒေ အရ ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲအပေါ် ဝေဖန်ပြောဆိုသူများကို ဒဏ်ငွေနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ချမှတ်နိုင်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်း စာအုပ်များကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ဝယ်ယူနိုင်သော်ငြား ၎င်းတို့တာဝန်ကျရာ အခြားမြို့ကြီးမြို့ငယ်များတွင် ဝယ်မရကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ See, e.g., The 88 Generation Students, “A Preliminary Report on the Referendum of May

စစ်အုပ်စုအလိုကျ မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၄၁၇ အရ (၁) သမ္မတကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ (၂) နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကောင်စီ (ကာလုံ) နှင့်ညှိနှိုင်းပြီးမှသာလျှင်၊ (၃) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ထံ အသိပေးပြီးမှသာလျှင် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာနိုင်သည်။ မြန်မာစစ်တပ်သည် အာဏာသိမ်းရာတွင် ထိုအချက်သုံးချက်လုံးနှင့် မကိုက်ညီခဲ့ပေ။

၆၈။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းသည့်နေ့တွင် စစ်အရာရှိနှစ်ဦးက သမ္မတဦးဝင်းမြင့်၏ အိမ်တော်သို့ ဝင်ရောက်ကာ သမ္မတအား ကျန်းမာရေးအကြောင်းပြချက်ဖြင့် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ရန် ပြောကြားခဲ့သည်ဟူ၍ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ကြားနာမှု၌ သမ္မတဦးဝင်းမြင့်ကိုယ်တိုင် ထွက်ဆိုခဲ့ကြောင်း သိရသည်။^{၅၈} အရာရှိများက ထိုသို့ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သော်လည်း သမ္မတဦးဝင်းမြင့်က နုတ်ထွက်ပေးရန် ငြင်းဆန်ခဲ့ပြီး မိမိသည် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြောင်း၊ အသက်သာ အသေခံသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့သည်။

၆၉။ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာပေးရန်ဖြစ်စေ၊ နုတ်ထွက်ပေးရန်ဖြစ်စေ မပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း သမ္မတဦးဝင်းမြင့်က ငြင်းဆန်သဖြင့် စစ်တပ်က သူ့ကို ဖမ်းဆီးလိုက်ကာ ၎င်းတို့ခန့်ထားသည့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံမဟုတ်သည့် ဒုသမ္မတဦးမြင့်ဆွေကို ယာယီသမ္မတအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၃(က) အရ “သမ္မတသည် ရာထူးသက်တမ်းမကုန်ဆုံးခင် နုတ်ထွက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကွယ်လွန်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ထာဝစဉ်မစွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားသောအကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ သမ္မတရာထူးနေရာ လစ်လပ်နေလျှင်” ယခင်ရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲအများဆုံးရရှိခဲ့သော ဒုသမ္မတသည် ယာယီသမ္မတအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည်။ သမ္မတဦးဝင်းမြင့်သည် ရာထူးမှနုတ်ထွက်ခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ ကွယ်လွန်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ထာဝစဉ်မစွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း

10, 2008” (၂၀၀၈ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက် ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ ကနဦးအစီရင်ခံစာ) 20 May 2008, <https://anfre.org/wp-content/uploads/2012/02/Preliminary-Report-on-the-Referendum-of-May-10-2008.pdf>.

⁵⁸ See, e.g., Myanmar’s Ousted President Told Army Officers He Would Rather Die Than Resign on Day of Coup (အာဏာသိမ်းခံရသည့် မြန်မာသမ္မတက ရာထူးမှနုတ်ထွက်မည့်အစား အသက်သာ အသေခံမည်ဟု ပြော), *The Irrawaddy*, 12 October 2021, <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-ousted-president-told-army-officers-he-would-rather-die-than-resign-on-day-of-coup.html>.

သော်လည်းကောင်း မဖြစ်ခဲ့သဖြင့် “အခြားအကြောင်းများ” ကြောင့်သာ သမ္မတရာထူး လစ်လပ်သွားခဲ့ခြင်းအဖြစ် ရှင်းချက်ထုတ်နိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။

၇၀။ သမ္မတအား ရာထူးမှဖယ်ရှားခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ SAC က ၎င်း၏ ရှေ့နောက်မညီညွတ်သော ဥပဒေအကြောင်းပြချက်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၁ ကို ကိုးကား၍ ဦးဝင်းမြင့်အနေဖြင့် ထိုပုဒ်မကို ဖောက်ဖျက်ခဲ့ကြောင်း ထောက်ပြကာ ဆက်လက်ရှင်းပြပါသည်။⁵⁹ အထူးသဖြင့် SAC သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဖောက်ဖျက်မှု၊ အကျင့်သိက္ခာပျက်ပြားမှုနှင့် “ဥပဒေအရ ပေးအပ်ထားသော တာဝန်များကို ကျေပွန်စွာ မဆောင်ရွက်မှု” နှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပုဒ်မ ၇၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကိုးကားခဲ့ပါသည်။ သို့သော် သမ္မတအား ရာထူးမှဖယ်ရှားရန် စွဲချက်တင်ခြင်း နှင့် ထိုစွဲချက်များအတွက် သက်သေအထောက်အထားခိုင်လုံမှု ရှိမရှိ အပြီးသတ်စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းတို့ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကသာ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ ဦးဝင်းမြင့်အပေါ် စွဲချက်များကို လွှတ်တော်၌ ကြားနာစစ်ဆေးခဲ့ခြင်း အလျဉ်းမရှိခဲ့ပါ။

၇၁။ သို့ရာတွင် SAC က ၎င်းတို့အနေဖြင့် သမ္မတကို ဥပဒေအရ တဖက်သတ် စွဲချက်တင်နိုင်ကြောင်း ဆက်လက်ငြင်းဆိုခဲ့ပြီး “သမ္မတအပေါ် စွဲချက်တင်မှုကို လွှတ်တော်ကသာ အတည်ပြုနိုင်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမ္မတကို ရာထူးမှဖယ်ရှားရန် လွှတ်တော်ကသာ အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပါ ... စင်စစ်တွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက် သန်းခေါင်ယံအချိန်မှစ၍ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဟူ၍ မရှိခဲ့ပါ။”⁶⁰ ဟူ၍ ရှင်းပြထားသည်။ လွှတ်တော်မရှိခဲ့ခြင်း အကြောင်းရင်းမှာ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရခဲ့သော ကိုယ်စားလှယ်သစ်များဖြင့် လွှတ်တော်အသစ် ဖွဲ့စည်းတော့မည်ကို စစ်တပ်က တားဆီးခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သမ္မတအပေါ် စွဲချက်တင်ခြင်း ကိစ္စရပ်ကို လွှတ်တော်ကသာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပါ ဟူသည့် စစ်တပ်၏အဆိုသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီပါ။

⁵⁹ [State Administrative Council] Ministry of Foreign Affairs, Submission to the United Nations Credentials Committee and Member States of the United Nations, Briefing Paper: Representation of the Republic of the Union of Myanmar at the United Nations (ကုလသမဂ္ဂ၌ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ကိုယ်စားပြုခြင်း), October 2021, <https://www.mofa.gov.mm/briefing-paper-representation-of-the-republic-of-the-union-of-myanmar-at-the-united-nations/>, p. 15.

⁶⁰ *Ibid.*

၇၂။ သမ္မတဦးဝင်းမြင့်သည် သမ္မတတာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှု သုံးကြိမ်တိုင် ကျူးလွန်ခဲ့သဖြင့် သူ့ကို ရာထူးမှ ဖယ်ရှားလိုက်ကြောင်း SAC က ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါပျက်ကွက်မှုများမှာ - (၁) မဲသမာမှုကိစ္စရပ်အတွက် နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးခေါ်ရန် ငြင်းဆန်ခြင်း၊ (၂) “မဲစာရင်းအမှားများ တွေ့ရှိခဲ့ရမှုကို ဖြေရှင်းပေးရန်” ငြင်းဆန်ခြင်း နှင့် (၃) ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်အနေဖြင့် စစ်တပ်မှ စွဲဆိုထားသည့် မဲသမာမှုများအပေါ် စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ လွှတ်တော်၏ ပထမအစည်းအဝေးကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် ငြင်းဆန်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။⁶¹ “သမ္မတဦးဝင်းမြင့်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် မစွမ်းနိုင်သဖြင့် သို့မဟုတ် အရည်အချင်းမပြည့်မီသဖြင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၃(က) အရ ဒုတိယသမ္မတကို ယာယီသမ္မတအဖြစ် အစားထိုးခန့်အပ်ခဲ့သည်” ဟု SAC က ဆိုသည်။

၇၃။ သမ္မတဦးဝင်းမြင့်သည် သမ္မတရာထူးမှ ဥပဒေနှင့်မညီစွာ ဖယ်ရှားခံခဲ့ရခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ သမ္မတရာထူး “လစ်လပ်သွားခြင်း” မဟုတ်ခဲ့ပါ။ မြန်မာစစ်တပ်သည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံထားခဲ့သည့်အတိုင်းပင် သမ္မတအပေါ် စွဲချက်တင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိသော်ငြား သမ္မတဦးဝင်းမြင့်ကို စွဲချက်တင်သင့်သည်ဟူ၍ ၎င်းတို့ဘာသာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် စစ်တပ်သည် သမ္မတကို ရာထူးမှ တရားဝင်ဖယ်ရှားနိုင်သည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း အလျဉ်းမရှိပါ။

၇၄။ သမ္မတဦးဝင်းမြင့်အနေဖြင့် ရာထူးမှနုတ်ထွက်ပေးရန် ငြင်းဆန်ခဲ့ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာမိန့်ကို ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုး၍ မထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းသည် စစ်တပ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တရားဝင်မှုရှိကြောင်း လျှောက်လဲချက်များကို ပျက်ပြယ်သွားစေပါသည်။ သမ္မတဦးဝင်းမြင့်သည် ဥပဒေနှင့်မညီစွာ ရာထူးမှဖယ်ရှားခံရသဖြင့် ဦးမြင့်ဆွေသည် ဥပဒေအရ ယာယီသမ္မတ မမြောက်သည့်အပြင် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာရန်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိပေ။

⁶¹ Ibid.

၇၅။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၄၁၇ အရ သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ မကြေညာမီတွင် နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေး ကောင်စီအစည်းအဝေး ခေါ်ရသည်။ ပုဒ်မ ၂၀၁ အရ နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေး ကောင်စီတွင် စစ်ဘက်အရာရှိ ၆ ဦးနှင့် အရပ်သား ၅ ဦး ဟူ၍ စုစုပေါင်းအဖွဲ့ဝင် ၁၁ ဦး ပါရှိသည်။ ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်အားလုံး အစည်းအဝေးတက်ရောက်မှသာ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာနိုင်သည် ဟူ၍ ပုဒ်မ ၄၁၇ ၌ အတိအလင်း မပြဋ္ဌာန်းထားသော်ငြား တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုအတွက်ဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ်တစ်ခုအတွက်ဖြစ်စေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဒေသ တစ်ခုအတွက်ဖြစ်စေ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေညာခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပုဒ်မ ၄၁၂(ခ) တွင်မူ "အဖွဲ့ဝင်များ စုံညီစွာ တက်ရောက်နိုင်ခြင်း မရှိပါက" သမ္မတသည် စစ်ဘက်အရာရှိဖြစ်သော အဖွဲ့ဝင် ၄ ဦးနှင့် တိုင်ပင်၍ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာနိုင်သည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ပုဒ်မ ၄၁၇ ၌ ထိုသို့ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ဤပုဒ်မအရ ကြေညာလိုက်သော နိုင်ငံတဝန်းအဆင့် အရေးပေါ်အခြေအနေကြောင့် ဆိုးကျိုးများစွာ ဖြစ်ပွားလာနိုင်ကြောင်း ဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲသူများက ယူဆသဖြင့် ကြေညာမိန့်အတွက် သတ်မှတ်ချက်အဆင့်ကို မြှင့်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဦးမြင့်ဆွေသည် ဥပဒေအရ ယာယီသမ္မတမမြောက်သည့်အပြင် ပုဒ်မ ၄၁၇ အရ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာရန် ကာလံအစည်းအဝေးခေါ်ရာတွင်လည်း စစ်ဘက်အရာရှိ ကောင်စီအဖွဲ့ဝင် ၆ ဦးနှင့်သာ တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

၇၆။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၁(က) အရ သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာလိုက်ကြောင်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ပုံမှန်အစည်းအဝေးထံဖြစ်စေ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အရေးပေါ်အစည်းအဝေး ခေါ်၍ဖြစ်စေ တင်ပြရသည် ("နိုင်ငံတော်အာဏာ လွှဲအပ်ဆောင်ရွက်စေသည့် ကိစ္စရပ်ကို အစီရင်ခံတင်ပြရမည်")။ အသစ်တက်လာမည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ပထမအစည်းအဝေးကိုပင် မကျင်းပလိုက်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ထိုသို့တင်ပြရမည်ဟူသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်လည်း မညီညွတ်ခဲ့ပေ။

၃။ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာခြင်းအတွက် အကြောင်းပြချက်များသည် ခိုင်လုံမှုမရှိ

၇၇။ စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုသည် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် မကိုက်ညီသည့်အပြင် အကြောင်းပြချက်အရလည်း အခြေအမြစ်မရှိပေ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၄၁၇ အရ 'နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ဆူပူသောင်းကျန်းမှု၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အဓမ္မနည်းများတို့ဖြင့် ရယူရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကြိုပမ်းအားထုတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲစေမည့် သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု ပြိုကွဲစေမည့် သို့မဟုတ် အချုပ်အခြာအာဏာ လက်လွတ်ဆုံးရှုံးရမည့်' အန္တရာယ်မျိုး ကြုံတွေ့ရမှသာလျှင် သမ္မတက အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာနိုင်သည်။

၇၈။ "နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို အဓမ္မနည်းဖြင့် ရယူရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း" ကြောင့် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာရန် လိုအပ်ခဲ့သည် ဟူ၍ စစ်တပ်က ဆိုသည်။⁶² အထူးသဖြင့် "၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် မသမာမှုမြောက်နိုင်သော မဲပေါင်း ၁၀,၄၈၂,၁၁၆ ခုအတွက် အရေးယူဖြေရှင်းပေးရန် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများက ပျက်ကွက်ခဲ့သည့်အပြင် လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ကျင်းပ၍ အစိုးရဖွဲ့ရန်သာ စိုင်းပြင်းခဲ့သည်" ဟူ၍ စစ်တပ်က ဆိုခဲ့သည်။

၇၉။ စစ်အုပ်စုမှ မှုကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥပဒေတို့အရ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဆိုင်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေး၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် UEC တွင်သာ တာဝန်ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဆိုင်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် စစ်တပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိသည့်အပြင် UEC သည်လည်း စစ်တပ်၏ အခြေအမြစ်မရှိသော မဲသမာမှုစွပ်စွဲချက်များ နှင့်သက်ဆိုင်သည့် "အရေးပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးရန်" တာဝန်မရှိပေ။ UEC သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ရွေးကောက်ပွဲခုံရုံးများ ဖွဲ့စည်းကာ ၂၀၂၀ ခုနှစ်

⁶² "Announcement to Public: Office of the Commander-in-chief issued announcement," (တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), *Myanmar iTV*, 3 February 2021, <https://www.myanmaritv.com/news/announcement-public-office-commander-chief-defence-services-issued-announcement>.

ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မဲမသမာမှုတိုင်ချက်ပေါင်း ၂၈၇ ခုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့သည်။⁶³

၈၀။ မဲမသမာမှုကိစ္စရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အထူးအစည်းအဝေးခေါ်ရန် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၂၀၃ ဦး (စစ်တပ်မှ တိုက်ရိုက်ခန့်ထားသော ကိုယ်စားလှယ် ၁၆၀ ဦးနှင့် USDP မှ ကိုယ်စားလှယ် ၃၆ ဦး) ၏ တောင်းဆိုချက်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် နာယကနှင့် သမ္မတတို့က ပယ်ချခဲ့သည် ဟူ၍ စစ်တပ်က ဆိုခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လေးပုံတစ်ပုံက တောင်းဆိုမှသာ လွှတ်တော်နာယကသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အရေးပေါ်အစည်းအဝေး ခေါ်နိုင်သည်။ သို့သော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၁ အရ “ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ဆုံးဖြတ်ပေးရမည့်၊ သဘောတူညီချက်ပေးရမည့်၊ အတည်ပြုပေးရမည့်” ကိစ္စရပ်များအတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်အစည်းအဝေး ခေါ်နိုင်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကြေညာချက်တွင် လွှတ်တော်သည် ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စရပ်များအပေါ် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်မရှိသဖြင့် အစည်းအဝေးခေါ်မည်မဟုတ် ဟူ၍ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် နာယကက ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

အရေးပေါ်အစည်းအဝေးခေါ်ရန် ပန်ကြားချက်၌ ဖော်ပြပါရှိသော အဓိက အကြောင်းရင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၁ အရ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ဆုံးဖြတ်ပေးရမည့်၊ သဘောတူညီချက်ပေးရမည့်၊ အတည်ပြုပေးရမည့် ကိစ္စရပ်မျိုး မဟုတ်ပေ။ ထို့အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၄၀၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ တို့အရ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ချက်သည် အတည်ဖြစ်သောကြောင့် ပန်ကြားချက်၌ ဖော်ပြပါရှိသော အရေးပြဿနာသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးဖြင့် စုဝေးဆုံးဖြတ်ရမည့် ကိစ္စရပ်မျိုး မဟုတ်ပေ။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဆိုင်သော တိုင်ကြားချက်များသည် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှ သက်ဆိုင်ရာဥပဒေများ၊ စည်းကမ်းချက်များဖြင့် ဖြေရှင်းရမည့် ကိစ္စရပ်များသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

⁶³ "Announcement of Union Election Commission to Voters, 28 January 2021" (ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), in *Global New Light of Myanmar*, 29 January 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-01-29-red.pdf>, p. 2.

ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်
အရေးပေါ်အစည်းအဝေးခေါ်ရန် မလိုအပ်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ဖြေကြားလိုက်သည်။
သို့ဖြစ်ပါ၍ အရေးပေါ်အစည်းအဝေးခေါ်ယူမည် မဟုတ်ကြောင်း
ကြေညာလိုက်သည်။⁶⁴

၈၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ စစ်တပ်သည် ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စရပ်များ၌
ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်သော်လည်းကောင်း၊ “နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာကို
အဓမ္မနည်းဖြင့် ရယူရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း” စွပ်စွဲချက်အတွက် အရေးယူဖြေရှင်းပေးရန်
ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် နှင့် လွှတ်တော်ထံ အရေးဆိုခွင့်သော်လည်းကောင်း
မရှိခဲ့ပေ။ ထိုအချက်သည် မဲမသမာမှုစွပ်စွဲချက်များ ဟုတ်မှန်ခြင်းရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း
ကိစ္စရပ်အတွက် ပို၍အရေးပါပေသည်။

၈၂။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ၌ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံထံသို့ တင်ပြခဲ့သော
အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အထူးကိုယ်စားလှယ်က မြန်မာနိုင်ငံ၌
ကျင်းပမည့် နိုဝင်ဘာလရွေးကောက်ပွဲတွင် အရေးပြဿနာများစွာ ရှိနေကြောင်း
ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။⁶⁵ သူ၏စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၌ အဓိကအကျဆုံး အချက်များမှာ
ရိုဟင်ဂျာတို့ကို မဲပေးခွင့်ရုတ်သိမ်းခဲ့ခြင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ လွတ်လပ်စွာ
ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်နှင့်
ရှမ်းပြည်နယ်တို့မှ မဲဆန္ဒရှင်များ မဲပေးခွင့်မရကြခြင်း နှင့် လူမှုကွန်ရက်မှတစ်ဆင့်
ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအပေါ် အမုန်းစကားဖြန့်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

၈၃။ အဆိုပါစိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ရှိခဲ့သော်ငြား မဲမသမာမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း
စွပ်စွဲချက်များအတွက် စစ်တပ်က သက်သေအထောက်အထား မပြသခဲ့ပေ။ မဲမသမာမှု
ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သက်သေအထောက်အထားအဖြစ် ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ
ဖြန့်ဝေခဲ့သော မဲစာရင်းများ၌ “မူမမှန်မှုများ” ရှိခဲ့ခြင်းကို စစ်တပ်က တသမတ်တည်း
ထောက်ပြခဲ့သည်။ မဲစာရင်း၌ အမှားအယွင်းများ ရှိနေရုံမျှဖြင့် မဲရလဒ်၌လည်း
မူမမှန်မှုများ ရှိနေလိမ့်မည်ဟု မယူဆနိုင်ပါ။ ဆန္ဒမဲပေးခြင်းနှင့် မဲရေတွက်ခြင်းတို့၌

⁶⁴ “Pyidaungsu Hluttaw Office Announcement (1/2021), 12 January 2021 (၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်
ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရုံး ထုတ်ပြန်ချက် အမှတ် (၁/၂၀၂၁)), in *Global New Light of Myanmar*, 13 January 2021,
<https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-01-13-red.pdf>, p. 2.
⁶⁵ Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar (မြန်မာနိုင်ငံ၏
လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေများအကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ အစီရင်ခံချက်), Thomas H. Andrews, U.N. Doc.
A/75/335, 1 September 2020.

မသမာမှုများ နိုင်ငံအနှံ့ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်းကို စစ်အုပ်စုက ယနေ့အထိ သက်သေအထောက်အထား မပြနိုင်ပါ။

၈၄။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်တွင် စစ်အုပ်စုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကို ကြီးကြပ်ရသော UEC ဟောင်းကို ဥပဒေနှင့်မညီစွာ ဖျက်သိမ်း၍ ကော်မရှင်အသစ်ဖြင့် အစားထိုးဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထို UEC အသစ်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ နိုင်ငံတဝန်း မဲစာရင်းမူမမှန်မှုပေါင်း ၁၁,၃၀၅,၃၉၀ ခု တွေ့ရှိခဲ့သဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များကို ပယ်ဖျက်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ အဆိုပါ မူမမှန်မှုအရေအတွက်သည် နိုင်ငံတဝန်း မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစုစုပေါင်း၏ သုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးပင် ရှိသည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် စာရင်း၌ မဲဆန္ဒရှင်အမည်များ တစ်ကြိမ်မက ပါဝင်နေကြောင်း၊ နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်ကတ်မရှိသူ များစွာကို မဲစာရင်း၌ ထည့်ထားကြောင်း၊ NLD ပါတီက အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို အလွဲသုံးစားပြုခဲ့ကြောင်း စသဖြင့်လည်း စွပ်စွဲထားသည်။⁶⁶

၈၅။ မဲစာရင်း ပြုစုရေးဆွဲရာတွင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန နှင့် အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန၏ ဒေသန္တရအဆင့် ရုံးခွဲများမှ ချပေးခဲ့သော အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာစုအဆင့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများက ရေးဆွဲခဲ့သည်။ အိမ်ထောင်စုစာရင်းများကို ကိုးကားခဲ့သည့်ပြင် တစ်အိမ်တက်ဆင်းလည်း လိုက်လံစစ်ဆေးခဲ့သည်။

၈၆။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ မစတင်မီတွင် မဲစာရင်းများကို စစ်ဆေး၍ အချိန်မီပြင်ဆင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ နှစ်ကြိမ်တိုင် (တစ်ကြိမ်၌ စစ်ဆေးရေးကာလကို တိုးမြှင့်ခဲ့) ပြည်သူ့ရှေ့မှောက် အစစ်ဆေးခံခဲ့သည်။ မဲဆန္ဒရှင်များအနေဖြင့် စာရင်း၌ မိမိအမည်ပါမပါ စစ်ဆေးနိုင်စေရန်အလို့ငှာ မဲစာရင်းများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်မှစ၍ ရက်သတ္တပတ်နှစ်ပတ်ပြည့်အထိ ခင်းကျင်းပြသထားရန် မူလ၌ စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်အထိ တိုးမြှင့်ဖြစ်ခဲ့သည်။⁶⁷ ထိုမဲစာရင်းများ၌ မူမမှန်မှုများ တွေ့ရှိလာရသဖြင့် ဖြေရှင်းပေးပါရန် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ

⁶⁶ Announcement on annulment of Nov 8 Multiparty General Election results (နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် ပါတီစုံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲမှ ရလဒ်များကို ပယ်ဖျက်ကြောင်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက် ကြေညာချက်), in *Global New Light of Myanmar*, 27 July 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-07-27-red.pdf>, p. 6.
⁶⁷ Announcement of Union Election Commission to Voters (ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), in *Global New Light of Myanmar*, 29 January 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-01-29-red.pdf>, p. 1.

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က UEC ထံ ပန်ကြားခဲ့သည်။⁶⁸ ခင်းကျင်းပြသစဉ်၌ မဲစာရင်း ထပ်တိုးဖြည့်စွက်မှု ၂၁၀,၀၀၀ ခု၊ အမှားပြင်ဆင်မှု ၁၅၀,၀၀၀ ခု နှင့် ကွယ်လွန်သူအမည်များ ဖယ်ရှားမှု ၆၆,၀၀၀ ခု ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း တင်ပြချက်များ ရရှိခဲ့သည်။ မဲစာရင်းများအတွက် လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရန်၊ ထပ်မံစစ်ဆေးရန်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် မဲစာရင်းများမှ အချက်အလက်များကို ကိုးကား၍ အမှားပြင်ဆင်ရန်၊ တစ်အိမ်တက်ဆင်း လိုက်လံစစ်ဆေးရန် UEC က ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများကို ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ မဲစာရင်းများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်မှ ၁၄ ရက်အထိ ထပ်မံခင်းကျင်းပြသ၍ ဒုတိယအကြိမ် ပြည်သူ့ရှေ့မှောက် အစစ်ဆေးခံခဲ့သည်။⁶⁹

၈၇။ မဲစာရင်းများကို မြို့နယ်အဆင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့် ပါတီများတို့ထံ ပေးဝေခဲ့သည်။⁷⁰ Carter Center မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ပါတီပြောရေးဆိုခွင့်ရ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၄၇၉ ဦးအနက် ၈၀% ကျော်က မဲစာရင်းများ လုံလောက်စွာ ကောင်းမွန်မှန်ကန်ကြောင်း ဖြေခဲ့သည်။⁷¹ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ အစီရင်ခံချက်အရလည်း မဲရုံရှိ မဲစာရင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြဿနာကြီးများ မဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရခဲ့သည်။

၈၈။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်တို့၌ ကြီးကြပ်ခဲ့သော UEC အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့ဝင်များအနက် အချို့ဆိုလျှင် စစ်တပ်မှ ဖမ်းဆီးမည်ကို စိုးရွံ့သောကြောင့် တိမ်းရှောင်ပုန်းအောင်နေခဲ့ရဖူးသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ကြီးကြပ်ခဲ့သော မြို့နယ်အဆင့် UEC ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲမှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကမူ မဲစာရင်း၌ အမှားအနည်းငယ်ပါခဲ့သည်မှာ ဟုတ်မှန်ကြောင်း၊ ၎င်းကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များက

⁶⁸ "Myanmar Races to Fix Outdated, Erroneous Voter Lists Ahead of November Poll" (နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲမစီတိုင် မြန်မာအစိုးရက မဲစာရင်းအမှားများ ပြင်ဆင်), *Radio Free Asia*, 7 August 2020, <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/voter-lists-08072020183039.html>.
⁶⁹ The Carter Center, "Carter Center Interim Statement on Myanmar General Elections" (Carter Center ၏ မြန်မာနိုင်ငံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ကြားဖြတ်ထုတ်ပြန်ချက်), 13 October 2020, <https://www.cartercenter.org/news/pr/2020/myanmar-2020-preelection-statement.pdf>, p. 9.
⁷⁰ Announcement of Union Election Commission to Voters (ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), in *Global New Light of Myanmar*, 29 January 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-01-29-red.pdf>, p. 1.
⁷¹ The Carter Center, "Election Observation Mission Preliminary Statement" (ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့၏ ကနဦးထုတ်ပြန်ချက်), 10 November 2020, https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/news/peace_publications/election_reports/myanmar-preliminary-statement-112020.pdf.

စစ်ဆေးအတည်ပြုခဲ့ကြောင်း၊ ပြည်သူများ လာရောက်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးနိုင်စေရန် သုံးကြိမ်တိုင် မဲစာရင်းကပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ပြည်သူများက စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် လာရောက်စစ်ဆေးခဲ့ကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို ပြောပြခဲ့သည်။ နေအိမ်မှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်၍ တောတွင်း၌ လက်ရှိပုန်းအောင်းနေရသော အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကလည်း မဲစာရင်းမူမမှန်မှုအချို့မှာ ကွန်ပျူတာအသုံးပြုရာ၌ အမှားပါသွားခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဥပမာဆိုသော် မွေးသက္ကရာဇ် သို့မဟုတ် အမည် မှားယွင်းရေးထည့်မိခြင်းမျိုး ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

၈၉။ စစ်အုပ်စု၏ မဲမသမာမှုစွပ်စွဲချက်မှာ “ရယ်စရာပင် ကောင်းသည်” ဟူ၍ မဲဆန္ဒရှင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ကောက်ယူခဲ့သော စစ်တပ်လက်အောက်ခံ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ အရာရှိများကိုယ်တိုင် မိမိတို့ကို အတွင်းစကား ပြောပြခဲ့ကြသည် ဟူ၍ UEC အရာရှိများက အထူးကိုယ်စားလှယ်အား ပြောပြခဲ့သည်။

၉၀။ ကိုဗစ်ရောဂါပျံ့နှံ့မှုကြောင့် “ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးပါသော ကဏ္ဍများ၌ အခက်အခဲများ ကြုံခဲ့ရကြောင်း”၊ သို့သော်လည်း “ပြည်သူများအနေဖြင့် မဲပေးရန် စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ကြပြီး လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်မဲပေးနိုင်ခဲ့ကြောင်း”၊ “ပြဿနာ သို့မဟုတ် မူမမှန်မှု ကြီးကြီးမားမား မဖြစ်ပေါ်ဘဲ ရွေးကောက်ပွဲကို အောင်မြင်စွာ ကျင်းပပြီးစီးခဲ့ကြောင်း” ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် Carter Center က ရွေးကောက်ပွဲအပြီး နှစ်ရက်အကြာ၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁷² ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲရုံများ၌ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ၄၀ ဦးဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သော Carter Center သည် “ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို များသောအားဖြင့် လိုက်နာခဲ့ကြပြီး မိမိတို့ စောင့်ကြည့်လေ့လာရသော မဲရုံများအနက် ၉၄% တွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းလိုက်နာမှု ကောင်းမွန်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်” ဟူ၍လည်း ဖြည့်စွက်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။⁷³ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်စာရင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း “မိမိတို့စောင့်ကြည့်လေ့လာရသော မဲရုံများတွင် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်စာရင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြဿနာကြီးကြီးမားမား မတွေ့ရှိခဲ့ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် မန္တလေးတိုင်းနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းတို့၌

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးနေရာအတွက် မဲပေးရာတွင်မူ မဲဆန္ဒရှင်အချို့၏အမည်များ စာရင်း၌ပါမလာခဲ့ဟူ၍ မီဒီယာသတင်းများအရ သိရကြောင်း” Carter Center က ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

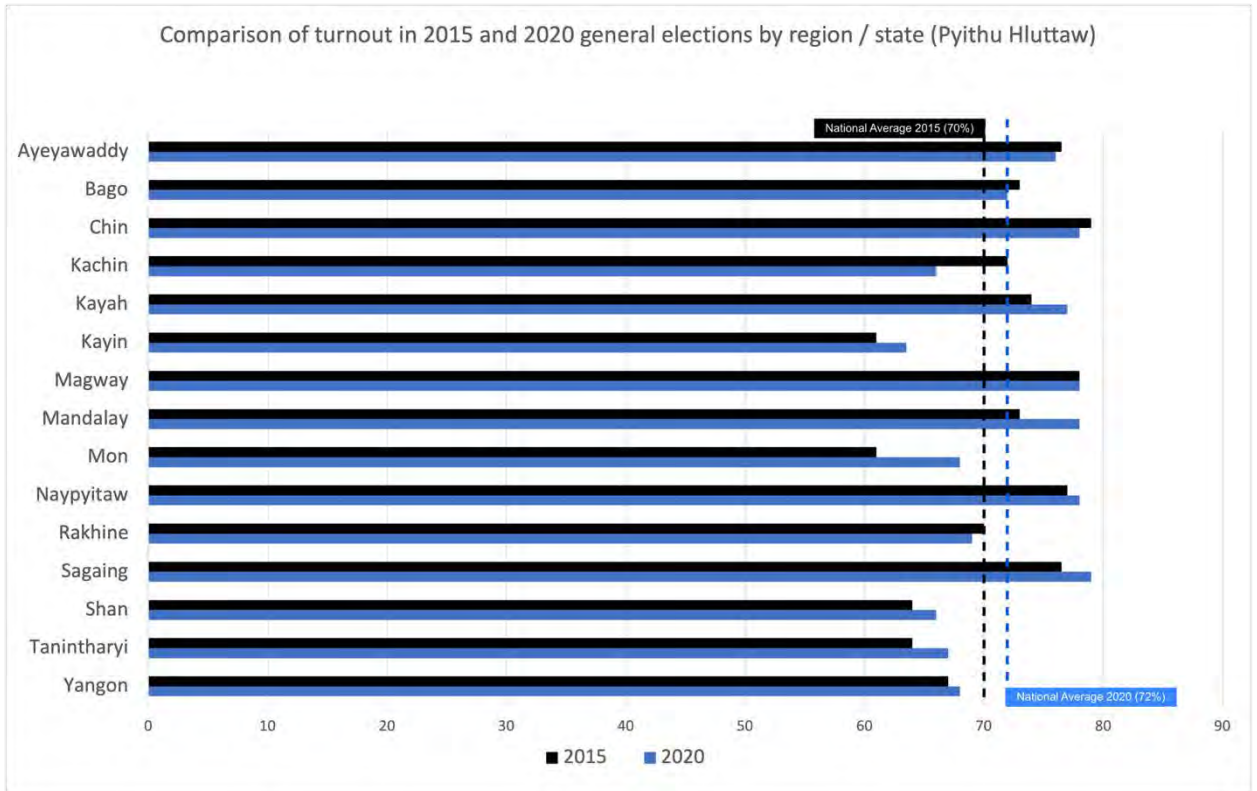
၉၁။ အာဏာသိမ်းအပြီး သုံးလကြာသော် လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲများအတွက် အာရှကွန်ရက် (ANFREL) အဖွဲ့အစည်းက ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဘက်စုံဆန်းစစ်ချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာတွင် “၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ဆန္ဒကို ယေဘုယျအားဖြင့် ကိုယ်စားပြုကြောင်း” တွေ့ရှိခဲ့သည် ဟူ၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။⁷⁴ “မဲရုံဝန်ထမ်းများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အရာရှိများနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများတို့ အင်အားစိုက်ထုတ် ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် လူပေါင်း ၂၇.၅ သန်း မဲပေးနိုင်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏အသံများကို မည်သူကမျှ တားဆီး၍မရနိုင်ခဲ့ပါ” ဟူ၍လည်း ANFREL က အသားပေးဖော်ပြခဲ့သည်။⁷⁵ ANFREL သည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတကာ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့မှ ကောက်ယူထားခဲ့သော ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကိုးကား၍ ဆန်းစစ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအဖွဲ့တွင် ၂၄ ရက်ကြာ ရေရှည်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ၁၃ ဦး၊ ၈ ရက်ကြာ ရေတိုစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ၈ ဦး၊ ရွေးကောက်ပွဲနေ့အတွက် ထပ်ဆောင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ၃ ဦး၊ ရန်ကုန်မြို့အခြေစိုက် ဗဟိုအဖွဲ့ နှင့် ရွေးကောက်ပွဲစိတ်ဖြာလေ့လာသူ ၄ ဦး (ရန်ကုန်အခြေစိုက် ၁ ဦးနှင့် ရပ်ဝေးတာဝန်ကျ ၃ ဦး) တို့ ပါရှိသည်။ ANFREL ၏ နိုင်ငံတကာစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၁၄ ခုအနက် ၁၃ ခုသို့ သွားရောက်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

၉၂။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအသီးသီးတို့၌ ပျမ်းမျှမဲပေးနှုန်းသည် အောက်ပါဇယား၌ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း သိသာစွာ ကွာခြားနေခြင်း မရှိပါ။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်မှ ရရှိခဲ့သော အချက်အလက်များအရ နေပြည်တော် အပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၁၅ ခုအနက် ၁၀ ခု၌ ၂၀၁၅ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများအကြား ပျမ်းမျှမဲပေးနှုန်း ကွာခြားချက်သည် +/- ၂ ရာခိုင်နှုန်းသာ

⁷⁴ Asia Network for Free Elections, “The 2020 Myanmar General Elections: Democracy Under Attack: ANFREL International Election Observation Mission Report” (မြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ - ဒီမိုကရေစီကို ထိပါးနှောင့်ယှက်နေ - ANFREL နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံချက်), 10 May 2021, https://anfrel.org/wp-content/uploads/2021/05/ANFREL_Democracy-Under-Attack-F.pdf.

⁷⁵ *Ibid.*

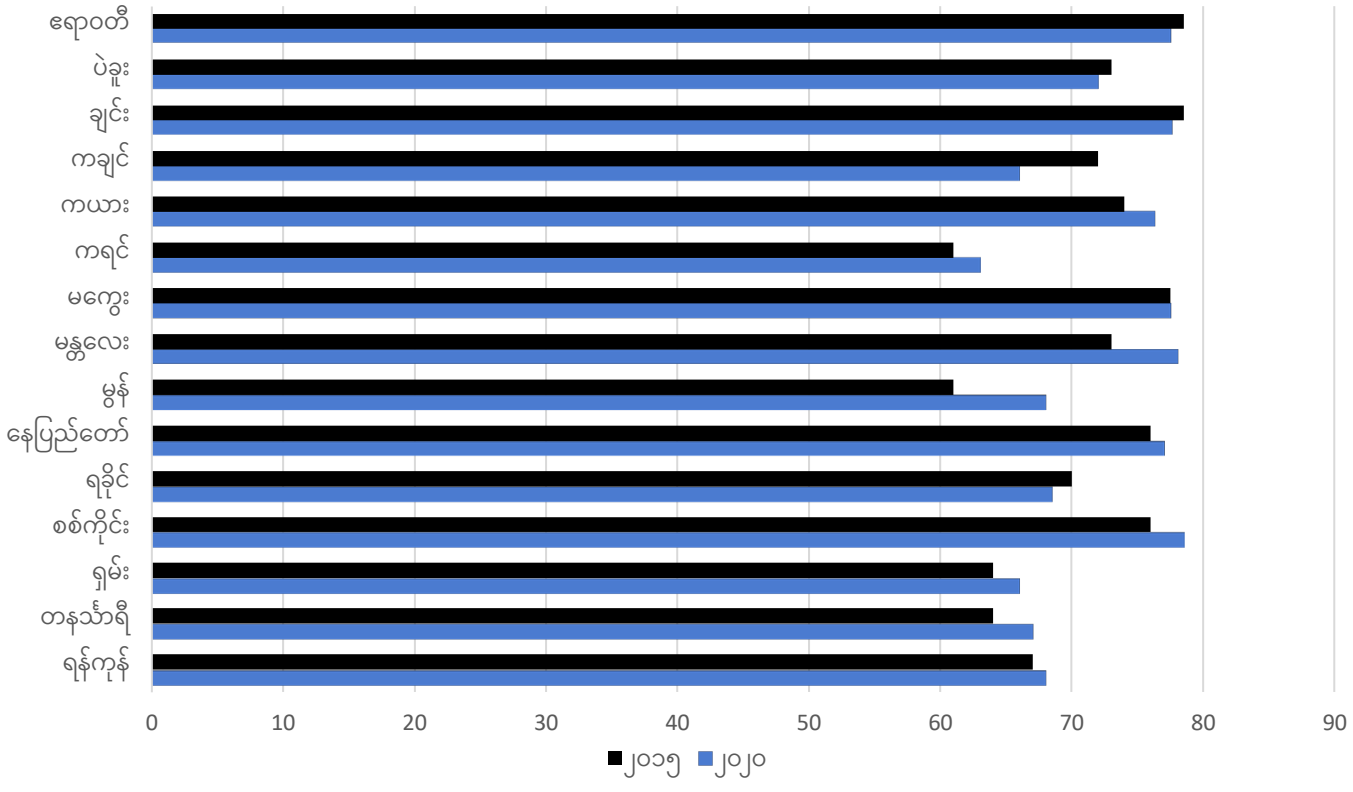
ရှိခဲ့သည်။ နိုင်ငံတဝန်း မဲလာပေးနှုန်းသည်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ၆၉.၇ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၇၁.၉ ရာခိုင်နှုန်းသို့ တိုးလာခဲ့ပြီး တိုးနှုန်းအားဖြင့် ၂.၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သည်။⁷⁶ ဤတွင် “၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကို စည်းစနစ်ကျကျ အောင်မြင်စွာ ကျင်းပခဲ့သည်” ဟူ၍ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ကိုယ်တိုင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့ဖူးကြောင်း သတိပြုသင့်ပါသည်။⁷⁷

⁷⁶ International IDEA, Voter Turnout Database (မဲပေးနှုန်းပြ ဒေတာဘေ့စ်), Country: Myanmar, <https://www.idea.int/data-tools/country-view/209/40>.

⁷⁷ “Announcement to Public: Office of the Commander-in-Chief of Defense Services” (တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), *Myanmar iTV*, 3 February 2021, <https://www.myanmaritv.com/news/announcement-public-office-commander-chief-defence-services-issued-announcement>.

၂၀၁၅ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများအတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အလိုက် မဲပေးနှုန်းနှိုင်းယှဉ်ချက် (ပြည်သူ့လွှတ်တော်)

၉၃။ မြန်မာစစ်တပ်သည် မဲမသမာမှုဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း စွပ်စွဲချက်များကို တစ်ခုတည်းသော အကြောင်းပြချက်အဖြစ် လက်ကိုင်ထား၍ နိုင်ငံ၏ဒီမိုကရေစီကူးပြောင်းရေးကို ရပ်တန့်ပစ်ခဲ့သော်ငြား ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို အမှန်တကယ် ပြောင်းလဲစေလောက်သည့် အတိုင်းအတာဖြင့် မဲမသမာမှုများ အမှန်တကယ်ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း လက်ခံယုံကြည်နိုင်စရာ သက်သေအထောက်အထားမျိုး ပြသနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

၉၄။ မြန်မာစစ်တပ်သည် မဲမသမာမှုစွပ်စွဲချက်ဖြင့် အာဏာသိမ်းလိုက်ပြီးသည့်နောက်တွင် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများကို ပစ်မှတ်ထားခဲ့ပါသည်။ တာဝန်ရှိသူ အမြောက်အများသည် စစ်ကြောရေးစခန်း အပို့ခံရကာ မဲမသမာမှုစွပ်စွဲချက်များအတိုင်း ထောက်ခံထွက်ဆိုရန် ဖိအားပေးခံရသည်။ “အာဏာသိမ်းပြီးသည့်နောက်တွင် UEC အဖွဲ့ဝင်များကို စစ်တပ်က ဖိအားပေးခဲ့ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲနှောင့်ယှက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည် ဟူ၍ UEC ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲမှ အဖွဲ့ဝင်များကို တိုင်ချက်ဖွင့်ရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတဝန်းမှ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ အဖွဲ့ဝင်များသည် ရွေးကောက်ပွဲနှောင့်ယှက်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ခံရကြောင်း” အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို UEC အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက ပြောပြခဲ့သည်။

ကိုယ်တိုင်စွဲချက်တင်ခံခဲ့ရသော UEC အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကလည်း စွဲချက်အတွက် အပြစ်မရှိကြောင်း လျှောက်လဲလျှင် ထောင်ဒဏ် ၆ လနှင့် ဒဏ်ငွေကျပ် ၆၀,၀၀၀ ကျခံရမည်ဖြစ်ပြီး အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံလျှင်မူ ထောင်ဒဏ်ကျခံရန် မလိုအပ်တော့ဘဲ ဒဏ်ငွေကျပ် ၁၀,၀၀၀ သာ ပေးဆောင်ရမည် ဟူ၍ အမှုကြားနာစစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီးကိုယ်တိုင်က ပြောကြားခဲ့ကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို ပြောပြခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့ဝင်သည် ဒဏ်ငွေဆောင်ရန်သာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

၉၅။ “နိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံတော် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုသည် သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိပေ” ဟူသော SAC ၏ အဆိုသည် သိသာထင်ရှားစွာပင် မှားယွင်းနေပါသည်။ စစ်တပ်သည် သမ္မတဦးဝင်းမြင့်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်မညီစွာ ရာထူးမှဖယ်ရှား၍ ဦးမြင့်ဆွေကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်မညီစွာပင် ယာယီသမ္မတရာထူး ခန့်အပ်ခဲ့သောကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖောက်ဖျက်ရာ ရောက်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်၏ အခြေအမြစ်မရှိသော မဲမသမာမှုစွပ်စွဲချက်များအတွက် ဆက်လက်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးပေးရန် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် လွှတ်တော်တို့က ငြင်းဆန်ခဲ့ခြင်း ကို “နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာကို အဓမ္မနည်းဖြင့် ရယူရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း” ဟူ၍ သမုတ်ရန်လည်း အကြောင်းမခိုင်လုံပေ။

(ခ) စစ်တပ်သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှုမရှိ၊ ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် မဟုတ်

၉၆။ SAC သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်၊ တစ်နည်းဆိုသော် ပြည်သူ့လူထု ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အစိုးရအဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့်မရှိပါ။ စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် မင်းအောင်လှိုင်သည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ဖူးခြင်း မရှိသည့်အပြင် စစ်အုပ်စု၏ လက်ဝေခံ USDP ပါတီသည်လည်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၄၇၆ နေရာအနက် ၃၃ နေရာသာ အနိုင်ရခဲ့သည်။ SAC တွင် ပြည်သူတို့မှ မဲဆန္ဒပေး၍ အပ်နှင်းခဲ့သော နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာဟူ၍ စိုးစဉ်းမျှ မရှိပါ။

၉၇။ လစ်ဗျားနိုင်ငံနှင့် ဆီးရီးယားနိုင်ငံတို့မှ အတိုက်အခံအင်အားစုများသည် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ တစ်ဖွဲ့တည်းသော ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူ၍ ၎င်းတို့ကို အခြားနိုင်ငံများမှ အစိုးရများက အသိအမှတ်ပြုခဲ့သော်လည်း SAC ကမူ ထိုသို့ခံယူရန် အခွင့်မရှိပေ။ SAC သည် ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ မည်သည့်စံနှုန်းကိုမျှ မပြည့်မီပေ။ SAC သည် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားခဲ့သော လက်ရှိအစိုးရနေရာ၌ အစားထိုးရန် ကြိုးပမ်းနေခြင်း မရှိပေ။ အားလုံးအကျုံးဝင်ခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားပြုခြင်းလည်း မရှိပေ။ SAC ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ နိုင်ငံမပြိုကွဲရန် ထိန်းသိမ်းနိုင်မည့် အလားအလာများလည်း လက်တွေ့ကျစွာ ရှိမနေပေ။

၉၈။ စစ်အုပ်စုမှ အာဏာသိမ်း၍ ဖြုတ်ချခဲ့သော၊ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲဖြစ်သော NLD အစိုးရသည် ပြည်သူ့တို့၏အမြင်၌ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ ယုတ်လျော့မသွားခဲ့ပေ။ စင်စစ်တွင် NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအရ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး အာဏာရလာခဲ့ချိန်ကထက်ပင် အစိုးရအဖြစ်ခံယူပိုင်ခွင့် ပိုမိုခိုင်မာနေပါသည်။ NLD ပါတီမှ အနိုင်ရရှိခဲ့သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ အရေအတွက်သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စာလျှင် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ၉ နေရာ တိုးလာခဲ့ပြီး စုစုပေါင်းအားဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၄၉၈ နေရာအနက် ၃၉၆ နေရာ အနိုင်ရရှိခဲ့ပါသည်။

၉၉။ SAC သည် အားလုံးအကျုံးဝင်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ အားလုံးအကျုံးဝင်နိုင်ခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူ့ကိုယ်စားပြုခြင်းသော်လည်းကောင်း မရှိပါ။ ၎င်း၏ ပင်မရည်မှန်းချက်မှာ စစ်တပ်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်ခုတည်းသော ဩဇာအာဏာအကြီးဆုံး အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ထိန်းသိမ်းထားရန် နှင့် ရှေးရိုးစွဲဗုဒ္ဓဘာသာနွယ်သော ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒကို အမြစ်တွယ်စေရန် ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း SAC ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများနှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုများ နိုင်ငံအနှံ့ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်တွင် SAC အာဏာစွန့်ရေး ဆန္ဒပြခဲ့သော မြို့နယ်အရေအတွက်မှာ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ ခုအနက် ၂၂၃ မြို့နယ်ထက်မနည်း ရှိခဲ့သဖြင့် လူထုထောက်ခံမှု နည်းပါးကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ဆန္ဒပြပွဲအရေအတွက်မှာ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ရေတွက်သော် ၇,၇၀၀ ပွဲထက်မနည်း

ရှိပြီဖြစ်သည်။⁷⁸ သေစေလောက်သည်အထိ အင်အားသုံးဖြိုခွင်းခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်သည် အမှန်တကယ်ပင် ရှိနေသဖြင့် အင်အားအလုံးအရင်းပါသော ဆန္ဒပြပွဲများ ကျင်းပနှုန်းသည် လျော့နည်းလာခဲ့သော်လည်း ဆန္ဒပြခေါင်းဆောင်များက “လူအနည်းငယ်ဖြင့် လျှပ်တပြက်ဆန္ဒပြခြင်း” နည်းလမ်းကို ပြောင်းလဲအသုံးပြုခဲ့ကြပြီး ယနေ့အထိ ထိုနည်းလမ်းဖြင့် ဆန္ဒပြနေကြဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ SAC က အရပ်သားများကို အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သဖြင့် စစ်တပ်ဆန့်ကျင်ရေး လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုများသည် မကြုံစဖူးသော အတိုင်းအတာအထိ အရှိန်အဟုန်မြင့်သွားခဲ့ပြီး စစ်တပ်ကို ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (PDF) နှင့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များက နိုင်ငံတဝန်း၌ တိုက်စစ်ဆင်လာကြခြင်းကို ကြည့်ပါက ထိုအချက်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးကတည်းက စစ်မဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဒေသများတွင် ပြည်သူတို့သည် ဒေသခံတပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းကာ ရရာလက်နက်ဖြင့် စစ်အုပ်စုလက်အောက်ခံ တပ်များကို တိုက်ရိုက်တိုက်စစ်ဆင်၍တစ်ဖုံ၊ ပြောက်ကျားနည်းဖြင့်တစ်သွယ် တိုက်ခိုက်နေကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။

၁၀၀။ အောက်ပါ အခန်း (၅) ၌ အသေးစိတ် ဆွေးနွေးပြထားသည့်အတိုင်းပင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အားလုံးနီးပါး၌ ဖြစ်ပွားနေသော SAC ဆန့်ကျင်ရေး ခုခံတော်လှန်မှုများ၏ အင်အားပြင်းထန်ပုံ နှင့် SAC ၏ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း အလျဉ်းမရှိပုံတို့ကို ထောက်ရှုပါက SAC ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် နိုင်ငံမပြိုကွဲရန် ထိန်းသိမ်းနိုင်မည့် အလားအလာများသည် လက်တွေ့ကျစွာ ရှိမနေပေ။

၅။ SAC သည် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိ

၁၀၁။ SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အခြေအနေများကို ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ကြောင်း ပြသသည့် စံနှုန်း ၃ ချက်စလုံးကို မပြည့်မီပါ။ SAC သည် (၁) မြန်မာနိုင်ငံပိုင်နက် အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အားလုံးနီးပါးကိုဖြစ်စေ ထိန်းချုပ်ထားခြင်း မရှိပါ။ (၂) နိုင်ငံအတွင်း လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု မရှိပါ။ (၃) နိုင်ငံမပြိုကွဲရန် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မည့် အလားအလာများလည်း လက်တွေ့ကျစွာ ရှိမနေပါ။ ထို့အပြင် SAC သည်

⁷⁸ ACLED ဒေတာဘေ့စ် <https://acleddata.com/data-export-tool/> (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်၌ ရယူခဲ့) အရ ဆန္ဒပြပွဲ ၇,၈၀၀ ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ လွတ်လပ်သော ဆန်းစစ်လေ့လာသူများမှ စုဆောင်းလေ့လာခဲ့သော အချက်အလက်များအရ ဆန္ဒပြပွဲ ၇,၇၅၉ ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည့် ပဋိညာဉ်စာချုပ်ပါ ဝတ္တရားများ နှင့် နိုင်ငံတကာဝတ္တရားများတို့ကိုလည်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါ။

(က) နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း

၁၀၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အင်တာနက်လှိုင်း ပြတ်တောက်ခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ၏ အသွင်သဏ္ဍာန် အတည်တကျမရှိခြင်း၊ မဟာမိတ်ဖွဲ့စည်းမှုများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ၏ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲနေတတ်ခြင်း စသည့်အချက်များကြောင့် SAC ၏ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းကို အမျိုးအမည်ခွဲ၍ ဆန်းစစ်နိုင်ရန် အထူးခက်ခဲပါသည်။ သို့ရာတွင် ပဋိပက္ခ၏ လက်ရှိအခြေအနေကို အဓိက ERO များ၏ ဩဇာအာဏာလွှမ်းမိုးခံနယ်မြေများ နှင့်အတူတွဲ၍ စိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့ရာတွင် SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံပိုင်နက် အားလုံးကိုဝေးစွာ အများစုကိုပင် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

၁၀၃။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၌ ကုလသမဂ္ဂ ကိုယ်စားပြုစိစစ်ရေးကော်မတီ(Credential Committee) ထံ ပေးပို့ခဲ့သော တင်ပြချက်တွင် SAC သည် ၎င်းတို့အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း သက်သေအဖြစ် အချက်လေးချက်ကို ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။⁷⁹ ပထမအချက်တွင် PDF များသည် “ဖရိုဖရဲ ပျံ့နှံ့နေသော၊ စုဖွဲ့မှုမရှိသော၊ လုံခြုံရေးတပ်များနှင့် တိုက်ရိုက်ယှဉ်တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်း မရှိသော အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ငယ်များ”သာ ဖြစ်သည် ဟူ၍ SAC က ဆိုထားသည်။ “PDF များသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ပြဿနာသာဖြစ်ပြီး နယ်မြေထိန်းချုပ်ရေး ပြဿနာမဟုတ်” ဟူသော အဆိုကို SAC က ဆုပ်ကိုင်ထားခဲ့ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်တွင် “မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မြို့နယ်တိုင်းရှိ မြို့ကြီးမြို့ငယ်အားလုံးတွင် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများ ပုံမှန်အတိုင်း လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်သည်” ဟူ၍ SAC က ဆိုထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတဝန်း မြို့နယ်များတွင် အုပ်ချုပ်ရေးရုံးများ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး အဆောက်အအုံများ၊ ရဲကင်းနှင့် ရဲစခန်းများ၊ စစ်တပ်ကင်းစခန်းနှင့် မြို့စောင့်တပ်များ

⁷⁹ [State Administrative Council] Ministry of Foreign Affairs, Submission to the United Nations Credentials Committee and Member States of the United Nations (ကုလသမဂ္ဂစိစစ်ရေးကော်မတီနှင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့ တင်သွင်းချက်များ), Briefing Paper: Representation of the Republic of the Union of Myanmar at the United Nations (ကုလသမဂ္ဂတွင် မြန်မာနိုင်ငံအား ကိုယ်စားပြုမှု), October 2021, <https://www.mofa.gov.mm/briefing-paper-representation-of-the-republic-of-the-union-of-myanmar-at-the-united-nations/>, pp. 22-24.

ပုံမှန်အတိုင်း လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်သည် ဟူ၍ SAC က အထူးထောက်ပြထားသည်။ အထူးသဖြင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းရှိ “မြို့နယ် ၃၇ ခုစလုံးကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပြီး ကာကွယ်ဆေးကိစ္စရပ်များ အပါအဝင် အစိုးရယန္တရားများ ဆောင်ရွက်နေသည်” ဟူ၍ ဆိုထားသည်။ တတိယအချက်တွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ရာဇဝတ်မှုကြားနာစစ်ဆေးရေးအတွက် ရဲတပ်ဖွဲ့ကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပေးအပ်ထားပြီး “PDF ၏ တိုက်ခိုက်မှုတိုင်းကို ဝေးလံခေါင်သီဆုံးသော နယ်မြေများ၌ပင် စုံစမ်းစစ်ဆေးကြောင်း၊ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ အရပ်သားများ၊ ပြည်သူပိုင်အဆောက်အအုံများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများတို့အနက် မည်သည်ကို PDF က ပစ်မှတ်ထား၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးကြောင်း” SAC က ဆိုထားသည်။ စတုတ္ထအချက်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် EAO များ ရှိကြရာတွင် အဆိုပါ EAO များ၏ လက်အောက်ရှိ နယ်မြေများကို အစိုးရထိန်းချုပ်ထားသော (တစ်နည်းဆိုသော် SAC မှ ထိန်းချုပ်ထားသော) နယ်မြေအဖြစ် သတ်မှတ်သင့်ကြောင်း SAC က ဆိုထားသည်။ “နိုင်ငံတော်၏ နယ်မြေပိုင်နက်နှင့် အချုပ်အခြာအာဏာကို ထိုအဖွဲ့များက မထိပါးလာသရွေ့ မိမိတို့အနေဖြင့် ထိုအဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့၏ဌာနချုပ်များကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခြင်းသော်လည်းကောင်း ပြုမည်မဟုတ်” ဟူ၍လည်း SAC က ဆိုထားသည်။

၁၀၄။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်မှု၏ အဓိက အချက်နှစ်ချက်ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဥပဒေနှင့်အညီ စစ်အင်အားအသုံးပြုနိုင်စွမ်းကို ပင်တိုင်ချုပ်ကိုင်ထားကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအရလည်း ထိန်းချုပ်နိုင်ကြောင်း သက်သေအဖြစ် SAC က ထိုအချက်လေးချက်ကို ထောက်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ သို့သော် မြေပြင်အခြေအနေများအရမူ SAC သည် နိုင်ငံအတွင်း နယ်မြေအမြောက်အများကို အပြည့်အဝ မထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်ကို NUG လက်အောက်ရှိ PDF များကသာမက ERO များကလည်း ထိရောက်စွာ ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ မြန်မာစစ်တပ်သည် စစ်စခန်းနှင့် ရဲစခန်းများကိုသာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သော အခြေအနေများ တိုး၍ကြုံတွေ့နေရပြီး နယ်မြေလက်မလွှတ်ရရေးအတွက် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်ရေးကို တိုး၍ အားထားလာနေရသည်။ SAC အရာရှိများအနေဖြင့် အရပ်ဒေသအချို့သို့ သွားလာရာ၌

လုံခြုံရေးအရ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် မသွားလိုကြောင်း၊ ကုန်းလမ်းခရီးအစား ရဟတ်ယာဉ်ဖြင့်သာ သွားလာလိုကြောင်းလည်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က သတင်းရရှိထားသည်။

၁၀၅။ SAC ၏ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းကို ERO/PDF/NUG တို့၏ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းနှင့် အတိအကျနှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရန် ခက်ခဲပါသည်။^{၈၀} သို့ရာတွင် လက်ရှိတွင် SAC မှ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သော နယ်မြေအကျယ်အဝန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ ထက်ဝက်အောက် သိသိသာသာ လျော့နည်းကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် အခိုင်အမာဆိုနိုင်ပါသည်။ အာဏာမသိမ်းမီ၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုအစိုးရသည် နိုင်ငံပိုင်နက် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခဲ့သည်။^{၈၁} လက်ရှိတွင် SAC ၏ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းသည် ရန်ကုန်/နေပြည်တော်အခြေစိုက် ယခင်အစိုးရများ၏ လက်ထက်မှာထက် သိသာစွာ လျော့နည်းနေပါသည်။ လက်ရှိတွင်

^{၈၀} အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီ၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၅ ရက် “မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုအခြေအနေများ” အစီရင်ခံစာ စာမျက်နှာ (၁၃) ပါ “စစ်အုပ်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏နယ်မြေဧရိယာ ၁၇ ရာခိုင်နှုန်း (မြို့နယ်စုစုပေါင်းအနက် ၂ ရာခိုင်နှုန်း) ကို တည်ငြိမ်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း၊ စစ်အုပ်စုလက်ထဲခံ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကမူ ၈ ရာခိုင်နှုန်း (မြို့နယ်စုစုပေါင်းအနက် ၆ ရာခိုင်နှုန်း) ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြောင်း ဆန်းစစ်တွေ့ရှိထားသည်” ဟူသော အချက်ကို တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု အခြေအနေများအကြောင်း လေ့လာခဲ့ရာ၌ ယတိပြတ်အဖြေများ မရခဲ့သော်လည်း အချက်အလက်ပြုမေ့ပုံ အမှတ် (၃) အရ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်မှ ၂၀၂၂ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်ကြား ကာလအတွင်း၌ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများက SAC ကိုဖြစ်စေ SAC ၏မဟာမိတ်အဖွဲ့များကိုဖြစ်စေ တိုက်ခိုက်မှု ၁ ကြိမ်ထက်မနည်း ပြုလုပ်ခဲ့သော မြို့နယ်အရေအတွက်မှာ ၂၀၇ ခု (၆၃ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိကြောင်း သတိပြုမိခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ EAO ထိန်းချုပ်ခံနယ်မြေများ (အချက်အလက်ပြုမေ့ပုံ အမှတ် (၂)) နှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများ (အချက်အလက်ပြုမေ့ပုံ အမှတ် (၃)) ကို ပေါင်းလိုက်ပါက စစ်အုပ်စု၏ ထိန်းချုပ်မှုကို ခုခံတွန်းလှန်နေသော မြို့နယ်စုစုပေါင်းမှာ ၂၅၇ ခု (၇၈ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိသည်။ သို့ရာတွင် SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ထိန်းချုပ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ SAC ၏ နယ်မြေထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းအရ စိန်ခေါ် ခံရမှုအတိုင်းအတာကို အာဏာသိမ်းမှုမဖြစ်ပွားမီ အခြေအနေများနှင့်နှိုင်းယှဉ်၍ ညွှန်ပြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

^{၈၁} အချက်အလက်ပြုမေ့ပုံ အမှတ် (၁) ကို ရှုပါ။ ထိုပြုမေ့ပုံတွင် အာဏာသိမ်းမှုမဖြစ်ပွားမီ၌ EAO များ ကျင်လည်ခဲ့သည့် မြို့နယ်များကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်။ အာဏာသိမ်းမှုမဖြစ်ပွားမီ၌ EAO များသည် မြို့နယ် ၁၂၂ ခု သို့မဟုတ် နိုင်ငံအကျယ်အဝန်း၏ ၃၇ ရာခိုင်နှုန်း၌ ရှိနေခဲ့ကြောင်း ထိုပြုမေ့ပုံ၌ တွေ့နိုင်သည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့်အတူ လုပ်ကိုင်နေသည့် လွတ်လပ်သော လေ့လာသူများက ထိုပြုမေ့ပုံကို ရေးဆွဲပြုစုခဲ့ပြီး အချက်အလက်အတွက် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများ၏ မြေပုံများနှင့် ထုတ်ပြန်ချက်များတို့ ပါဝင်သော မူလရင်းမြစ်များကိုသာမက ပညာရှင်များနှင့် တတ်သိပညာရှင်များတို့၏ အစီရင်ခံစာများ ပါဝင်သော ဆင့်ပွားရင်းမြစ်များကိုလည်း ကိုးကား၍ ပဋိပက္ခသတင်းများနှင့်အတူ ပေါင်းစပ်ပြီး လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထိုလေ့လာသူများသည် လူမှုကွန်ရက်၊ သတင်းမီဒီယာနှင့် အခြားအွန်လိုင်းသတင်းရင်းမြစ်များတို့၌ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်၊ ထိုင်းနှင့် တရုတ် (မန်ဒါရင်) ဘာသာစကားများဖြင့်သာမက ဂျိမ်းစော၊ ရှမ်း၊ စကောကရင်၊ ပိုးကရင်၊ ကရင်နီ၊ ကယန်း၊ ရခိုင်၊ ချင်း၊ အာခါ၊ လားဟူ၊ လီဆူး၊ ဝ၊ တအောင့်နှင့် ဟင်ဒီတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများဖြင့်လည်း ဖော်ပြထားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခသတင်းများကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှစ၍ ခြေရာခံလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် မြေပြင်သတင်းရင်းမြစ်များထံ မေးမြန်းခြင်းဖြင့်လည်း ပဋိပက္ခသတင်းများကို အခါအားလျော်စွာ စစ်ဆေးအတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ The Asia Foundation ၏ ၂၀၁၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက် ထုတ်ပြန်ချက် “The Contested Areas of Myanmar: Subnational Conflict, Aid, and Development” (မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပုန်ကန်ခြားနားမှုဖြစ်ပွားရာ နယ်မြေများ - တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် ပဋိပက္ခ၊ ထောက်ပံ့ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး) <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/10/ContestedAreasMyanmarReport.pdf> ၌ ဖော်ပြပါရှိသော “မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပုန်ကန်ခြားနားမှုဖြစ်ပွားရာ နယ်မြေများကို အသေးစိတ်လေ့လာခဲ့ရာ၌ မြို့နယ် ၃၃၀ ခုအနက် ၁၁၈ ခု [၃၆ ရာခိုင်နှုန်း] ခန့်တွင် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပဋိပက္ခများနှင့် တင်းမာမှုများ အတော်အတန် ဖြစ်ပွားနေကြောင်း တွေ့ရသည်” ကိုလည်း ရှုပါ။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေပိုင်နက်အား (၁) SAC ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်နေသည့်အပြင် ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုဘက်မှလည်း ရပ်တည်သော ERO များမှ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများ၊ (၂) SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များမှ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများ၊ (၃) SAC နှင့်ပူးပေါင်းထားသော သို့မဟုတ် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော EAO များနှင့် ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့များတို့မှ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများ၊ (၄) PDF အဖွဲ့များမှ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများ နှင့် (၅) တိုက်ပွဲကြီးများ ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသော နယ်မြေများ ဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်သည်။ ERO နယ်မြေများပြု ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့ရာတွင် ERO အမြောက်အများသည် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားခဲ့ချိန်မှစ၍ အသီးသီး နယ်မြေချဲ့ထွင်လာခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။⁸² SAC ၏ ကောင်စီအစည်းအဝေးမှတ်တမ်းအရလည်း ၎င်းတို့သည် ချင်းပြည်နယ်၌ ပေါက်ရောက်နိုင်စွမ်း လျော့နည်းနေကြောင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ကယားပြည်နယ်၌လည်း အာဏာစက်ဖြန့်ကျက်နိုင်စွမ်း ဆုတ်ယုတ်လာနေကြောင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၌လည်း မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ရေကွဲတပ်မတော်တို့ကြောင့် အကန့်အသတ်များစွာ ကြုံနေကြောင်း သိရသည်။⁸³ ကချင်ပြည်နယ်၌ KIO မှ ထုတ်လုပ်နေသော လက်နက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းနှင့်အထက်ပိုင်း ဒေသများသို့ အတားအဆီးမရှိ စီးဝင်နေကြောင်းလည်း ထိုမှတ်တမ်း၌ ပါရှိသည်။⁸⁴ ထို့နောက် စစ်ကိုင်းတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်း၌သာမက မန္တလေးတိုင်း၏ အချို့နယ်မြေများ၌လည်း PDF များကို နှိမ်နင်းရန် အထူးခက်ခဲနေကြောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် PDF များ၏ စစ်အင်အားနှင့်စွမ်းရည် တိုးလာလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရကြောင်းလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဆက်လက်၍ ဖော်ပြထားသည်။⁸⁵

၁၀၆။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်မှစ၍ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်အထိ ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ၊ SAC ဆန့်ကျင်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၊ ERO များနှင့် အခြားသော

⁸² အချက်အလက်ပြုမြေပုံ အမှတ် (၁) နှင့်နည်းတူ ပြုစုခဲ့သော အချက်အလက်ပြုမြေပုံ အမှတ် (၂) ကို ရှုပါ။ ERO များရှိရာ မြို့နယ်အရေအတွက်သည် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက်၌ ၂၃ မြို့နယ်တိုးလာခဲ့ကြောင်း ထိုမြေပုံတွင် တွေ့နိုင်သည်။

⁸³ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး စိုးထွဋ် ဦးဆောင်သော အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းကို မူရင်းမြန်မာဘာသာဖြင့်ရေး၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဖြင့်ရေး ရရှိထားသည်။

⁸⁴ *Ibid.*

⁸⁵ *Ibid.*

လက်သည်မပေါ်သည့်အဖွဲ့များတို့အကြား တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ စုစုပေါင်း ၉,၈၃၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ လွတ်လပ်သော စိတ်ဖြာလေ့လာသူများ၏ တင်ပြချက်များ နှင့် နိုင်ငံတကာ မဟာဗျူဟာလေ့လာရေးဌာန (IISS) ၏ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ နေရာနှင့်ဖြစ်ရပ် အချက်အလက်ကောက်ယူရေး စီမံကိန်း (ACLEDA) အချက်အလက်များအရ သိရသည်။⁸⁶ ထို့အပြင် အဝေးထိန်းဖုံးနှင့် လက်လုပ်ဖုံးတို့ အသုံးပြုခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၄,၁၇၆ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်က အရပ်သားများ၊ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ERO များကို လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု ၆၇၀ ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။⁸⁷ ပဋိပက္ခများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသအားလုံးနီးပါး၌ ဖြစ်ပွားနေပြီး ပြင်းထန်မှုအတိုင်းအတာအရမူ ကွဲပြားကြသည်။

၁၀၇။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်အပေါ်ပိုင်း မြေပြန့်လွင်ပြင်ဒေသကို မိုးနည်းရေရှားဒေသ သို့မဟုတ် အညာဒေသ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြပြီး ၎င်းတွင် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မကွေးတိုင်းနှင့် မန္တလေးတိုင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ထိုဒေသတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဗမာလူမျိုးများ အဓိကနေထိုင်ကြပြီး အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်ခြားနားမှုများ မဖြစ်ပွားခဲ့သည်မှာ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံ၏ သမိုင်းဝင်အချက်အချာဒေသဟု အများသတ်မှတ်ထားကြသော ထိုအညာဒေသသည် တော်လှန်ရေး၏ဗဟိုချက်အဖြစ် ကိုယ်စားပြုလျက် အရေးပါသော စစ်မြေပြင်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။⁸⁸ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ထိုဒေသတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း

⁸⁶ ဤတင်ပြချက်အတွက် အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ပဋိပက္ခအချက်အလက် စိတ်ဖြာလေ့လာသည့် လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုနှင့် အတူလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်မှ ရရှိထားသည့် အချက်အလက်များအရ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်ကြား ကာလတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၉,၉၉၉ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် The International Institute of Strategic Studies မှ လေ့လာထားသည့် ACLEDA အချက်အလက်များ (<https://myanmar.iiss.org/> ၊ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်၌ ရယူခဲ့) ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခအခြေအနေပြမြေပုံ ဝက်ဘ်ဆိုက်၏ “နည်းလမ်း”ကဏ္ဍတွင် ဖော်ပြထားချက်များအရ ACLEDA မှ ကောက်ယူထားသော တိုက်ပွဲသတင်းများကို မိုး၍ အချက်အလက်ပြုစုထားကြောင်း၊ ACLEDA သည်လည်း နိုင်ငံတကာသတင်းနှင့် ပြည်တွင်းသတင်းများကို အခြေခံ၍ အပတ်စဉ် အချက်အလက်ကောက်ယူကာ သုံးသပ်ပြင်ဆင်ကြောင်း သိရှိသည်။ IISS မှ သုတေသီအဖွဲ့က ACLEDA ၏ အချက်အလက်များကို ဆက်လက်သုံးသပ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ခံအခြေအနေနှင့်အညီ လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်သည်။ ဤတင်ပြချက် ရေးသားပြုစုချိန်၌ IISS ၏ ACLEDA အချက်အလက်များကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်အထိ ရယူနိုင်ခဲ့ပြီး ၎င်းတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၉,၈၃၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

⁸⁷ *Ibid.*

⁸⁸ Ye Myo Hein, “One Year On: The Momentum of Myanmar’s Armed Rebellion” (တစ်နှစ်အကြာ၌ မြန်မာ့လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး၏ အရှိန်အဟုန်), Wilson Center, May 2022, https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/uploads/documents/ASIA_220519_1YearOn-BRIEF_V1r2.pdf; see also, Michael Aung-Thwin and Maitrii Aung-Thwin, “Return to the ‘Heartland’, A History of Myanmar since Ancient Times (ရှေးပဝေသဏီမှအစ မြန်မာ့သမိုင်း), Reaktion Books, 2012.

၂၂၀၀ ခန့် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့တွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များနှင့် SAC ဘက်တော်သား ပျူစောထီးအဖွဲ့များ ပါဝင်နေသည် ဟူ၍ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခအခြေအနေပြမြေပုံ (Myanmar Conflict Map) အရ သိရသည်။⁸⁹ ထို့အပြင် အဝေးထိန်း/လက်လုပ်ဗုံး အသုံးပြုခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှုများလည်း ၁,၃၄၇ ခု ရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့သော ဗုံးတိုက်ခိုက်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ PDF တပ်ဖွဲ့များ အထူးအသုံးပြုလေ့ရှိသော ဗျူဟာတစ်ခု ဖြစ်သည်။⁹⁰

၁၀၈။ SAC သည် အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ အညာဒေသတွင် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို နှိမ်နင်းနိုင်ရန် ကျေးရွာများကို မီးတင်ရှို့ခြင်း၊ လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အင်တာနက်နှင့်ဖုန်းလိုင်းများ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ မြေလှန်စစ်ဆင်ရေးဆင်းခြင်း အစရှိသည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း ဒေသအတွင်း ခြေကုပ်ယူ၍ အာဏာစက်ချဲ့ရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပါ။⁹¹ PDF တပ်ဖွဲ့များသည် စစ်အုပ်စုကို အပြင်းအထန် ဖိအားပေးနေဆဲ ဖြစ်သည်။

၁၀၉။ အညာဒေသ၌ PDF များ၏ ခုခံတော်လှန်မှုသည် အရှိန်အဟုန်မြင့်လာကြောင်း SAC က အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဝန်ခံအသိအမှတ်ပြုထားဟန် ရှိပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်၌ ကျင်းပခဲ့သော SAC ၏ “အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းအဝေး” မှတ်တမ်းပေါက်ကြားခဲ့သည်ကို အထူးကိုယ်စားလှယ်က စစ်ဆေးအတည်ပြု၍ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုမှတ်တမ်းအရ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးက “၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် အကြမ်းဖက်သမားများ [PDF များ] သည် အင်အားကြီးမားလာနိုင်ပြီး လူမှုကွန်ရက်မှတစ်ဆင့် ဆွယ်တရားဟော၍ လူထုကို လှုံ့ဆော်ကာ လူသူအင်အား စုဆောင်းလာနိုင်သည်” ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။⁹² မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏

⁸⁹ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ ရင်းမြစ်များမှ စိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့သည့် အချက်အလက်များအရ SAC နှင့် ပျူစောထီးအဖွဲ့များ ပါဝင်ခဲ့သည့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂,၁၉၅ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်ခဲ့သည့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂,၂၈၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

⁹⁰ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ ရင်းမြစ်များမှ စိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့သော အချက်အလက်များအရ အဝေးထိန်း/လက်လုပ်ဗုံးဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၅၃၄ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ ACLED/IISS ၏ အချက်အလက်များအရ ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလအထိတွင် ထိုသို့သောတိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၃၄၇ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

⁹¹ Ye Myo Hein, “One Year On” (တစ်နှစ်အကြာ)

⁹² ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး စိုးထွဋ် ဦးဆောင်သော အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းကို မူရင်းမြန်မာဘာသာဖြင့်ရေး၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဖြင့်ရေး ရရှိထားသည်။

လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးကလည်း စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တို့နှင့် ထိစပ်ရာ နယ်မြေများတွင် PDF အဖွဲ့ပေါင်း ၅၀ ရှိနေခဲ့ပြီး PDF တို့၏ ဒရုန်းတိုက်ခိုက်မှုများကို ပို၍ကြိုနေရကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးကမူ ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် လူ့အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် မြို့ပြတိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားလာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်နယ်လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များသည် ထောက်လှမ်းရေး၌ အင်အားနည်းကြောင်း၊ နယ်မြေရှင်းလင်းရေး ဆောင်ရွက်ပြီးသည့်တိုင် အကြမ်းဖက်သမားများက ထိုနယ်မြေများကို ပြန်လည်ရောက်ရှိ၍ စိုးမိုးလာမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။⁹³

၁၁၀။ **မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း (အရှေ့မြောက်ပိုင်း)** ဒေသ၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း နယ်မြေများ နှင့် မန္တလေးတိုင်းတို့ ပါဝင်သည့်ဒေသများတွင် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KIA) နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်အခြေစိုက် ERO အဖွဲ့များ အခြေတည်၍ နယ်မြေထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့ရာ အဆိုပါ မြောက်ပိုင်း ဒေသတွင် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက်၌ SAC နှင့် ERO များအကြား တိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည့်အပြင် ERO များ အကြား၌လည်း ၎င်းနယ်မြေများ အပေါ်တွင်ပင် နယ်မြေလုရေးတင်းမာမှုများ အရှိန်မြင့်လာခဲ့သည်။⁹⁴ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးချိန်မှစ၍ ထိုဒေသတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂,၃၀၀ ထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့တွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်နေသည်။⁹⁵ ဒေသအတွင်းရှိ အင်အားကြီး ERO များသည် SAC ဆန့်ကျင်ရေးဘက်မှသော်လည်းကောင်း၊ ကြားနေအဖြစ်သော်လည်းကောင်း ရပ်တည်ကြသည်။ ကချင်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (KIO)သည် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်များကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ KIO သည် ကချင်ပြည်နယ်၌ ဒေသခံ PDF တပ်သား ၅,၀၀၀ ခန့်ကိုလည်း ကွပ်ကဲခဲ့သည့်အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက်

⁹³ *Ibid.*

⁹⁴ Shona Loong, "Northeast Myanmar: three axes of conflict" (မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်း - ပဋိပက္ခ၏ ဝင်ရိုးသုံးခု), The International Institute of Strategic Studies, 16 August 2022, <https://myanmar.iiss.org/analysis/northeast>.

⁹⁵ ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း/အရှေ့မြောက်ပိုင်း ဒေသတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂,၀၇၁ ခုထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနက် ၁,၈၄၄ ခုတွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်နေခဲ့ကြောင်း၊ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ ရင်းမြစ်များမှ စိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့သော အချက်အလက်များအရ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်သော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂,၃၉၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

NUG နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။⁹⁶ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက် SAC အစည်းအဝေး ပေါက်ကြားချက်အရ ကချင်ပြည်နယ်၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးက PDF များသည် KIA ဌာနချုပ်များ၌ စစ်သင်တန်းတက်ကြကြောင်း၊ လိုင်ဇာ [ကချင်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့၏ ဌာနချုပ်] မှ ထုတ်လုပ်နေသော လက်နက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းနှင့် အထက်ပိုင်းဒေသများသို့ အတားအဆီးမရှိ စီးဝင်နေကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။⁹⁷ တအာင်း အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် (TNLA) သည်လည်း ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း၌ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သော်လည်း စစ်ဆင်ရေးကိစ္စရပ်များအတွက် PDF များနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ NUG နှင့်သော်လည်းကောင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နေဟန် မရှိပေ။ TNLA က “စစ်အုပ်စုကို ဖြုတ်ချနိုင်ရေးသည် မိမိတို့၏ အန္တိမပန်းတိုင်များအနက်မှ တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ပန်းတိုင်ရောက်ရှိရေးအတွက် ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း” ထုတ်ပြန်ထားသည်။⁹⁸ ဝပြည် သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော် (UWSA) ကမူ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်စေ၊ ဒီမိုကရေစီအရေးဘက်မှ ရပ်တည်ခြင်းဖြစ်စေ မပြုဘဲ အာဏာသိမ်းကာလအလွန် ဖရိုဖရဲအခြေအနေများကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ၎င်း၏ စစ်အင်အားနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသကို ချဲ့ထွင်နေသည်။⁹⁹

၁၁၁။ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော **မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်း**တွင်မူ ERO များသည် လူထုတော်လှန်ရေးအသွင်မျိုး အကျယ်တပြန့်ဖော်ဆောင်ရန် ရည်မှန်းထားကြပြီး SAC ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ခိုက်မှုများအတွက် ၎င်းတို့အဖွဲ့အချင်းချင်း အနီးကပ် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ထိုဒေသ၌ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၃,၄၀၀ ခုခန့်

⁹⁶ Ye Myo Hein, “One Year On” (တစ်နှစ်အကြာ).
⁹⁷ SAC အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။
⁹⁸ See e.g., Myanmar Junta Invasion Force Under Siege: Ta'ang Army (မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ စစ်တပ်ကို တအာင်းတပ်မတော်က ပိတ်ဆို့လုပ်ကြံ), *The Irrawaddy*, 8 Dec 2022, <https://www.irrawaddy.com/news/war-against-the-junta/myanmar-junta-invasion-force-under-siege-taang-army.html>; “Rising dragon: TNLA declares ‘victory’ in northern Shan” (ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် အနိုင်ရရှိကြောင်း TNLA ကြေညာ), *Frontier Myanmar*, 4 February 2022, <https://www.frontiermyanmar.net/en/rising-dragon-tnla-declares-victory-in-northern-shan/>.
⁹⁹ Ye Myo Hein, “One Year On” (တစ်နှစ်အကြာ).

ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။¹⁰⁰ ထိုဒေသတွင် လေကြောင်းမှ/မောင်းသူမဲ့လေယာဉ်ဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အင်အားသုံးဖြိုခွင်းမှုများကိုသာမက ကျေးရွာမီးတင်ရှို့မှုများ ကဲ့သို့သော အဖျက်အမှောက်ဗျူဟာများကိုလည်း SAC လက်အောက်ခံတပ်များက အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း အချက်အလက်အထောက်အထားများ တွေ့ရသဖြင့် ထိုဒေသသည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးချိန်မှစ၍ စစ်အုပ်စုအတွက် အဓိကပစ်မှတ်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားနေသည်။¹⁰¹

၁၁၂။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းသည် ဒီမိုကရေစီအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ နှင့် ERO များ မဟာမိတ်ဖွဲ့၍ စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြဖူးသော သမိုင်းကြောင်းရှိပါသည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် လူထုအုံကြွမှုတွင် ဆန္ဒပြပြည်သူများသည် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) နှင့် ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP) တို့ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရသည်။¹⁰² သို့ဖြစ်ရာ ထိုတိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များသည် စစ်အုပ်စု၏ အာဏာသိမ်းမှုကို ရှုတ်ချ၍ ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြမှုများကို ထောက်ခံခဲ့ကြသည့် အစောဆုံးအဖွဲ့အစည်းများအနက် တစ်ခုဖြစ်ရုံမက NUG နှင့်ပါ မဟာမိတ်ဖွဲ့လာကြသည်မှာ မထူးဆန်းပေ။¹⁰³ KNU နှင့် KNPP တို့သည် PDF တပ်ဖွဲ့များကို လေ့ကျင့်၍ လက်နက်တပ်ဆင်ပေးကြပြီး KNU ကဆိုလျှင် PDF တပ်ဖွဲ့များကို ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားအောက်၌ ထည့်သွင်းထားသည်။¹⁰⁴ ထိုသို့မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားခြင်းကြောင့် စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေးအင်အားစုသည် စစ်အုပ်စု၏ စစ်စခန်းများစွာကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ကြသည့်အပြင် KNU နှင့် KNPP တို့

¹⁰⁰ ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ ထိုဒေသတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂,၃၃၂ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနက် ၂,၁၉၅ ခုတွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူခဲ့သော အချက်အလက်များအရမူ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု အရေအတွက်သည် ပို၍များပြားနေပြီး ၃,၄၀၃ ခုအထိ ရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့ပိုများနေခြင်းမှာ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ အဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသ၏ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများဖြင့် အချက်အလက်ကောက်ယူခဲ့သဖြင့် ပိုမိုစုံလင်နေခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

¹⁰¹ *Ibid.*

¹⁰² Shona Loong, "Southeast Myanmar: a shared struggle for federal democracy" (အရှေ့တောင်အာရှ မြန်မာနိုင်ငံ - ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ခရီးကြမ်း), The International Institute of Strategic Studies, 23 September 2022, <https://myanmar.iiss.org/analysis/southeast>.

¹⁰³ "Rebel groups see opportunity in post-coup Myanmar" (အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များက အခွင့်အလမ်းများတွေ့ရှိ) *Agence France Presse*, 16 April 2021, <https://www.france24.com/en/live-news/20210416-rebel-groups-see-opportunity-in-post-coup-myanmar>.

¹⁰⁴ Ye Myo Hein, "One Year On" (တစ်နှစ်အကြာ).

နှစ်ဖွဲ့စုလုံးသည် ၎င်းတို့နယ်မြေ၌ အာဏာလက်ကိုင်အစိုးရများအဖြစ် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို အောင်မြင်စွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေး အဖွဲ့များ၏ အင်အားကောင်းမှုကြောင့် SAC သည် ထိုဒေသ၌ မြေလှန်စစ်ဆင်ရေး ကဲ့သို့သော အကြမ်းဖက်ဗျူဟာများကို အသုံးပြုလာရပြီး ထိုသို့အသုံးပြုခြင်းကြောင့်လည်း ထိုအတိုက်အခံအင်အားစုများကို လူထုက ပို၍ပင် ထောက်ခံလာလေတော့သည်။¹⁰⁵

၁၁၃။ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ပေါက်ကြားချက်အရ ကယားပြည်နယ်၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးက “အကြမ်းဖက်အုပ်စုများသည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် တိုး၍တိုက်ခိုက်လာမည်ဖြစ်ပြီး ကယားပြည်နယ်၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထားအရ တောင်ထူထပ်ပြီး ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး မလွယ်ကူသဖြင့် ၎င်းတို့ကို နှိမ်နင်းနိုင်ရန် ခက်ခဲလိမ့်မည်။ ကယားပြည်နယ်၌ လေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးကို များစွာအားကိုးနေသဖြင့် အကြမ်းဖက်သမားများကို နှိမ်နင်းရာ၌ အကန့်အသတ်များစွာ ရှိသည်။” ဟူ၍ ဆန်းစစ်ပြထားကြောင်း သိရသည်။¹⁰⁶ ကရင်ပြည်နယ်၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးကလည်း အလားတူပင် ဆန်းစစ်ချက်ပေးခဲ့ပြီး “အစိုးရအဆောက်အဦများ၊ စာသင်ကျောင်းများ၊ ဘဏ်များနှင့် လုံခြုံရေးစခန်းများကို PDF တို့က ကြိမ်ဖန်များစွာ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ အကြမ်းဖက်သမားများကို နှိမ်နင်းရာ၌ အဓိကအခက်အခဲများမှာ ဝေးလံခေါင်သီသော အရပ်ဒေသများတွင် အကြမ်းဖက်သမားက မကြာခဏ ခြံခိုတိုက်ခိုက်လေ့ရှိခြင်း နှင့် ထိုအရပ်ဒေသများသို့ ပေါက်ရောက်နိုင်ရန် ခက်ခဲခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထားအရ အကြမ်းဖက်သမားများသည် တိုက်ခိုက်မှုအပြီးတွင် အလွယ်တကူ ဆုတ်ခွာနိုင်နေသည်။ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ ဘာသာစကားအခက်အခဲလည်း ရှိနေသည်။ EAO များနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ရထားသည့်တိုင် ထို EAO များ၏ တပ်အရွှေ့အပြောင်းများကို စောင့်ကြည့်၍ ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ခက်ခဲသည်။” ဟူ၍ ဆိုထားသည်။ မွန်ပြည်နယ်၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးကလည်း ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကို ပစ်မှတ်ထားသော တိုက်ခိုက်မှုများ ပို၍ဖြစ်ပွားလာနိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

¹⁰⁵ *Ibid.*

¹⁰⁶ SAC အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။

၁၁၄။ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ရန်ကုန်မြို့နှင့် နေပြည်တော်တို့ အနီးတဝိုက်ရှိ ဒေသများနှင့်တကွ ပဲခူးတိုင်းနှင့် ရောဝတီတိုင်းတို့လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သော မြန်မာပြည်အောက်ပိုင်းတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၅၂ ခုထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။¹⁰⁷ အာဏာသိမ်းပြီးပြီးချင်း၌ စစ်အုပ်စုသည် မြို့ပြတွင် နယ်မြေစိုးမိုးနိုင်မှု အလျင်အမြန်ရရှိရေးအတွက် ညမထွက်ရအမိန့် ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ စစ်ဆေးရေးကင်းများ ချထားခြင်း၊ အင်တာနက်လိုင်း ဖြတ်တောက်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းရေး စနစ်များ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မြို့ပြခေတ်လှန်ရေးအဖွဲ့များသည် စစ်အုပ်စု၏ လုံခြုံရေးစနစ်များကို ဖြတ်ကျော်၍ မြို့ကြီးများသို့ အောင်မြင်စွာ စိမ့်ဝင်ထိုးဖောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုပြောကများအဖွဲ့များကို SAC က စီးနင်းတိုက်ခိုက်၍ ဖမ်းဆီးသော်လည်း အောင်မြင်စွာ နှိမ်နင်းနိုင်ရန်ကမူ ခက်ခဲနေဆဲ ဖြစ်သည်။¹⁰⁸ စင်စစ်တွင် ACLED ၏ အချက်အလက်များအရ ဤဒေသတွင် SAC သည် မဟာဗျူဟာအရ အသာစီးရထားသည့်တိုင် အဝေးထိန်း/လက်လုပ်ဗုံးများ အသုံးပြုသည့် တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၀၆၄ ခုထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားနှုန်း အမြင့်ဆုံးဒေသများအနက် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်နေသည်။¹⁰⁹ အဝေးထိန်း/လက်လုပ်ဗုံးများဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းမှာ SAC ၏ လူသူလက်နက်များကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးရာတွင် PDF များ အဓိကအသုံးပြုလေ့ရှိသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း၌ ပဋိပက္ခများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေခြင်း နှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများက တိုက်စစ်ဆင်လာခြင်းတို့ကြောင့် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ဝေးလံခေါင်သီသော အရပ်ဒေသများနှင့် ERO များ စိုးမိုးထားသည့် နယ်စပ်ဒေသများတို့ထံသို့ တပ်ဖြန့်နိုင်စွမ်း လျော့နည်းသွားရပါသည်။¹¹⁰

¹⁰⁷ ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီးချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း၌ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၉၃၇ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနက် ၈၆၂ ခုတွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်နေခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူထားသည့် အချက်အလက်များအရမူ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု အရေအတွက်သည် ပို၍နည်းပါးနေပြီး ၅၂ ခုသာ ရှိခဲ့သည်။

¹⁰⁸ Ye Myo Hein, "One Year On" (တစ်နှစ်အကြာ); see also, United States Institutes for Peace, "Myanmar Study Group: Anatomy of the Military Coup and Recommendations for the US Response" (မြန်မာနိုင်ငံရေးရာ သုတေသီအဖွဲ့ - စစ်အာဏာသိမ်းမှုအပေါ် ဆန်းစစ်ချက် နှင့် အမေရိကန်အတွက် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေး အကြံပြုချက်များ), February 2022, <https://www.usip.org/sites/default/files/2022-04/myanmar-study-group-final-report.pdf>.

¹⁰⁹ ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ အဝေးထိန်း/လက်လုပ်ဗုံး အပါအဝင်ဖြစ်သော တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၀၆၄ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူခဲ့သော အချက်အလက်များအရမူ တိုက်ခိုက်မှု ၁,၆၉၆ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

¹¹⁰ Ye Myo Hein, "One Year On" (တစ်နှစ်အကြာ).

၁၁၅။ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ပေါက်ကြားချက်အရ ပဲခူးတိုင်း၏ လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးက PDF နှင့် ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်တို့၏ မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုကို ထောက်ပြကာ “၎င်းတို့ကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် တပ်မတော်က ကြိုးပမ်းနေသည်” ဟု ညည်းတွားခဲ့သည်။¹¹¹ ဧရာဝတီတိုင်းတွင် ၂၀၂၃ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်ကာလဝန်းကျင်တွင် တိုက်ခိုက်မှုများ တိုး၍ကြုံတွေ့ရနိုင်သည်ဟု SAC မှ မျှော်မှန်းထားပြီး ရန်ကုန်တွင် “သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းနိုင်မှု နည်းပါးနေသေးသည်” ဟူ၍ မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

၁၁၆။ **ရခိုင်ပြည်နယ်**တွင် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ရက္ခိုင့်တပ်မတော် (AA) တို့အကြား ချုပ်ဆိုထားသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးစာချုပ်သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လကုန်တွင် ပျက်ပြယ်သွားခဲ့ပြီး ထို့မတိုင်တွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များနှင့် SAC ဆန့်ကျင်ရေး အင်အားစုများတို့အကြား တိုက်ပွဲများ မဖြစ်သလောက် နည်းပါးခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းအပြီးမှစ၍ ပြည်နယ်အတွင်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂၂၀ ခုခန့် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနက် အများစုသည် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များနှင့် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုနှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ AA တို့အကြား တိုက်ပွဲများ ဖြစ်သည်။¹¹² တိုက်ပွဲအများစုသည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးစာချုပ် ပျက်ပြယ်သွားခဲ့ပြီးနောက်မှ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလကုန်တွင် စစ်အုပ်စုနှင့် AA တို့အကြား ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးအတွက် တဖန်ညှိနှိုင်းနေစဉ် တိုက်ပွဲများ ခေတ္တရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့သော်လည်း AA ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သူ ဦးခိုင်သုခက ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် လက်ရှိနယ်မြေများမှ ဆုတ်ခွာမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ရရှိရေးဖြစ်သော နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များကိုလည်း ပြောင်းလဲမည်မဟုတ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။¹¹³ ထို့အပြင် AA သည် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ ၁၁ ဖွဲ့ထက်မနည်းကို စစ်သင်တန်းပေးခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ လက်နက်တပ်ဆင်ပေးခြင်း သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည် ဟူ၍ သတင်းရရှိထားကာ

¹¹¹ SAC အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။
¹¹² ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားခဲ့ချိန်မှစ၍ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂၂၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူခဲ့သော အချက်အလက်များအရမူ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ၂၂၂ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။
¹¹³ “Myanmar military, Arakan Army halt hostilities on humanitarian grounds” (လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး ရှေးရှုသောအားဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် AA တို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ)၊ *Radio Free Asia*, 28 November 2022), <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/ceasefire-11282022182711.html>.

ကချင်ပြည်နယ်မှ သတင်းရင်းမြစ်များကလည်း AA သည် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်နေသော မဟာမိတ်များ (TNLA နှင့် မြန်မာအမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ်တပ်မတော်) ကို ထောက်ပံ့ကူညီပေးခဲ့သည် ဟူ၍ ဆိုသည်။¹¹⁴ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် နိုင်ငံအတွင်း အခြားအရပ်ဒေသများ၌ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို နှိမ်နင်းနေရသည်ကို AA က အခွင့်ကောင်းယူကာ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း အာဏာလက်ကိုင် အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာစက် ချဲ့ထွင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။¹¹⁵ ထို့အပြင် စစ်အုပ်စုနှင့် AA တို့အကြား တိုက်ပွဲများ လျော့နည်းသွားခဲ့သော်လည်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး ပျက်ပြယ်သွားပါက SAC အနေဖြင့် အခက်ကြုံရနိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏ နည်းပါးလှသော အရင်းအမြစ်များကို ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ စေလွှတ်၍ တပ်ဖြန့်ရန် ဖိအားပေးခံရနိုင်သည်။

၁၁၇။ SAC သည် ရခိုင်ပြည်နယ်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း အလွန်နည်းပါးသည်။ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ပေါက်ကြားချက်အရ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ လုံခြုံရေးနှင့်နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးက “ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် မြစ်ချောင်းများ ပေါများ၍ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး မလွယ်ကူသဖြင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းတို့မှ အကြမ်းဖက်သမားများသည် ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ အလွယ်တကူ လာရောက်ခိုလှုံ၍ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များ ဆောင်ရွက်နေနိုင်သည်။ AA ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း အချို့ဒေသများတွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် အကြမ်းဖက်သမားများကို ခုခံနှိမ်နင်းနိုင်စွမ်း နည်းပါးနေသည်” ဟူ၍ တင်ပြခဲ့ကြောင်း သိရသည်။¹¹⁶

၁၁၈။ ချင်းပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းအနောက်ပိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းမြောက်ပိုင်းတို့ ပါဝင်သော **မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်မြောက်ပိုင်းဒေသ**တွင်မူ PDF များနှင့် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး (CNF) တို့က စုဖွဲ့မှုကောင်းမွန်စွာ၊ ထိရောက်စွာ ခုခံတော်လှန်ကြပြီး တစ်ဘက်တွင်လည်း မြန်မာစစ်တပ်က အရပ်သားများအပေါ် အဆိုးရွားဆုံး ဖြိုခွဲနှိမ်နင်းမှုများနှင့် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့သည်။

¹¹⁴ Kyaw Hsan Hlaing, “In Myanmar’s Rakhine State, a Fraying Truce May Hold Key to Anti-Regime Fight” (မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပျက်ပြားလာနေသော အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှုသည် တော်လှန်ရေးအတွက် အဓိကကျလာနိုင်), United States Institute of Peace, 21 July 2022, <https://www.usip.org/publications/2022/07/myanmars-rakhine-state-fraying-truce-may-hold-key-anti-regime-fight>.

¹¹⁵ Shona Loong, Rakhine: a precarious ceasefire hangs in the balance (ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အခြေမခိုင်သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှာ ပျက်ပြားလှဖြစ်နေ), The International Institute of Strategic Studies, 26 July 2022, <https://myanmar.iiss.org/analysis/rakhine>.

¹¹⁶ SAC အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။

အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ထိုဒေသတွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်နေသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၆၀၀ ထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။¹¹⁷ အခြားဒေသများ ကဲ့သို့ပင် မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်မြောက်ပိုင်းဒေသသည်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် NLD ပါတီကို တစ်ခွဲနက် ထောက်ခံပေးခဲ့ကြကာ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်တွင်လည်း စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများကို ဆောလျင်စွာ အနှံ့အပြားကျင်းပခဲ့ကြသည်။ ချင်းပြည်နယ်နှင့်ထိစပ်နေသော လေဆိပ်ရှိသဖြင့် ဒေသအတွင်း မဟာဗျူဟာကျသော စစ်ကိုင်းတိုင်း ကလေးမြို့နယ်၌ အာဏာသိမ်းအပြီး မရှေးမနှောင်းမှာပင် ဒေသခံများက PDF တပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်း၍ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များကို အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ကလေးမြို့နယ်သည်လည်း SAC အတွက် မဟာဗျူဟာအရ အရေးပါသော အခြားနယ်မြေတစ်ခုဖြစ်သည့် ယောတောင်ကြားနှင့်တန်းတူ တိုက်ပွဲများ ပြင်းထန်နေဆဲ ဖြစ်သည်။¹¹⁸ ထိုနယ်မြေများတွင် PDF တပ်ဖွဲ့များသည် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက်သာမက ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများ ဖော်ဆောင်ရန် အတွက်လည်း NUG နှင့်ရော၊ CNF နှင့်ပါ အောင်မြင်စွာ ပူးပေါင်းထားသည်။¹¹⁹ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ၏ ထိရောက်သော နည်းဗျူဟာများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်းကို တုံ့ပြန်သောအားဖြင့် SAC သည် အရပ်သားများကို သတ်ဖြတ်၍ ကျေးရွာများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးသောကြောင့် ပြည်သူများသည် အိန္ဒိယနယ်စပ်သို့ အလုံးအရင်းဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကြရသည်။¹²⁰

¹¹⁷ ACLED/IISS အချက်အလက်များအရ ဤဒေသတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၈၅၇ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနက် ၁,၈၀၆ ခုတွင် SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာမှုများမှ ကောက်ယူထားသော အချက်အလက်များအရမူ SAC လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များ ပါဝင်နေသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၁,၆၇၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

¹¹⁸ Ye Myo Hein, "One Year On" (တစ်နှစ်အကြာ); *see also*, Shona Loong, Northwest Myanmar: a quiet corner transformed by resistance (အေးချမ်းသော မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်မြောက်ပိုင်းဒေသလေးသည် တော်လှန်ရေးကြောင့် အသွင်ပြောင်းလဲလာ)၊ The Institute of Strategic Studies, 15 November 2022, <https://myanmar.iiss.org/analysis/northwest>.

¹¹⁹ Shona Loong, "Northwest Myanmar" (မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်မြောက်ပိုင်းဒေသ); *see also*, "Mindat PAF reopens primary schools in the shadow of conflict" (ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသေးသော်လည်း မင်းတပ် PDF က စာသင်ကျောင်းများ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်)၊ *Democratic Voice of Burma*, 27 October 2021, <https://burmese.dvb.no/archives/496592>.

¹²⁰ Meg Kelly, Shibani Mahtani, and Joyce Sohyun Lee, "Burn it all down: How Myanmar's military razed villages to crush a growing resistance" (တော်လှန်ရေးကို နှိမ်နင်းရန် မြန်မာစစ်တပ်က ကျေးရွာများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီး)၊ *Washington Post*, 23 December 2021, <https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2021/myanmar-military-burn-villages-tatmadaw/>.

၁၁၉။ ချင်းပြည်နယ် ထိန်းချုပ်နိုင်မှုအတွက် SAC ၏ ဆန်းစစ်ချက်မှာ စိတ်ဓာတ်ကျဖွယ်ရာပင် ဖြစ်သည်။ “ကျေးရွာများသို့ သွားရောက်၍ အကြမ်းဖက်သမားများကို ထောက်လှမ်းနိုင်ခြင်း မရှိ။ ဆက်သွယ်ရေး မကောင်းမွန်။ ရာဇဝတ်မှုလုပ်ရပ်များအတွက် မည်သူကမျှ သက်သေအဖြစ် ထွက်ဆိုပေးလိုခြင်း မရှိ။” ဟူ၍ ဆိုထားသည်။¹²¹

(ခ) စစ်အုပ်စု၏ ရေရှည်တည်မြဲနိုင်မှုအလားအလာသည် သံသယဖြစ်ဖွယ်ကောင်းသည်

၁၂၀။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်သည် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို “အမြစ်ပြတ်” နှိမ်နင်းမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ သို့သော် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် SAC ၏ ထိုးစစ်များသည် စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေး တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို မနှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့ပေ။ SAC ၏ တော်လှန်မှုနှိမ်နင်းရေး စစ်ဆင်ရေး၌ ကျေးရွာများကို ရွာလုံးကျွတ်မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း စသည်တို့ပင် ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ပြောင်းပြန်ရလဒ်ရရှိကာ တော်လှန်ရေးမီးစကို လေပင့်လိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခဲ့သည်။¹²² မြန်မာစစ်တပ်သည် တော်လှန်ရေးကို အင်အားအကုန်ထုတ်၍ အလုံးအရင်းဖြင့် ဖြိုခွင်းသော်လည်း အောင်မြင်စွာ မနှိမ်နင်းနိုင်ပေ။ ထိုအရေးကိစ္စသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၌ SAC မှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သလို “တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ပြဿနာ”မျိုး လုံးဝမဟုတ်ဘဲ SAC အနေဖြင့် PDF များနှင့် ERO များကို တိုက်ခိုက်ရန် အတွေ့အကြုံရင့် စစ်သည်များနှင့် လက်မရွံ့ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့များကို ထုတ်သုံးရရှိသောမကဘဲ တိုက်ခိုက်ရေးရဟတ်ယာဉ်နှင့် ဂျက်တိုက်လေယာဉ်တို့ဖြင့်ပင် လေကြောင်းပစ်ကူ ပေးရသည်။

၁၂၁။ စစ်အုပ်စုလက်အောက်ခံ တပ်ဖွဲ့များက မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားမှ ဆန္ဒပြပြည်သူများကို စနစ်တကျ အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းသောကြောင့် ဒေသခံကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့များ (LDFs) ပေါ်ထွက်လာခဲ့ရသည်။ စစ်အုပ်စုကို ဖြုတ်ချ၍ ပြည်သူများကိုလည်း ကာကွယ်ပေးနိုင်လောက်သော လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးမျိုး ဖော်ဆောင်ရန် အရေးဆိုသံများသည် မြန်မာနိုင်ငံတဝန်း သောသောညံ့ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် စစ်အုပ်စု၏ တိုက်ခိုက်မှုအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရန် မိမိကိုယ်ကိုယ်

¹²¹ SAC အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်။
¹²² Anthony Davis, “Is Myanmar’s military starting to lose the war?” (မြန်မာစစ်တပ်သည် စစ်ရှုံးစပြုနေပြီလော), *Asia Times*, 30 May 2022, <https://asiatimes.com/2022/05/is-myanmars-military-starting-to-lose-the-war/>.

ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည် ဟူ၍ မတ်လ ၁၄ ရက်တွင် NUG က ကြေညာခဲ့သည်။ မေလ ၅ ရက်တွင် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (PDF) ကို တရားဝင်ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြောင်း NUG က ကြေညာခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်တွင် “စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့ခုခံတော်လှန်စစ်” စတင်ကြောင်း NUG က ကြေညာခဲ့သည်။

၁၂။ PDF ဖွဲ့စည်းကြောင်း NUG မှ မကြေညာမီကတည်းကပင် ချင်းဒေသကာကွယ်ရေး တပ်မတော် (CDF)၊ ကလေးပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ် (KCA) နှင့် ကရင်နီအမျိုးသားများ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (KNDF) တို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းထားကြပြီ ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြစဉ် စစ်တပ်၏ ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံလိုက်ရသော မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများကြောင့် လူငယ်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် PDF တပ်ဖွဲ့များသို့ ဝင်ရောက်ပူးပေါင်းနိုင်ရန်ဖြစ်စေ၊ ဒေသခံ PDF တပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းနိုင်ရန်ဖြစ်စေ စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် ERO နယ်မြေများသို့ သွားရောက်၍ တောခိုကာ စစ်သင်တန်းတက်ကြသည်။ စစ်အုပ်စုလက်အောက်ခံ တပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်နေသော PDF/LDF တပ်ဖွဲ့အရေအတွက်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃၀ ရက်မတိုင်မီကပင် အဖွဲ့ ၄၀ ခန့် ရှိနှင့်ပြီး ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင်လည်း PDF/LDF တပ်ဖွဲ့ပေါင်း ၃၀၀ မှ ၄၀၀ ကြား ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဖြစ်သည်ဟု သုတေသီများ၏ မှတ်တမ်းများအရ သိရသည်။¹²³ ယခုတွင်မူ PDF/LDF တပ်ဖွဲ့ပေါင်း ၅၀၀ ကျော် ရှိနေပြီဖြစ်သည် ဟူ၍ သုတေသီများက ခန့်မှန်းထားသည်။ ဒီမိုကရေစီဘက်တော်သား အင်အားစုများနှင့် အထူးသဖြင့် PDF တပ်ဖွဲ့များက ၎င်းတို့သည် ကောက်ရိုးမီးတော်လှန်ရေး မဟုတ်ကြောင်း၊ ဒေသအတွင်း အင်အားကြီးစစ်တပ်များအနက်မှ တစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာစစ်တပ်ကို ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း သက်သေထူနိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သက်သေထူရုံမျှသာမကပဲ တဖြည်းဖြည်းနှင့် အင်အားနှင့်စုဖွဲ့မှု ပိုမို၍ ကောင်းမွန်လာနေတော့သည်။ လက်ရှိတွင် PDF များသည် ချုံခိုတိုက်ခိုက်ရေး၊ အဖွဲ့ငယ်အဆင့် ထိတွေ့ပစ်ခတ်ရေး၊ ဗုံးခွဲတိုက်ခိုက်ရေး၊ စစ်တပ်နှယ်သော အဆောက်အအုံများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်ရေး၊ လုပ်ကြံရေး

¹²³ See e.g., Ye Myo Hein, “One Year On” (တစ်နှစ်အကြာ).

အစရှိသော စစ်ဆင်ရေးအမျိုးမျိုး ဖော်ဆောင်လျက်ရှိသည်။¹²⁴ PDF များသည် စစ်အုပ်စုလက်အောက်ခံ တပ်များကို မူလအစတွင် ရရာလက်နက်ဖြင့် ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ရာမှ ယခုတွင် RPG များ၊ ဗုံးသေနတ်များ၊ မော်တာငယ်များ စသည်တို့ဖြင့်ပါ တိုက်ခိုက်လာနိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။¹²⁵

၁၂၃။ နိုင်ငံအတွင်း ဒေသအားလုံးနီးပါး၌ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေသဖြင့် SAC ၏ လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များသည် ယခင်ဗဟိုအစိုးရမှ တည်ငြိမ်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ခဲ့သော နယ်မြေများကို လက်လွှတ်လိုက်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း လျော့ကျလာခြင်းသော်လည်းကောင်း ကြုံတွေ့နေရသည်။

၁၂၄။ SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံတဝန်း ပဋိပက္ခနှင့် ခုခံတော်လှန်မှုများ ကြုံတွေ့ရချိန်မျိုး၌ နိုင်ငံကို ထိရောက်စွာ မအုပ်ချုပ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းနှင့် နိုင်ငံမပြိုကွဲရန် ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်းတို့ မရှိကြောင်း သက်သေထူပြီးသား ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာဆိုသော် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ်များ၏ တစ်ဝက်ခန့် (လေးသန်းကျော်) သည် အစိုးရကျောင်းပညာရေး မရရှိခဲ့သည်မှာ ပညာသင်နှစ် ၂ နှစ်တိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။¹²⁶ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ မြန်မာစစ်တပ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စစ်ဆင်ရေးများကြောင့် ပြည်သူ့ ၁.၁ သန်းခန့် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်ခဲ့ရပြီး ထိုပြည်သူများအနေဖြင့် အစားအစာ၊ နေအိမ်နှင့် သက်မွေးအလုပ်အကိုင်တို့ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ အစိုးရယန္တရားနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပျက်ပြားသွားခြင်းကြောင့်လည်း သန်းနှင့်ချီသော ပြည်သူတို့မှာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု အစီအစဉ်များ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ပဏာမအစီအစဉ်များ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုပျောက်ရေး အစီအစဉ်များ စသည်တို့ကို လက်လှမ်းမီနိုင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

၁၂၅။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေမခိုင်လှသော စီးပွားရေးသည်လည်း SAC ကြောင့် ပို၍ပင် အခြေအနေဆိုးရွားသွားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အိမ်ထောင်စုအလိုက်

¹²⁴ Ye Myo Hein and Lucas Myers, "Seizing the State: The Emergence of a Distinct Security Actor in Myanmar" (နိုင်ငံတော်ကို သိမ်းယူအုပ်စိုးခြင်း - မြန်မာနိုင်ငံ၌ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တစ်ခု သီးခြားပေါ်ထွန်းလာခြင်း), Wilson Center, November 2021, p. 4.

¹²⁵ See e.g., Anthony Davis, "Is Myanmar's military starting to lose the war?" (မြန်မာစစ်တပ်သည် စစ်ရှုံးစပြုနေပြီလော)

¹²⁶ UN OCHA, Myanmar Humanitarian Response Plan (မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ်), <https://humanitarianaction.info/article/myanmar-0>.

ဝင်ငွေရရှိနှုန်းများသည် အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ထက်ဝက်နီးပါးခန့် လျော့ကျသွားကြောင်း မကြာသေးမီက ပြုလုပ်ခဲ့သည့် စစ်တမ်းတစ်ခုအရ သိရသည်။¹²⁷ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ စစ်တမ်းအရ စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှုကို အလယ်အလတ်အဆင့်နှင့် ပြင်းထန်အဆင့် ကြုံတွေ့နေရသော ပြည်သူဦးရေသည်လည်း ၁၅.၂ သန်းရှိကြောင်း ခန့်မှန်းရသဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ စစ်တမ်းကထက်ပင် ၂ သန်းတိုးလာခဲ့သည်။¹²⁸ ကုန်သွယ်ရေးလိုင်စင် လျှောက်ထားသူများအတွက် “မလိုအပ်ဘဲ ဝန်ပိုစေသော” စည်းကမ်းချက်များ ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေလဲနှုန်းကို ဗဟိုဘဏ်မှတစ်ဆင့် လွှမ်းမိုးကြပ်မတ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း နှင့် နိုင်ငံခြားငွေ လက်ဝယ်မထားရှိရန် ကြေညာခြင်း ကဲ့သို့သော SAC ၏ မူဝါဒများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အဓိကသွင်းကုန်များ ရှားပါးပြတ်လပ်သွားခဲ့သည် ဟူ၍ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ဆိုထားသည်။¹²⁹ ထိုသို့သော “မူဝါဒအပြောင်းအလဲများကြောင့် နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးရေး၌ အဟန့်အတားဖြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံစီးပွားရေး ပို၍မတည်ငြိမ်ဖြစ်ခြင်း နှင့် အရင်းအမြစ်ခွဲဝေအသုံးပြုနိုင်စွမ်း ချွတ်ယွင်းလာခြင်း ကဲ့သို့သော ရေရှည်သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်လာနိုင်သည်။”¹³⁰ အရှေ့အာရှနှင့်ပစိဖိတ် ဒေသအတွင်းရှိ နိုင်ငံကြီးများအနက် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါမပျံ့နှံ့မီ၌ ရောက်ရှိခဲ့သော GDP အဆင့်ကို ယခုနှစ်အတွင်း ပြန်လည်မရောက်ရှိနိုင်မည့် နိုင်ငံဟူ၍ မြန်မာတစ်နိုင်ငံတည်းသာ ရှိလာနိုင်သည်ဟုလည်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ခန့်မှန်းထားသည်။¹³¹

၁၂၆။ SAC အနေဖြင့် အရှုံးနှင့် ချက်ချင်းရင်ဆိုင်ရရန် မဖြစ်နိုင်ကောင်း မဖြစ်နိုင်သော်ငြား နိုင်ငံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်း၊ ၎င်း၏လက်အောက်ခံ စစ်တပ်သည်လည်း လူသူလက်နက်နည်းပါး၍ ဝန်ပိုနေရခြင်း နှင့်

¹²⁷ Save the Children, “Families in Myanmar Lose More than Half Their Income in Year of Conflict, Says Save the Children” (မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားအပြီး တစ်နှစ်အတွင်း အိမ်ထောင်စုအလိုက်ဝင်ငွေများ ထက်ဝက်လျော့ပါးလာ), 28 July 2022, <https://www.savethechildren.net/news/families-myanmar-lose-more-half-their-income-year-conflict-says-save-children#>.

¹²⁸ OCHA, Humanitarian Update No. 25 (လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ နောက်ဆုံးရအခြေအနေသတင်းများ အမှတ် (၂၅)).

¹²⁹ World Bank, “Myanmar economy remains fragile, with reform reversals weakening the outlook” (မြန်မာ့စီးပွားရေး ယိုယွင်းချိန့်နေသေးသည်၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်ခံရသဖြင့် အလားအလာမကောင်းနိုင်), 21 July 2022, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/07/21/myanmar-economy-remains-fragile-with-reform-reversals-further-weakening-the-outlook>.

¹³⁰ *Ibid.*

¹³¹ *Ibid.*

တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆက်လက်များပြားလာနေခြင်းတို့ကြောင့် SAC ၏ ရှေ့ရေးအလားအလာသည် ယုံချင့်စဖွယ် မရှိပေ။

(ဂ) မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် SAC ၏ အုပ်ချုပ်မှုကို လက်မခံကြ

၁၂၇။ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်ကတည်းကပင် မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် SAC ၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ကြေညာချက်များကို လက်မခံကြသဖြင့် နိုင်ငံအတွင်း လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု မရှိပေ။ ယခင်အပိုဒ်၌ ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ပင် သိသာထင်ရှားနေသော အချက်များကို ထောက်ရှုပါက မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် SAC ကို ပြတ်သားစွာ ဆန့်ကျင်နေကြသည်။ ပြည်သူတို့သည် SAC ၏ အုပ်ချုပ်မှုကို လက်မခံကြောင်း လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးဖြင့်သာမက ဆန္ဒပြပွဲများ၊ အလုပ်သမားသပိတ်များ၊ အခွန်အခဆောင်ရန် ငြင်းဆန်ရှောင်လွှဲမှုများ၊ စစ်တပ်ပိုင်နှင့်စစ်တပ်နွယ် လုပ်ငန်းများ၏ ထုတ်ကုန်များကို သပိတ်မှောက်မှုများ စသည်တို့ဖြင့်လည်း ပြသကြသည်။

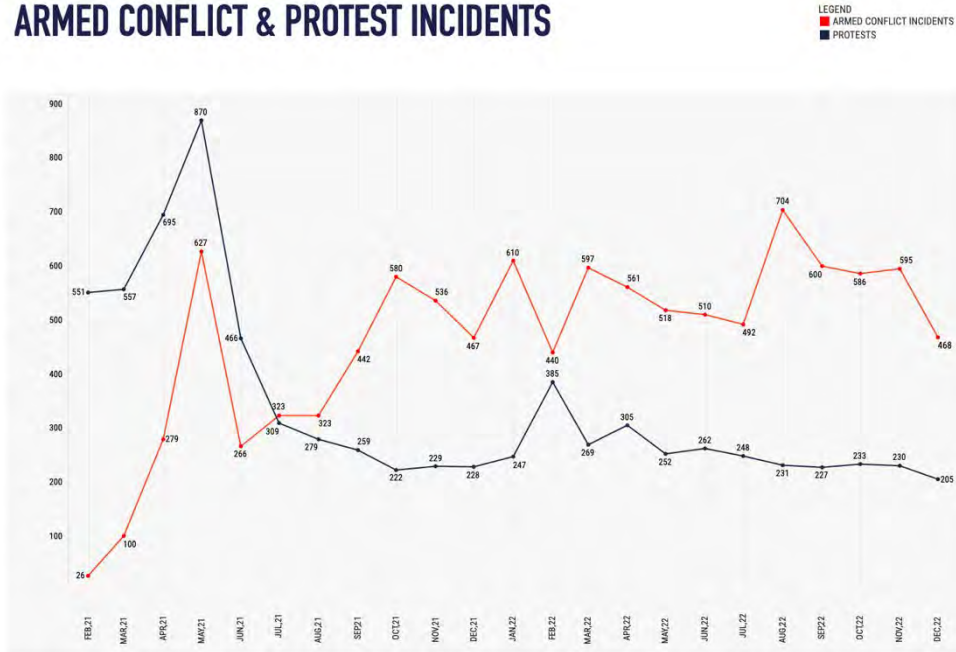
၁၂၈။ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတဝန်း၌ အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲပေါင်း ၇,၇၀၀ ထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။¹³² မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ အနက် ၂၂၃ ခုတွင် ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံ၏ ၆၇ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုနေသည်။¹³³ အာဏာသိမ်းအပြီး ၂ လအတွင်း၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဆန္ဒပြပွဲများသည် အင်အားကောင်းသည့်အပြင် နိုင်ငံအနှံ့လည်း ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဘုန်းကြီးများနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် သာသနာ့ဝန်ထမ်းများ၊ ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများ၊ ဆရာဝန်များနှင့် သူနာပြုများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ကျောင်းဆရာများ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၊ ကျောင်းသားများနှင့် လူငယ်များ အားလုံးက စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်၍ ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။

၁၂၉။ အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် ဆန္ဒပြပွဲများ ကျင်းပနှုန်း လျော့သွားသော်ငြား စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေး လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ တိုး၍ဖြစ်ပွားလာကြောင်းကို

¹³² ACLED အချက်အလက်များ (<https://acleddata.com/data-export-tool/>၊ ၂၀၂၂ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်၌ ရယူခဲ့) အရ ဆန္ဒပြပွဲ ၇,၈၀၀ ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူလေ့လာခဲ့သော အချက်အလက်များအရ ဆန္ဒပြပွဲ ၇,၇၅၉ ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။
¹³³ ACLED အချက်အလက်များအရ အနည်းဆုံး မြို့နယ် ၂၆၃ ခု (နိုင်ငံ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း) တွင် ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူခဲ့သော အချက်အလက်များအရ အနည်းဆုံး မြို့နယ် ၂၂၃ ခုတွင် ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

အောက်ပါဂရပ်တွင် တွေ့နိုင်သည်။¹³⁴ ဆန္ဒပြုနှုန်း လျော့သွားသော်ငြား အရေအတွက်အားဖြင့် များပြားနေဆဲ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ထိုဂရပ်၌ တွေ့နိုင်သည်။

ARMED CONFLICT & PROTEST INCIDENTS

၁၃၀။ ဆန္ဒပြမှုများသည် SAC မှ အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းပြီးနောက်၌ ယခင်ကဲ့သို့ မကြီးမား၊ မများပြားခဲ့သော်လည်း ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပွားနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ဒီဇင်ဘာလကြား၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၁၄ ခုအနက် ၁၂ ခုတွင် စစ်အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲပေါင်း ၁,၄၀၀ ထက်မနည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။¹³⁵

၁၃၁။ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများ သပိတ်မှောက်ကြသည်ကို ကြည့်ပါကလည်း SAC ကို မြန်မာပြည်သူတို့ လက်မခံကြကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ အာဏာသိမ်းအပြီး၌ မြို့နယ် ၂၄၅ ခုမှ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည် ဝန်ကြီးဌာန ၂၁ ခုကို ကိုယ်စားပြုလျက် သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က သတင်းရရှိထားသည်။ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများမှ စတင်ခဲ့သော သပိတ်သည် မီးရထား၊ အကောက်ခွန်၊

¹³⁴ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူလေ့လာခဲ့သော ပဋိပက္ခနှင့်ဆန္ဒပြပွဲဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ ဤဂရပ်ကို ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်ရယူမှု ဖော်ပြထားချက်ကို အမှတ် ၈၂ တွင် ကြည့်ပါ။

¹³⁵ အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ စိတ်ဖြာလေ့လာသူများမှ ကောက်ယူလေ့လာခဲ့သော ပဋိပက္ခနှင့်ဆန္ဒပြပွဲဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအရ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ဒီဇင်ဘာလကြား ကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၁၄ ခုအနက် ၁၂ ခုတွင် ဆန္ဒပြပွဲပေါင်း ၁,၄၀၀ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်၌ ရယူခဲ့သော ACLED အချက်အလက်များအရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၁၄ ခုအနက် ၁၀ ခုတွင် ဆန္ဒပြပွဲ ၈၃၂ ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

စီးပွားကူးသန်း၊ လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်၊ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း စသည်တို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဝန်ကြီးဌာနများမှ ဝန်ထမ်းများထံလည်း ပျံ့နှံ့သွားခဲ့သည်။ ကျောင်းဆရာများ၊ ဗဟိုဘဏ်ဝန်ထမ်းများနှင့် အခြားသော အစိုးရအရာရှိများကလည်း ပါဝင်၍ သပိတ်မှောက်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၌လည်း အလုပ်သမားသမဂ္ဂများက သပိတ်မှောက်ရေး တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ကြပြီး ဘဏ်ဝန်ထမ်းများ၊ စာဖိုမူများ၊ ကုန်စုံဆိုင်ဝန်ထမ်းများ အစရှိသည့် ဝန်ထမ်းပေါင်းစုံက အာဏာဖိဆန်ရေး ပြည်သူ့လှုပ်ရှားမှု၌ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

၁၃၂။ သပိတ်မှောက် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းဦးရေကို အတိအကျသိရှိရန် မလွယ်ကူပါ။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလမတိုင်မီတွင် အာဏာဖိဆန်ရေး ပြည်သူ့လှုပ်ရှားမှု၌ ဆက်လက်ပါဝင်နေသော နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းပေါင်း ၂၀၀,၀၀၀ ခန့် ရှိသည်ဟု NUG က ခန့်မှန်းထားသည်။¹³⁶

၁၃၃။ မြန်မာပြည်သူ့ပြည်သားများသည် SAC ၏ ထုတ်ကုန်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို သပိတ်မှောက်ခြင်းဖြင့်လည်း SAC ၏ အာဏာကို ဖိဆန်ကြပါသည်။ ခန့်မှန်းချက်များအရ ပြည်သူများက မိတာခမဆောင်ကြခြင်းကြောင့် SAC အနေဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဘီလျံခန့် ဆုံးရှုံးရနိုင်ကြောင်း သိရသည်။¹³⁷ ထိုသပိတ်သည် SAC ၏ ဘဏ္ဍာရေးအတွက် ပြဿနာကြီးလွန်းသဖြင့် မိတာခလိုက်လံကောက်ခံရာ၌ စစ်သားများကို လျှပ်စစ်ဝန်ထမ်းများနှင့်တွဲ၍ စေလွှတ်ရသည်။ မိတာခဆောင်ရန် ငြင်းဆန်သူများကို စစ်သားများက ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပင် အသက်အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်ကြသည်။¹³⁸ ပြည်သူများက စစ်တပ်ပိုင် ဘီယာ၊ စီးကရက်၊ MyTel တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီ အစရှိသော စစ်တပ်ပိုင်

¹³⁶ "Myanmar Civil Disobedience Movement 'losing steam' amid junta crackdowns" (စစ်အုပ်စုက အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အာဏာဖိဆန်ရေး ပြည်သူ့လှုပ်ရှားမှု အရှိန်အဟုန်ကျဆင်းလာ), *Radio Free Asia*, 26 April 2022, <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/cdm-0426202211343.html>.

¹³⁷ Gwen Robinson, "Myanmar's lights go out as bill boycott fuels cash crunch" (မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိတာခသပိတ်ကြောင့် မီးပျက်), 25 July 2021, *Nikkei Asia*, <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Myanmar-Crisis/Myanmar-s-lights-go-out-as-bill-boycott-fuels-cash-crunch> ("Nikkei မှ ဖတ်ရှုခွင့်ရခဲ့ပြီး MOEE အရာရှိများမှ စစ်ဆေးအတည်ပြုထားသည့် အစိုးရစာရွက်စာတမ်းတစ်ခုအရ ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့၌ မိတာခကောက်ခံရရှိမှုသည် အာဏာမသိမ်းမီကလာထက် ၂ နှင့် ၃ ရာခိုင်နှုန်းစီ အသီးသီးလျော့သွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ မိတာခသပိတ် ဆက်လက်မှောက်နေမည်ဆိုပါက လျှပ်စစ်ကဏ္ဍတွင် ယခုနှစ်အတွက် ကျပ်ငွေ ၂-၂.၅ ထရီလီယံ (ကန်ဒေါ်လာ ၁.၂-၁.၅ ဘီလျံ) ဆုံးရှုံးရနိုင်သည်); see also "Myanmar's Electricity Sector After the Coup" (အာဏာသိမ်းကာလအလွန် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လျှပ်စစ်ကဏ္ဍ), Independent Economists for Myanmar (IEM), 14 July 2021.

¹³⁸ Zaw Ye Thwe, "Guerrillas attack Naypyitaw electricity office with grenade after staff help soldiers coerce people into paying their bills" (မိတာခ အတင်းအကျပ်ကောက်ခံသော စစ်သားများကို လျှပ်စစ်ဝန်ထမ်းများက အကူအညီပေးသဖြင့် နေပြည်တော်ရှိ လျှပ်စစ်ရုံးကို ပြောက်ကျားများက လက်ပစ်ဗုံးဖြင့် တိုက်ခိုက်), *Myanmar Now*, 8 November 2021, <https://myanmar-now.org/en/news/guerrillas-attack-naypyitaw-electricity-office-with-grenade-after-staff-help-soldiers-coerce>.

လုပ်ငန်းများကိုလည်း သပိတ်မှောက်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့ငယ်တစ်မြို့မှ ကုန်သည်တစ်ဦးက အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြခဲ့သည်။

“အာဏာသိမ်းအပြီးမှပဲ MyTel က စစ်တပ်နဲ့ပတ်သက်နေမှန်း ကျွန်တော်တို့ သိလိုက်ရတယ်။ စစ်တပ်က MyTel ဆီကနေ အကျိုးအမြတ်တွေ အများကြီးရနေတာမို့ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်သွားပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်တော် MyTel ငွေဖြည့်ကတ်တွေ၊ SIM ကတ်တွေ မရောင်းတော့ဘူး။ နောက်ပြီး Red Ruby လိုမျိုး လူကြိုက်များတဲ့ ဆေးလိပ်တွေကလည်း စစ်တပ်ပိုင်မှန်း သိလာရတော့ ကျွန်တော်တို့ မရောင်းတော့ဘူး။ သူတို့ထုတ်တဲ့ ကုန်ပစ္စည်းကို သုံးနေသရွေ့ သူတို့တွေ အခွန်ရနေမှာဆိုတော့ ပိုက်ဆံသွားပေးနေတာနဲ့ အတူတူပဲ။ အဲဒီလို သပိတ်မှောက်တာက အာဏာရှင်တွေ ပြုတ်ကျရေးအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ အဲဒီထုတ်ကုန်တွေကနေ ပိုက်ဆံရနေသရွေ့ သူတို့တွေက သေနတ်တွေ၊ ကျည်ဆန်တွေ ဝယ်နိုင်နေမှာလေ။ ဒါကြောင့် စစ်တပ်နွယ်တဲ့ ထုတ်ကုန်တွေကို သပိတ်မှောက်တာက ပြည်သူတွေအတွက် အရေးကြီးဆုံးကိစ္စတွေထဲကတစ်ခုလို့ ပြောလို့ရပါတယ်။”¹³⁹

(ဃ) စစ်အုပ်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် နိုင်ငံတကာဝတ္တရားများအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိ

၁၃၄။ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် ဝတ္တရားများအတိုင်း လိုလားစွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်းသည် အမည်ခံအစိုးရတစ်ခုအတွက် နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုမှုကို ရရှိစေမည့် အချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝတ္တရားများတွင် နှစ်နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံအဆင့် ချုပ်ဆိုထားသော ပဋိညာဉ်များနှင့် သဘောတူစာချုပ်များ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ SAC သည် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူစာချုပ်များအရ လိုက်နာရမည့် ဝတ္တရားများကိုသာမက မလိုက်နာလိုကြောင်း အထင်အရှား ပြသပြီးဖြစ်သည်။

၁၃၅။ SAC သည် ပြည်တွင်းလက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ တားမြစ်ချက်များ အကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အပိုဒ် (၃) အပါအဝင် ဂျနီဗာသဘောတူစာချုပ်ပါ

¹³⁹ Special Rapporteur Interview (အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)၊ 18 January 2022.

ကတိကဝတ်များကို ဖောက်ဖျက်ခဲ့သည်။¹⁴⁰ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ SAC သည် အရပ်သားများကို ပစ်မှတ်ထား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုများ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ လူမဆန်စွာ ဆက်ဆံခြင်း၊ လူယက်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ လိင်အဓမ္မပြုကျင့်ခြင်းနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးစေရန် ဖိအားပေးခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော စစ်ရာဇဝတ်မှုမြောက်နိုင်သော လုပ်ရပ်များကိုသာမက အခြားရာဇဝတ်မှုများလည်း ကျူးလွန်ခဲ့သည်။¹⁴¹ ထိုလုပ်ရပ်များသည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၌ မြန်မာနိုင်ငံမှ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော ဂျနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကိုသာမက လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကိုလည်း ဖောက်ဖျက်ရာ ရောက်သည်။

၁၃၆။ SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ (ILO) ၌ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော သဘောတူစာချုပ် ၂ ခုဖြစ်သည့် လွတ်လပ်စွာ အသင်းအပင်းဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် စည်းရုံးခွင့်ကိုအကာအကွယ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ၁၉၄၈ ခုနှစ် သဘောတူစာချုပ် (အမှတ် ၈၇) နှင့် အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေမှုဆိုင်ရာ ၁၉၃၀ ခုနှစ် သဘောတူစာချုပ် (အမှတ် ၂၉) တို့ကိုလည်း လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်၏ အဓမ္မအလုပ်စေခိုင်းမှုများ၊ အကြမ်းဖက်မှုများ၊ ထင်ရာစိုင်းဖမ်းဆီးမှုများ နှင့် အလုပ်သမားရေးရာနှင့် သမဂ္ဂရေးရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု တို့အကြောင်း အစီရင်ခံစာများ ရရှိထားသောကြောင့် “မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်

¹⁴⁰ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်တွင်းလက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားနေကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးယန္တရား အပါအဝင် အဖွဲ့အစည်းများစွာက လက်ခံထားပြီး ဖြစ်သည်။ IIMM ၏ အစီရင်ခံစာ (U.N. Doc A/HRC/51/4, 12 July 2022) တွင် “လွန်ခဲ့သည့်နှစ်တွင် ကောက်ယူထားသည့် အချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပွားနေပြီး ပိုမိုပြင်းထန်လာနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ သက်ရောက်မှုရှိနေပြီး ပဋိပက္ခ၌ ပါဝင်တိုက်ခိုက်နေသော အဖွဲ့များအားလုံးအနေဖြင့်လည်း စစ်စည်းကမ်းများကို လိုက်နာကြရန် တာဝန်ရှိသည်။” ဟု ဖော်ပြထားသည်။

¹⁴¹ စစ်တပ်ကကျူးလွန်ခဲ့သော စစ်ရာဇဝတ်မှုများကို လေ့လာနိုင်ရန် ဤအချက်အလက်များကို ကြည့်ပါ၊ *see e.g.*, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar (မြန်မာနိုင်ငံလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေများအကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ အစီရင်ခံစာ), Thomas H. Andrews, U.N. Doc A/HRC/49/76, 13 June 2022, paras. 9-34; A/HRC/51/4, para. 10; Fortify Rights, “Ongoing War Crimes in Karenni (Kayah) State” (ကရင်နီပြည်နယ် (ကယားပြည်နယ်) ၌ ဖြစ်ပွားနေဆဲ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ), Myanmar, May 2021 to January 2022, 15 February 2022, <https://www.fortifyrights.org/mya-inv-rep-2022-02-15/>; Independent International Investigative Mechanism for Myanmar, “School attack in Let Yet Kone village may be considered a war crime with commanders criminally liable–Independent Investigative Mechanism for Myanmar” (လက်ယက်ကုန်းကျေးရွာရှိ စာသင်ကျောင်းကို တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုသည် တပ်မှူးများအတွက် စစ်ရာဇဝတ်မှုမြောက်နိုင်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်), 27 September 2022, <https://iimm.un.org/school-attack-in-let-yet-kone-village-may-be-considered-a-war-crime-with-commanders-criminally-liable-independent-investigative-mechanism-for-myanmar/>.

သဘောတူစာချုပ်ပါ ဝတ္တရားများ ဖောက်ဖျက်ခြင်း” ရှိမရှိ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ILO က စုံစမ်းရေးကော်မရှင်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။¹⁴²

၁၃၇။ နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အလုံးစုံပျောက်ရေး သဘောတူစာချုပ် နှင့် မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်များအရ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် ဝတ္တရားများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန်လည်း SAC က ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။¹⁴³

၁၃၈။ SAC သည် အာဏာသိမ်းပြီးသည့်နောက်၌ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ချုပ်ဆိုခဲ့သော နိုင်ငံတကာကတိကဝတ်များကို လိုက်နာလိမ့်မည် ဟူ၍လည်း မယုံကြည်ရပေ။ အာဏာသိမ်းအပြီး နှစ်လအကြာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက်တွင် မင်းအောင်လှိုင်အပါအဝင် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် “အချက်ငါးချက်ပါ ဘုံသဘောတူညီချက်” ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတွင် ပထမအချက်နှင့် ဒုတိယအချက်သည် “အကြမ်းဖက်မှုများ ချက်ချင်းရပ်တန့်ရေး” နှင့် “သက်ဆိုင်သူအားလုံးအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အဖြေရှာကြရန် အပြုသဘောဆောင်စွာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး” တို့ ဖြစ်သည်။ ထိုအစည်းအဝေးပြီး၍ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်ချိန်တွင်မူ မင်းအောင်လှိုင်က ထိုအချက်ငါးချက်ကို “အကြံပြုချက်များ” ဟူ၍သာ ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပြီး

¹⁴² International Labour Organization, “Commission of Inquiry for Myanmar holds its first session” (မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင်၏ ပထမအစည်းအဝေး ကျင်းပ”， press release, 2 September 2022, https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_854807/lang--en/index.htm.

¹⁴³ See prior reporting from the Special Rapporteur, including Conference Room Paper of the Special Rapporteur, “Losing a Generation: How the military junta is attacking Myanmar’s children and stealing their future” (မျိုးဆက်တစ်ဆက် ဆုံးရှုံးရတော့မည် - စစ်အုပ်စုက မြန်မာကလေးများကို တိုက်ခိုက်၍ အနာဂတ်ပျောက်ဆုံးစေ) U.N. Doc. A/HRC/50/CRP.1, <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc50crp1-conference-room-paper-special-rapporteur-losing-generation>; Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar, Thomas H. Andrews, to the Human Rights Council, U.N. Doc. A/HRC/49/76, 16 March 2022, <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/ahrc4976-report-special-rapporteur-situation-human-rights-myanmar-thomas>; Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar to the General Assembly, U.N. Doc. A/77/494, 3 October 2022, [ohchr.org/en/documents/country-reports/a77494-report-special-rapporteur-situation-human-right-myanmar](https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/a77494-report-special-rapporteur-situation-human-right-myanmar).

“နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှု ပြန်လည်ရရှိပြီးသည့်အခါ၌ ထိုအချက်များကို အထူးထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးမည်” ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁴⁴

၁၃၉။ အထက်ပါစိတ်ဖြာလေ့လာချက်အရ SAC သည် မြန်မာနိုင်ငံပိုင်နက် အားလုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ အများစုကိုသော်လည်းကောင်း ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်မထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ စင်စစ်တွင် ယခင်အစိုးရအဆက်ဆက် လက်အောက်ရှိ နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်မထားနိုင်ဟူ၍ပင် ဆိုနိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏အုပ်ချုပ်မှုကို နိုင်ငံတဝန်းရှိ ပြည်သူများက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး၊ ဆန္ဒပြပွဲများ၊ သပိတ်မှောက်မှုများ စသည်တို့ဖြင့် ဆန့်ကျင်နေကြသည်ကို ထောက်ရှုပါကလည်း SAC အနေဖြင့် လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားစေရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပဋိပက္ခ နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပျက်ပြားမှုတို့ နိုင်ငံအနှံ့တွင် ဖြစ်ပွားနေသောကြောင့် SAC ၏ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်စွမ်း နှင့် နိုင်ငံမပြိုကွဲရန် ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်းတို့မှာ အထူးပင် သံသယဖြစ်ဖွယ်ကောင်းသည်။ SAC အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကို ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်းကို ဤအချက်အားလုံးက ဖော်ပြနေပါသည်။ နောက်ဆုံးဆိုရသော် SAC သည် နိုင်ငံတကာဝတ္တရားများကို လိုက်နာရန်လည်း အထင်အရှားပင် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။

၆။ NUG သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှု ရှိသည့်အပြင် ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့်လည်း အခိုင်အမာရှိသည်

၁၄၀။ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (SAC) နှင့်မတူသည့်အချက်မှာ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရ (NUG) သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှု ရှိသည့်အပြင် ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့်လည်း အခိုင်အမာရှိသည်။

¹⁴⁴ Press Release on ASEAN Leaders' Meeting 26 April 2021 (၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက် အာဆီယံထိပ်သီးညီလာခံ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်), *Global New Light of Myanmar*, 27 April 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-04-27-red.pdf>.

(က) အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက်တွင်

အဓိကကျသော

ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့အစည်းများကို ကြားဖြတ်ဖွဲ့စည်းခြင်း

၁၄၁။ စစ်တပ်မှ ဥပဒေနှင့်မညီစွာ အာဏာသိမ်းလိုက်အပြီး လေးရက်အကြာတွင် NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရမှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တာဝန်ရှိသူများသည် ပြည်သူ့ဆန္ဒကိုယ်စားပြုသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် အနိုင်ရရှိခဲ့သော NLD ပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်၌ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြု ကော်မတီ (CRPH) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ များမကြာမီတွင် အဆိုပါကော်မတီ၌ တအာင်းအမျိုးသားပါတီ နှင့် ကယားပြည်နယ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီတို့မှ အနိုင်ရကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်လာခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နိုင်ငံတဝန်းမှ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများ နှင့် ပြည်သူ့ပြည်သားများကလည်း အထွေထွေသပိတ်မှောက်၍ အာဏာဖီဆန်ရေး ပြည်သူ့လှုပ်ရှားမှု (CDM) ကို စတင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံသားများအပေါ် တိုး၍အကြမ်းဖက်လာနေသော မြန်မာစစ်တပ်ကို ERO များကလည်း တဖန်ပြန်လည်၍ တိုက်ခိုက်လာကြသည်။

၁၄၂။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီး ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်အတွင်း အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ဆန့်ကျင်ရေး အင်အားစုများ စုစည်းမိလာချိန်တွင် ERO အချို့သည် အတိုက်အခံအင်အားစု၏ ရည်မှန်းချက်များအတွက် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာ၌ အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် အားလုံးအကျိုးဝင်နိုင်သော၊ ဘက်ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့မျိုး ဖွဲ့စည်းကြရန် စတင်၍ အရေးဆိုလာကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ERO များ၊ CDM ဝန်ထမ်းများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့များတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော အကျိုးဆက်စပ်ပါဝင်သူပေါင်းစုံကို စုစည်းနိုင်ရန်အလို့ငှာ CRPH အနေဖြင့် ထိုသို့သော ဘုံအဖွဲ့မျိုး (နောင်တွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ (NUCC) ဟူ၍ ဖွဲ့စည်းခဲ့) ဖွဲ့စည်းသင့်ကြောင်း ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) က တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့သည်။ ထိုတောင်းဆိုချက်များကို အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကလည်း ထောက်ခံခဲ့ကြပြီး မိမိတို့ အတိုက်အခံအင်အားစုအနေဖြင့် အနာဂတ်ပြည်ထောင်စုတည်ထောင်ရေး ရည်မှန်းချက်များကို ပုံဖော်ချမှတ်ရာ၌ ဗမာနှင့် ဗမာမဟုတ်သောတိုင်းရင်းသား ဟူသည့်

နှစ်အုပ်စုလုံးအတွက် လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ရပ်ဝန်းမျိုး ဖန်တီးထားရန် လိုအပ်ကြောင်း အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့ကြသည်။

၁၄၃။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၅ ရက်တွင် CRPH သည် စစ်အာဏာရှင်စနစ် အဆုံးသတ်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ် ပြန်လည်ထွန်းကားရေး ကတိပြုကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။¹⁴⁵ စစ်တပ်မှ မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သော ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်း၍ ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ဖြင့် အစားထိုးမည်ဖြစ်ကြောင်းလည်း ကြေညာခဲ့သည်။ CRPH သည် အဆိုပါ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိပြုခဲ့သည်။

၁၄၄။ ထို့နောက် ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၇ ရက်တွင် CRPH၊ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး (CNF)၊ ကရင်နီ အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP)၊ KNU၊ ကြားကာလ ကချင်အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းအဖွဲ့ (KPICT)၊ NLD၊ ရှမ်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကောင်စီ (RCSS) (ကော်မတီမှ နုတ်ထွက်သွားခဲ့) နှင့် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (SNLD) တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော အဖွဲ့ဝင်ကိုးဦးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုကော်မတီသည် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ် (FDC) ကို မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သည်။ FDC မူကြမ်းရေးဆွဲရာတွင် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့များ၊ လူနည်းစုများနှင့် သပိတ်ကော်မတီများ အပါအဝင်ဖြစ်သော တော်လှန်ရေးအင်အားစုတစ်ခုလုံးအတွက် အားလုံးအကျုံးဝင်နိုင်မှုနှင့် တုံ့ပြန်အကြံပြုနိုင်မှုတို့ ရှိစေရန်အလို့ငှာ NUCC ကို ဖွဲ့စည်းသင့်ကြောင်းလည်း ထိုကိုးဦးကော်မတီမှ တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များက အဆိုပြုခဲ့သည်။ ပဋိညာဉ်မူကြမ်း သုံးသပ်ပြင်ဆင်ရေးအတွက် အဆိုပါအုပ်စုများကို CRPH က ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၂၆ ရက်တွင် ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။

၁၄၅။ ထို့နောက် ငါးရက်ကြာသော် CRPH သည် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းကြောင်း၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ် အဆုံးသတ်စေရန် ရည်ရွယ်သော၊ မိမိတို့ဒေသအသီးသီး၌ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ပိုမိုရရှိလိုကြသည့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ တောင်းဆိုချက်များကို ကိုယ်စားပြုသော FDC ကို

¹⁴⁵ CRPH Myanmar (@CrphMyanmar), Twitter, 5 March 2021, <https://twitter.com/CrphMyanmar/status/1368200912632639490/photo/1>.

ယာယီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအဖြစ် ရေးဆွဲလိုက်ကြောင်း တရားဝင်ကြေညာခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော CRPH ၏ အဆိုပါကြေညာချက်သည် ပဋိညာဉ်မူကြမ်းသုံးသပ်ရန် ဖိတ်ကြားခံရသော်ငြား အမှန်တကယ် ပါဝင်သုံးသပ်ခွင့် မရရှိလိုက်သည့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ သပိတ်ကော်မတီများ နှင့် အခြားအဖွဲ့များတို့အတွက် အံ့အားသင့်စရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် FDC အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းရေးကို ဆိုင်းငံ့လိုက်ရသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇-၂၉ ရက်၌ ပထမဆုံးသော ပြည်သူ့ညီလာခံကို NUCC က အောင်မြင်စွာ ကြီးမှူးကျင်းပခဲ့ပြီး ၎င်းညီလာခံသို့ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ် ၃၈၈ ဦး တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုညီလာခံတွင် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ဆန့်ကျင်ရေး အင်အားစုများ၏ အကျိုးစီးပွားအမျိုးမျိုးကို ပိုမိုပြည့်စုံစွာ ကိုယ်စားပြုသော၊ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်ရေးအတွက် လမ်းပြမြေပုံတစ်ရပ် အကြမ်းဖျင်း ချမှတ်ထားသော၊ ကြားဖြတ်အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ပဋိညာဉ်၌ ပါရှိနေသည့် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းထားသော သုံးသပ်ပြင်ဆင်ပြီးသား FDC ကို အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ထို FDC အသစ်သည် NUCC ၏ ဦးဆောင်နိုင်စွမ်းကို ခိုင်မာအားကောင်းစေသည့်အပြင် ၎င်းတွင် NUG နှင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာ၌ ပိုမို၍ ထိရောက်နိုင်စေမည့် အခြေခံမူများလည်း ထည့်သွင်းချမှတ်ထားသည်။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ၏ တရားဝင်မှုနှင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ ဥပဒေပြုလွှတ်တော် တည်ရှိနေမှုတို့ကိုလည်း FDC က အတည်ပြုပေးထားသည်။

၁၄၆။ FDC သုံးသပ်ပြင်ဆင်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ငန်းစဉ်ရှည်ကြာခြင်းနှင့် အငြင်းပွားမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်းတို့သည် ဒီမိုကရေစီအင်အားစုအတွက် အဟန့်အတား ဖြစ်ခဲ့သော်ငြား ပဋိညာဉ်ကို သုံးသပ်ပြင်ဆင်ခြင်း နှင့် NUCC အနေဖြင့် မဟာဗျူဟာအဆင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရေး အဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ခြင်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် မကြုံစဖူးသော ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည့်အပြင် နောင်တစ်ချိန်တွင် အားလုံးအကျိုးဝင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၄၇။ CRPH သည် အခြေတည်စု NUCC နှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်တွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။¹⁴⁶ NUG သည် မြန်မာနိုင်ငံ ကြားကာလ ဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုအတွက် မူဝါဒများ ရေးဆွဲဖော်ဆောင်သည်။ NUG တွင် သမ္မတဦးဝင်းမြင့်၊ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်ဆောင်ဆန်းစုကြည်၊ ယာယီသမ္မတဖြစ်သော ဒုသမ္မတ ၁ ဦး၊ ဝန်ကြီးချုပ် ၁ ဦး နှင့် ဝန်ကြီး ၁၇ ဦးတို့ ပါဝင်သည်။

(ခ) NUG သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှု ရှိသည်

၁၄၈။ NUG သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်ဖြစ်သော ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြုခွင့် အခိုင်အမာရှိသည်။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် NLD ပါတီသည် ထိုရွေးကောက်ပွဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၄၉၈ နေရာအနက် ၃၉၆ နေရာ (၈၀ ရာခိုင်နှုန်း) အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ အဆိုပါ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံ NLD ပါတီဝင် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော CRPH သည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

၁၄၉။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ၌ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်ပါ အဓိကအပိုဒ်တွင် ဤသို့ အလေးအနက်ဖော်ပြထားသည်။

ပြည်သူတို့မှ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့သော ဆန္ဒဖြစ်သည့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်ကို လေးစားရန်၊ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာထားမှုကို ရုတ်သိမ်းရန်၊ ပြည်သူ့အားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးအားလုံးကို အလေးထားရန်၊ ဒီမိုကရေစီအရ ရွေးကောက်တင်မြောက်ထားသော လွှတ်တော်ကို ဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့်သာမက ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြုသော၊ အားလုံးအကျုံးဝင်နိုင်စွမ်း အပြည့်အဝရှိသော အရပ်သားအစိုးရ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်၌ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ အပါအဝင် နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းအားလုံး အတူလက်တွဲ စုစည်းမိစေရေး ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်လည်း ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစွာ

¹⁴⁶ See CRPH Announcement 23/2021 “Foundation of National Unity Government” (အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ ဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေညာခြင်း), 16 April 2021, <https://twitter.com/CrphMyanmar/status/1382960142463897602?s=20&t=k5UkZAIROnLe8uEBJaSsiQ>; Announcement of the National Unity Consultative Council (NUCC ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), 16 November 2021, www.womenofburma.org/sites/default/files/2021-11/NUCC-Statement-En.pdf.

ကူးပြောင်းနိုင်ကြစေရေး လမ်းဖွင့်ပေးရန် မြန်မာစစ်တပ်အား [အထွေထွေညီလာခံ] က တောင်းဆိုလိုက်သည်။¹⁴⁷

၁၅၀။ လွန်ခဲ့သည့်ရှေးကောက်ပွဲမှ ရလဒ်များအရ CRPH နှင့် NUG သည်သာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှုရှိသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြသည်။

(ဂ) NUG သည် ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့် အခိုင်အမာရှိသည်

၁၅၁။ (၁) တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားခဲ့သည့် အစိုးရတစ်ရပ်နေရာ၌ အစားထိုးရန် ရှေးရှုခြင်း၊ (၂) ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခြင်း၊ (၃) အားလုံးအကျုံးဝင်ခြင်း နှင့် (၄) ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ခြင်း ဟူသော အချက်လေးချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါက အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် “ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်” အဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့် အခိုင်အမာရှိနေသည်။

၁၅၂။ NUG သည် တရားဝင်အစိုးရမဟုတ်သော အင်အားစုဖြစ်သည့် SAC ၏ လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိနေသော နိုင်ငံတော်အာဏာကို ပြန်လည်ရယူနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည်။ ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသည့် အခြားအတိုက်အခံအင်အားစုများနှင့် မတူသည့်အချက်မှာမူ NUG သည် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားခဲ့သည့် အင်အားစုတစ်ခုကို အတိုက်အခံပြုနေခြင်း မဟုတ်ဘဲ တရားဝင်အစိုးရအရာ လုံးဝမမြောက်ခဲ့သော အင်အားစုတစ်ခုကို အတိုက်အခံပြုနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ Mr.Talmon ၏ အဆိုအရ အစိုးရတစ်ရပ်သည် “ပြည်သူ့ရန်သူ ဖြစ်လာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ [] ပြည်သူ့လူထုကို လက်နက်ကြီး၊ တိုက်လေယာဉ်၊ တင့်ကား စသည်တို့ဖြင့် ပစ်ခတ်နှိမ်နင်းလျှင်သော်လည်းကောင်း”¹⁴⁸ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားနိုင်သည်။ လစ်ဗျားနိုင်ငံ၌ ဂဒါဖီအစိုးရ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မော်လဒိုက်သမ္မတနိုင်ငံက “ဆိုးရွားသော၊ စနစ်တကျ ကျူးလွန်သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအပါအဝင် စစ်ရာဇဝတ်မှုနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှု မြောက်နိုင်သော လုပ်ရပ်များ ကျူးလွန်ခဲ့သဖြင့် မူအမ္မာ ဂဒါဖီ ဦးဆောင်သော အစိုးရသည်

¹⁴⁷ U.N. General Assembly Resolution 75/287, The Situation in Myanmar (မြန်မာ့ပြည်တွင်းအခြေအနေ), U.N. Doc A/RES/75/287, adopted 18 June 2021, p. 1.

¹⁴⁸ Talmon, “Recognition of Opposition Groups” (အတိုက်အခံအင်အားစုများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း), p. 238.

တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားခဲ့ပြီဖြစ်ပြီး နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိတော့ပေ” ဟူ၍ ဖော်ပြကာ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။¹⁴⁹ ရုရှားဖက်ဒရေးရှင်းနိုင်ငံကလည်း “ဗိုလ်မှူးကြီး ဂဒါဖီသည် ၎င်းကိုယ်တိုင်၏ လုပ်ရပ်များကြောင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်ကို လက်လွှတ်လိုက်ရပြီ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ဖြုတ်ချနိုင်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ ကူညီပေးရန် အမှန်တကယ်လိုအပ်နေသည်။” ဟူ၍ ဆိုခဲ့သည်။¹⁵⁰ SAC သည်လည်း ဂဒါဖီအစိုးရနှင့် အလားတူပင် ၎င်းတို့၏ အစိုးရအဖြစ်ခံယူမှုကို ဆန့်ကျင်ဖိဆန်ကြသူများအား နှိမ်နင်းနိုင်ရန်အလို့ငှာ မြန်မာပြည်သူတို့အပေါ် ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့သည်။ SAC သည် တရားဝင်အစိုးရအရာ လုံးဝမမြောက်ခဲ့သည့်အပြင် မြောက်ခွဲလျှင်ပင်လည်း နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအလယ်တွင် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်မှ လျှော့ကျသွားခဲ့ရသော အစိုးရများကဲ့သို့ပင် ပြည်သူများအပေါ် အလားတူရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

၁၅၃။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် အင်အားစုတစ်ခုကို ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ထိုအင်အားစုသည် “ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးကို ထင်ဟပ်နေခြင်း” ရှိရပါသည်။ ထိုသို့ထင်ဟပ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါက လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ကဏ္ဍအားလုံး ပါဝင်လာနိုင်စေရန်အလို့ငှာ ကမ်းလင့်ကြံဆိုရန်၊ အားလုံးအကျိုးဝင်နိုင်ရန် နှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရေး တိုက်တွန်းအားပေးရန် လိုအပ်သည်။” NUG ၏ ဝန်ကြီးစာရင်းသည် မြန်မာ့သမိုင်းတစ်လျှောက် မကြုံစဖူးသော အတိုင်းအတာဖြင့် ကွဲပြားစုံလင်ပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ၂၆ ဦး ရှိသည့်အနက် တစ်ဝက်သည် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဝင်များ ဖြစ်ကြပြီး အမျိုးသမီး ၈ ဦး ပါဝင်ကာ လိင်တူချင်းစုံမက်သူ ၁ ဦးလည်း ပါဝင်သည်။ ထိုအစိုးရသစ်တွင် သမ္မတဦးဝင်းမြင့်နှင့် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို အဆိုပါရာထူးများ ဆက်လက်၍ အပ်နှင်းထားပြီး ယာယီသမ္မတဖြစ်သော ဒုသမ္မတသည် ကချင်တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင် ဒူဝါ လရီးလ ဖြစ်သည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားဖြစ်သူ လွှတ်တော်နာယကဟောင်း ဦးမန်းဝင်းခိုင်သန်းသည် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့၌ ယခုထက်ပို၍ ကွဲပြားစုံလင်ခြင်းရှိစေရန် ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ကြောင်း NUG က

¹⁴⁹ The President’s Office, Republic of Maldives, Press Statement, “Maldives Recognises Libyan National Council as sole representative of the Libyan people” (Libyan National Council ကို လစ်ဗျားပြည်သူတို့၏ တစ်ဖွဲ့တည်းသော ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မော်လဒိုက်နိုင်ငံက အသိအမှတ်ပြုခြင်း), 3 April 2011, <https://presidencymaldives.gov.mv/Press/Article/5071>.
¹⁵⁰ “Russia calls for Gaddafi to step down” (ဂဒါဖီအစိုးရဆင်းရန် ရုရှားက အရေးဆို), RTE, 27 May 2011, <https://www.rte.ie/news/2011/0527/301609-libya/>.

ကတိပြုထားသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ရိုဟင်ဂျာတစ်ဦးကို ဝန်ကြီးရာထူးခန့်အပ်ခြင်း အပါအဝင် နည်းလမ်းများဖြင့် အဆိုပါကတိအတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အလေးအနက် တိုက်တွန်းပါသည်။

၁၅၄။ NUG ဦးဆောင်သော ဒီမိုကရေစီအင်အားစုသည် အားလုံးအကျုံးဝင်မှုကို အခြေခံပါသည်။ ၎င်းသည် မြန်မာပြည်သူ သန်းပေါင်းများစွာ၏ ထောက်ခံမှုကို ရရှိထားသည့်အပြင် အားလုံးလက်ခံနိုင်သော စံတန်ဖိုးများ၊ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ရည်မှန်းချက်များတို့ကိုလည်း ထင်ဟပ်နေသည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ ဘုံရည်မှန်းချက်များသည် SAC ဖြုတ်ချရေးထက် သာလွန်နိုင်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ SAC ကို အနိုင်ရရှိပြီးနောက်တွင် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီတစ်ရပ် ဖော်ဆောင်သွားမည် ဟူ၍ NUG က အများပြည်သူရှေ့မှောက် ကတိပြုခဲ့ရာ ထိုအချက်သည် ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရခဲ့ချိန်မှစ၍ တိုင်းရင်းသားများ တောင်းဆိုလာခဲ့ကြသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ NUG အနေဖြင့် ERO များနှင့် ဆက်လက်၍ လေးနက်စွာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ကြရန်၊ NUCC အနေဖြင့်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် စစ်အာဏာသိမ်းမှုအလွန် ကာလများအတွက် လက်ရှိနှင့်အနာဂတ် ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ရာ၌ အထောက်အပံ့ဖြစ်မည့် ယာယီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ် ရေးဆွဲကြရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

၁၅၅။ NUG သည် နိုင်ငံရေးအရ၊ အဖွဲ့အစည်းအရ၊ အစိုးရကဏ္ဍအရ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲနိုင်မည့် ဖွဲ့စည်းပုံမျိုး တည်ဆောက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေပါသည်။ NUG လက်အောက်ရှိ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်နှင့် ကလေးသူငယ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များမှ အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ မျှဝေတင်ပြလာခဲ့သော စာရွက်စာတမ်းများအရ NUG သည် မြန်မာနိုင်ငံတဝန်း၌ နယ်မြေစိုးမိုးမှုရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်သည့်နည်းတူ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကိုလည်း ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေကြောင်း တွေ့ရသည်။¹⁵¹ ထိုကြိုးပမ်းမှုများကို ထောက်ရှုပါက NUG သည် အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်မှာ

¹⁵¹ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် NUG မှ တင်ပြလာသော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို စိစစ်အတည်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့။

မကြာသေးသော်ငြား ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား ဖော်ဆောင်ရေးတို့အတွက် အလေးအနက်ထား၍ လုပ်ဆောင်နေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

၁၅၆။ အထူးသဖြင့်ဆိုရလျှင် NUG သည် ၎င်းတို့အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတဝန်း၌ ယိုယွင်းပျက်စီးနေသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ကျားကန်ပံ့ပိုးပေးရန် မြှုပ်နှံဆောင်ရွက်နေကြောင်း အထောက်အထားအဖြစ် အချက်အလက်များ ပေးပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လမတိုင်မီတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၁၂ ခုသို့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပေါင်း ၃,၇၇၂ ဦး စေလွှတ်ခဲ့သည်ဟု NUG က ဆိုခဲ့သည်။ ထိုကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများတွင် အထွေထွေကုဆရာဝန်များ၊ အထူးကုဆရာဝန်များ၊ သူနာပြုများ၊ စေတနာ့ဝန်ထမ်းများနှင့် အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် ရှေ့တန်းဆေးခန်းများနှင့် ယာယီဆေးရုံများ (အထူးကု) မှသည် ရွှေ့လျားဆေးခန်းများအထိသော ဆေးရုံဆေးခန်းပေါင်း ရာနှင့်ချီ ဖွင့်လှစ်၍ ကုသပေးနေကြောင်းလည်း NUG က ဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မြို့နယ် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းတွင် NUG ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်ခံ “မြို့နယ်ကျန်းမာရေးတာဝန်ခံအဖွဲ့များ” ရှိသည်ဟုလည်း ဆိုခဲ့သည်။

၁၅၇။ ထိုသို့သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများကို အသုံးပြု၍ ကုသပေးခဲ့သော လူနာဦးရေသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအကြား ကာလ၌ ၃၅,၀၀၀ ဦးခန့် ရှိခဲ့ကြောင်း NUG ၏ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဆိုခဲ့သည်။ NUG သည် ‘တယ်လီကျန်းမာ’ ဟူသော အခမဲ့အွန်လိုင်းဆေးခန်းကိုလည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအကြား ကာလ၌ ၎င်းဆေးခန်းမှတစ်ဆင့် ဆေးဝါးကုသမှုပေါင်း ၈၈,၀၀၀ နီးပါး ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

၁၅၈။ NUG ၏ အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကရင်နီပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တို့တွင် တိုင်းရင်းသား ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ (EHO များ) နှင့်ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူထောင်ပေါင်းများစွာကို ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံပေးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ထို့အပြင် ကရင်နီပြည်တဝန်းရှိ သာမန်ပြည်သူများနှင့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများမှ ဒုက္ခသည်ပြည်သူများတို့အတွက် “ရွှေ့လျားခွဲစိတ်ခန်း” ဖွင့်လှစ်၍ ကုသပေးနိုင်ရန် ကရင်နီပြည်နယ် အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ

(KSCC) နှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်းလည်း NUG ၏ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက တင်ပြခဲ့သည်။

၁၅၉။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများသာမက ပညာရေး၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားရေး နှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများနှင့် သားသည်မိခင်များ အတွက်လည်း ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့ကြောင်း NUG က ဆိုခဲ့သည်။ ဥပမာအဖြစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လမတိုင်မီတွင် မြို့နယ် ၇၅ ခု၌ စာသင်ကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်၍ ကျောင်းသားပေါင်း ၂၀၁,၀၀၀ ဦးကို ပညာသင်ကြားပေးခဲ့သည် ဟူ၍ NUG က ဆိုခဲ့သည်။ NUG သည် အွန်လိုင်းစာသင်ကျောင်း ၆၁ ခု ဖွင့်လှစ်၍လည်း ကျောင်းသားပေါင်း ၂၀၀,၀၀၀ ဦးခန့်ကို ပညာသင်ကြားပေးခဲ့သည်။

၁၆၀။ စစ်ကိုင်းတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းတို့တွင် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများ ဖော်ဆောင်ထားပြီး ဖြစ်ကြောင်း NUG က အသားပေး၍ ပြောကြားခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လမတိုင်မီတွင် စစ်ကိုင်းတိုင်း၏ နယ်မြေ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ထိန်းချုပ်၍ ခရိုင် ၈ ခုတွင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးမဟုတ်သော ခရိုင်အဆင့် “အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ” ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို NUG က ပြောပြခဲ့သည်။ မကွေးတိုင်းတွင်လည်း နယ်မြေ ၃၀-၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ထိန်းချုပ်၍ ခရိုင် ၈ ခု၌ ခရိုင်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို ချဲ့ထွင်နိုင်ရန် အလားတူအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ဤသတင်းအချက်အလက်ကို စစ်ဆေးအတည်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့သော်လည်း စစ်ကိုင်းတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းတို့၌ ဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခ၏ ပြင်းထန်ကျယ်ပြန့်ပုံကို ထောက်ရှုပါက စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ထိုတိုင်းဒေသကြီးများ၌ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း သိသိသာသာ လျော့နည်းလာပြီဖြစ်ကြောင်း သိရှိနိုင်သည်။

၁၆၁။ NUG သည် စစ်ကိုင်းတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းတွင် တရားစီရင်ရေးစနစ်များ ဖော်ဆောင်နေပြီဖြစ်ပြီး မြို့နယ် ၂၄ ခုတွင် တရားရုံးများ တည်ထောင်၍ ဥပဒေအဖွဲ့များလည်း စေလွှတ်ထားကြောင်း ၎င်း၏အဆိုအရ သိရသည်။ ထိုကိစ္စရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ “ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်တွင် ပါရှိသော ယာယီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ တရားစီရင်ရေးစနစ်၌ NUG မှ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သော တရားရုံးများ နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များရှိ တိုင်းရင်းသားအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၏ တရားစီရင်ရေးစနစ် အသီးသီးအရ

ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော တရားရုံးများ ဟူ၍ နှစ်မျိုးလုံး ပါရှိသည်” ဟု NUG က ဖြည့်စွက်ပြောကြားခဲ့သည်။

၁၆၂။ NUG သည် ERO များနှင့် စစ်ရေးအရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်လာပြီဖြစ်ပြီး ဆက်သွယ်ရေး လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်၊ စစ်ရေးကွပ်ကဲမှုစနစ် ရှင်းလင်းစေရန် အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းထားသည်။¹⁵² NUG ၊ KIA ၊ KNPP ၊ CNF နှင့် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) တို့သည် စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုကော်မတီ (C3C) ကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ NUG နှင့် KNU တို့သည် စစ်ရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းအဖွဲ့ (J2C) ကိုလည်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

၁၆၃။ NUG သည် အခက်အခဲကြီးများ ရင်ဆိုင်နေရသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်ရှားပါးမှုသည် အကြီးဆုံးသော အခက်အခဲဖြစ်သည်။ NUG သည် မြန်မာပြည်တွင်းရှိ အလှူရှင်များနှင့် ပြည်ပရောက် နိုင်ငံသားများတို့ထံမှ အလှူခံ၍ ရန်ပုံငွေရှာဖွေရပြီး ၎င်းရန်ပုံငွေများမှာ လုံလောက်မှုမရှိပေ။ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများတို့မှ အကူအညီများကမူ မရှိသလောက် နည်းပါးသည်။ ထို့အပြင် NUG သည် ၎င်း၏စစ်သည်များကို လက်နက်တပ်ဆင်ပေးနိုင်စွမ်း နည်းပါးသည်။ မှောင်ခိုဈေးများထံမှ လက်နက်ဝယ်ယူနိုင်စွမ်း၊ ERO များထံမှ လက်နက်တောင်းခံနိုင်စွမ်း နည်းပါးသဖြင့် PDF စစ်သား ၄၀-၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ လက်နက်တပ်ဆင်ပေးနိုင်ကြောင်း၊ လက်လုပ်သေနတ်များနှင့် သေနတ်ဟောင်းများကိုသာ အဓိကအသုံးပြုရကြောင်း ခန့်မှန်းရသည်။¹⁵³

၁၆၄။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ NUG သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့် အခိုင်အမာရှိနေပါသည်။ ထိုခံယူပိုင်ခွင့်ကို အခိုင်အမာဆုံးဖြစ်စေရန်အလို့ငှာ NUG သည် ERO များထံမှသာမက ERO

¹⁵² အထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့် EROs ၊ NUG တို့ ဆက်သွယ်မေးမြန်းထားမှု။ See also Ye Myo Hein, "Greater Military Cooperation is Needed in the Burmese Resistance Movement" (မြန်မာ့လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး၌ စစ်ရေးအရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်ရန် လိုအပ်နေ)၊ Stimson Center, 18 January 2018, <https://www.stimson.org/2023/greater-military-cooperation-is-needed-in-the-burmese-resistance-movement/>; Ye Myo Hein, "Understanding the People's Defense Forces in Myanmar" (မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်ကို လေ့လာကြည့်ခြင်း)၊ United States Institute of Peace, 3 November 2022, <https://www.usip.org/publications/2022/11/understanding-peoples-defense-forces-myanmar>.

¹⁵³ See e.g., Ye Myo Hein and Lucas Myers, "Seizing the State" (နိုင်ငံတော်ကို သိမ်းယူအုပ်စိုးခြင်း)၊ p. 4.

များမှကိုယ်စားပြုမှုမရှိသောတိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် ရိုဟင်ဂျာများ ထံမှလည်း ယုံကြည်မှု ရရှိနိုင်ရန်၊ ယခုထက်ပို၍ပင် ယုံကြည်လာနိုင်စေရန် ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၇။ SAC သည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် “ရွေးကောက်ပွဲ” ဟန်ပြကျင်းပ၍ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလိမ့်မည်

၁၆၅။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တရားဝင်မှုနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှုတို့သာမက နိုင်ငံကို ထိရောက်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းလည်း မရှိသော SAC သည် အမည်ခံ “ရွေးကောက်ပွဲ” တစ်ရပ် ဟန်ပြကျင်းပခြင်းဖြင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူနိုင်ရန် ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ကြိုးပမ်းလာပါလိမ့်မည်။

၁၆၆။ နိုင်ငံရေးအတိုက်အခံများ၊ မီဒီယာများနှင့် ပြည်သူ့လူထုတို့ကို ရက်စက်စွာ ဖိနှိပ်ခြင်းသည် SAC အနေဖြင့် စစ်မှန်သောရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရန် မဖြစ်နိုင်ခြင်း အကြောင်းရင်းများအနက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ စစ်အုပ်စုသည် NLD ပါတီကို မတရားအသင်းအဖြစ် ကြေညာ၍ အခြားနိုင်ငံရေးပါတီများအပေါ်လည်း ကန့်သတ်ချက်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။¹⁵⁴ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဟောင်းများ၊ NUG အဖွဲ့ဝင်များ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ထင်ရှားကျော်ကြားသူများနှင့် လွတ်လပ်သော မီဒီယာအဖွဲ့အစည်းများမှ သတင်းထောက်များသည် စစ်အုပ်စု၏ရန်ကြောင့် တောခိုရာ ပြည်ပသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသည်။¹⁵⁵ မိမိတို့ပါတီမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များအပါအဝင် ပါတီဝင် ၉၁၇ ဦးကို ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရကြောင်း NLD ပါတီက ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါထုတ်ပြန်ချက် ထွက်ရှိခဲ့သည့်အချိန်တွင် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် သမ္မတဦးဝင်းမြင့်တို့ အပါအဝင် NLD ပါတီဝင် ၇၀၁ ဦးကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားဆဲ ဖြစ်သည်။¹⁵⁶ စစ်အုပ်စုသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အမြောက်အများကို အကြမ်းဖက်မှုပုဒ်မနှင့်

¹⁵⁴ “Myanmar junta seeks to prolong rule with Suu Kyi party ban – unity govt” (မြန်မာစစ်အုပ်စုက ၎င်းတို့၏အုပ်ချုပ်ရေး အခွန်ရှည်နိုင်စေရန် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ပါတီနှင့် NUG တို့ကို မတရားသင်းကြေညာ)။ *Reuters*, 21 May 2021, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/myanmar-junta-seeks-prolong-rule-with-suu-kyi-party-ban-unity-govt-2021-05-21/>.

¹⁵⁵ Freedom House, *Freedom in the World 2022*, “Myanmar,” <https://freedomhouse.org/country/myanmar/freedom-world/2022>.

¹⁵⁶ Democratic Voice of Burma (@DVB_English), Twitter, 11 May 2022, https://twitter.com/DVB_English/status/1524381935904387072.

မဲမသမာမှုပုဒ်မများတို့ဖြင့် ထင်ရာစိုင်း၍ စွဲချက်တင်ကာ ထောင်ဒဏ်တစ်သက်တစ်ကျွန်း ချခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲ၌ ပါဝင်ခဲ့သော NLD ပါတီဝင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဟောင်းတစ်ဦးဆိုလျှင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ထောင်ဒဏ် ၁၄၈ နှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။¹⁵⁷ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်မူ စစ်အုပ်စုသည် NLD ပါတီဝင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဟောင်း ဦးဖြိုးဇေယျာသော်နှင့်တကွ အခြားသော နိုင်ငံရေးအတိုက်အခံများဖြစ်သည့် ကိုဂျင်မီ၊ ဦးလှမျိုးအောင်နှင့် ဦးအောင်သူရဇော်တို့ကို ကွပ်မျက်ခဲ့သည်။¹⁵⁸ မဲဆန္ဒရှင်များအပေါ် သက်ရောက်ထိခိုက်လာနိုင်သော စစ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်များ ရှိနေသည့်အပြင် နိုင်ငံရေးအရလည်း ဤသို့သောအခြေအနေမျိုး ဆိုက်ရောက်နေသဖြင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျသော ရွေးကောက်ပွဲမျိုး ကျင်းပရန်မှာ လုံးဝပင် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ကျင်းပခဲ့ပါက စစ်အုပ်စုသည် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အမြတ်ထုတ်၍ ၎င်းတို့၏ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို အခြေခိုင်စေရန်၊ ၎င်းတို့ကို တရားဝင်အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အများထင်မှတ်လာစေရန် ဆောင်ရွက်လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

၁၆၇။ ၎င်းတို့စိတ်တိုင်းကျ စည်းကမ်းထုတ်၍ ရွေးကောက်ပွဲအသစ် ကျင်းပရေးသည် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီး အစောပိုင်းကာလ၌ပင် စစ်အုပ်စုမှ ချမှတ်ထားခဲ့သည့် ဦးစားပေးအစီအစဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်၌ နိုင်ငံတော် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာ၍ အာဏာသိမ်းလိုက်အပြီးတွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (UEC) ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း၍ မဲမသမာမှုကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းပြီးလျှင် “လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသော ပါတီစုံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ”တစ်ရပ် ကျင်းပပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း အစီအစဉ်များကို အလျင်အမြန်ပင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။¹⁵⁹ ထို့အပြင် အဆိုပါရွေးကောက်ပွဲများသည် “ဒီမိုကရေစီစံချိန်စံနှုန်းများ”နှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည် ဟူ၍လည်း စစ်အုပ်စုက

¹⁵⁷ Assistance Association for Political Prisoners, “Daily Briefing in Relation to the Military Coup” (စစ်အာဏာသိမ်းမှုအရေး နေ့စဉ်အစည်းအဝေး တင်ပြချက်) 2 November 2022, <https://aappb.org/?p=23328>.
¹⁵⁸ David Rising, “Myanmar executes ex-lawmaker, 3 other political prisoners” (မြန်မာစစ်တပ်က လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဟောင်းနှင့် အခြားနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၃ ဦးကို ကွပ်မျက်), *Associated Press*, 25 July 2022, <https://apnews.com/article/myanmar-terrorism-democracy-aung-san-suu-kyi-government-and-politics-ca87f032cb6c7407b1d776574f15c5a8>.
¹⁵⁹ [SAC] Office of the Commander-in-Chief of Defence Services, Notification No. 1/2021 (တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး ကြေညာချက်အမှတ် ၁/၂၀၂၁), 1 February 2021, in *Global New Light of Myanmar*, 2 February 2021, <https://www.gnfm.com.mm/republic-of-the-union-of-myanmar-office-of-the-commander-in-chief-of-defence-services-notification-no-1-2021/>.

ကတိပြုခဲ့သည်။¹⁶⁰ အာဏာသိမ်းအပြီး ၆ လအကြာတွင် စစ်အုပ်စုသည် ရွေးကောက်ပွဲကို ၂၀၂၃ ခုနှစ် သြဂုတ်တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်၍ မူလအချိန်သတ်မှတ်ချက်ကို တစ်နှစ်တိုးခဲ့သည်။¹⁶¹ SAC အနေဖြင့် ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲအတွက် လိုအပ်သော “အခြေအနေများ” ကို ပြည့်မီရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်နေကြောင်း မင်းအောင်လှိုင်က အသားပေး၍ ပြောကြားခဲ့သည့်အပြင် “နိုင်ငံတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးသည် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ် ဖြစ်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သည်” ဟူ၍လည်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။¹⁶²

၁၆၉။ စစ်အုပ်စုသည် ၎င်းတို့ကတိပြုခဲ့သည့်အတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေကြောင်း နောင်နှစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင်လည်း နိုင်ငံပိုင်မီဒီယာများ မှတစ်ဆင့် ဆက်လက်၍ သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ *Global New Light of Myanmar* ၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်ထုတ် သတင်းစာ၌ ဖော်ပြခဲ့သော သတင်းဆောင်းပါးတွင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ဝန်ထမ်းများ၊ အစိုးရအရာရှိများ၊ စစ်တပ်မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်းများသည် အချက်အလက်များ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး၍ မဲစာရင်းအဖြစ် စာရင်းထုတ်နိုင်ရန် နိုင်ငံသား ၅၁ သန်း၏ မှတ်ပုံတင်ကတ်များကို “စစ်ဆေး”၍ ဒေတာဘေ့စ် ဖန်တီးခဲ့ကြောင်း သတင်းတင်ဆက်ထားသည်။¹⁶³ အဆိုပါ “စစ်ဆေးရေး” အမည်ခံရုံ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကြီးကြပ်ခဲ့သူမှာ စစ်အုပ်စုမှ အစားထိုးခန့်အပ်ခဲ့သော UEC ဥက္ကဋ္ဌသစ် ဦးသိန်းစိုး ဖြစ်သည်။ ဦးသိန်းစိုးသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံရေးဘက်တော်သား USDP ပါတီ အနိုင်ရရှိစေရေးအတွက် မဲပေးခြင်းဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများကို ခြယ်လှယ်ခဲ့မှု နှင့် နိုင်ငံတကာမှ သတင်းထောက်များနှင့် နိုင်ငံတကာ

¹⁶⁰ *Ibid.*

¹⁶¹ “The Speech made by State Administrative Council Chairman . . .” (နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ၏ မိန့်ခွန်း), *Global New Light of Myanmar*, 2 August 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-08-02-red.pdf>.

¹⁶² *Ibid.*

¹⁶³ “Only when the scrutiny has been completed over the ground survey . . .” (မြေပြင်၌ စစ်တမ်းကောက်၍ ဆန်းစစ်ပြီးမှသာလျှင်...), *Global New Light of Myanmar*, 7 July 2022, https://cdn.myanmarseo.com/file/client-cdn/gnlm/wp-content/uploads/2022/07/7_July_22_gnlm.pdf.

ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကို ပြည်ဝင်ခွင့်ပိတ်မှု ဟူသည့် ရွေးကောက်ပွဲအရှုပ်တော်ပုံ၌ ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။¹⁶⁴

၁၇၀။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်တွင် မင်းအောင်လှိုင်သည် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကာလသက်တမ်းကို ထပ်မံတိုးမြှင့်ကြောင်း ကြေညာအပြီး၌ ဆက်လက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တွင် ပြောင်းလဲပစ်မည့် အချက်များအကြောင်း ပြောကြားသွားခဲ့သည်။ “ရှေ့သို့ချီမည် ပန်းတိုင်ဆီ” ဟု အမည်ရှိသည့် ရုပ်သံမိန့်ခွန်းတွင် မင်းအောင်လှိုင်သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါတီအသီးသီးအတွက် အနိုင်ရရှိခဲ့သော မဲရာခိုင်နှုန်းအလိုက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ခန့်ထားခွင့်ရစေမည့် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ကို ကျင့်သုံးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ လက်ရှိအသုံးပြုနေသော၊ မဲအများဆုံးရရှိသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရသော မဲအများဆုံးသူအနိုင်ရစနစ် (FPTP) မှ ပြောင်းလဲရန် ဖြစ်သည်။ FPTP စနစ်၌ “လူနည်းစုအုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအနေဖြင့် ရွေးကောက်မြှောက်ခံနိုင်ခြေ နည်းပါးကြောင်း၊ လွှတ်တော်တွင် နိုင်ငံရေးအရ ပါဝင်၍ အရေးဆိုနိုင်ရန် မလွယ်ကူကြောင်း” မင်းအောင်လှိုင်က ဆက်လက်၍ ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁶⁵ သို့သော် လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲများအတွက် အာရှကွန်ရက် (ANFREL) ကမူ ရွေးကောက်ပွဲကို ထိုအဆိုပြုချက်အတိုင်း ကျင်းပပါက စစ်အုပ်စုအတွက် မတရားသဖြင့် အသာစီးရသွားစေလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြခဲ့ပြီး “၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားဆဲ ဖြစ်သဖြင့် [တစ်နည်းဆိုသော် လွှတ်တော်တွင် စစ်တပ်မှခန့်အပ်သော ကိုယ်စားလှယ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ပါရှိနေသေးသဖြင့်] နောင်နှစ်ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် ပြောင်းလဲကျင့်သုံးမည့် မြန်မာစစ်တပ်၏ အစီအစဉ်သည် ကိုယ်စားပြုနိုင်စွမ်း

¹⁶⁴ “Myanmar’s Coup Leaders Name a New Union Election Commission” (အာဏာသိမ်းစစ်ခေါင်းဆောင်များက ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အသစ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။) *The Irrawaddy*, 3 February 2021, <https://www.irrawaddy.com/elections/myanmars-coup-leaders-name-new-union-election-commission.html>.

¹⁶⁵ “Speech delivered by Chairman of the State Administration Council Prime Minister . . .” (နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ၏ မိန့်ခွန်း)၊ *Global New Light of Myanmar*, 2 August 2022, https://cdn.myanmarseo.com/file/client-cdn/gnlm/wp-content/uploads/2022/08/2_August_22_gnlm.pdf.

တိုးစေရန်မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့အတွက် အနိုင်ရရှိနိုင်ခြေ တိုးစေရန်သာ ဖြစ်သည်” ဟု ထုတ်ပြန်ထားပါသည်။¹⁶⁶

၁၇၁။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် SAC လက်အောက်ခံ UEC သည် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ကန့်သတ်ချက်များ ထပ်မံ၍ ထုတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ညွှန်ကြားချက်အသစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့် နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံလိုပါက UEC ထံ ကြိုတင်တင်ပြ၍ ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားအဖွဲ့အစည်းမှဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားသားထံမှ ဖြစ်စေ မည်သည့်အကူအညီကိုမဆို ရယူပါက ပါတီမှတ်ပုံတင် ရုတ်သိမ်းခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ထုတ်ပြန်ပြီး တစ်ပတ်အကြာ၌လည်း နိုင်ငံခြားမှ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီနှင့်မဆို တွေ့ဆုံလိုပါက စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံရေးဝန်ကြီးဌာနထံ ကြိုတင်အကြောင်းကြား၍ ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက်၍ ကြေညာခဲ့ပြန်သည်။¹⁶⁷

၁၇၂။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအတိုင်း လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် မြို့နယ်စုံလင်စွာ ကျင်းပနိုင်ရန်အလို့ငှာ “အကြမ်းဖက်မှုများ”ကို နှိမ်နင်းရန် “စစ်ဆင်ရေးများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်”ဖြစ်ကြောင်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်၌ နေပြည်တော်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ စစ်အုပ်စု၏ ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ဇော်မင်းထွန်းက ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁶⁸

¹⁶⁶ ANFREL, “Myanmar’s junta switch to PR system beneficial only to them” (PR စနစ် ပြောင်းလိုက်ပါက မြန်မာစစ်အုပ်စုအတွက်သာ အကျိုးရှိသွားစေလိမ့်မည်), 11 March 2022, <https://anfrel.org/myanmars-junta-switch-to-pr-system-beneficial-only-to-them/>; See also International IDEA, “Elections at A Crossing Point: Considerations For Electoral Design In Post-Coup Myanmar” (လမ်းခွဲက ရွေးကောက်ပွဲများ - မြန်မာနိုင်ငံအာဏာသိမ်းမှုဖြစ်စဉ်အလွန် ရွေးကောက်ပွဲဒီမိုကရေစီအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည့်အချက်များ), International IDEA Policy Paper No. 26, October 2022, <https://www.idea.int/publications/catalogue/elections-crossing-point-considerations-electoral-design-post-coup-myanmar>.

¹⁶⁷ “Myanmar Junta Imposes New Restrictions on Political Parties” (စစ်အုပ်စုက နိုင်ငံရေးပါတီများအပေါ် ကန့်သတ်ချက်အသစ်များ ချမှတ်), *The Irrawaddy*, 30 August 2022, <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-junta-imposes-new-restrictions-on-political-parties.html>.

¹⁶⁸ “Junta steps up military operations throughout the country to hold election next year, say PDFs” (လာမည့်နှစ်၌ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရန် စစ်အုပ်စုက နိုင်ငံတဝန်း စစ်ဆင်ရေးများ တိုးမြှင့်လာဟု PDF များ ပြော), *Than Lwin Times*, 8 December 2022, <https://thanlwin.com/2022/12/08/junta-steps-up-military-operations-to-hold-elections-nationwide/>.

၁၇၃။ စစ်မှန်သောယှဉ်ပြိုင်မှုရှိသည့် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခု မဖြစ်နိုင်စေမည့် စည်းမျဉ်းများ ချမှတ်ခြင်းအားဖြင့် SAC သည် ၎င်းတို့စီစဉ်ထားသော ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၌လည်း ဆက်လက်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်နေပါသည်။ “ရွေးကောက်ပွဲ”အတွက် မဲစာရင်းပြုစုရန် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်မှစ၍ ၂၃ ရက်ကြာသည်အထိ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခဲ့သည်။¹⁶⁹ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်တွင် SAC သည် နိုင်ငံရေးပါတီများမှတ်ပုံတင်ခြင်း ဥပဒေကို အသစ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် ပါတီများအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။¹⁷⁰ ထိုဥပဒေကြောင့် ပါတီများအနေဖြင့် ဟန်ပြရွေးကောက်ပွဲ၌ အဓိပ္ပါယ်ရှိစွာ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းသည် ပို၍ပင် နည်းပါးသွားတော့သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်လိုသော နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့် မှတ်ပုံတင်ရရှိပြီးနောက်တွင် ပါတီဝင်အင်အား ၁၀၀,၀၀၀ ပြည့်သည်အထိ စည်းရုံးရန် နှင့် SAC ထိန်းချုပ်ထားသော ဘဏ်များ၌ ပါတီရန်ပုံငွေ ကျပ်သိန်း ၁,၀၀၀ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၅,၅၀၀ နီးပါး) ကို ငွေစာရင်းဖွင့်လှစ်ထားရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထိုငွေပမာဏသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ သတ်မှတ်ခဲ့သော ပမာဏထက် အဆ ၁၀၀ ပိုများနေသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်လိုသော ပါတီများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ် ၃၃၀ အနက် တစ်ဝက်ထက်မနည်းတွင် ပါတီရုံးခွဲများကို မှတ်ပုံတင်ရရှိခဲ့သည့်နေ့မှစ၍ ခြောက်လအတွင်း အမီဖွင့်လှစ်ရမည့်အပြင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိရမည်။ “အကြမ်းဖက်သမားများ”အဖြစ် SAC မှ သမုတ်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်/အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများကိုလည်း ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်မပေးထားသောကြောင့် NLD ကို ပါဝင်မယှဉ်ပြိုင်နိုင်စေရန် ဟန့်တားပိတ်ပင်ထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ NLD ပါတီကလည်း “စစ်ကောင်စီသည် တရားမဝင်သောကြောင့် ထိုဥပဒေကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ လက်မခံ၊ အသိအမှတ်မပြု” ဟူ၍ ကန့်ကွက်ချက်ထုတ်ထားသည်။¹⁷¹

¹⁶⁹ “Myanmar Regime Begins Compiling Voter Lists for Planned Election” (မြန်မာစစ်အုပ်စုက လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲစာရင်းများ စတင်ပြုစု), *The Irrawaddy*, 11 January 2023, <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-regime-begins-compiling-voter-lists-for-planned-election.html>.

¹⁷⁰ (နိုင်ငံရေးပါတီများမှတ်ပုံတင်ခြင်း ဥပဒေ၊ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ဥပဒေအမှတ် ၁၅/၂၀၂၃), 26 January 2023, published in the *Global New Light of Myanmar*, p. 5, https://cdn.myanmarseo.com/file/client-cdn/gnlm/wpcontent/uploads/2023/01/27_Jan_23_gnlm.pdf.

¹⁷¹ Grant Peck, “Myanmar’s military government enacts new political party law” (မြန်မာစစ်အစိုးရက နိုင်ငံရေးပါတီများဆိုင်ရာ ဥပဒေသစ် ပြဋ္ဌာန်း), *Associated Press*, 27 January 2023, https://www.washingtonpost.com/politics/myanmars-military-government-enacts-new-political-partylaw/2023/01/27/3c9e9a54-9e5d-11ed-93e0-38551e88239c_story.html.

၁၇၄။ အထူးကိုယ်စားလှယ်မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့်ရခဲ့သော UEC အဖွဲ့ဝင်ဟောင်းတစ်ဦးကမူ စစ်အုပ်စုနှင့် ၎င်းတို့ခန့်အပ်ထားသော ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်တို့မှ စီစဉ်ကျင်းပပေးမည့် ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် လူထုက အယုံအကြည်ပျက်ခြင်း နှင့် ဖိအားပေး၍ မဲထည့်စေမှုများ ဖြစ်ပွားနိုင်ခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော စိုးရိမ်စရာ ပြဿနာများကို ထပ်ဆောင်းထောက်ပြခဲ့ပါသည်။

၁၇၅။ “လာမယ့်ရွေးကောက်ပွဲကို ပြည်သူလူထုက လုံးဝမယုံကြည်ပါဘူး။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တုန်းကလိုပဲ ကြောက်လို့ မဲလားပေးကြတာမျိုး ဖြစ်လာလောက်ပါတယ်။ ... ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်မည့် အခြေအနေမျိုး ရနိုင်ဖို့ကလည်း အရမ်းခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။ ... စစ်အုပ်စုဘက်တော်သားတွေကတော့ မဲပေးကြမှာပါ။ တစ်ယောက်မဲပေးရင် ဆယ်ယောက်မဲပေးတယ်လို့ တွက်ကြလိမ့်မယ်။ ပြည်သူတွေက မဲသွားပေးကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ မလွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတမှုမရှိတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမျိုး ဖြစ်သွားလောက်ပါတယ်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ကျွန်တော်တို့က ပြည်သူလူထုကို မဲပေးချင်ရင် ပေးနိုင်ကြောင်း၊ မဲပေးချင်လည်း မဲပေးဘဲနေနိုင်ကြောင်း၊ အဲဒီလို ရွေးချယ်နိုင်တာက သူတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်တပ်ကို ကြောက်ရွံ့စိတ်က အမြစ်တွယ်နေပြီ ... စစ်အုပ်စုက စနစ်ပြောင်းပြီး ဥပဒေပြင်ထုတ်လိုက်မှာကို ကျွန်တော် စိုးရိမ်မိတယ်။ မဖြစ်မနေ မဲသွားထည့်ရမယ်လို့ ဖိအားပေးလာရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ ပြည်သူတွေက အကြောက်တရားကြောင့် မဲသွားပေးကြရမှာပါ။” ဟန်ပြရွေးကောက်ပွဲကို တရားဝင်သည့် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုအဖြစ် ပုံဖမ်းလိုသော စစ်အုပ်စု၏အစီအစဉ်အား သိလျက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မသိဘဲဖြစ်စေ ပံ့ပိုးပေးခြင်း မပြုကြရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးကို အလေးအနက် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ အဆိုပါရွေးကောက်ပွဲကို အပြောအဆို အရေးအသားအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊

လက်တွေ့ပံ့ပိုးကူညီခြင်းသော်လည်းကောင်း ပြုပါက မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ဖိစီးနေသော မတည်ငြိမ်မအေးချမ်းမှု နှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနိုင်စေသည့် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကိစ္စရပ်များအတွက် စီစဉ်နေသည့် စစ်အုပ်စုနှင့် အတိအလင်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့ အထူးသဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ဘီလာရုန်နိုင်ငံ (အောက်တွင်

ဖော်ပြထား) အနေဖြင့်လည်း ချက်ချင်းပင်
 နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ
 အသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများဘက်မှ ရပ်တည်၍
 စစ်အုပ်စု၏ ဟန်ပြရွေးကောက်ပွဲကို ငြင်းပယ်ကြရန်
 လိုအပ်ပါသည်။၈။ စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်
 အသိအမှတ်ပြုခြင်း (သို့) အသိအမှတ်မပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍
 အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

၁၇၆။ SAC ကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်း
 သော်လည်းကောင်း၊ အသိအမှတ်မပြုရန် တစ်နည်းတစ်ဖုံဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း
 သော်လည်းကောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် စစ်အုပ်စုကို မြန်မာနိုင်ငံ၏
 အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်စေ၊ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ထင်မှားစေရန်
 ထုတ်ပြန်ချက်များ သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် ညွှန်းဆိုခြင်းဖြစ်စေ ပြုခဲ့ကြသည့်
 အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ထင်ရှားသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အောက်ပါအပိုဒ်များ၌
 အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၇၇။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံသော နိုင်ငံအများစုသည် SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏
 အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုခြင်းအားဖြင့် ၎င်းကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်
 မခံယူနိုင်စေရန် ငြင်းဆန်ခဲ့ကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။
 အဆိုပါနိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် သံတမန်ရေးအရ ပြစ်တင်ရှုတ်ချ၍
 အဆက်အဆံဖြတ်ခြင်း၊ ပိတ်ဆို့ရေးယူမှုများ ချမှတ်ခြင်း နှင့်
 အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။
 ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဥရောပသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ၂၇ နိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊
 လစ်တင်စတိန်းနိုင်ငံ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံ၊ ကိုးရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ၊
 ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံ နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့သည် ဤသို့သော
 အပြုသဘောဆောင် အရေးယူမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

၁၇၈။ သို့ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့က SAC ၏ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖြစ် ခံယူမှုကို
 ထိရောက်စွာ ထောက်ခံအားပေးရာရောက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း
 သော်လည်းကောင်း၊ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်း

သော်လည်းကောင်း ပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် စစ်အုပ်စုကို သံတမန်ရေးအရ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ စစ်အုပ်စုမှ ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပံ့ပိုးကူညီခြင်း နှင့် နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကို ခိုင်မာအားကောင်းစေခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဘီလာရုန်နိုင်ငံ၊ တရုတ်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ရုရှားနိုင်ငံ၊ ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံ နှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတို့သည် SAC ကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရာရောက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ အကြိမ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကုန်းမြေနယ်နိမိတ်ချင်း၊ ရေပြင်နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသော နိုင်ငံများအနေဖြင့် SAC ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများ နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်များအတွက် SAC နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် အနည်းအကျဉ်းမျှ လိုအပ်ကောင်း လိုအပ်နိုင်ကြကြောင်းကို အထူးကိုယ်စားလှယ်က လက်ခံပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသော နိုင်ငံအများစု (အထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ) ၏ လုပ်ရပ်များသည် လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်ထက် ကျော်လွန်နေပါသည်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ကိုးရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ နှင့် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတို့၏ သီးခြားလုပ်ရပ်အချို့သည်လည်း SAC အတွက် ၎င်းတို့ကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် နိုင်ငံတကာမှ အသိအမှတ်ပြုကြောင်း ပုံဖမ်းနိုင်စေရန် ထောက်ပံ့ပေးရာ ရောက်ခဲ့သည်။

၁၇၉။ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကျပ်အတည်းအတွက် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရာ၌ တပြေးညီမရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအကြား သဘောထားကွဲလွဲမှုများ တိုး၍ ပေါ်ပေါက်နေကြောင်း ထင်ဟပ်ပြသနေပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှကုန်းတွင်းဒေသမှ မြန်မာ့အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများဖြစ်သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့သည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးချိန်မှစ၍ SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားသည့်အလား စဉ်ဆက်မပြတ် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကျန်အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများဖြစ်သော ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ နှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံတို့ကမူ မြန်မာစစ်တပ်သည် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း လျော့ပါးလာနေကြောင်း၊ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဝတ္တရားများကိုလည်း လိုက်နာလိုခြင်း မရှိကြောင်း အထင်အရှား တွေ့မြင်လာရသဖြင့် SAC နှင့် မပတ်သက်မိစေရန် ရှောင်ရှားလာကြသည်။ ထိုနိုင်ငံများသည် မြန်မာစစ်တပ်၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို

ပြစ်တင်ရှုတ်ချခြင်း၊ SAC နှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးအဆင့်ကို လျှော့ချခြင်း နှင့် အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် NUG နှင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးလာခြင်းတို့လည်း ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

၁၈၀။ ဤတင်ပြချက်ကို ပြုစုရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အကျယ်တပြန် သုတေသနပြုခဲ့ရာ အောက်ပါအချက်အလက်များနှင့် စိတ်ဖြာလေ့လာချက်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် သာဓကအဖြစ် ဖော်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်ပြီး မြန်မာစစ်တပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တုံ့ပြန်ဆက်ဆံမှုအားလုံးကို ပြည့်စုံစွာ ခြုံငုံဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။

(က) SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုသော၊ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် မခံယူနိုင်စေရန် ဟန့်တားပိတ်ပင်သော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ

၁၈၁။ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားခဲ့ချိန်မှာပင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့သည် စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုခဲ့သည့်အပြင် ဒီမိုကရေစီအစိုးရကို ဖြုတ်ချ၍ အာဏာသိမ်းလိုက်ခြင်းနှင့် သမ္မတနှင့် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးလိုက်ခြင်းတို့အတွက်လည်း စစ်အုပ်စုအား ပြစ်တင်ရှုတ်ချခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် နိုင်ငံများစွာသည် စစ်အုပ်စုနှင့် အဆက်အသွယ်ရန်အလို့ငှာ၊ မြန်မာပြည်သူတို့အပေါ် စစ်အုပ်စု၏ ဖိနှိပ်ဗိုလ်ကျနိုင်စွမ်းကို ပျက်ပြားစေရန်အလို့ငှာ စစ်တပ်နှင့်ဆက်သွယ်မှုများကို ပြည်ဝင်ခွင့်ပိတ်ခြင်း၊ လက်နက်ပိတ်ဆို့မှုများ ချမှတ်ခြင်း၊ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ခြင်း နှင့် ပြည်ပပိုင်ဆိုင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော အရေးယူမှုများ တိုးမြှင့်၍ ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့အရေးယူကြသော နိုင်ငံများအနက်မှ နိုင်ငံများစွာသည် NUG နှင့်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်စေ၊ NUG ကို မိမိတို့နိုင်ငံအတွင်း၌ ကိုယ်စားလှယ်ရုံး ဖွင့်လှစ်ခွင့်ပေးခြင်းဖြစ်စေလည်း ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ အဆိုပါဆောင်ရွက်ချက်များသည် SAC ကို ဖယ်ကြဉ်ရာ၌ အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၁။ သံတမန်ရေးအရ
အဆက်အသွယ်ဖြတ်ခြင်း

ပြစ်တင်ရှုတ်ချခြင်းနှင့်

၁၈၂။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီး မကြာမီ၌ နိုင်ငံများစွာသည် အဆိုပါအာဏာသိမ်းမှုနှင့် စစ်အုပ်စု၏လုပ်ရပ်များတို့ကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချကြောင်း ပြင်းထန်စွာ ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံအချို့ကမူ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားသည့်နေ့၌ပင် ထိုသို့ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။¹⁷²

၁၈၃။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Motegi Toshimitsu က “[ဂျပန်နိုင်ငံသည်] မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီဖြစ်စဉ်ကို အထူးပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ပြီး ထိုဖြစ်စဉ်မှ သွေဖည်နေသော လုပ်ရပ်ဟူသမျှကို ဆန့်ကျင်ကြောင်း၊ ... [ဂျပန်နိုင်ငံအနေဖြင့်] မြန်မာစစ်တပ်အား နိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးစနစ်ကို အလျင်အမြန် ပြန်လည်ဖော်ဆောင်ရန် အလေးအနက် တိုက်တွန်းလိုက်ကြောင်း” ယတိပြတ် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။¹⁷³ အာဏာသိမ်းမှုကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချကြောင်း ကြေညာခဲ့သည့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ ရက် G7 နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ ထုတ်ပြန်ချက်တွင်လည်း ဂျပန်နိုင်ငံက ပါဝင်၍ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။¹⁷⁴

¹⁷² Australia: Minister for Foreign Affairs, Statement on Myanmar (သြစတြေးလျနိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), 1 February 2021, <https://www.foreignminister.gov.au/minister/marise-payne/media-release/statement-myanmar>; Canada: Minister for Foreign Affairs, Statement on Myanmar (ကနေဒါနိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်), 1 February 2021, https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2021/02/statement-by-minister-of-foreign-affairs-on-myanmar.html?fbclid=IwAR25z9cpbJQoWL8B4377Qm4ssl5ODiuSU_qfkjZMKxW25kUzm-ihM8r02vk; Czech Republic: Czech MFA (@CzechMFA), Twitter, 1 February 2021, <https://twitter.com/czechmfa/status/1356166518116151296>; EU: Council of the EU Press Statement: Myanmar: Declaration by the High Representative on behalf of the European Union (ဥရောပသမဂ္ဂကိုယ်စား အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကြေညာချက်), 2 February 2021, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/02/02/myanmar-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union/>; Norway: Hilde Solbakken (@norwayinmyanmar), Twitter, 9 February 2021, <https://twitter.com/norwayinmyanmar/status/1359081824190935042/photo/2>; UK: Oral Statement to Parliament: Myanmar military coup: Minister Adams' statement (မြန်မာနိုင်ငံစစ်အာဏာသိမ်းမှုအတွက် ဗြိတိန်ဝန်ကြီး Nigel Adams ၏ ပါလီမန်ထံ တင်ပြချက်), 2 February 2021, <https://www.gov.uk/government/speeches/myanmar-military-coup-minister-adams-statement-2-february-2021>; US: White House Press Statement, Statement by President Joseph R. Biden, Jr. on the Situation in Burma (မြန်မာနိုင်ငံအရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သမ္မတ Joseph R. Biden, Jr. ၏ ထုတ်ပြန်ချက်), 1 February 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/02/01/statement-by-president-joseph-r-biden-jr-on-the-situation-in-burma/>.

¹⁷³ Japan Ministry of Foreign Affairs, Press Release, The internal situation in Myanmar (မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းအခြေအနေ), 1 February 2021, https://www.mofa.go.jp/press/release/press3e_000161.html.

¹⁷⁴ Press Release, G7 Foreign Ministers' Statement on Myanmar (G7 နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ချက်), 23 February 2021, https://www.mofa.go.jp/press/release/press6e_000273.html.

၁၈၄။ အမေရိကန်သမ္မတ Joe Biden ၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် ထုတ်ပြန်ချက်တွင်လည်း မြန်မာစစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုအား “နိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီအကူးအပြောင်း နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကို ဦးတည်တိုက်ခိုက်လိုက်ခြင်း” ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ထားသည့်အပြင် “မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီအကူးအပြောင်းကို နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်သူများအား တာဝန်ခံမှုရှိစေမည်” ဟူ၍လည်း ကတိပြုခဲ့သည်။¹⁷⁵ ထိုစဉ်က ဗြိတိန်ဝန်ကြီးချုပ် Boris Johnson ကလည်း “မြန်မာပြည်သူတို့၏ မဲဆန္ဒကို လိုက်နာ၍ အရပ်သားခေါင်းဆောင်များကို လွှတ်ပေးရမည်” ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁷⁶

၁၈၅။ နယူးဇီလန်နိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Nanaia Mahuta ၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် ထုတ်ပြန်ချက်တွင် “နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးစိုးရိမ်မိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်မပြု။ ဖမ်းဆီးထားသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များကို ချက်ချင်းပြန်လွှတ်၍ အရပ်သားအစိုးရကို ပြန်လည်တင်မြှောက်ရန် မြန်မာစစ်တပ်အား ကျွန်ုပ်တို့ အရေးဆိုလိုက်သည်” ဟူ၍ စစ်အုပ်စု၏ တရားဝင်မှုအရေးပြဿနာ အကြောင်းကို တိုက်ရိုက်ပင် ထည့်သွင်းပြောကြားထားသည်။¹⁷⁷ အဆိုပါ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက် ထုတ်ပြန်ချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ “နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် နိုင်ငံခြားအစိုးရများကို အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကြောင်း တရားဝင်ထုတ်ပြန်ရန် မူဝါဒချမှတ်ထားသော်လည်း ဤဖြစ်ရပ်မှာကဲ့သို့ပင် အစိုးရတစ်ရပ်၏ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားဝင်မှုအပေါ်မှ မှတ်ချက်ပေးနိုင်ကြောင်း၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံမှ အသိအမှတ်ပြုလိုက်ခြင်း ရှိမရှိ ထင်မြင်ချက်ပေးရာ၌ ကိစ္စရပ်တစ်ခုတရာအတွက် အစိုးရနှစ်ရပ်အကြား ပြုလုပ်လိုက်သော ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့် အဆင့်တို့ကို ထောက်ရှုခြင်းဖြင့်သာ ထင်မြင်ချက်ပေးသင့်ကြောင်း” နယူးဇီလန်နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်က အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို ပြောပြခဲ့သည်။

¹⁷⁵ သမ္မတ Joseph R. Biden ၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် ထုတ်ပြန်ချက်

¹⁷⁶ Boris Johnson (@BorisJohnson), Twitter, 1 February 2021, <https://twitter.com/BorisJohnson/status/1356143343600885761?>

¹⁷⁷ Nanaia Mahuta, Press Release, “New Zealand takes measures against Myanmar following military coup” (စစ်အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားအပြီးတွင် မြန်မာနိုင်ငံကို နယူးဇီလန်နိုင်ငံက အရေးယူ), 9 February 2021, <https://www.beehive.govt.nz/release/new-zealand-takes-measures-against-myanmar-following-military-coup>.

၁၈၆။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီးတွင် ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံကလည်း မြန်မာစစ်တပ်အား နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို လွှတ်ပေးရန်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လေးစားရန် ချက်ချင်းပင် အရေးဆိုခဲ့သည်။¹⁷⁸ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလကုန်ပိုင်း၌ အတည်ပြုခဲ့သော တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို အတိအလင်း ပြစ်တင်ရှုတ်ချ၍ “ဒီမိုကရေစီကို ဖိဆန်သော ဆိုးရွားသည့်လုပ်ရပ်” ဟု သမုတ်ခဲ့သည်။¹⁷⁹

၁၈၇။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီး ရက်သတ္တပတ်များကြာသော် နိုင်ငံအနည်းငယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီရေးနှင့် ငွေကြေးထောက်ပံ့ရေး အစီအစဉ်များကို ဆိုင်းငံ့ခဲ့သည်။ ဥရောပသမဂ္ဂသည်လည်း စစ်အုပ်စုလက်သို့ ထောက်ပံ့ငွေများ တိုက်ရိုက်ရောက်ရှိစေသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အကူအညီအစီအစဉ်များကို ဆိုင်းငံ့ခဲ့သည်။ ထိုအစီအစဉ်များတွင် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများကို လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု၌ရော၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းမှု၌ရော ကြံရာပါဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့အတွက် လေ့ကျင့်ရေးနှင့် လက်နက်အကူအညီများ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ယူရိုသန်းပေါင်း ဆယ်နှင့်ချီ၍ သုံးစွဲခဲ့သည့် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ Mypol အစီအစဉ်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။¹⁸⁰ နော်ဝေနိုင်ငံသည်လည်း အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင်ကဏ္ဍ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကဏ္ဍနှင့် အဏ္ဏဝါကဏ္ဍတို့အတွက် နှစ်နိုင်ငံအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ဆောင်ရွက်နေသော အပြန်အလှန်ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့သည်။¹⁸¹ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးပြီးချင်း၌ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံကလည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

¹⁷⁸ Ministry of Foreign Affairs, Republic of Korea, Spokesperson’s Statement on Situation in Myanmar (မြန်မာပြည်တွင်းအခြေအနေများအတွက် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန ပြန်ကြားရေးအရာရှိ၏ ထုတ်ပြန်ချက်), 2 February 2021, https://www.mofa.go.kr/eng/brd/m_5674/view.do?seq=320567&page=1.
¹⁷⁹ “S. Korean parliament passes resolution condemning military coup in Myanmar” (မြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တောင်ကိုရီးယားလွှတ်တော်က အတည်ပြု), *Yonhap*, 27 February 2021, <https://en.yna.co.kr/view/AEN20210226007100315>.
¹⁸⁰ Burma Campaign UK, “EU Suspends Training of Military Controlled Myanmar Police Force” (မြန်မာစစ်တပ်လက်အောက်ရှိ ရဲတပ်ဖွဲ့အတွက် သင်တန်းပေးနေမှုများကို ဥရောပသမဂ္ဂက ဆိုင်းငံ့) 7 February 2021, <https://burmacampaign.org.uk/eu-suspends-training-of-military-controlled-myanmar-police-force/>.
¹⁸¹ “Norway Freezes Aid To Myanmar After Coup” (မြန်မာနိုင်ငံ၌ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်အပြီးတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများကို နော်ဝေက ဆိုင်းငံ့), *Malay Mail*, 18 February 2021, <https://www.malaymail.com/news/world/2021/02/18/norway-freezes-aid-to-myanmar-after-coup/1950941>.

စီမံကိန်းများနှင့်ဆိုင်သော ငွေပေးချေမှုအားလုံးကို ယာယီဆိုင်းငံ့ခဲ့သည်။¹⁸² ဖေဖော်ဝါရီလကုန်ပိုင်းတွင် ဂျပန်နိုင်ငံကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးမဟုတ်သော ခေါင်းစဉ်များဖြင့် ဖော်ဆောင်မည့် တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးမှုအထောက်အပံ့ (ODA) စီမံကိန်းသစ်များကို ရပ်ဆိုင်းထားရန်၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတို့ကို တစ်ဆင့်ခံ၍သာလျှင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး အကူအညီများပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။¹⁸³ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်တွင် ကိုရီးယားအစိုးရသည်လည်း အာဏာသိမ်းမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် တုံ့ပြန်အရေးယူမည့် နည်းလမ်းများကို အကြမ်းဖျင်း ချမှတ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါတုံ့ပြန်အရေးယူမှုများတွင် “ကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကဏ္ဍအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ နှင့်ဆောင်ရွက်နေသော ဖလှယ်မှုများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ” ကို ဆိုင်းငံ့ထားခြင်း၊ စစ်လက်နက်ပစ္စည်းတင်ပို့မှု ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအား ပေးအပ်နေသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းတို့ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။¹⁸⁴

၁၈၈။ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးချင်းတွင် လစ်တင်စတိုးနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံအရေး ဆွေးနွေးကြရန် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၌ စတင်၍ အရေးဆိုခဲ့ပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၈ ရက်၌ အတည်ပြုခဲ့သည့် အထွေထွေ ညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် ၇၅/၂၈၇ ကို မူကြမ်းရေးဆွဲရာတွင် ဦးဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်တွင် “၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အားဖြင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခဲ့သည့် ပြည်သူ့ဆန္ဒကို လေးစားရန်၊ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာထားမှုကို ရုတ်သိမ်းရန်၊ မြန်မာနိုင်ငံသား အားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားစောင့်ထိန်းရန် နှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့

¹⁸² Correspondence between Switzerland and the Special Rapporteur; see also “Switzerland suspends development aid to Myanmar” (မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများကို ဆွစ်ဇာလန် ဆိုင်းငံ့), *Swiss Info*, 8 March 2021, <https://www.swissinfo.ch/eng/politics/switzerland-suspends-development-aid-to-myanmar/46429536>.

¹⁸³ “Japan to suspend new Myanmar ODA projects but says not sanction” (မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ODA စီမံကိန်းသစ်များကို ဂျပန်အစိုးရက ဆိုင်းငံ့ထားမည်ဖြစ်သော်လည်း ပိတ်ဆို့အရေးယူဦးမည် မဟုတ်), *The Asahi Shimbun*, 25 February 2021, <https://www.asahi.com/ajw/articles/14219640>.

¹⁸⁴ Ministry of Foreign Affairs, Republic of Korea, “Korean Government’s Measures on Situation in Myanmar” (မြန်မာပြည်တွင်းအခြေအနေများအတွက် ကိုရီးယားအစိုးရ၏ တုံ့ပြန်အရေးယူမည့်နည်းများ), 23 March 2021, https://mofa.go.kr/eng/brd/m_5676/view.do?seq=321574.

ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစွာ ကူးပြောင်းနိုင်စေရေး လမ်းဖွင့်ပေးရန် မြန်မာစစ်တပ်အား အရေးဆိုလိုက်သည်” ဟူ၍ ပါရှိပါသည်။

၁၈၉။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီး တစ်နှစ်ပြည့်သည့်နေ့တွင် နိုင်ငံများစွာသည် မြန်မာစစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုနှင့် အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကို ထပ်မံ၍ ပြစ်တင်ရှုတ်ချကြောင်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။¹⁸⁵

၁၉၀။ ဩစတြေးလျအစိုးရ၊ ဗြိတိန်အစိုးရနှင့် အမေရိကန်အစိုးရတို့ အပါအဝင် နိုင်ငံအချို့သည် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီးချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သံအမတ်များနေရာ၌ “ယာယီသံရုံးတာဝန်ခံများ”ကို အစားထိုးခန့်ထားလိုက်ခြင်းဖြင့် သံတမန်ရေးအရ ဆက်ဆံရေးအဆင့်ကို လျှော့ချခဲ့သည်။¹⁸⁶ နယူးဇီလန်အစိုးရကလည်း လက်ရှိသံအမတ်၏ ရာထူးသက်တမ်း ကုန်ဆုံးပါက အသစ်ခန့်အပ်လိမ့်မည် မဟုတ်ဟူ၍ ရည်ညွှန်းပြောကြားခဲ့ကြောင်း သတင်းများ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။¹⁸⁷

၁၉၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် SAC ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်မည့် နိုင်ငံပေါင်းစုံအစည်းအဝေးများမှ နုတ်ထွက်ခြင်းဖြင့်လည်း SAC နှင့် သံတမန်ရေးအရ ဆက်ဆံရေးအဆင့်ကို လျှော့ချခဲ့ကြသည်။ ယင်းအတွက် ဥပမာတစ်ခုမှာ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ၌ မြန်မာစစ်အုပ်စုနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့ ဦးဆောင်ကျင်းပမည့် အာဆီယံအပေါင်း

¹⁸⁵ New Zealand: Nanaia Mahuta, “New Zealand imposes further travel bans on Myanmar” (မြန်မာနိုင်ငံသားများကို နယူးဇီလန်က ပြည်ဝင်ခွင့်ပိတ်) 1 February 2022, <https://www.beehive.govt.nz/release/new-zealand-imposes-further-travel-bans-myanmar>; Canada, EU, UK, and US: Council of the EU, Press Statement, “Myanmar/Burma: Declaration by the High Representative on behalf of the European Union” (ဥရောပသမဂ္ဂကိုယ်စား အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကြေညာချက်), 31 January 2022, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/01/31/myanmar-burma-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union/>; Joint statement, “One year anniversary of the military coup in Myanmar” (မြန်မာနိုင်ငံ စစ်အာဏာသိမ်းမှု တစ်နှစ်ပြည့်အထိမ်းအမှတ် ပူးတွဲထုတ်ပြန်ချက်), EU, Albania, Australia, Canada, New Zealand, Norway, Republic of Korea, Norway, Switzerland, UK, and US, 1 February 2022, <https://reliefweb.int/report/myanmar/one-year-anniversary-military-coup-myanmar-joint-statement>.

¹⁸⁶ UK Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Release, “Change of Her Majesty’s Ambassador to Myanmar” (မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာသံအမတ် ပြောင်းလဲခန့်အပ်ခြင်း), 23 July 2021, <https://www.gov.uk/government/news/change-of-her-majestys-ambassador-to-myanmar>; “Australia not appointing ambassador to Myanmar amid moves to downgrade diplomatic ties” (ဩစတြေးလျအစိုးရက မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးအဆင့် လျှော့ချရန် သံအမတ်ခန့်အပ်မည်မဟုတ်), *ABC News*, 16 May 2022, <https://www.abc.net.au/news/2022-05-16/australia-not-sending-ambassador-to-myanmar-diplomacy-junta/101070892>; “Source to VOA: US to Downgrade Relations with Myanmar” (အမေရိကန်အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးအဆင့်ကို လျှော့ချမည်), *Voice of America*, 8 December 2022, <https://www.voanews.com/a/source-to-voa-us-to-downgrade-relations-with-myanmar-/6868177.html>.

¹⁸⁷ Gwen Robinson, “Diplomatic snubs isolate Myanmar’s military regime” (သံတမန်ရေးအရ အဆက်အဆံဖြတ်ခြင်းဖြင့် မြန်မာစစ်အုပ်စုကို ဖယ်ကြည့်), *Nikkei Asia*, 9 May 2022, <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Myanmar-Crisis/Diplomatic-snubs-isolate-Myanmar-s-military-regime>.

အကြမ်းဖက်မှုတန်ပြန်တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ (ADMM-Plus Counterterrorism EWG) အစည်းအဝေးမှ နုတ်ထွက်သွားခဲ့သည်။¹⁸⁸ ထိုသို့နုတ်ထွက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမေရိကန် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတစ်ဦးက “ထိုအစည်းအဝေး၌ ရုရှားနှင့် မြန်မာစစ်အုပ်စုတို့ ပူးတွဲဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ကြီးမှူးကျင်းပလာခဲ့ခြင်းသည် ... အပြစ်မဲ့ပြည်သူများအပေါ် ကျူးလွန်နေဆဲဖြစ်သည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများအတွက် ဝါဒဖြန့်၍ ဆင်ခြေပေးရန်၊ ထိုရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ADMM Plus နှင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ထောက်ခံအားပေးသယောင် သတင်းလွှင့်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်” ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁸⁹

၁၉၂။ သြစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန်နှင့် အမေရိကန်တို့သည် ADMM-Plus အစည်းအဝေးသို့ မူလ၌ တက်ရောက်ခဲ့သော်လည်း စစ်အုပ်စုပိုင်သတင်းဌာန *Global New Light of Myanmar* က ထိုနိုင်ငံများ၏ အစည်းအဝေးတက်ရောက်မှုကို ခုတုံးလုပ်၍ အကြိမ်ကြိမ် ဝါဒဖြန့်ခဲ့သောကြောင့် နုတ်ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာဆိုသော် နယူးဇီလန်ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် အာဆီယံအပေါင်း အကြမ်းဖက်မှုတန်ပြန်တိုက်ဖျက်ရေး အွန်လိုင်းအစည်းအဝေးကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁-၂၂ ရက်တွင် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ National Party မှ နိုင်ငံခြားရေးဆိုင်ရာ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ Gerry Brownlee က နယူးဇီလန်အစိုးရ၏ အစည်းအဝေးတက်ရောက်မှုအတွက် ခုခံချေပခဲ့ပြီး “အရာရှိအချင်းချင်း” တွေ့ဆုံသော အစည်းအဝေးသာဖြစ်ကြောင်း၊ “နိုင်ငံရေးကိုယ်စားလှယ်များ” မပါဝင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတစ်ဦးကလည်း နယူးဇီလန်အစိုးရအနေဖြင့် “နိုင်ငံသားများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အရေးပြဿနာများအတွက် တိုက်ရိုက်ဆွေးနွေးနိုင်ရန် ဆက်လက်၍ အစည်းအဝေးတက်ရောက်မည်” ဟူ၍

¹⁸⁸ “Australia pulls out of ASEAN counter-terrorism meeting co-chaired by Myanmar military and Russia” (မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ရုရှားတို့ ကျင်းပမည့် အာဆီယံအပေါင်း အကြမ်းဖက်မှုတန်ပြန်တိုက်ဖျက်ရေး အစည်းအဝေးမှ သြစတြေးလျ နုတ်ထွက်), *Myanmar Now*, 22 June 2022, <https://www.myanmar-now.org/en/news/australia-pulls-out-of-asean-counter-terrorism-meeting-co-chaired-by-myanmar-military-and>; “NZ to boycott counter-terrorism meeting over Russia, Myanmar roles” (ရုရှားနှင့်မြန်မာတို့ ကြီးမှူးကျင်းပမည့် အကြမ်းဖက်မှုတန်ပြန်တိုက်ဖျက်ရေး အစည်းအဝေးကို နယူးဇီလန်က သပိတ်မှောက်), *Newsroom*, 4 July 2022, <https://www.newsroom.co.nz/nz-to-boycott-counter-terrorism-meeting-over-russia-myanmar-roles>.

¹⁸⁹ “US withdraws from ASEAN counter terrorism meeting” (အာဆီယံအပေါင်း အကြမ်းဖက်မှုတန်ပြန်တိုက်ဖျက်ရေး အစည်းအဝေးမှ အမေရိကန် နုတ်ထွက်), *Myanmar Now*, 20 July 2022, <https://www.myanmar-now.org/en/news/us-withdraws-from-asean-counter-terrorism-meeting>.

ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁹⁰ မြန်မာစစ်အုပ်စုကမူ ဒီမိုကရက်တစ် အတိုက်အခံအင်အားစုများကို ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ရာ၌ ထိုအစည်းအဝေးကို ခုတုံးလုပ်ခဲ့သည်။ *Global New Light of Myanmar* သည် ထိုအစည်းအဝေးအကြောင်း သတင်းတင်ဆက်ရာ၌ NUG၊ CRPH နှင့် PDF တို့ကို အကြမ်းဖက်သမားဟု သမုတ်ကာ ADMM-Plus ၌ အခြားနိုင်ငံများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ နယူးဇီလန်နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးလည်း တက်ရောက်နေသည့် ဓာတ်ပုံကို သတင်းဓာတ်ပုံအဖြစ် ထည့်သွင်းတင်ဆက်ခဲ့သည်။¹⁹¹ ADMM-Plus အစည်းအဝေးမှ နယူးဇီလန်၊ ဩစတြေးလျနှင့် အမေရိကန်တို့ နုတ်ထွက်ခဲ့ခြင်းကို ထောက်ရှုပါက ထိုသို့သောအစည်းအဝေးများ တက်ရောက်လိုက်ခြင်း၏ သက်ရောက်မှုဂယက်များကို အစိုးရများက ချင့်ချိန်လာကြနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းရပါသည်။

Myanmar, Russia jointly organize 12th ADMM-Plus experts' working group on counter-terrorism meeting online

2021 and only then did security forces maintain the situation with minimum force, the official continued.
He added the formation of CRPH, NUG and PDF terrorist groups which targeted civilians, brutal killings perpetrated by their members after accusing innocent civilians as "traitors" under the opinion of "You are the enemy if you are different". They especially killed dutiful civil servants such as school teachers and township medical officers who were conducting COVID-19 prevention, control and treatment activities, he clarified with evidence of the involvement by PDF terrorists and extremist NLD supporters.
The anti-government media has biased in covering terrorist acts of PDFs to keep the international community out of the public eye and to draw

Global New Light of Myanmar – ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်

၁၉၃။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အစည်းအဝေးများနှင့် အခမ်းအနားများအတွက် ဖိတ်ကြားရာ၌ SAC ကိုယ်စားလှယ်များ မပါဝင်လာနိုင်စေရန်အလို့ငှာ ဖိတ်ကြားစာတွင်

¹⁹⁰ Emanuel Stoakes and Sam Sachdeva, "NZ 'legitimising' abusive regimes through defence ties" (နယူးဇီလန်သည် ကာကွယ်ရေးကိစ္စရပ်များအတွက် အာဏာရှင်အစိုးရများနှင့် ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် ထိုအစိုးရများကို 'တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပေးနေ)၊ *Newsroom*, 24 May 2022, <https://www.newsroom.co.nz/nz-legitimising-abusive-regimes-through-defence-ties>.
¹⁹¹ "Myanmar, Russia jointly organize 12th ADMM-Plus experts' working group on counter-terrorism meeting online" (မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့က ဦးဆောင်၍ ၁၂ ကြိမ်မြောက် အာဆီယံအပေါင်း အကြမ်းဖက်မှုတန်ပြန်တိုက်ဖျက်ရေး ကျွမ်းကျင်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ အစည်းအဝေး ကျင်းပပြုလုပ်)၊ *Global New Light of Myanmar*, 24 December 2021, <https://www.gnlm.com.mm/myanmar-russia-jointly-organize-12th-admm-plus-experts-working-group-on-counter-terrorism-meeting-online/>.

အသုံးအနှုန်းရွေးချယ်မှုများ၊ ရှင်းလင်းမှုများကို သတိကြီးစွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မကြာသေးမီက ဖြစ်ပွားခဲ့သော လွန်ခဲ့သည့်နှစ်က ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် ၎င်းတို့ အိမ်ရှင်အဖြစ်ကျင်းပသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အကူအညီပေးသူနှင့်လက်ခံရယူသူ အစိုးရများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ ပါဝင်တက်ရောက်ကြသည့် ထိရောက်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း (GPEDC) အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ရန် အစိုးရများကို ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ ဤအဆင့်တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ဖိတ်ကြားစာပေးပို့ထားခြင်း မရှိကြောင်း ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်က အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် ၎င်းတို့အိမ်ရှင်အဖြစ်ကျင်းပသည့် GPEDC နှင့်ပတ်သက်၍ ‘အားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ’ကို ဂျီနီဗာရှိ အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်များ အားလုံးသို့ ပေးပို့ခဲ့သည်။ စုံစမ်းမှုများပြုလုပ်နေသည့် အဖွဲ့ဖြစ်သော Justice for Myanmar မှ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံအား ဂျီနီဗာရှိ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်ရုံးသည် SAC ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်ကို ဖိတ်ကြားခြင်းသည် ထိပ်သီးအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်စေကြောင်း အကြောင်းကြားခဲ့သည့်အချိန်တွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံက ၎င်း၏မူလဖိတ်ကြားချက်၌ ဖော်ပြပါရှိခဲ့သော “ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်များသည် အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်နိုင်သည်”¹⁹² ဟူသည့် သတ်မှတ်ချက်အတွက် အရေးကြီးရှင်းလင်းချက်ထုတ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။

“ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခွင့်ရသော အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂-၁၄ ရက်၌ ဂျီနီဗာမြို့တွင် ကျင်းပမည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၏ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်နိုင်ကြောင်း

¹⁹² Justice for Myanmar, “Switzerland legitimising illegal Myanmar junta with meeting & invite to development summit” (ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစည်းအဝေးသို့ ဖိတ်ကြားခြင်းဖြင့် ဆွစ်ဇာလန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တရားမဝင်စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုနေ)၊ 7 December 2022, <https://www.justiceformyanmar.org/press-releases/switzerland-legitimising-illegal-myanmar-junta-with-meeting-invite-to-development-summit> (Quoting a statement from Ambassador Thomas Gass, the Assistant Director General of the Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) to Justice for Myanmar).

အိမ်ရှင်နိုင်ငံအဖြစ် ဆွစ်ဇာလန် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အဖွဲ့က ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်များကို ဖိတ်ကြားခဲ့ပြီး ဖြစ်ရာတွင် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်သည် ထိုအချက်နှင့် မကိုက်ညီပေ။¹⁹³

ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၏ စိစစ်လက်ခံရေးကော်မတီမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုနှင့်အတူ ဤသတ်မှတ်ချက်ကို ထိုသို့ပြင်ဆင်ရှင်းလင်းလိုက်သဖြင့် SAC ကို အစည်းအဝေးမှ ဖယ်ထုတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

၂။ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ

၁၉၄။ စစ်အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားအပြီးတွင် ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် ၂၇ နိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့သည် မြန်မာစစ်အုပ်စုကို ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့ပါသည်။ ကနဦးအသုတ် ပိတ်ဆို့အရေးယူပြီးနောက်တွင် စစ်အုပ်စုမှ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ပြုလုပ်နေကြောင်း သတင်းဆိုးများ ထွက်ရှိလာချိန်မျိုး၌ဖြစ်စေ၊ အာဏာသိမ်းမှုနှစ်ပတ်လည်နေ့ ကဲ့သို့သော အချိန်မျိုး၌ဖြစ်စေ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ထပ်ဆောင်းချမှတ်ခဲ့သည်။ အချို့နိုင်ငံများကမူ အခြားနိုင်ငံများနှင့် အခါအားလျော်စွာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်၍ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်သည်။ သို့ရာတွင် ယူကရိန်းနိုင်ငံအား ကျူးကျော်စစ်ဆင်ခွင့်ကြောင့် ရုရှားနိုင်ငံအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်နည်းတူ မြန်မာစစ်တပ်အပေါ်လည်း ပို၍ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်၍ မဟာဗျူဟာကျစွာပိတ်ဆို့အရေးယူရန် မြန်မာပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာမှ လူ့အခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် စည်းရုံးဆော်ငြာသူများက အရေးဆိုခဲ့ကြသော်လည်း များသောအားဖြင့် အရာမထင်ခဲ့ပေ။ SAC ၏ အဓိကဝင်ငွေလမ်းကြောင်းများကို ပစ်မှတ်ထားကာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်၍ ပိတ်ဆို့အရေးယူကြရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်ကလည်း အရေးဆိုခဲ့ဖူးသည်။ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် ဩစတြေးလျနိုင်ငံတို့ ကဲ့သို့သော အာဏာသိမ်းမှုကို တရားဝင်ပြစ်တင်ရှုတ်ချခဲ့သော်ငြား ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ မပြုလုပ်ရသေးသည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်ကို ပစ်မှတ်ထား၍ ပိတ်ဆို့အရေးယူကြရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

¹⁹³ Justice for Myanmar, "JFM welcomes Switzerland disinviting junta from development summit" (ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစည်းအဝေးသို့ စစ်အုပ်စုအား ဖိတ်ကြားခြင်းမပြုတော့သည့် ဆွစ်ဇာလန်ကို JFM က ကြိုဆို), 8 December 2022, <https://www.justiceformyanmar.org/press-releases/jfm-welcomes-switzerland-disinviting-junta-from-development-summit>.

၁၉၅။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် ဒုတိယကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး စိုးဝင်းတို့ အပါအဝင် အာဏာသိမ်းမှုအတွက် တာဝန်ရှိသူများဟု ယူဆရသည့် စစ်အရာရှိ ၁၀ ဦးကို ပစ်မှတ်ထား၍ အာဏာသိမ်းမှုအလွန်ကာလအတွက် စစ်အုပ်စုအပေါ် ပထမအကြိမ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ခဲ့သည်။¹⁹⁴ အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ၎င်းတို့နိုင်ငံရှိ မြန်မာအစိုးရပိုင် ဘဏ္ဍာငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဘီလျံကို ထိန်းသိမ်းလိုက်ကြောင်းလည်း ကြေညာခဲ့သည်။¹⁹⁵ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံကလည်း အမေရိကန်နိုင်ငံနှင့် ပူးပေါင်း၍၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်၍ SAC ဌာနသော်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကောင်စီ ဌာနသော်လည်းကောင်း အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နေသည့် အကြီးတန်းစစ်အရာရှိ ၉ ဦးကို မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုစာရင်းတွင် ထပ်တိုးထည့်ခဲ့သည်။¹⁹⁶ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလကုန်ပိုင်းတွင် ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့သည် SAC အဖွဲ့ဝင်အများစုအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူထားပြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။¹⁹⁷ နောက်လတွင် ဥရောပသမဂ္ဂသည်လည်း အာဏာသိမ်းမှုအတွက် တိုက်ရိုက်တာဝန်ရှိသူ ၁၁ ဦးအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများနှင့် ပြည်ဝင်ခွင့်ပိတ်မှုများ စတင်ချမှတ်လာခဲ့သည်။¹⁹⁸

¹⁹⁴ Department of the Treasury, Press Statement, "United States Targets Leaders of Burma's Military Coup Under New Executive Order" (အစိုးရအမိန့်အသစ်အရ မြန်မာနိုင်ငံ အာဏာသိမ်းစစ်ခေါင်းဆောင်များအပေါ် အမေရိကန် ပစ်မှတ်ထားအရေးယူမှု), 11 February 2021, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0024>.

¹⁹⁵ US White House, Press Statement, "Biden-Harris Administration Actions in Response to the Coup in Burma" (မြန်မာနိုင်ငံ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို တုံ့ပြန်သောအားဖြင့် Biden-Harris အစိုးရက အရေးယူမှုများ ချမှတ်), 11 February 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/02/11/fact-sheet-biden-harris-administration-actions-in-response-to-the-coup-in-burma/>.

¹⁹⁶ Government of Canada, Regulations Amending the Special Economic Measures (Burma) Regulations ((မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အထူးအစီအစဉ်များ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ): SOR/2021-18, entered into force 18 February 2021, <https://gazette.gc.ca/rp-pr/p2/2021/2021-03-03/html/sor-dors18-eng.html>.

¹⁹⁷ Department of the Treasury, Press Statement, "United States Targets Leaders of Burma's Military Coup Under New Executive Order" (အမိန့်အရ မြန်မာနိုင်ငံ အာဏာသိမ်းစစ်ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ပစ်မှတ်ထားအရေးယူမှု), 11 February 2021, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0031>; Foreign Commonwealth & Development Office, Press Release, "UK sanctions further Myanmar military figures for role in coup" (အာဏာသိမ်းမှုအတွက် ပိတ်ဆို့အရေးယူထားသော မြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင်များစာရင်းကို ဗြိတိန်အစိုးရက တိုးချဲ့), 25 February 2021, <https://www.gov.uk/government/news/uk-sanctions-further-myanmar-military-figures-for-role-in-coup-february-25-2021>.

¹⁹⁸ Council of the EU, Press Release, "Myanmar/Burma: EU sanctions 11 people over the recent military coup and ensuing repression" (စစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့် ပြည်သူများအပေါ်ဖိနှိပ်မှုတို့အတွက် မြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင် ၁၁ ဦးကို ဥရောပသမဂ္ဂက ပိတ်ဆို့အရေးယူမှု), 22 March 2021, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/03/22/myanmar-burma-eu-sanctions-11-people-over-the-recent-military-coup-and-ensuing-repression/>.

၁၉၆။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လတွင် နိုင်ငံအချို့သည် စစ်တပ်ပိုင်သော သို့မဟုတ် စစ်တပ်နှင့်ဆက်သွယ်သော ကော်ပိုရေးရှင်းများ (အထူးသဖြင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးဦးပိုင်လီမိတက်နှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေး ကော်ပိုရေးရှင်း) အပါအဝင် မြန်မာစစ်တပ်၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စတင်၍ ပစ်မှတ်ထားလာခဲ့ပါသည်။¹⁹⁹ စစ်အုပ်စု၏ အဓိကဝင်ငွေလမ်းကြောင်းများ ဖြစ်ကြသော မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ပုလဲထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့ကိုလည်း အချို့နိုင်ငံများက ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်။²⁰⁰ ထို့အပြင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၂၉ ရက်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ကုန်သွယ်မှုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမူဘောင် သဘောတူစာချုပ်အရ ပြုလုပ်နေသည့် ကုန်သွယ်မှုအားလုံးကို ဒီမိုကရေစီအစိုးရ အာဏာပြန်မရသရွေ့ ဆိုင်းငံ့ထားမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။²⁰¹ ထို့နောက် မကြာမီမှာပင် ဥရောပသမဂ္ဂသည်လည်း မြန်မာစစ်တပ်ပိုင် (သို့) မြန်မာစစ်တပ်နှင့်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်လာခဲ့ပြီး ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံကလည်း ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ၌

¹⁹⁹ US Department of the Treasury, Press Release, "Treasury Sanctions Military Holding Companies in Burma" (မြန်မာစစ်တပ်၏ ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 25 March 2021, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0078>.

²⁰⁰ Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Release, "UK announces sanctions on gemstone company linked to the military regime in Myanmar" (မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်းကို ဗြိတိန်အစိုးရက ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 17 May 2021, <https://www.gov.uk/government/news/uk-announces-sanctions-on-gemstone-company-linked-to-the-military-regime-in-myanmar>; US Department of the Treasury, Press Release, "Treasury Sanctions Key Timber and Pearl Enterprises in Burma" (မြန်မာသစ်လုပ်ငန်းနှင့် ပုလဲလုပ်ငန်းကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 21 April 2021, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0138>.

²⁰¹ Office of the United States Trade Representative, Press Release, "USTR Suspends Trade Engagement with Burma following Military Coup and Violence against Civilians" (စစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့် အရပ်သားများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုတို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ကုန်သွယ်မှုများကို USTR က ဆိုင်းငံ့), 29 March 2021, <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2021/march/ustr-suspends-trade-engagement-burma-following-military-coup-and-violence-against-civilians>; UK Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Statement, "UK sanctions major military business interests in further measures against Myanmar military regime" (မြန်မာစစ်အုပ်စုအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ စာရင်းတွင် စစ်တပ်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးများကိုလည်း ဗြိတိန်အစိုးရက ထည့်သွင်း), 25 February 2021, <https://www.gov.uk/government/news/uk-sanctions-major-military-business-interests-in-further-measures-against-myanmar-military-regime>; Government of Canada, Regulations Amending the Special Economic Measures (Burma) Regulations ((မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အထူးအစီအစဉ်များ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ) SOR/2021-106, 14 May 2021, <https://gazette.gc.ca/rp-pr/p2/2021/2021-05-26/html/sor-dors106-eng.html>.

ပါဝင်ပူးပေါင်းခဲ့သည်။²⁰² မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူအပြီး လအနည်းငယ်အကြာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးနေ့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့သည် စစ်တပ်နွယ်သော အရာရှိအချို့အပေါ်သာမက ကာကွယ်ရေးပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိချုပ်ရုံး၊ စစ်ထောက်ချုပ်ရုံးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ စစ်မှုထမ်းဟောင်းအဖွဲ့တို့အပေါ်လည်း ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ခဲ့သည်။²⁰³ အာဏာသိမ်းမှု နှစ်ပတ်လည်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်တွင်လည်း ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးသိန်းစိုး အပါအဝင် “ဒီမိုကရေစီနှင့် အတိုက်အခံများကို ဖိနှိပ်ရာ၌ အဓိကနေရာမှ ပါဝင်ခဲ့သည့်” ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ်လည်း ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။²⁰⁴

၁၉၇။ ရက်သတ္တပတ် သုံးပတ်အကြာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်တွင် ဥရောပသမဂ္ဂသည် စစ်အုပ်စုနွယ် ပုဂ္ဂိုလ် ၂၂ ဦးနှင့်တကွ

²⁰² Council of the EU, Press Release, “Myanmar/Burma: EU imposes sanctions on 10 individuals and two military-controlled companies over the February military coup and subsequent repression” (ဖေဖော်ဝါရီလ စစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲဖိနှိပ်မှုများကြောင့် မြန်မာစစ်အရာရှိ ၁၀ ဦးနှင့် စစ်တပ်ပိုင်လုပ်ငန်း ၂ ခုကို ဥရောပသမဂ္ဂက ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 19 April 2021, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/04/19/myanmar-burma-eu-imposes-sanctions-on-10-individuals-and-two-military-controlled-companies-over-the-february-military-coup-and-subsequent-repression/>; Swiss State Secretariat for Economic Affairs, SECO Bilateral Economic Relations Sanctions (နှစ်နိုင်ငံစီးပွားရေး အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်နေမှုအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ), Modification of 29 April 2021, https://www.seco.admin.ch/dam/seco/de/dokumente/Aussenwirtschaft/Wirtschaftsbeziehungen/Exportkontrollen/Sanktionen/Verordnungen/Myanmar/myanmar_delta_2021-04-29.pdf.download.pdf/Myanmar_Delta_2021-04-29.pdf.

²⁰³ US Department of the Treasury, Press Release, “Treasury Sanctions Perpetrators of Serious Human Rights Abuse on International Human Rights Day” (လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကြီးများ ကျူးလွန်ကြသူများကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 10 December 2021, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0526>; Canada Ministry of Foreign Affairs, News Release, “Canada imposes additional sanctions on entities affiliated with Myanmar military regime” (မြန်မာစစ်အုပ်စုနွယ် အဖွဲ့အစည်းများကို ကနေဒါနိုင်ငံက ထပ်ဆောင်းပိတ်ဆို့အရေးယူ), 10 December 2021, <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2021/12/canada-imposes-additional-sanctions-on-entities-affiliated-with-myanmar-military-regime.html>; UK Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Release, “New UK sanctions target human rights violations and abuses in Myanmar and Pakistan” (မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတို့၌ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများ ကျူးလွန်ကြသူများကို ဗြိတိန်အစိုးရက ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ထပ်တိုးချမှတ်), 10 December 2021, <https://www.gov.uk/government/news/new-uk-sanctions-target-human-rights-violations-and-abuses-in-myanmar-and-pakistan>.

²⁰⁴ Government of Canada, Regulations Amending the Special Economic Measures (Burma) Regulations ((မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အထူးအစီအစဉ်များ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ) SOR/2022-8, 28 January 2022, <https://gazette.gc.ca/rp-pr/p2/2022/2022-02-16/html/sor-dors8-eng.html>; UK Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Release, “UK announces new sanctions against Myanmar ahead of 1-year anniversary of coup” (အာဏာသိမ်းမှု တစ်နှစ်ပြည့်အထိမ်းအမှတ် မတိုင်မီတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံက မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ထပ်တိုးချမှတ်), 31 January 2022, <https://www.gov.uk/government/news/uk-announces-new-sanctions-against-myanmar-ahead-of-one-year-anniversary-of-coup>.

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) အပါအဝင်ဖြစ်သည့် အဖွဲ့အစည်း ၄ ခုအပေါ်လည်း ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ခဲ့သည်။²⁰⁵ ဤတင်ပြချက် ရေးသားပြုစုစဉ်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်တို့အပါအဝင် အခြားမည်သည့်နိုင်ငံကမျှ MOGE ကို ပိတ်ဆို့အရေးယူခြင်း မပြုရသေးပါ။

၁၉၈။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တပ်မတော်နေ့ဖြစ်သော ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၊ အမေရိကန်နိုင်ငံနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့သည် မြန်မာစစ်တပ်၏ လက်နက်အဝယ်တော်များဖြစ်သော ဒေါက်တာအောင်မိုးမြင့်၊ ဦးအောင်လှိုင်ဦးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ထွန်းအောင်တို့ကိုသာမက Dynasty International Company Ltd ၊ Myanmar Chemical and Machinery Company Ltd နှင့် Miya Win International Ltd တို့ အပါအဝင်ဖြစ်သော လက်နက်ပွဲစားကုမ္ပဏီများကိုလည်း ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်။²⁰⁶ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၆ ရက်တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် မြန်မာစစ်အုပ်စုထံ လက်နက်ရောင်းချနေသော ရုရှားနိုင်ငံအခြေစိုက် လေယာဉ်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီများ နှင့် မြန်မာလက်နက်ပွဲစား ကုမ္ပဏီများတို့ကို ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့ပြီး ၎င်းတို့မှာ JSC Gorizont (ရုရှား)၊ Myanmar New Era Trading Company Ltd ၊ Sins Avia Trading House LLC (ရုရှား)၊ Sky Aviator Company Ltd ၊ Synpex Shwe Company Ltd နှင့် Ura Avia LLC (ရုရှား) တို့ ဖြစ်ကြသည်။²⁰⁷

၁၉၉။ လအနည်းငယ်ကြာအပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် နောက်အသုတ်အဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံမှ Star Sapphire ကုမ္ပဏီအုပ်စု ၊ International Gateways Group (IGG) ကုမ္ပဏီအုပ်စု နှင့် Sky One ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီတို့ကို

²⁰⁵ Council of the EU, Press Release, "Myanmar/Burma: EU imposes restrictive measures on 22 individuals and 4 entities in fourth round of sanctions" (မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် စတုတ္ထအသုတ်အဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ် ၂၂ ဦးနှင့် အဖွဲ့အစည်း ၄ ခုကို ဥရောပသမဂ္ဂက ပိတ်ဆို့အရေးယူ)၊ 21 February 2022, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/21/myanmar-burma-eu-imposes-restrictive-measures-on-22-individuals-and-4-entities-in-fourth-round-of-sanctions/>.

²⁰⁶ UK Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Release, "UK announces new sanctions against Myanmar military ahead of Myanmar Armed Forces Day" (မြန်မာနိုင်ငံ၏ တပ်မတော်နေ့မတိုင်မီတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံက မြန်မာစစ်တပ်အပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ တိုးမြှင့်ချမှတ်)၊ 25 March 2022, <https://www.gov.uk/government/news/uk-announces-new-sanctions-against-myanmar-military-ahead-of-myanmar-armed-forces-day>.

²⁰⁷ UK Foreign, Commonwealth & Development Office, Press Release, "UK sanctions Russian linked to forced transfers and adoptions" (အဓမ္မ ကလေးလွှဲပြောင်းစေမှုများနှင့် မွေးစားမှုများတို့၌ ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ရုရှားကော်မရှင်မင်းကြီးကို ဗြိတိန်အစိုးရ ပိတ်ဆို့အရေးယူ)၊ 16 June 2022, <https://www.gov.uk/government/news/uk-sanctions-russian-linked-to-forced-transfers-and-adoptions>.

ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်။²⁰⁸ ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံကလည်း မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ လက်နက်ပွဲစားများဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၃ ဦးနှင့် အဖွဲ့အစည်း ၁ ခုကို ထပ်မံ၍ ပိတ်ဆို့အရေးယူကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။²⁰⁹ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ အဓိကလက်နက်ပွဲစားတစ်ဦးဖြစ်သော ဦးကျော်မင်းဦးနှင့်တကွ သူ၏ Sky Aviator ကုမ္ပဏီလီမိတက်ကို ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်။²¹⁰ ထိုနေ့မှာပင် ဥရောပသမဂ္ဂကလည်း မြန်မာနိုင်ငံသား ၁၉ ဦးနှင့် နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီတို့အပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ စတင်ချမှတ်ခဲ့သည်။²¹¹ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံကလည်း SAC နှင့် အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ် ၁၉ ဦးကို အလားတူပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်။²¹²

၂၀၀။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်တွင်မူ စစ်အုပ်စုထံ လေယာဉ်ဆီရောင်းချနေသည့် ကုမ္ပဏီများအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူသော ပထမဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် ကနေဒါနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စု၏ လေယာဉ်ဆီထောက်ပံ့ရေး ကွင်းဆက်၌ အခရာကျသော ကုမ္ပဏီဖြစ်သည့် Asia Sun Group ကို

²⁰⁸ HM Treasury Notice, Myanmar (မြိတိန်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ချက်), 24 August 2022, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1100161/Notice_Myanmar_240822.pdf.

²⁰⁹ US Department of Treasury, Press Release, "Treasury Sanctions Arms Dealers for Providing Support to Burma's Military Regime" (မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ လက်နက်ပွဲစားများကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 6 October 2022, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0996>.

²¹⁰ US Department of Treasury, Press Release, "Treasury Targets Major Arms Broker for Burma's Military Regime" (မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ အဓိကလက်နက်ပွဲစားကို မြိတိန်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 8 November 2022, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1086>.

²¹¹ Council of EU, Press Release, "EU imposes further restrictive measures on 19 individuals and one entity" (ဥရောပသမဂ္ဂက မြန်မာနိုင်ငံမှ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၉ ဦးနှင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ပိတ်ဆို့အရေးယူ), 8 November 2022, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/11/08/myanmar-burma-eu-imposes-further-restrictive-measures-on-19-individuals-and-one-entity/>.

²¹² Swiss State Secretariat for Economic Affairs, SECO Bilateral Economic Relations Sanctions (နှစ်နိုင်ငံစီးပွားရေး အပြန်အလှန်ဆက်နွှယ်နေမှုအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ), Amendment from 11/21/2022 with entry into force on 11/22/2022 at 6:00 p.m (Consolidated Version), https://www.seco.admin.ch/dam/seco/de/dokumente/Aussenwirtschaft/Wirtschaftsbeziehungen/Exportkontrollen/Sanktionen/Verordnungen/Myanmar/myanmar_2022-11-22.pdf.download.pdf/Myanmar_2022-11-22.pdf. ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှစ၍ ဆွစ်ဇာလန်အစိုးရသည် လူပုဂ္ဂိုလ် ၇၀ ဦးနှင့် အဖွဲ့အစည်း ၁၀ ခုအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့ပါသည်။²¹³ ကနေဒါနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စု၏ လက်နက်ပွဲစားများဖြစ်သော Dynasty International Company Limited နှင့် International Gateways Group တို့ကိုလည်း ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်။²¹⁴

၂၀၁။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် သြစတြေးလျအစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်က အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို ဤသို့ပြောကြားခဲ့သည်။ “စစ်အုပ်စုအဖွဲ့ဝင်များအပေါ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများ ချမှတ်ရန် လက်ရှိတွင် ချင့်ချိန်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း သြစတြေးလျ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Hon Penny Wong က ပြောကြားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးအရ ပိတ်ဆို့အရေးယူရန် ချင့်ချိန်ခံရဆဲ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများအကြောင်း ပြောဆိုဆွေးနွေးမည် မဟုတ်ပါ။”

၃။ NUG နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု

၂၀၂။ ယူကေနိုင်ငံနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလမှစတင်၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) နှင့် လူသိရှင်ကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။²¹⁵ နောက်တစ်လတွင် ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဒုတိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Martin Tlapa သည် NUG က ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ခန့်အပ်ထားသော ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိ ဦးလင်းသန့်ထံ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုစာလွှာကို ပေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်း၏ စာလွှာထဲ၌ “ကျွန်ုပ်တို့၏ ရပ်တည်ချက်မှာ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည်။ စစ်အစိုးရသစ်ကို မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမည်မဟုတ်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ (CRPH) ကို ထောက်ခံပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) အား ဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းကို ကြိုဆိုသည်။ NUG နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆက်ဆံရေးလမ်းကြောင်းအားလုံးကို

²¹³ Amnesty International, “Deadly Cargo: The supply chain that fuels war crimes in Myanmar” (သေစေနိုင်သော ကုန်ပစ္စည်း - မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စစ်ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်နိုင်ရန် အားပေးနေသည့် ထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်), 3 November 2022, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/11/myanmar-amnesty-aviation-fuel/>.

²¹⁴ Government of Canada, Regulations Amending the Special Economic Measures (Burma) Regulations ((မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အထူးအစီအစဉ်များ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ): SOR/2022-263, 7 December 2022, <https://canadagazette.gc.ca/rp-pr/p2/2022/2022-12-21/html/sor-dors263-eng.html>.

²¹⁵ UK in Myanmar (@ukinmyanmar), Twitter, 20 April 2021, <https://twitter.com/ukinmyanmar/status/1384534119309316096> (“@CrphMyanmar နှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရတို့၏ ဒီမိုကရေစီနှင့် #မြန်မာပြည်သူ့လူထုဘက်မှ ရပ်တည်ရေးဆိုင်ရာ အရေးကြီးလုပ်ငန်းများအပေါ် GB ၏ ပုံပိုးမှု”) (Apr. 20, 2021); Dr. Sasa (@DrSasa22222), Twitter, 30 April 2021, <https://twitter.com/drsasa22222/status/1388115779581796352>.

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားသည်” ဟူ၍ မီးမောင်းထိုးဖော်ပြထားသည်။²¹⁶ ထိုနေ့မှာပင် ချက်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးက NUG နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒေါ်ဇင်မာအောင်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။²¹⁷

၂၀၃။ အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ဒုတိယပြည်နယ်အတွင်းဝန် Wendy Sherman နှင့် NUG ၏ လက်ရှိနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒေါ်ဇင်မာအောင်တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် အမေရိကန်နိုင်ငံနှင့် NUG တို့၏ အဆင့်မြင့်တုံ့ပြန်ဆက်ဆံရေးများ အစပြုခဲ့ကြသည်။²¹⁸ နောက်တစ်နှစ်တွင် သြစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၊ အီးယူ၊ ယူကေနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့သည် NUG နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများကို ပုံမှန် ဆက်လက်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၄။ *The Korea Herald* ၏ ဖော်ပြချက်အရ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ သမ္မတရုံးသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ၌ NUG အပါအဝင် အဓိကပတ်သက်ဆက်သွယ်သူများနှင့် “စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်သွယ်မှုများ” ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါကြေညာချက်တွင် “[ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ] အစိုးရအနေဖြင့် မြန်မာပြည်သူလူထု၏ ပြင်းပြသောဆန္ဒများ အထမြောက်စေရေးကို ဦးတည်ချက်ထားလျက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းရာတွင် ပံ့ပိုးထောက်ပံ့မှုများ ဆက်လက် ပြုလုပ်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း” ထပ်လောင်းဖော်ပြထားသည်။²¹⁹ မကြာမီ *Nikkei Asia* ၌ NUG သည် ၎င်း၏ ပထမဦးဆုံး ကိုယ်စားလှယ်ရုံးကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင်

²¹⁶ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဒုတိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး H.E. Mr.Martin Tlapa က NUG ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ချက်သမ္မတနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိ ဦးလင်းသန့်ထံ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုစာလွှာ ပေးပို့ခြင်း၊ (May 24, 2021), <https://mofa.nugmyanmar.org/2021/05/24/h-e-mr-martin-tlapa-deputy-foreign-minister-of-the-czech-republic-sent-a-letter-of-recognition-and-congratulation-to-u-lin-thant-as-a-liaison-officer-of-myanmar-to-the-czech-republic-from-the-nation/>.

²¹⁷ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး H.E. Mr.Jakub Kulhanek က NUG နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါ်ဇင်မာအောင်နှင့် ဆွေးနွေးပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် CRPH တို့အပေါ် ၎င်း၏ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုကို ဖော်ပြခြင်း၊ (May 24, 2021), <https://mofa.nugmyanmar.org/2021/05/24/czech-foreign-minister-said-his-recognition-to-the-national-unity-government-crph-in-the-discussion-with-daw-zin-mar-aungunion-minister-of-foreign-affairs/>.

²¹⁸ US Department of the State, ဒုတိယအတွင်းဝန် Sherman နှင့် ဒေါ်ဇင်မာအောင်တို့၏ ဖုန်းခေါ်ဆိုမှု (Aug. 4, 2021), <https://www.state.gov/deputy-secretary-shermans-call-with-zin-mar-aung/>.

²¹⁹ “Cheong Wa Dae က မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုရရှိရေးအတွက် ဆက်လက်ပံ့ပိုးရန် ကတိပြုခြင်း” *The Korea Herald*, 26 August 2021, <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20210826000587>.

အာရှတိုက်၊ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ၌ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။²²⁰ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံသည် NUG ရုံးခန်းဖွင့်လှစ်ခြင်းကို လက်ခံခဲ့သော်လည်း အစိုးရအရာရှိများအနေဖြင့် ဆိုးလ်မြို့ရှိ NUG အရာရှိများနှင့် တရားဝင် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ မပြုလုပ်ရသေးကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က သိရှိခဲ့သည်။

၂၀၅။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဥရောပလွှတ်တော်က NUG နှင့် CRPH တို့အား “မြန်မာပြည်သူ့လူထု၏ ဒီမိုကရေစီရေးရာဆန္ဒများကို ကိုယ်စားပြုသည့် တစ်ခုတည်းသော တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့အစည်းများ” အဖြစ် ညွှန်းဆို၊ သန္နိဋ္ဌာန် ချမှတ်ပြီးသည့်နောက် ၎င်းသည် အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းများကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုသည့် ပထမဦးဆုံး ပြည်ပလွှတ်တော်ဖြစ်လာခဲ့သည်။²²¹

၂၀၆။ ယခုအခါ NUG သည် အနည်းဆုံးအားဖြင့် ဩစတြေးလျ၊ အမေရိကန်၊ ဗြိတိန်၊ နော်ဝေ၊ ချက်ချီးယား၊ ပြင်သစ်၊ ဂျပန်၊ နှင့် ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံတို့တွင် တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်ရုံးများကို ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

ခ။ SAC ၏ တရားဝင်မှုကို ပုံပေါ်စေသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ

၂၀၇။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားသည့်အချိန်မှစ၍ အချို့သော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖြစ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုရန် SAC ၏ တောင်းဆိုမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ SAC အား သံတမန်ရေးအရ အသိအမှတ်ပြုမှုကို မြှင့်တင်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ စစ်အုပ်စုက ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပရန် ပြင်ဆင်ထားသည့် “ရွေးကောက်ပွဲများ” အတွက် အထောက်အပံ့များပေးခြင်း သို့မဟုတ် ဆွေးနွေးခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ

²²⁰ “မြန်မာနိုင်ငံ နောက်ယောင်ခံအစိုးရက တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတွင် ရုံးခန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း” *Nikkei Asia*, 18 September 2021, <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Myanmar-Crisis/Myanmar-shadow-government-sets-up-office-in-South-Korea>.

²²¹ European Parliament, သန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ်ရန် အဆိုပြုချက် - B9-0504/2021, 5 October 2021, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2021-0504_EN.html.

တိုးမြှင့်ပြုလုပ်ခြင်းသော်လည်းကောင်း အစရှိသည့် SAC ၏ တရားဝင်မှုအပေါ် အားပေးအားမြှောက်ပြုသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။

၁။ သံတမန်ရေးအရ အသိအမှတ်ပြုမှု

၂၀၈။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက် အဆိုပါအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့သည် စစ်အုပ်စုထံ သံအမတ်အသစ် ခန့်အပ်လွှာများပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ၎င်း၏ တရားဝင်မှုကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

၂၀၉။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်တွင် အိန္ဒိယအစိုးရသည် Shri Vinay Kumar ကို မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံအမတ်အသစ်အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ကြောင်း အဆိုပါနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။²²² ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၆ ရက်တွင် သံအမတ် Mr.Kumar သည် အာဏာသိမ်းစစ်ခေါင်းဆောင် မင်းအောင်လှိုင်ထံ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာ ပေးအပ်ခဲ့ကြောင်း စစ်အုပ်စု ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ထုတ်ပြန်ချက်အရ သိရသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် “ချစ်ခင်မှု၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုတို့ကို မြှင့်တင်ရေး၊ နယ်စပ်ဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ကုန်သွယ်မှု တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရေး၊ နှစ်နိုင်ငံ၏ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ပိုမိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများ ဖော်ဆောင်ရေး”တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးခဲ့ကြကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့က ကြေညာခဲ့သည်။²²³ အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြရာ၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံက ၎င်းတို့အနေဖြင့် SAC ထံ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ခြင်းသည် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် မရည်ရွယ်ကြောင်း ရှင်းချက်ထုတ်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံက ၎င်းတို့အနေဖြင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ “အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ပုံစံ” ကို ပဓာနမထားဘဲ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်မြဲပြုလုပ်မည့် မူဝါဒကို လက်ကိုင်ထားကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ခြင်းမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံအနေဖြင့်

²²² India Ministry of External Affairs, သတင်းထုတ်ပြန်ချက် - Shri Vinay Kumar ကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ သံတမန်အသစ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း 15 November 2021, https://www.mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/34504/Shri_Vinay_Kumar_appointed_as_the_next_Ambassador_of_India_to_the_Republic_of_the_Union_of_Myanmar.

²²³ [State Administrative Council] Ministry of Information, “နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံအမတ်၏ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာကို လက်ခံခြင်း” 7 April 2022, https://myanmar.gov.mm/news-media/news/latest-news/-/asset_publisher/idasset354/content/state-administration-council-chairman-prime-minister-senior-general-min-aung-hlaing-accepts-credentials-of-indian-ambassador-to-myanmar

SAC နှင့် သံတမန်ရေးအရ ဆက်လက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပြီး လွှမ်းမိုးနိုင်ရန်ဖြစ်ကြောင်း အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားလှယ်က အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ၁,၆၀၀ ကီလိုမီတာ ရှိသော နယ်နိမိတ်ထိစပ်မှုနှင့် ဘုံရေပိုင်နက်တို့ကြောင့် ၎င်း၏ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများအတွက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆောင်းရှင်းပြခဲ့သည်။

၂၁၀။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၈ ရက်တွင် ဆော်ဒီအာရေဗျသံအမတ် Saud bin Abdullah Al-Subaie သည် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ထံ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ခဲ့သည် (အောက်ဖော်ပြပါ *The Global New Light of Myanmar* ဓာတ်ပုံကိုရှု)။²²⁴ ထို့ပြင် ဆော်ဒီနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မင်းအောင်လှိုင်နှင့် သံအမတ်တို့ တွေ့ဆုံနေကြသည့် ဓာတ်ပုံကိုလည်း Twitter မှတစ်ဆင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ၎င်းအား “ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဝန်ကြီးချုပ်” အဖြစ် ဖော်ပြခဲ့သည်။²²⁵ အဆိုပါသတင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြထားသော စာတွင် ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံက တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြေရှင်းထားခြင်းမရှိသော်လည်း “၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ရိုဟင်ဂျာမွတ်ဆလင် လူနည်းစုကို ပံ့ပိုးကူညီမည့် ဦးဆောင်နိုင်ငံများအနက်မှတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိကြောင်း” အသားပေးဖော်ပြခဲ့သည်။

၂၁၁။ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသည် အစောပိုင်းက SAC ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းမရှိပေ။ စင်စစ်တွင်မူ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စုက ခန့်အပ်ထားသော နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင်ကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ၌ ကိုလံဘိုမြို့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သည့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ဘက်စုံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အဖွဲ့အစည်း (BIMSTEC) ၏

²²⁴ [State Administrative Council] Ministry of Information, “ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ်က ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံသံအမတ်၏ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာကို လက်ခံခြင်း,” 18 March 2022, https://myanmar.gov.mm/news-media/news/latest-news/-/asset_publisher/idasset354/content/state-administration-council-chairman-prime-minister-of-the-republic-of-the-union-of-myanmar-accepts-letters-of-credence-of-ambassador-of-the-kingdom-.

²²⁵ Saudi Foreign Ministry, (@KSAmofaEN), Twitter, 20 March 2022, <https://twitter.com/KSAmofaEN/status/1505513763134398470>. (“ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ #ဆော်ဒီသံအမတ် Mr. Saud bin Abdullah Al-Subaie က နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ထံ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ခြင်း”)

ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ရန် ကမ်းလှမ်းဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အတွင်းဝန်ဖြစ်သူ Jayanath Colombage သည် အဆိုပါဖိတ်ကြားချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ “ဤဖိတ်ကြားမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံစစ်အစိုးရကို လက်ခံခြင်းမဟုတ်ပါ။ အဆိုပါကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်း မရှိသေးပါ”²²⁶ ဟု *Reuters* သတင်းထောက်ကို ဖြေကြားခဲ့သည်။ ယင်းနောက်ပိုင်းတွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံက ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈-၃၀ ရက်၌ ကျင်းပခဲ့သည့် BIMSTEC အွန်လိုင်းထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲကို ပါဝင်တက်ရောက်ရန် ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင်ကို နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်မံဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ သို့သော် ယင်းဖိတ်ကြားချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း အတွင်းဝန် Mr.Colombage က “အွန်လိုင်းထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ရန် မြန်မာနိုင်ငံကို ဖိတ်ကြားလိုက်ခြင်းသည် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုခြင်း မဟုတ်ပါ။ တစ်ဖက်တွင်လည်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို အဆက်အသွယ်ဖြတ်လိုက်ခြင်းနှင့်စာလျှင် ဆက်ဆံပြောဆို၊ ဆွေးနွေး၊ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းက ပိုမိုသင့်လျော်သည်”²²⁷ ဟု *The Hindu* ထံ ဖြေကြားခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သီရိလင်္ကာသံအမတ် Mr. J M Sri Janaka Priyantha Bandara သည် မင်းအောင်လှိုင်ထံ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ခဲ့သည်။ *The Global New Light of Myanmar* ၏ ဖော်ပြချက်အရ “အခမ်းအနားပွဲ၌ ၎င်းတို့သည် နှစ်နိုင်ငံအကြား သံတမန်ဆက်ဆံရေးနှင့် ရင်းနှီးချစ်ကြည်မှုဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေး၊ နှစ်နိုင်ငံအကြားရှိ ခရီးသွားဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်မှု၊ မြန်မာနိုင်ငံက သီရိလင်္ကာနိုင်ငံထံ ပေးခဲ့သည့် ကူညီထောက်ပံ့မှုများ၊ စီးပွားရေးကိစ္စများ၊ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၌ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများအကြောင်း ပွင့်လင်းစွာ ဆွေးနွေးခဲ့ကြကြောင်း” သိရသည်။²²⁸ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသည် အဆိုပါအခြေအနေ (သို့)

²²⁶ “သီရိလင်္ကာနိုင်ငံက မြန်မာစစ်အုပ်စုကိုယ်စားလှယ်ကို အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ရန်ဖိတ်ကြားခြင်းနှင့် အာဏာသိမ်းမှုအပေါ် ထောက်ခံခြင်းမရှိကြောင်း ငြင်းဆိုခြင်း” *Reuters*, 10 March 2021, <https://www.reuters.com/article/myanmar-politics-sri-lanka/sri-lanka-invites-myanmar-junta-rep-to-meeting-denies-endorsing-coup-idUSL1N2L81EM>.

²²⁷ Meera Srinivasan and Suhasini Haidar, “မြန်မာ FM ကို ဖိတ်ကြားခြင်းဖြင့် BIMSTEC သည် ASEAN မှ ခွဲထွက်သွေဖည်ခြင်း” *The Hindu*, 27 March 2022, <https://www.thehindu.com/news/international/with-invite-to-myanmar-fm-bimstec-steps-out-of-shadows-out-of-line-with-asean/article65264517.ece>.

²²⁸ “SAC ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သီရိလင်္ကာသံအမတ်ထံမှ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာကို လက်ခံခြင်း” *Global New Light of Myanmar*, 8 June 2022, https://cdn.myanmarseo.com/file/client-cdn/2022/06/8_June_22_gnlm.pdf.

သတင်းအကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထပ်ဆောင်းပြောကြားရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ တောင်းဆိုမှုအပေါ် အကြောင်းပြန်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။

State Administration Council Chairman Prime Minister of the Republic of the Union of Myanmar accepts Letters of Credence of Ambassador of the Kingdom of Saudi Arabia

State Administration Council Chairman Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing receives the Ambassador of the Kingdom of Saudi Arabia to the Republic of the Union of Myanmar in Nay Pyi Taw on 17 March 2022.

<p>SENIOR General Min Aung Hlaing, Chairman of the State Administration Council and Prime Minister of the Republic of the Union of Myanmar, accepted the Letters of Credence of Mr Saud Bin Abdullah</p>	<p>Al-Subaie, the newly-accredited Ambassador of the Kingdom of Saudi Arabia to the Republic of the Union of Myanmar, at the Credentials Hall of the Office of the State Administration Council Chairman, Nay Pyi Taw at</p>	<p>10:00 am yesterday. Then, they frankly discussed matters pertaining to diplomatic relations and friendship between the two countries, trade promotion and political developments in</p>	<p>Myanmar. After the meeting, the Chairman of the State Administration Council Prime Minister and the Ambassador of the Kingdom of Saudi Arabia posed for the documentary photo.</p>	<p>Present on the occasion were U Wunna Maung Lwin, Union Minister for Foreign Affairs and U Wunna Han, Director-General of the Protocol Department of the Ministry of Foreign Affairs. — MNA</p>
--	--	--	---	---

၂၁။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် သြဂုတ်လ ၉ ရက်တွင် စစ်အုပ်စုခန့်အပ်ထားသည့် ဘီလာရုစ်နိုင်ငံဆိုင်ရာသံအမတ်သည် ဘီလာရုစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဒုတိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Sergei Aleinik ထံ သံအမတ်ခန့်အပ်လွှာ ပေးအပ်ခဲ့သည်။²²⁹ ဦးလွင်ဦးနှင့် Sergei Aleinik တို့၏ ဓာတ်ပုံပါဝင်သော သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ကို ဘီလာရုစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ၎င်းတို့၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် တင်ခဲ့သည်။

²²⁹ Belarus Ministry of Foreign Affairs, Press Statement, "ဘီလာရုစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဒုတိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး S.Aleinik က မြန်မာသံအမတ်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း" 9 August 2022, https://mfa.gov.by/en/press/news_mfa/eea4aba78f445c23.html.

အဆိုပါသတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွင် ဤသို့ ဖော်ပြထားသည် “ဤပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဘီလာရုဇ်နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့၏ ဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ လက်ရှိအခြေအနေနှင့် အနာဂတ်အလားအလာများအပြင် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တုံ့ပြန်ဆက်ဆံမှုများအကြောင်းကိုပါ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။”²³⁰

၂၁၃။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့သည် စစ်အုပ်စုထံ တရားဝင် သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ထားခြင်း မရှိသေးသော်လည်း SAC အား မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရာ သဘောသက်ရောက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ကြေညာချက်များကိုမူ ဆောင်ရွက်၊ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၆ ရက်တွင် တရုတ်နိုင်ငံသည် ဇွန်လ ၅ ရက် နေပြည်တော်၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော တရုတ်နိုင်ငံသံအမတ် H.E Mr. Chen Hai နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲအကြောင်း သတင်းဖော်ပြရာတွင် မင်းအောင်လှိုင်ကို “မြန်မာနိုင်ငံခေါင်းဆောင်” အဖြစ် အတိအလင်း ရည်ညွှန်းပြောဆိုခဲ့သည်။²³¹ ယင်းနောက်ပိုင်း၌ ရာထူးအဆင့်မြင့်သော တရုတ်နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်များသည် စစ်အာဏာရှင်အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ ပုံမှန်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ထိုအကြောင်းကို အောက်တွင် အသေးစိတ် မီးမောင်းထိုးဖော်ပြထားသည်။

၂၁၄။ ရုရှားဖက်ဒရေးရှင်းနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပုံမှန်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃ ရက်တွင် ရုရှားနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Sergey Lavrov သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ခဲ့ပြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ *The Global New Light of Myanmar* ၏ ဖော်ပြချက်အရ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် “ချစ်ခင်ရင်းနှီးသော မိတ်ဖက်နိုင်ငံများအဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့၏ သံတမန်ရေးအရ ဆက်ဆံရေးကို မြှင့်တင်ရန်အလို့ငှာ ရုရှားနိုင်ငံအတွင်း မြန်မာကောင်စစ်ဝန်ရုံးနှစ်ရုံး ဖွင့်လှစ်ရန် အစီအစဉ်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရုရှားကောင်စစ်ဝန်ရုံးများဖွင့်လှစ်ရန် အားထုတ်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ ထာဝရချစ်ခင်ရင်းနှီးသော နိုင်ငံများနှင့် ထာဝရမိတ်ဖက်နိုင်ငံများအဖြစ် မဟာမိတ်ဖွဲ့ရန်

²³⁰ *Ibid.*

²³¹ Embassy News, Embassy of the People’s Republic of China in the Republic of the Union of Myanmar, “မြန်မာခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်က မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်သံအမတ်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း” 6 June 2021.

အစီအစဉ်များ” ကဏ္ဍအမျိုးမျိုး၌ တိုးမြှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်းသိရသည်။²³²

၂၁၅။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် SAC ထံ တရားဝင် သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ထားခြင်း မရှိသေးသော်လည်း ဂျပန်အစိုးရသည် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီးတွင် စစ်အုပ်စုက ဖြုတ်ချခဲ့သည့် သံတမန်များကို ဆက်လက်၍ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန် ကတိပေးခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ၌ စစ်အုပ်စုက မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည့် သံတမန်ငါးဦးကို လက်ခံရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ သတင်းရင်းမြစ်တစ်ခုက စစ်အစိုးရနှင့် လက်တွေ့ကျသော ဆက်သွယ်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလျက် အဆိုပါလုပ်ဆောင်ချက်များကို ခုခံပြောကြားခဲ့သည်။²³³

၂။ စစ်အုပ်စုကျင်းပရန်ရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု

၂၁၆။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့သည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၌ “ရွေးကောက်ပွဲများ” ပြုလုပ်ရန် စည်းဝါးရိုက်ထားသော SAC ၏ အစီအစဉ်များကို ပံ့ပိုးလိုသည့် သဘောထားများကို ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် ပြသခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ သံအမတ်သည် စစ်အုပ်စုက ခန့်အပ်ထားသော ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (UEC) ဥက္ကဋ္ဌ ဦးသိန်းစိုးနှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၅ ရက်တွင် နေပြည်တော်၌ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည် ။ *The Global New Light of Myanmar* ၏ ဖော်ပြချက်အရ သံအမတ် Mr.Kumar နှင့် UEC ဥက္ကဋ္ဌတို့သည် “ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းများ စုစည်းမှု၊ နိုင်ငံရေးပါတီများကို စိစစ်စစ်ဆေးမှုများ၊ PR စနစ်အသုံးပြုရန် ပြင်ဆင်မှုများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နှစ်နိုင်ငံ၏ ကောင်းမွန်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ” အကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²³⁴ အဆိုပါတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုသည် ရွေးကောက်ပွဲရာချီကျင်းပခဲ့ဖူးသည့်

²³² “နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က ရုရှားဖက်ဒရေးရှင်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Mr Sergey Lavrov နှင့် ဆွေးနွေးခြင်း” *Global New Light of Myanmar*, 13 July 2022, https://cdn.myanmarseo.com/file/client-cdn/gnlm/wp-content/uploads/2022/08/4_August_22_gnlm.pdf.
²³³ “ဂျပန်နိုင်ငံက စစ်အာဏာရှင်စနစ်လက်အောက်တွင် ခန့်အပ်ထားသော မြန်မာသံတမန် ၅ ဦးကို လက်ခံခြင်း” *Kyoto News*, 12 November 2021, <https://english.kyodonews.net/news/2021/11/5091a7c7be82-japan-accepts-5-myanmar-diplomats-appointed-under-junta-rule.html>.
²³⁴ “UEC ဥက္ကဋ္ဌက မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံအမတ်ကို လက်ခံတွေ့ဆုံခြင်း” *Global New Light of Myanmar*, 26 April 2022, <https://www.gnlm.com.mm/uec-chairman-receives-indian-ambassador-to-myanmar/>.

ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံကို ဝေမျှရန် ကမ်းလှမ်းမှုမျိုးဖြစ်ကြောင်း အိန္ဒိယနိုင်ငံက အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို ပြောကြားခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း ၎င်းတို့သည် UEC အား နည်းပညာဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ

Union Foreign Affairs Minister receives Indian Ambassador to Myanmar

U Wunna Maung Lwin, Union Minister for Foreign Affairs of the Republic of the Union of Myanmar, received Mr Vinay Kumar, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of India to the Republic of the Union of Myanmar at 11:00 am on 26 July 2022 at

the Ministry of Foreign Affairs in Nay Pyi Taw. During the call, they cordially exchanged views on matters pertaining to the promotion of bilateral relations, enhancement of mutually beneficial cooperation as well as close collaboration in the international fora. — MNA

Indian Ambassador Mr Vinay Kumar calls on MoFA Union Minister U Wunna Maung Lwin in Nay Pyi Taw on 26 July 2022.

ပေးအပ်မည်ဟုတ်မဟုတ်အပါအဝင် SAC ကျင်းပရန် ပြင်ဆင်ထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် SAC နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မည် ဟုတ်မဟုတ်တို့ကို မဆုံးဖြတ်ရသေးကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

၂၁၇။ ဘီလာရစ်နိုင်ငံသည် SAC အတွက် ရွေးကောက်ပွဲနည်းဗျူဟာများဆိုင်ရာ သင်တန်းကို ပံ့ပိုးပေးအပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်တွင် စစ်အုပ်စုက ခန့်အပ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်ဆယ်ဦးသည် ဘီလာရစ်နိုင်ငံတက္ကသိုလ် (“BSU”) တွင် ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များအကြောင်းကို အလေးပေးသင်ကြားပြီး ဝါဒဖြန့်မှု၊ နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများ၊ လူထုသဘောထား မေးမြန်းခံယူမှုနှင့် ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် ဥပဒေအခြေခံစနစ်များ အစရှိသော အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးရသည့် “မျက်မှောက်ခေတ်နိုင်ငံရေးနည်းပညာများ” ခေါင်းစဉ်ရှိ သင်တန်းကို တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။²³⁵ နောက်တစ်လတွင် BSU ၏ ပါမောက္ခချုပ်သည် စစ်အုပ်စုခန့်အပ်ထားသော ရုရှားနိုင်ငံဆိုင်ရာ သံအမတ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် BSU ၏ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ ၎င်းတို့သည် မြန်မာကျောင်းသားများအတွက် “နိုင်ငံရေးစနစ်၏ ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုများနှင့် မျက်မှောက်ခေတ် ရွေးကောက်ပွဲကမ်ပိန်းများ” ခေါင်းစဉ်ရှိ

²³⁵ Belarusian State University, “ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်မှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က ဘီလာရစ်နိုင်ငံတက္ကသိုလ် BSU သို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်း” 8 August 2022, <https://bsu.by/en/news/a-delegation-from-the-republic-of-the-union-of-myanmar-visited-bsu-d/>; see also Justice for Myanmar (@justicemyanmar), Twitter, 7 July 2022, <https://twitter.com/justicemyanmar/status/1545238203464323072>.

“အတတ်ပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး” ပရိုဂရမ်ကို ပြုလုပ်မည့် အစီအစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²³⁶

၂၀၈။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် *The Global New Light of Myanmar* ၏ ဖော်ပြချက်အရ တောင်အာဖရိကရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် ကမ္ဘာ့ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအသင်း (A-WEB) တို့သည် စစ်တပ်က ခန့်အပ်ထားသော ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးသိန်းစိုးဦးဆောင်သည့် စစ်အုပ်စုကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အား Cape Town မြို့တွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၇-၂၂ ရက်အထိ ကျင်းပသည့် ၅ ကြိမ်မြောက် အထွေထွေညီလာခံကို တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²³⁷ စစ်အုပ်စုထုတ်လုပ်သည့် သတင်းစာပါ ဖော်ပြချက်အရ စစ်အုပ်စုကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ တက်ရောက်ခဲ့သော A-WEB ညီလာခံ၌ “ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဒီမိုကရေစီအကျပ်အတည်းကာလအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့အစည်းများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း” ခေါင်းစဉ်ရှိ သင်တန်းချိန်တစ်ခု ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းဆောင်းပါး၌ စစ်အုပ်စုကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် “မတူညီသော နိုင်ငံအသီးသီးရှိ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ကျင့်သုံးသော ဒီမိုကရေစီအလေ့အထကောင်းများ၊ အလေ့အထကောင်းများကို အထောက်အကူပြုမြှင့်တင်ပေးမည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်မည့် အခြေအနေများ” နှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။²³⁸

၃။ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကို ခိုင်မာအားကောင်းစေခြင်း

၂၀၉။ အချို့သော နိုင်ငံများသည် စစ်အုပ်စုနှင့် နှစ်နိုင်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းအများစုနှင့် တသီးတခြား ရပ်တည်ခဲ့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တို့တွင်

²³⁶ *Ibid.*

²³⁷ “UEC ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က ကမ္ဘာ့ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအသင်း (A-WEB) ၏ ၅ ကြိမ်မြောက် အထွေထွေညီလာခံကို တက်ရောက်ရန် နိုင်ငံမှ ထွက်ခွာခြင်း” *Global New Light of Myanmar*, 17 October 2022, <https://www.gnlm.com.mm/uec-delegation-leaves-for-5th-general-assembly-of-association-of-world-election-bodies-a-web/>.

²³⁸ “UEC ဥက္ကဋ္ဌက တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင် ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအသင်း (A-WEB) ၏ ၅ ကြိမ်မြောက် အထွေထွေညီလာခံမှ ပြန်ရောက်ခြင်း” *Global New Light of Myanmar*, 24 October 2022, <https://www.gnlm.com.mm/uec-chairman-returns-from-south-africas-5th-general-assembly-of-association-of-world-election-bodies-a-web/>. International Idea နှင့် ANFREL တို့အနေဖြင့် SAC လက်အောက်ခံ UEC ၏ ပွဲတက်ရောက်မှုအား လူသိရှင်ကြား ကန့်ကွက်ခဲ့ကြောင်း အထူးကိုယ်စားလှယ်က သိရှိခဲ့သည်။

စစ်အုပ်စုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို တက်ကြွစွာ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်တွင် တရုတ်နိုင်ငံအစိုးရသည် ပေကျင်းမြို့၏ မဲခေါင်-လန်ချန်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးမူဘောင်အရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်း ၂၁ ခုအတွက် စစ်အုပ်စုထံ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆ သန်းကို လွှဲပေးခဲ့သည်။²³⁹ တရုတ်အစိုးရပိုင် သတင်းမီဒီယာဌာန Xinhua က အဆိုပါငွေကြေးလွှဲအပ်မှုကို စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝဏ္ဏမောင်လွင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်သံအမတ် Chen Hai တို့က ဦးစီးဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း အတည်ပြုဖော်ပြခဲ့သည်။²⁴⁰ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လကုန်ပိုင်းတွင် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Wang Yi သည် SAC နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝဏ္ဏမောင်လွင်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ၌ စစ်အုပ်စုအပေါ် တရုတ်နိုင်ငံအစိုးရ၏ ထောက်ခံမှုကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ Xinhua ၏ ဖော်ပြချက်အရ တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးက စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးကို “အခြေအနေတွေ ဘယ်လိုပဲပြောင်းစေကာမူ တရုတ်နိုင်ငံအနေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာ၊ လွတ်လပ်ရေးနဲ့ နယ်မြေစိုးမိုးခိုင်မာရေးတို့ကို အကာအကွယ်ပေးတဲ့အခါ၊ နိုင်ငံရေးအခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလမ်းကြောင်းကို ရှာဖွေဖော်ဆောင်တဲ့အခါတွေမှာ အထောက်အပံ့ပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံဟာ ဘုံအနာဂတ်ပိုင်ဆိုင်ထားတဲ့ တရုတ်-မြန်မာအသိုက်အဝန်းကို တည်ဆောက်မယ့် ပန်းတိုင် အထမြောက်စေဖို့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံနဲ့အတူ နယ်ပယ်အားလုံးမှာ ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုတွေ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ ဒီထက်ပိုပြီး လုပ်ဆောင်ဖို့ အသင့် ရှိပါတယ်” ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²⁴¹ ဆက်လက်၍ Wang Yi သည် “တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစင်္ကြံ (CMEC) တည်ဆောက်မှုကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရန်၊ အဓိက အထင်ကရစီမံကိန်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် ပိုမိုစည်းလုံးညီညွတ်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် နှစ်နိုင်ငံစလုံးကို ပန်ကြားခဲ့ပါသည်။”²⁴²

²³⁹ Sebastian Strangio, “တရုတ်နိုင်ငံက မြန်မာစစ်အုပ်စုထံ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးအပ်ရန် ကြေညာခြင်း” *The Diplomat*, 11 August 2021, <https://thediplomat.com/2021/08/china-announces-aid-dispersal-to-myanmars-military-junta/>.

²⁴⁰ “မြန်မာနိုင်ငံက စီမံကိန်းများအတွက် LMC အထူးရန်ပုံငွေခေါင်းစဉ်ဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံထံမှ ရန်ပုံငွေများ လက်ခံရရှိခြင်း” *Xinhua*, 10 August 2021, http://www.xinhuanet.com/english/asiapacific/2021-08/10/c_1310119753.htm.

²⁴¹ “တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတို့ တွေ့ဆုံခြင်း”, *Xinhua*, 2 April 2022 <https://english.news.cn/20220402/c7a0ce24652d460aa2669c20796cef46/c.html>

²⁴² *Ibid.*

၂၀။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Wang Yi သည် ပုဂံမြို့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သည့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေး၌ ပူးတွဲသဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂ ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ထပ်မံ လာရောက်ခဲ့သည်။ Wang Yi သည် စစ်အုပ်စုခန့်အပ်ထားသော နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝဏ္ဏမောင်လွင်ကို “နိုင်ငံရေးအတိုက်အခံများနှင့်အတူ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ပြန်လည်သင့်မြတ်မှုရယူရေးကို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရန်” တိုက်တွန်းခဲ့ကြောင်း သိရပြီး စစ်အုပ်စု၏ သတင်းမီဒီယာများက အဆိုပါလာရောက်မှုကို နိုင်ငံတကာမှ လက်ခံကြိုဆိုပြီး တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်ရန်အတွက် လာရောက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဝါဒဖြန့်သည့် အခွင့်အလမ်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။²⁴³ ယင်းနိုင်ငံနှစ်နိုင်ငံသည် “ရှိနှင့်ပြီး ပေါက်ဖော်ဆက်ဆံရေးများကို ခိုင်မာစေရေးနှင့် မြန်မာ-တရုတ် နှစ်နိုင်ငံ ဖက်စပ်စီမံကိန်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရေးတို့အတွက် သဘောထားများအား လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ဖလှယ်ခဲ့ကြပုံနှင့် အထူးသဖြင့် အာဆီယံ၊ ကုလသမဂ္ဂတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ အခင်းအကျင်းများတွင် နှစ်နိုင်ငံအကြား ပိုမိုနီးကပ်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး သဘောထားများအား ဖလှယ်ခဲ့ကြပုံ” တို့ကို *The Global New Light of Myanmar* တွင် ဝေဖန်ဆေးဆာ ဖော်ပြထားသည်။²⁴⁴

၂၁။ ရုရှားဖက်ဒရေးရှင်းနိုင်ငံသည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးကတည်းက စစ်အုပ်စုနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများကို တက်ကြွစွာ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီး နှစ်လအတွင်းမှာပင် ရုရှားနိုင်ငံ၏ ဒုတိယကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး Alexander Fomin သည် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ အထင်ပေါ်ဆုံးအနေအထားဖြင့် လာရောက်ခဲ့ပြီး စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ *Financial Times* ၏ ဖော်ပြချက်အရ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၂၅ ရက်တွင် ဒုတိယကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးက ဤသို့ပြောခဲ့ကြောင်း သိရသည်- “[မော်စကိုသည်] နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကို

²⁴³ “တရုတ်နိုင်ငံက မြန်မာစစ်အုပ်စုကို အတိုက်အခံများနှင့် ဆွေးနွေးရန် တိုက်တွန်းခြင်း” *Voice of America*, 3 July 2022, <https://www.voanews.com/a/china-urges-myanmar-junta-to-hold-talks-with-opponents/6643550.html>.

²⁴⁴ “နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Mr. Wang Yi တို့ နှစ်နိုင်ငံတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုပြုလုပ်ခြင်း” *Global New Light of Myanmar*, 4 July 2022, https://cdn.myanmarseo.com/file/client-cdn/gnlm/wp-content/uploads/2022/07/4_July_22_gnlm-1.pdf.

ထောက်ခံအားပေးရန် ရည်ရွယ်သည့် မဟာဗျူဟာအတိုင်း ကတိကဝတ်ထား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။” အဆိုပါဆောင်းပါးမှာပင် ရုရှားနိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက Alexander Fomin နှင့် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်တို့ လက်ဆောင်ပစ္စည်းများ အပြန်အလှန် ပေးအပ်နေခြင်းအား ပြသသည့် လည်ပတ်မှုခရီးစဉ်၏ သတင်းဗီဒီယိုကို ထုတ်လွှင့်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။²⁴⁵ နောက်ထပ်သာဓကတစ်ခုမှာ ရုရှားနိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး Sergei Shoigu သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်တွင် မော်စကိုမြို့၌ စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရုရှားနိုင်ငံ RIA သတင်းဌာန၏ ဖော်ပြချက်အရ Mr. Shoigu သည် စစ်အုပ်စုအရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင် “ကျွန်တော်တို့က မိမိတို့နိုင်ငံအချင်းချင်း တည်ဆောက်ထားတဲ့ ဘုံနားလည်မှု၊ လေးစားမှု၊ ယုံကြည်မှုတွေအပေါ်မှာ အခြေခံပြီး နှစ်နိုင်ငံရဲ့ ပတ်သက်ဆက်နွှယ်မှု ခိုင်မာအားကောင်းစေရေးအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်” ဟု ပြောကြားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²⁴⁶ အဆိုပါမော်စကိုမြို့ခရီးစဉ်အတွင်းမှာပင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်သည် ရုရှားနိုင်ငံဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးညီလာခံကို တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ရုရှားနိုင်ငံ၏ လုံခြုံရေးကောင်စီအတွင်းဝန် Nikolai Patrushev နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။²⁴⁷

၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်တွင် မင်းအောင်လှိုင်သည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် သွားရောက်ခဲ့သည့် တတိယအကြိမ်မြောက် ရုရှားနိုင်ငံခရီးစဉ်၌ အရှေ့ပိုင်းဒေသစီးပွားရေးဖိုရမ်သို့ တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ရုရှားသမ္မတ Vladimir Putin နှင့် တစ်ပါတည်း တွေ့ဆုံခဲ့သည်။²⁴⁸ Kremlin ၏ ဖော်ပြချက်အရ သမ္မတ Putin သည် မင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် “သင့်အနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့နိုင်ငံကို ရာထူးအမျိုးမျိုးနဲ့ မကြာခဏ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ အခုဆိုရင်လည်း ယာယီအစိုးရဝန်ကြီးချုပ်၊

²⁴⁵ “ရုရှားနိုင်ငံက မြန်မာနိုင်ငံစစ်အုပ်စုနှင့် ပိုမိုနက်နဲသော ဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း”၊ *Financial Times* 26 March 2021, <https://www.ft.com/content/c023ae3a-b667-4da6-811f-2ae6875053f0>.

²⁴⁶ “ရုရှားနိုင်ငံက မြန်မာစစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင်များ လာရောက်ပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများ မြှင့်တင်တည်ဆောက်ရန် ပြောခြင်း”၊ *Reuters*, 23 June 2021, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/russia-says-boost-military-ties-with-myanmar-junta-leader-visits-2021-06-23/>.

²⁴⁷ “ရုရှားနိုင်ငံနှင့် မြန်မာစစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင်တို့ မော်စကို အစည်းအဝေး၌ ဆက်ဆံရေးများမြှင့်တင်ရန် ကတိပြုခြင်း”၊ *Reuters*, 21 June 2021, <https://www.reuters.com/world/russia-myanmar-junta-leader-commit-boosting-ties-moscow-meeting-2021-06-21/>.

²⁴⁸ Government of Russia, “မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ ၂၇၅၅ မင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း”၊ 7 September 2022, <http://kremlin.ru/events/president/news/69296>.

[နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေး]ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့ လာရောက်ခြင်းဖြစ်တယ်”²⁴⁹ ဟုပြော၍ နှုတ်ဆက်ခဲ့ရာ မင်းအောင်လှိုင်က “နိုင်ငံကို သင်စပြီးအုပ်ချုပ်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ တကယ်ကို ဂုဏ်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ပြောရမယ်ဆိုရင် ရုရှားနိုင်ငံက ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးရဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကို ထိန်းချုပ်စီမံနေသူ ဖြစ်တဲ့အတွက် သင့်ကို ကျွန်တော်တို့က ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ ခေါင်းဆောင်လို့ မသတ်မှတ်ဘဲ ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါတယ်”²⁵⁰ ဟု တုံ့ပြန်ပြောကြားခဲ့သည်။

၂၂၃။ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးကတည်းက ရုရှားနိုင်ငံသည် နျူကလီးယားနည်းပညာ တည်ဆောက်ရေးအတွက် SAC နှင့်အတူ စတင်အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ မင်းအောင်လှိုင်သည် ၎င်း၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ရုရှားခရီးစဉ်၌ SAC နှင့် ရုရှားနိုင်ငံပိုင် နျူကလီးယားစွမ်းအင်ကုမ္ပဏီ Rosatom တို့အကြား နျူကလီးယားဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး သဘောတူညီချက်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခဲ့သည်။ Rosatom သည် “ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးသည့် အဖွဲ့များအနေဖြင့် သဘောတူစာချုပ်မူကြမ်းတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးလိုက်ခြင်းသည် လက်တွေ့စီမံကိန်းများ၌ ထပ်ဆောင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ခိုင်မာသော အခြေခံအုတ်မြစ်တစ်ရပ်ကို အလေးပေး ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်” ဟု ဖော်ပြထားသည့် ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။²⁵¹ နောက်ပိုင်းတွင် Rosatom နှင့် SAC တို့သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် နျူကလီးယားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ချမှတ်ထားသည့် လမ်းပြမြေပုံကို သဘောတူအတည်ပြုခဲ့ကြသည်။ Rosatom ၏ ဖော်ပြချက်အရ အဆိုပါလမ်းပြမြေပုံသည် “နျူကလီးယားအရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရုရှား- မြန်မာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးမြှင့်ရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အဆင့်များအား အတိအကျ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးသည်။ နှစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေရေးရာမူဘောင်၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အသေးစားနျူကလီးယားစွမ်းအင်ဓာတ်ပေါင်းဖို စီမံကိန်းအား

²⁴⁹ Ibid.

²⁵⁰ Ibid.

²⁵¹ Rosatom, Press Release, “ROSATOM နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နျူကလီးယားစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုပြုလုပ်ရန် ဆွေးနွေးခြင်း,” 12 July 2022, https://www.rosatom.ru/en/press-centre/news/rosatom-and-myanmar-discuss-cooperation-in-nuclear-energy-in-myanmar/?sphrase_id=3592688.

အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် အလားအလာတို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နျူကလီးယားစွမ်းအင်ကို အများပြည်သူ လက်ခံနိုင်မှု မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အရာရှိသင်တန်းများနှင့် လုပ်ငန်းများအား တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည်။²⁵² SAC နှင့် Rosatom တို့ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် နောက်ဆက်တွဲ နားလည်မှုစာချုပ်လွှာတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖို အကောင်အထည်ဖော် တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ဖော်ပြထားပြီး Rosatom မှ အရာရှိများသည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဆင့်များအကြောင်း ဆွေးနွေးရန်အတွက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ၌ နေပြည်တော်မြို့တွင် SAC အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။²⁵³

၂၅၅။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည်လည်း အထူးသဖြင့် ကုန်သွယ်ရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် SAC နှင့် ဆက်ဆံရေးကို တိုးမြှင့်ရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသံအမတ်က မင်းအောင်လှိုင်ထံ ၎င်း၏ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာကို ပေးအပ်ခဲ့ပြီး မကြာမီတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန် Harsh Vardhan Shringla သည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားအပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂-၂၃ ရက်များ၌ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပထမဆုံးအကြိမ် တရားဝင်လာရောက်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ လာရောက်လည်ပတ်မှုကို ကြေညာသည့် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ SAC ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံပွဲများတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန်သည် “အိန္ဒိယနိုင်ငံအနေဖြင့် အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်ဒေသများရှိ စီမံကိန်းများအပါအဝင် လူထုဗဟိုပြု လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ပံ့ပိုးသွားမည့်အပြင် ကုလားတန်ဘက်စုံသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စီမံကိန်းနှင့် သုံးနိုင်ငံဆက်သွယ်ထားသော အဝေးပြေးလမ်းမကြီး အစရှိသည့်

²⁵² Rosatom, Press Release, “Rosatom က မြန်မာနိုင်ငံ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဝန်ကြီးဌာန၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာနတို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ လမ်းပြမြေပုံ၌ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း” 6 September 2022, https://www.rosatom.ru/en/press-centre/news/rosatom-signed-the-roadmap-on-cooperation-with-the-ministry-of-science-and-technology-and-the-minist/?sphrase_id=3592688.

²⁵³ Rosatom, Press Release, “ROSATOM နှင့် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်တို့ နားလည်မှုစာချုပ်လွှာတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း” 22 Nov 2022, https://www.rosatom.ru/en/press-centre/news/rosatom-and-the-republic-of-the-union-of-myanmar-signed-the-memorandum-of-understanding/?sphrase_id=3592688; MOEP ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ရုရှားနိုင်ငံပိုင် အဏုမြူစွမ်းအင်ကော်ပိုရေးရှင်း Rosatom နှင့် စီမံကိန်းများ ပြုလုပ်ရန် ဆွေးနွေးခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 9 December 2022, <https://www.gnlm.com.mm/moep-union-minister-discusses-projects-with-russian-state-atomic-energy-corporation-rosatom/>; “နေပြည်တော်တွင် ပြုလုပ်သည့် မြန်မာ-ရုရှား စီမံကိန်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 14 December 2022, <https://www.gnlm.com.mm/meeting-on-myanmar-russia-projects-held-in-nay-pyi-taw/>.

လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော ဆက်သွယ်ရေးပဏာမလုပ်ငန်းများအား ထိရောက်မြန်ဆန်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကိုလည်း ကတိကဝတ်ပြု ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်” ဟု ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အဆိုပါနိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန်သည် “မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့လူထု၏ အကျိုးစီးပွားကို ရှေးရှု၍ ရခိုင်ပြည်နယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်နှင့် နယ်စပ်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများကိုလည်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမည်” ဖြစ်ကြောင်း ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။²⁵⁴ တစ်နှစ်နီးပါးကုန်လွန်၍ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန်အသစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ နှစ်ရက်အကြာ လာရောက်ခဲ့ပြီး SAC ခေါင်းဆောင်များကို ရည်ညွှန်းသည့် “မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးတန်းခေါင်းဆောင်များ” နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဘုံစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံအနေဖြင့် ပံ့ပိုးထောက်ပံ့သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက်ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။²⁵⁵

၂၂၅။ ဂျပန်နိုင်ငံအစိုးရသည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားအပြီး မြန်မာစစ်တပ်သင်တန်းသားများကို ဂျပန်နိုင်ငံရှိ သင်တန်းကျောင်းများ၌ စစ်သင်တန်း ဆက်လက်တက်ရောက်ခွင့်ပြုရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားကာကွယ်ရေးသင်တန်းကျောင်းသည် အာဏာသိမ်းမှု မဖြစ်ပွားမီ စစ်တပ်ဗိုလ်လောင်းခြောက်ဦးနှင့် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားအပြီးတွင် နောက်ထပ် ဗိုလ်လောင်းနှစ်ဦးတို့ကို လက်ခံ၍ ပညာသင်ကြားပေးခဲ့သည်။²⁵⁶ ဂျပန်နိုင်ငံသည် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြရာ၌ သင်တန်းအစီအစဉ်ကို “ပညာရေးအစီအစဉ်”အဖြစ် ဖော်ပြခဲ့သော်လည်း “လက်နက်ပစ်ခတ်မှုများနှင့် ကိုယ်ကာယ

²⁵⁴ India Ministry of External Affairs, Press Release, “နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Shri Harsh Vardhan Shringla က မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ခြင်း” 23 December 2021, <https://mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/34723/Visit+of+Foreign+Secretary+Shri+Harsh+Vardhan+Shringla+to+Myanmar+December+2223+2021>.

²⁵⁵ India Ministry of External Affairs, Press Release, “နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန်က မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ခြင်း” 22 November 2022, https://mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/35910/Visit_of_Foreign_Secretary_to_Myanmar_November_2021_2022.

²⁵⁶ Human Rights Watch, “ဂျပန်နိုင်ငံက မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ကာကွယ်ရေးအရ ဆက်ဆံမှုများကို ဖြတ်တောက်ခြင်း” 20 December 2021, <https://www.hrw.org/news/2021/12/21/japan-cut-defense-ties-myanmar-military>.

လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုပါဝင်သော ပညာရေးအစီအစဉ်” ဖြစ်ကြောင်း အတည်ပြုပြောကြားခဲ့သည်။

၂၂၆။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်အစိုးရသည် မြန်မာစစ်သားများအတွက် စစ်ပညာရေးအစီအစဉ်များကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ အောက်လွှတ်တော် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကော်မတီတွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက်က ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဂျပန်နိုင်ငံလွှတ်တော် (ပါလီမန်) အစည်းအဝေးအကြောင်း ဖော်ပြထားသော Human Rights Watch ၏ အစီရင်ခံစာအရ ဂျပန်နိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး Kishi Nobuo သည် ဂျပန်နိုင်ငံအနေဖြင့် စစ်တပ်သင်တန်းသား နောက်ထပ်လေးဦးကို အဆိုပါပညာရေးအစီအစဉ်များ၌ တက်ရောက်ခွင့်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။²⁵⁷ ၎င်းသည် စစ်တပ်သင်တန်းသားများအား လက်ခံမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤသို့ ခုခံပြောကြားခဲ့သည်- “အရပ်သားပြည်သူထိန်းချုပ်မှုနဲ့ ဒီမိုကရေစီအကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်တဲ့ လူတစ်ယောက်ကို မွေးထုတ်ပေးလိုက်ခြင်းက မြန်မာနိုင်ငံအနာဂတ် ကောင်းစားဖို့အတွက် မျှော်လင့်ချက်ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။”²⁵⁸ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် “မြန်မာနိုင်ငံမှ သင်တန်းသားများကို လက်ခံရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အဆိုပါသင်တန်းသားများအနေဖြင့် တင်းကျပ်သော အရပ်သားပြည်သူထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် လည်ပတ်နေသည့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ ခုခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ နေရာအစစ်အမှန်တွင် ကိုယ်စားဝင်ကြည့်ခြင်းဖြင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ ပြုမူသင့်သည့် နည်းလမ်းပုံစံများကို ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် ဒီမိုကရေစီနှင့် အရပ်သားပြည်သူထိန်းချုပ်မှုတို့အကြောင်း နက်နက်နဲနဲ သိနားလည်သော တန်ဖိုးရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် ပြောင်းလဲလာစေရန် မျှော်လင့်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ရှင်းချက်ထုတ်ခဲ့ကြောင်း” ဂျပန်နိုင်ငံအစိုးရက အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံစာပြရာတွင် မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

၂၂၇။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်၌ ဂျပန်နိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာစစ်တပ်သင်တန်းသားများကို

²⁵⁷ Teppei Kasai, “ဂျပန်နိုင်ငံက ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော မြန်မာစစ်တပ်မှ ဗိုလ်လောင်းအရာရှိအသစ်များကို သင်တန်းပေးမည်”၊ Human Rights Watch, 27 April 2022, <https://www.hrw.org/news/2022/04/27/japan-train-new-cadets-officers-abusive-myanmar-military>.

²⁵⁸ *Ibid.*

၎င်းတို့၏ သင်တန်းအစီအစဉ်တွင် လက်ခံသင်ကြားပေးတော့မည် မဟုတ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်အပ်နှံခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် မြန်မာစစ်တပ်မှ အရာရှိနှစ်ဦးနှင့် ဗိုလ်လောင်းကိုဦးတို့ကိုမူ ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ် ပြီးမြောက်သည်အထိ နေထိုင်သင်ကြားခွင့်ပြုခဲ့သည်။²⁵⁹ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတစ်ဦးက ဤသို့ပြောခဲ့သည် - “ကျွန်ုပ်တို့အနေနဲ့ စစ်တပ်နဲ့ ဆက်လက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီးတော့ လက်ရှိပုံစံအတိုင်း နီးနှောဖလှယ်မှုတွေ ပြုလုပ်နေတာဟာ သင့်တော်မှုမရှိဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြပါတယ်။”²⁶⁰ အဆိုပါဝန်ကြီးဌာနသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ၌ နိုင်ငံရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူလေးဦးကို စစ်အုပ်စုမှ ကွပ်မျက်လိုက်ခြင်းက ယင်းအစီအစဉ်ကို ရပ်ဆိုင်းရန် တွန်းအားပေးသည့် အကြောင်းရင်းတစ်ခုလည်းဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

၂၂၈။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်တွင် ဂျပန်သတင်းမီဒီယာကုမ္ပဏီ Toyo Keizai က အတည်မပြုနိုင်သည့် ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ (JICA) ၏ အတွင်းရေးစာတမ်းများကို ကိုးကားလျက် JICA သည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၌ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ရန်အလို့ငှာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ပညာရှင် “အမြောက်အမြား” ကို စေလွှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။²⁶¹ အဆိုပါအစီရင်ခံစာတွင် JICA သည် ၎င်းတို့၏ လာရောက်မှုကို အသုံးပြု၍ စစ်အုပ်စုမှ ဝါဒဖြန့်မှု ပြုလုပ်နိုင်သည့်အကြောင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတိုင်ပင်ခံများကို ဤသို့ပြော၍ သတိပေးခဲ့သည်- “(ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့်အထက် ပြည်တွင်းအစိုးရအရာရှိများနှင့်) အစည်းအဝေးများ ကျင်းပသည့်အခါ ယင်းအကြောင်းကို နိုင်ငံပိုင်သတင်းမီဒီယာများ၌ ထည့်သွင်းခြင်းမခံရစေရန် ဂရုပြုပါ။”²⁶²

၂၂၉။ ဂျပန်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် တွင် SAC နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ *Global New Light of Myanmar* ၏ ဖော်ပြချက်အရ ဂျပန်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေးအသင်းဥက္ကဋ္ဌ Hideo Watanabe သည် SAC

²⁵⁹ Teppei Kasai, “ဂျပန်နိုင်ငံက မြန်မာစစ်သင်တန်းအစီအစဉ်ကို ဆိုင်းငံ့မည်” Human Rights Watch, 23 September 2022, <https://www.hrw.org/news/2022/09/23/japan-suspend-myanmar-military-training-program>.

²⁶⁰ *Ibid.*

²⁶¹ Hiroyuki Okada, “JICA ပညာရှင်များအား မြန်မာနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခြင်း၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးများ” *Toyo Keizai Online*, 14 July 2022, <https://toyokeizai.net/articles/-/603730>.

²⁶² *Ibid.*

၏ ဒုတိယချုပ်၊ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးစိုးဝင်းနှင့် နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်တွင် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ Mr.Watanabe နှင့် စိုးဝင်းတို့သည် “ဂျပန်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေးအသင်းအနေဖြင့် နောက်ထပ်လုပ်ဆောင်မည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးစီမံချက်များ၊ သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန် တိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး တိုးတက်မှုအခြေအနေများ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများ၊ လမ်းပြမြေပုံနှင့် ရည်မှန်းချက်များအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သဘောထားအမြင်များကို ပွင့်လင်းစွာ နှီးနှောဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။”²⁶³ Mr.Watanabe သည် SAC ၏ ကိုယ်ပွားပါတီ USDP နှင့်လည်း တွေ့ဆုံခဲ့သည်ဟု သိရပြီး USDP ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဖေ့စ်ဘုတ်စာမျက်နှာဖော်ပြချက်အရ Mr.Watanabe အနေဖြင့် USDP နှင့် ရင်းနှီးသောဆက်ဆံရေးရှိကြောင်း အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့ပြီး ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများအကြား ဆက်ဆံရေးမြှင့်တင်လိုသည်ဟု ပြောခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²⁶⁴

၂၃၀။ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပသော “ကိုရီးယားအသင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြား စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ နှီးနှောဆွေးနွေးပွဲ” အစည်းအဝေး၌ စစ်တပ်အရာရှိများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အဆိုပါပွဲကို ကိုရီးယားသံရုံးက ကြီးမှူးကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနမှ စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကုန်သည်များနှင့် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း၊ ကိုရီးယားကုန်သည်ကြီးများအသင်းတို့အပြင် ကိုရီးယားကုမ္ပဏီများမှ အမှုဆောင်အရာရှိများ ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။²⁶⁵ သို့သော် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြထားသော စာထဲ၌ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံသည်

²⁶³ “SAC ဒုဥက္ကဋ္ဌ ဒုဝန်ကြီးချုပ် ဒုဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး စိုးဝင်းက ဂျပန်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေးအသင်းဥက္ကဋ္ဌ Mr Hideo Watanabe နှင့် လက်ခံတွေ့ဆုံခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, Chairman of Japan-Myanmar Friendship Association, 26 November 2022, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2022-11-26-red.pdf>.

²⁶⁴ “ဂျပန်နိုင်ငံရှိ မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ ကိုယ်စားလှယ်က စစ်တပ်၏ ကိုယ်ပွားပါတီနှင့် ချစ်ကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း”၊ *The Irrawaddy*, 30 November 2022, <https://www.irrawaddy.com/news/the-world-myanmar/myanmar-juntas-man-in-japan-cozies-up-to-militarys-proxy-party.html>၊ <https://www.irrawaddy.com/news/the-world-myanmar/myanmar-juntas-man-in-japan-cozies-up-to-militarys-proxy-party.html>.

²⁶⁵ Christian Davies, “အာဏာသိမ်းမှုကို ပြစ်တင်ဝေဖန်သော်လည်း တောင်ကိုရီးယားကုမ္ပဏီများသည် မြန်မာနိုင်ငံအရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ခြင်း”၊ *Financial Times*, 16 December 2021, <https://www.ft.com/content/ff30dd07-663d-4f1d-81a8-542d864293be>.

“ကိုရီးယားကုန်သည်ကြီးများအသင်းက နီးနှောဆွေးနွေးပွဲကို ဦးဆောင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး သံရုံးက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကိုရီးယားနိုင်ငံသားများ၏ တိုင်ကြားချက်များနှင့် အခက်အခဲများအား ဖြေရှင်းပေးရန်အတွက် အစည်းအဝေးကို စီစဉ်ကျင်းပခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် သံရုံး၏ ပုံမှန် စီးပွားရေးသံတမန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှု တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပြီး မြန်မာစစ်တပ်၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူလိုမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်” ဟု အခိုင်အမာဆိုထားသည်။

၄။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၏ ကိစ္စရပ်အလိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု

၂၃၁။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသည် အဓိကအားဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ နေရပ်စွန့်ခွာခဲ့ပြီး ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး ၁ သန်းခန့်ကို နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြေရှင်းရေးအတွက် ဖိအားပေးရန်အလို့ငှာ စစ်အုပ်စုနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းကဲ့သို့ သံတမန်ရေးရာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု ပြုလုပ်ထားသည့် သာဓကတစ်ခုမှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၄ ရက်တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန် Masud Bin Momen နှင့် စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ဦးချမ်းအေးတို့သည် နေရပ်ပြန်ပို့မှုဆိုင်ရာ မြန်မာ-ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ပူးတွဲလုပ်ငန်းအဖွဲ့အတွက် အွန်လိုင်းမှ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

၂၃၂။ အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြရာ၌ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၄ ရက်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော အစည်းအဝေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် နောက်ခံအခြေအနေအကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားလျက် ထပ်ဆောင်းရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ “၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၄ ရက်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ပူးတွဲလုပ်ငန်းအဖွဲ့ဆိုင်ရာ အွန်လိုင်းအစည်းအဝေးသည် ရိုဟင်ဂျာများအား နေရပ်ပြန်ပို့ရေးအတွက် ကာလရှည်ကြာဆိုင်းငံ့နေသော လုပ်ငန်းစဉ်အား စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေရန် ထပ်မံကြိုးပမ်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပြင်ပလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများအနေဖြင့် အဆိုပါချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုကို လက်ရှိ မြန်မာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အား တရားဝင်မှုအာဏာအပ်နှင်းသည့် လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုအဖြစ် အထင်မြင်မှားခြင်းသည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုမရှိပါ။” စစ်အုပ်စုနှင့် ယနေ့အချိန်အထိ အထွေထွေချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသည် အောက်ပါအတိုင်း

အလေးပေးပြောကြားခဲ့သည်- "ထို့ပြင် ကျွန်ုပ်တို့ ဒေသတွင်းရှိ အချို့သော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် အင်အားကြီးနိုင်ငံများ အပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်းများစွာက မြန်မာစစ်အုပ်စုနှင့် ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ တရားဝင်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ဆက်လက် ပြုလုပ်နေချိန်တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုဖြစ်စေ၊ ပတ်သက်ဆက်သွယ်မှုဖြစ်စေ လုံးဝမပြုလုပ်ရန် မတတ်နိုင်ပါ။ အခြားသော အရေးကိစ္စပေါင်းများစွာရှိသည့်အနက် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့သည် နယ်စပ်ဒေသ အရေးကိစ္စများအတွက် အစည်းအဝေးများကို အခါအားလျော်စွာ ကျင်းပရန် လိုအပ်ပါသည်။"

၅။ သြစတြေးလျနိုင်ငံ၏ ကိစ္စရပ်အလိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု

၂၃၃။ အထက်တွင် အသားပေးဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားအပြီး သြစတြေးလျနိုင်ငံသည် SAC ကို နိုင်ငံတကာနည်းတူ ဝေဖန်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း စစ်အုပ်စု၊ ၎င်းတို့၏ အကြီးတန်းအရာရှိများ (သို့) စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်များအပေါ် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများ မပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် သြစတြေးလျနိုင်ငံသည် အဓိကအားဖြင့် သြစတြေးလျနိုင်ငံသား Sean Turnell ကို ဖမ်းဆီးထားမှုမှ လွတ်ပေးရေးအတွက် အရေးဆိုရန်အလို့ငှာ စစ်အုပ်စုကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၂၃၄။ သြစတြေးလျနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်တွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအရာရှိများနှင့် ပထမဆုံးအကြိမ် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ သြစတြေးလျနိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့၏ ဒုတိယကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊ ဒုတိယရေတပ်ဦးစီးချုပ် David Johnston သည် ဒုတိယတပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး စိုးဝင်းအား တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်ပြီး Mr.Turnell ကို ဖမ်းဆီးထားမှုမှ လွတ်ပေးရန် ကြိုးပမ်းပြောဆိုခဲ့သည့် အချိန်ဖြစ်သည်။ စစ်အုပ်စု၏ အလိုကျသတင်းမီဒီယာဖြစ်သော the *Global New Light of Myanmar* ၏ ဖော်ပြချက်အရ အဆိုပါအစည်းအဝေးအတွင်း မင်းအောင်လှိုင်သည် ဒုတိယရေတပ်ဦးစီးချုပ်အား "မြန်မာ့တပ်မတော်သည် သြစတြေးလျတပ်မတော်ကဲ့သို့ပင် ဒီမိုကရေစီတပ်မတော် (မူရင်းအတိုင်းအတိအကျဖော်ပြခြင်း) ဖြစ်ပြီး လွတ်လပ်စွာ

ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ပြုခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်သူများကို လူမဆန်စွာ နှိမ်နင်းမှုကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေညာအပြီး လွန်ခဲ့သည့် သုံးပတ်အတွင်း ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုများကို ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းများ၊ တည်ဆဲ ဥပဒေများနှင့်အညီ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ဆူပူမှုများကို ထိန်းချုပ်ရာတွင် အင်အားအနည်းဆုံးအသုံးပြုခြင်းတို့ အပါအဝင် ဒီမိုကရေစီအလေ့အထများကို လေးစားတန်ဖိုးထားကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်။²⁶⁶ အဆိုပါသတင်းဆောင်းပါးအရ ဒုတိယရေတပ်ဦးစီးချုပ်နှင့် SAC ခေါင်းဆောင်များသည် အနာဂတ်၌ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဩစတြေးလျနိုင်ငံတို့ နှစ်နိုင်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့သည်ဟု သိရသည်။²⁶⁷ ဒုတိယရေတပ်ဦးစီးချုပ်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၆ ရက်တွင် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး စိုးဝင်းထံ ဖုန်းဖြင့် ထပ်မံဆက်သွယ်ခဲ့ပြီး ယခင်ဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်မှုများအတိုင်း Mr.Turnell ကို ဖမ်းဆီးထားမှုမှ လွတ်ပေးရန် ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။²⁶⁸

၂၃၅။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံမှ အစိုးရကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် SAC နှင့် ဒုတိယရေတပ်ဦးစီးချုပ်တို့၏ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးကိုယ်စားလှယ်အား အစီရင်ခံတင်ပြသည့် SAC ၏ ဖော်ပြချက်မှာ မှန်ကန်မှုမရှိကြောင်း ပြောခဲ့သည် - “အဆိုပါဖုန်းခေါ်ဆိုမှုများ၌ ဒုတိယရေတပ်ဦးစီးချုပ်သည် [Turnell] ကို ဖမ်းဆီးထားမှုမှ ချက်ချင်းလွတ်ပေးရန် အရေးဆိုခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများကို လွန်စွာ စိုးရိမ်ပူပန်လျက်ရှိကြောင်း ဖော်ပြခြင်း၊ အရပ်သားပြည်သူများအား အကြမ်းဖက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ရန် အစိုးရကို တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် အရေးအခင်းကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် အာဆီယံ၏ သံတမန်ရေးရာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ၏ အရေးပါမှုအား အသားပေးပြောကြားခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။”

²⁶⁶ “ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးနှင့် ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၏ ဒုကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်တို့ ဖုန်းဖြင့်ဆက်သွယ်ဆွေးနွေးခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 23 February 2021, <https://www.gnlm.com.mm/vice-senior-general-holds-discussions-with-australian-vice-chief-of-defence-force-over-phone/>

²⁶⁷ *Ibid.*

²⁶⁸ Mazoe Ford, “ADF ဒုဦးစီးချုပ် David Johnson က ဩစတြေးလျနိုင်ငံသား Sean Turnell ကို ဖမ်းဆီးထားမှုမှ ချက်ချင်းလွတ်ပေးရန် မြန်မာစစ်အုပ်စုများကို ဖုန်းဖြင့်ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း”၊ *ABC News*, 17 June 2021, <https://www.abc.net.au/news/2021-06-17/adf-vice-chief-calls-myanmar-to-release-sean-turnell/100221708>; Australia Ministry of Defence, “Call with Myanmar Deputy Commander-in-Chief,” 16 June 2021, <https://news.defence.gov.au/media/on-the-record/call-myanmar-deputy-commander-chief>.

၂၃၆။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၆ ရက်တွင် လက်ရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သြစတြေးလျသံအမတ် Andrea Faulkner နှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သြစတြေးလျကာကွယ်ရေးသံမှူးတို့သည် မင်းအောင်လှိုင်နှင့်တကွ စစ်အုပ်စု၏ အခြားသော နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စုသည် အဆိုပါတွေ့ဆုံမှုအား ၎င်း၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုအသွင်ကို မြှင့်တင်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းနောက်တစ်ခုအဖြစ် အမိအရ အသုံးချခဲ့သည်။ *The Global New Light of Myanmar* ၌ အဆိုပါတွေ့ဆုံမှုအကြောင်းကို ဝေဝေဆာဆာ တင်ပြထားပြီး (*Global New Light of Myanmar* ပါ ဓာတ်ပုံကိုရှု) သံအမတ်နှင့် မင်းအောင်လှိုင်တို့က

“နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကို ကောင်းမွန်စွာ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ နှစ်နိုင်ငံလုံး၏ အစိုးရများနှင့် ပြည်သူလူထုတို့အကြားရှိ ကဏ္ဍအမျိုးမျိုး၌ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးတိုးတက်မှုအခြေအနေ၊ အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို ပျက်စီးစေပြီး အပြစ်မဲ့ပြည်သူများနှင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အစိုးရ၏ အခြားသော နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများကို တိုက်ခိုက်ရန် CRPH၊ NUG နှင့် PDF အကြမ်းဖက်သမားများ ကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သဘောထားအမြင်များကို နှီးနှောဖလှယ်ခဲ့ကြ” ကြောင်း အသားပေးဖော်ပြထားသည်။²⁶⁹

၂၃၇။ သြစတြေးလျနိုင်ငံမှ အစိုးရကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် အဆိုပါတွေ့ဆုံမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးကိုယ်စားလှယ်အား တင်ပြသည့် စစ်အုပ်စု၏ ဖော်ပြချက်မှာ မှားယွင်းနေကြောင်း ပြောခဲ့သည်-

“Ms. Faulkner သည် သြစတြေးလျနိုင်ငံသား[တစ်ဦး]ကို ဖမ်းဆီးထားမှုမှ လွတ်ပေး၍ သြစတြေးလျနိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ပေးစေရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ Ms. Faulkner သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြေအနေများကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြောင်း ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့ပြီး မြန်မာစစ်တပ်ကို အကြမ်းဖက်မှုရပ်တန့်ရန်၊ မတရားသဖြင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားခံရသူများကို လွှတ်ပေးရန်၊ နှီးနှောဆွေးနွေးရာတွင် ပါဝင်ရန်နှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ

²⁶⁹ “MoHA ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးနှင့် သြစတြေးလျသံအမတ်ဟောင်းတို့ တွေ့ဆုံခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 8 April 2022, <https://www.gnlm.com.mm/moha-union-minister-meets-outgoing-australian-ambassador/>.

အထောက်အပံ့များကို အဆီးအတားမရှိ လက်လှမ်းမီရရှိစေရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ထို့ပြင် Ms. Faulkner သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြေအနေတင်းမာမှုများအား လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းသည့် အာဆီယံ၏ ဦးဆောင်အားထုတ်မှုများအပေါ် ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၏ အခိုင်အမာပံ့ပိုးမှုများအကြောင်း အထင်အရှား ဖော်ပြခဲ့ပြီး အာဆီယံ ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်အား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်လည်း မြန်မာစစ်တပ်ကို တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ဖော်ပြပါရည်မှန်းချက်များ အထမြောက်စေရန်အလို့ငှာ ယခင်ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးသည့် သံအမတ်နှင့် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်တို့၏ တွေ့ဆုံမှုကဲ့သို့သော တွေ့ဆုံမှုများတွင် လက်ရှိစစ်အုပ်စုကို တရားဝင်မှု ရရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။”

Chairman of State Administration Council Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing receives outgoing Australian Ambassador

CHAIRMAN of the State Administration Council Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing received Ms. Andrea Marie Faulkner, Ambassador of Australia, who has completed her tour of duty, at the parlour of the office of the SAC Chairman in Nay Pyi Taw yesterday afternoon.

They exchanged views on further maintenance of good relations between two countries, enhancement of cooperation in various sectors between governments and peoples of both countries, political progress in Myanmar, acts of CRPH, NUG and PDF terrorists in committing terror acts to undermine the administrative machinery of the government and against the innocent people and educational, health and other government service personnel, plans to take legal action against those involved in the terror acts and those who encouraged the terror acts, efforts of Myanmar to strengthen the genuine, disciplined multiparty democracy and lead to the building the Union based on democracy and federalism, the hearty welcome of Australia to the visit of the Deputy Prime Minister of Cambodia who is also the special envoy of the Alternate Chairman of the ASEAN on Myanmar to Myanmar and its belief that they would continue the

State Administration Council Chairman Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing receives Australian Ambassador Ms Andrea Marie Faulkner, who has completed her tour of duty, in Nay Pyi Taw on 6 April 2022.

constructive issues related to Myanmar, implementation of the five-point consensus of the ASEAN by Myanmar as much as possible and taking action against terror acts under the international standards, arrangements being made to hold the dialogues, and distinct views for providing assistance to the government and that for the people in aid to the people of Myanmar via AHA Centre as some casualties happened in the outbreak of COVID-19 and conflicts in Myanmar. After the meeting, the Senior General presented gifts to the Australian Ambassador. —MNA

Global New Light of Myanmar ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၇ ရက်

၈။ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

၂၃၉။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပျက်နေသော အရေးအခင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အာဆီယံ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို လွှဲအပ်လေ့ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒေသတွင်း နိုင်ငံတကာအစိုးရအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်သည့်အပြင် ၎င်း၏ အရေးအခင်းများက အခြားသော အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပေါ်

သက်ရောက်မှုရှိခြင်းတို့ကြောင့် အာဆီယံနှင့် အရေးအခင်းများ၏ အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှုကို မေးခွန်းထုတ်စရာ မလိုပေ။ သို့သော် အာဆီယံသည် ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ် အကောင်အထည်ဖော်ရေး၌ မြန်မာနိုင်ငံကို ပူးပေါင်းပါဝင်စေရာတွင် ထပ်ကာထပ်ကာ မအောင်မြင်ခဲ့သည့်အတွက် အထူးကိုယ်စားလှယ်၏ အစီရင်ခံစာအတွင်း ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းပင် အရေးအခင်းအပေါ် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုသည် တစ်သမတ်တည်းမဖြစ်ခဲ့ပေ။ ယေဘုယျအားဖြင့် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အာဏာသိမ်းမှုနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ၎င်းတို့၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပုံများအပေါ် မူတည်၍ ကဏ္ဍနှစ်ခု ကွဲပြားသွားသည်။ (၁) SAC ကို အဆက်အသွယ်ဖြတ်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ဆထက်တိုး၍ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများနှင့် (၂) SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းနှင့် ဆက်လက်၍ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်သည့် နိုင်ငံများ ဟူ၍ဖြစ်သည်။

၁။ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးကတည်းက သံတမန်ရေးရာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို လျော့ချပြီး စစ်အုပ်စု၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူလိုမှုများအား ပယ်ချမှုများ တိုး၍ ပြုလုပ်ခဲ့သော အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

၂၃၉။ အာဏာသိမ်းမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အစပိုင်းက ကြားနေရပ်တည်ခဲ့ပြီးနောက် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံ အစရှိသည့် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့သည် ရှုတ်ချကြောင်း ကြေညာချက်များ ပိုမိုပြင်းထန်စွာ ထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့် သံတမန်ရေးရာ ဆက်ဆံရေးများအား လျော့ချခြင်း (သို့) အဆင့်လျော့ခြင်းတို့ ပြုလုပ်လျက် စစ်အုပ်စုအပေါ် ဆက်ဆံသည့်ပုံစံ ပြောင်းလဲလာမှုများကို ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါနိုင်ငံများသည် စစ်အုပ်စုအရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်းအပြင် SAC အား ထောက်ပံ့မှုများကို ရုတ်သိမ်းသည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ အချို့နိုင်ငံများကမူ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့်ပင် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၄၀။ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးလျှင်ပြီးချင်း ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံက “မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများသည် ကျွန်ုပ်တို့ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်မဟုတ်သော ပြည်တွင်းရေးပြဿနာဖြစ်သည်” ဟူ၍ အကြောင်းပြလျက် စစ်တပ်၏

လုပ်ဆောင်ချက်များကို ရှုတ်ချခြင်းမှ ရှောင်ဖယ်နေခဲ့သည်။²⁷⁰ သို့သော် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသော နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ကို စစ်အုပ်စုက ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သည့် သတင်းထွက်ပေါ်လာပြီးနောက် နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန် Teodoro L. Locsin, Jr., သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်တွင် “ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ယနေ့ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ထောင်ဒဏ်လေးနှစ် ချမှတ်လိုက်သည့်အပေါ် ကန့်ကွက်ရှုတ်ချပါသည်။ စစ်အစိုးရသည် တရားရေးစနစ်ကိုအသုံးပြုကာ နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်များအား နှုတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စေပြီး အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ချေမှုန်းရန်လုပ်ဆောင်နေသည်”²⁷¹ ဟူ၍ အတိအလင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဖိလစ်ပိုင်အစိုးရက နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ချက်ချင်းလွှတ်ပေးရန်²⁷² နှင့် “လက်နက်မဲ့ ဆန္ဒထုတ်ဖော်သူများအား မလိုအပ်ဘဲ တရားလွန် အင်အားသုံးနှိမ်နှင်းခြင်း” ကို ရှောင်ကြဉ်၊ ရပ်တန့်ရန် စစ်တပ်အား တောင်းဆိုခဲ့သည်။²⁷³

၂၄၁။ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများအနက် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံတို့သည် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ မြန်မာစစ်အုပ်စုအား ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်သည့် လုပ်ရပ်အားလုံးကို အဆင့်အမျိုးမျိုးအလိုက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေများအတွက် သံတမန်ရေးရာ ဖြေရှင်းနည်းတစ်ရပ်ကို ထောက်ပံ့ကူညီရန်အလို့ငှာ အာဆီယံနိုင်ငံများအတွင်း စောစီးစွာ စတင်ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသမ္မတ Joko Widodo သည် မြန်မာ့အရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အာဆီယံအရေးပေါ်အစည်းအဝေးတစ်ခုကို ခေါ်ယူခဲ့ပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏

²⁷⁰ Pia Ranada, “ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံက မြန်မာနိုင်ငံ အာဏာသိမ်းမှုကို ‘ပြည်တွင်းရေးပြဿနာ’ ဟုသတ်မှတ်ပြီး ‘ဝင်ရောက်စွက်ဖက်’ရန် ငြင်းဆို” *Rappler*, 1 February 2021, <https://www.rappler.com/world/asia-pacific/philippines-statement-myanmar-military-coup/>.

²⁷¹ Philippines Department of Foreign Affairs, “မြန်မာ့အရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန် Teodoro L. Locsin, Jr. ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်” 15 January 2022, <https://dfa.gov.ph/statement-remarks-apc/30050-statement-of-foreign-affairs-secretary-teodoro-l-locsin-jr-on-myanmar>.

²⁷² Philippines Department of Foreign Affairs, “အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ၏ အလွတ်သဘော အစည်းအဝေး၌ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်” 2 March 2021, <https://dfa.gov.ph/dfa-news/statements-and-advisoriesupdate/28687-philippine-statement-at-the-informal-asean-foreign-ministers-meeting-regional-and-international-issues>.

²⁷³ Philippines Department of Foreign Affairs, “မြန်မာနိုင်ငံ တပ်မတော်နေ့၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်” 30 March 2021, <https://dfa.gov.ph/dfa-news/statements-and-advisoriesupdate/28792-statement-on-the-violence-on-myanmar-s-armed-forces-day>.

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Retno Marsudi က စစ်တပ်ကို ရှုတ်ချသည့် လှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ရေးအတွက် မိတ်ဖက်နိုင်ငံများထံမှ ထောက်ပံ့ကူညီမှု ရယူရန် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံနှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။²⁷⁴

၂၄၂။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Ms.Marsudi က အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံကို အာဆီယံ၌ အပြည့်အဝပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် မိတ်ဖက်နိုင်ငံဖြစ်စေခြင်းအား ဆန့်ကျင်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ပြောကြားခဲ့သည်။ “မြန်မာနိုင်ငံသည် အားလုံးအကျုံးဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ဒီမိုကရေစီ ပြန်လည်မရရှိမချင်း နိုင်ငံရေးအဆင့် ထိပ်သီးအစည်းအဝေးများ၌ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် မသင့်ကြောင်း အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံက အဆိုပြုခဲ့သည်။”²⁷⁵ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဆီယံအလှည့်ကျသဘာပတိ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စုအား မကြိုစဖူး ပြစ်တင်ရှုတ်ချလျက် နောက်ဆုံးတွင် နိုင်ငံအများစု၏ ထောက်ခံမှုဖြင့် စစ်အုပ်စုနှင့် မင်းအောင်လှိုင်တို့ကို နောင်ပြုလုပ်မည့် ဒေသတွင်း ထိပ်သီးအစည်းအဝေးမှ ချန်လှပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။²⁷⁶ စင်္ကာပူနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ဒေသတွင်း ထိပ်သီးအစည်းအဝေးမှ မြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင်များကို ချန်လှပ်ရန် ဆုံးဖြတ်သည့် အာဆီယံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤသို့ဆိုလျက် လူသိရှင်ကြား ခုခံကာကွယ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ “အာဆီယံခေါင်းဆောင်များ ချမှတ်ထားသည့် ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကျေနပ်ဖွယ်မရှိဘဲ တိုးတက်မှုအလွန်နည်းပါးသည့် အခြေအနေများအကြား အာဆီယံအပေါ် အများစိတ်ချယုံကြည်ရမှုအား ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန်အလို့ငှာ အဆိုပါဆုံးဖြတ်ချက်ကို

²⁷⁴ Kiki Siregar, “စားအုန်းဆီခွဲခြားဆက်ဆံမှု တိုက်ဖျက်ရေးကို အင်ဒိုနီးရှားနှင့် မလေးရှားတို့ ဆက်လက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်”၊ *Channel News Asia*, 5 February 2021, <https://www.channelnewsasia.com/asia/malaysia-muhyiddin-indonesia-jokowi-palm-oil-discrimination-322191>.

²⁷⁵ James Griffiths, “စစ်အုပ်စု၏ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံထိပ်သီးအစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ခဲ့သဖြင့် ASEAN သည် မြန်မာ့အရေးအတွက် ‘ထပ်မံဆောင်ရွက်ရဦးမည်’ ဟု ပြည်ပရောက်အစိုးရက ဆိုခြင်း”၊ *The Globe and Mail*, 22 June 2021, <https://www.theglobeandmail.com/world/article-asean-has-to-do-more-for-myanmar-government-in-exile-says-as-junta/>; “အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ သံတမန် - လာမည့်ထိပ်သီးအစည်းအဝေးသို့ မြန်မာစစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် တက်ရောက်ခြင်းကို အာဆီယံက တားမြစ်ခြင်း”၊ *Radio Free Asia*, 15 October 2021, <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/bars-10152021185940.html>.

²⁷⁶ Ain Bandial, “မြန်မာစစ်အုပ်စုကို ထိပ်သီးအစည်းအဝေးမှ ချန်လှပ်၍ ပြစ်တင်ရှုတ်ချမည့် အရှေ့တောင်အာရှခေါင်းဆောင်များတွင် ဘိုင်ဒန်ပါဝင်လာ” *Reuters*, 26 October 2021, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/southeast-asian-leaders-hold-summit-excluding-myanmar-coup-leader-2021-10-26/>.

ချမှတ်လိုက်ခြင်းသည် ခက်ခဲသော်လည်း ချမှတ်ရန် လိုအပ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးဖြစ်သည်။²⁷⁷

၂၄၃။ စစ်အုပ်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ထောက်ခံမှု အနည်းအကျဉ်းသာရှိပြီး ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်အတိုင်း ကတိကဝတ်ထား လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်း မရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည့်အတွက် အဆိုပါနိုင်ငံအချို့သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် စစ်အုပ်စုအား ပိုမိုပြင်းထန်သော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် အာဆီယံကို တိုက်တွန်းခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မလေးရှားနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စုကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ခဲ့သည့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ် Hun Sen ၏ အငြင်းပွားဖွယ် ခရီးစဉ်အပြီး၌ မလေးရှားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Saifuddin Abdullah က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် အာဆီယံအလှည့်ကျ သဘာပတိနိုင်ငံဖြစ်သည့်အတွက် ထိုသို့သွားရောက်ခြင်းအား စစ်အုပ်စုအပေါ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု၍ သွားရောက်ခြင်းအဖြစ် ယူဆကြမည်ကို အချို့သော အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက စိုးရိမ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။²⁷⁸ ယင်းနောက် မလေးရှားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက “ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်သည် အမှန်တကယ် တိုးတက်ခြင်းနှင့် အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ပေါ်ခြင်း မရှိပါက” မလေးရှားနိုင်ငံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးကိုယ်စားလှယ်များကို အာဆီယံနိုင်ငံ အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားမှုများအပေါ် ထောက်ခံပေးမည်မဟုတ်ကြောင်း ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။²⁷⁹ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလနှင့် မတ်လတို့တွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံတို့သည် စစ်အုပ်စု၏ အာဆီယံသို့ ပေးအပ်ထားသော ကတိများအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်မှုကို

²⁷⁷ Singapore Ministry of Foreign Affairs, အာဆီယံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ၏ အရေးပေါ်အစည်းအဝေးဆိုင်ရာ မီဒီယာမေးမြန်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ MFA ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ၏ မှတ်ချက်များ 16 October 2021, <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2021/10/20211016-ASEAN-FM-Meeting>.

²⁷⁸ Prak Chan Thul, “ကမ္ဘောဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်က စစ်အုပ်စုထံ သွားရောက်လည်ပတ်မှုကို ‘အထက်စီးဆန်စွာ’ မေးခွန်းထုတ်သည့် မလေးရှားဝန်ကြီးကို ဝေဖန်ခြင်း”၊ *Reuters* 21 January 2022, <https://www.reuters.com/article/us-cambodia-asean-malaysia-idUSKBN2JV0KG>.

²⁷⁹ P Prem Kumar, “မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရကို အာဆီယံ၌ မကြိုဆိုသေးကြောင်း မလေးရှားနိုင်ငံက Hun Sen အားပြောကြားခြင်း”၊ *Nikkei Asia*, 25 January 2022, <https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/Malaysia-to-Hun-Sen-Myanmar-regime-still-not-welcome-at-ASEAN>.

တူညီစွာ လူသိရှင်ကြား စွပ်စွဲရှုတ်ချခဲ့သည်။²⁸⁰ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်တွင် စင်္ကာပူနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးက လွှတ်တော်၏ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤသို့ အကြောင်းပြန် ရေးသားခဲ့သည်။ “မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိဖြစ်ပျက်နေသည့် အရေးအခင်းများအတွက် တပ်မတော်တွင် အဓိကတာဝန်ရှိသည်။... အာဆီယံ၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသည့် ပြဿနာများသည် အာဆီယံအပေါ် အများယုံကြည်စိတ်ချရမှုအားသိသယဖြစ်ဖွယ်ပြဿနာ မဟုတ်ဘဲ တပ်မတော် ၏ ခေါင်းမာမှုကြောင့်သာဖြစ်သည်။”²⁸¹

၂၄၄။ အဆိုပါနိုင်ငံအားလုံးသည် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် ခံယူလိုမှုကို ပယ်ချလိုသည့် ဆန္ဒများ တစ်စတစ်စ တိုးပွားလာကြောင်း ပြသခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြချက်ထဲတွင် “အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ တရားဝင်မှုအပေါ် ထောက်ခံသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုသော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက တရားဝင်အစိုးရဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာဆိုသော အခြားအုပ်စုများအား ထောက်ခံသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုသော်လည်းကောင်း မည်သည့်အခါမျှ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ အာဆီယံနိုင်ငံများသည် စစ်အုပ်စုအား အာဆီယံ၏ အစည်းအဝေးအမျိုးမျိုးသို့ ဖိတ်ကြားသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုဖြစ်စေ၊ ချန်လှပ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုဖြစ်စေ အာဆီယံပဋိညာဉ်စာတမ်းအပေါ် အခြေခံ၍ ပူးတွဲဆုံးဖြတ်ပါသည်” ဟု ဖော်ပြထားသည်။

၂၄၅။ အလားတူပင် မလေးရှားနိုင်ငံသည် “သက်ဆိုင်ရာ အုပ်စုအားလုံးနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပျက်နေသည့် အရေးအခင်းများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မာသော ဖြေရှင်းနည်းတစ်ရပ်ကို ရှာဖွေရာ၌ အရေးပါကြောင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပတ်သက်ဆက်သွယ်သူများနှင့်အတူ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည်

²⁸⁰ Joyce Ann L. Rocamora, “RCEP sansသဘောတူညီချက်တွင် စစ်အုပ်စု အုပ်ချုပ်သော မြန်မာနိုင်ငံကို ပယ်ချမည့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ” *Philippine News Agency*, 19 February 2022, <https://www.pna.gov.ph/articles/1168113>; Singapore Ministry of Foreign Affairs, Minister for Foreign Affairs Dr Vivian Balakrishnan’s Live Interview on Channel 5’s “News Tonight” Programme, 6 March 2022, <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2022/03/20220306-Min-interview>.

²⁸¹ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ တိုးတက်မှုမရှိသည့်အပေါ် အာဆီယံ၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွှတ်တော်၏ မေးမြန်းမှုများအတွက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Dr Vivian Balakrishnan ၏ ပြန်စာ၊ 13 September 2022, <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2022/09/20220913FMPRM>.

မြန်မာနိုင်ငံကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်စေ၊
အဆိုပါပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်စေ
မဆိုလိုကြောင်း ၎င်း၏ ရပ်တည်ချက်ကို ထပ်လောင်းပြောကြားလိုသည်ဟု
အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အလေးပေးပြောကြားခဲ့သည်။”

၂၄၆။ အဆိုပါနိုင်ငံအချို့သည် NUG နှင့် နီးနှောဆွေးနွေးမှုများကို ပွင့်လင်းစွာ
စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မလေးရှားနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှစ၍
အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ
ပြုလုပ်ထားကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားပြီးနောက် မလေးရှားနိုင်ငံသည် NUG နှင့်
နီးနှောဆွေးနွေးမှုများကို လူသိရှင်ကြား ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပထမဦးဆုံး အာဆီယံနိုင်ငံ
ဖြစ်သည်။²⁸²

၂၄၇။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလ ၁၂-၁၃ ရက်အတွင်း ဝါရှင်တန်ဒီစီမြို့၌
ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် အမေရိကန်-အာဆီယံ ထိပ်သီးအစည်းအဝေးတွင်
မလေးရှားနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Mr.Saifuddin သည် NUG ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး
ဒေါ်ဇင်မာအောင်နှင့် လူသိရှင်ကြား တွေ့ဆုံခဲ့သည်။²⁸³ မြန်မာနိုင်ငံ
အရေးအခင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးရန်အတွက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၇
ရက်တွင် အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ၏ အထူးအစည်းအဝေးကို ကျင်းပပြီးနောက်
မလေးရှားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးသည် “မလေးရှားနိုင်ငံအနေဖြင့် အာဆီယံကို
အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG)၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ
(NUCC)၊ အခြားပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် အဆိုပြု”
ကြောင်း ညွှန်းဆိုသည့် ကြေညာချက် တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။²⁸⁴ စင်ကာပူနိုင်ငံ

²⁸² Shailaja Neelakantan, “အာဆီယံနိုင်ငံအနေဖြင့် သဘောတူညီချက် ၅ ရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်
မအောင်မြင်ခြင်းကြောင့် မလေးရှားနိုင်ငံက မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတိုက်အခံအစိုးရထံ ဆက်သွယ်ခြင်း”၊ *Benar News*, 25
April 2022, <https://www.benarnews.org/english/news/malaysian/malaysia-contacts-burmese-nug-as-analysts-slam-asean-for-inaction-on-consensus-04252022161617.html>.

²⁸³ “မလေးရှားနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အတိုက်အခံအစိုးရ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတို့ ဝါရှင်တန်မြို့တွင်
တွေ့ဆုံခြင်း”၊ *Reuters*, 15 May 2022, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/malaysia-foreign-minister-meets-counterpart-myanmar-shadow-govt-washington-2022-05-15/>.

²⁸⁴ Saifuddin Abdullah, Malaysia Minister of Foreign Affairs, ဂျာကာတာမြို့တွင် ပြုလုပ်သည့်
အာဆီယံဝန်ကြီးများ၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအစည်းအဝေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတင်းထုတ်ပြန်ချက် 27 October 2022,
<https://twitter.com/saifuddinabd/status/1586279531622862850>.

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၏ အဆိုအရ စင်္ကာပူနိုင်ငံသည်လည်း အနည်းဆုံး ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လမှစ၍ NUG နှင့် “ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ” ထားရှိသည်။²⁸⁵

၂၄၈။ **ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၏ သဘာပတိပြုမှုနှင့် အာဆီယံ** - ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ သဘာပတိပြုသည့်နှစ်၌ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် SAC ကို ယခင်က အစိုးရအဖြစ် သဘောသက်ရောက်မှုရှိစေသည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် လက်ခံခဲ့ရာမှ ၎င်းအား တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန် တက်ကြွစွာ ငြင်းဆိုသည့် အခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းနိုင်ငံက အာဆီယံသဘာပတိဖြစ်အပြီး တစ်လအကြာတွင် မြန်မာနိုင်ငံစစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်နှင့် ရဲများက ရန်ကုန်မြို့ရှိ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး ၆၅ ဦးကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီးနောက် တစ်ပတ်မကြာမီ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၈ ရက်တွင် စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် မင်းအောင်လှိုင်နှင့် အခြားသော အကြီးတန်းစစ်တပ်အရာရှိများသည် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံအစိုးရက သဘာပတိပြုသည့် အာဆီယံတပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်များ အွန်လိုင်းအစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်အုပ်စုကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က အစည်းအဝေး၌ အခြားသော အာဆီယံနိုင်ငံများမှ ကာကွယ်ရေး ခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူ “ဂရုပြု၊ ပြင်ဆင်၊ အောင်ပွဲဝင် (We care, We prepare, We prosper)” ခေါင်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ *The Global New Light of Myanmar* သတင်းစာ၏ မျက်နှာဖုံးတွင် မင်းအောင်လှိုင်ကို ဗဟိုထား၍ တစ်ဖက်တစ်ချက်စီ၌ အာဆီယံနိုင်ငံအားလုံးမှ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးများ ခြံရံထားသည့် အွန်လိုင်းအစည်းအဝေးဓာတ်ပုံကို ဖော်ပြခဲ့သည်။²⁸⁶ အိမ်ရှင်ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် အာဆီယံ စစ်ဘက်ရေးရာ လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် စစ်ဘက်ရေးရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းစာတမ်းတစ်စောင်ကို ဦးဆောင်ပြုစုခဲ့သည်။²⁸⁷

²⁸⁵ *Ibid.*

²⁸⁶ “အာဆီယံကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်များ၏ ၁၈ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး (ACDFM-18) ကို ဗီဒီယိုဆက်သွယ်မှုဖြင့် ကြားနာခဲ့ခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 19 March 2021၊ <https://www.gnlm.com.mm/18th-asean-chiefs-of-defence-forces-meeting-acdfm-18-held-via-video-conferencing/>.

²⁸⁷ Justice for Myanmar, “မြန်မာစစ်တပ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ရာဇဝတ်မှုများတွင် အာဆီယံ ကြံရာပါဖြစ်ခြင်း” 10 May 2022၊ <https://www.justiceformyanmar.org/stories/aseans-complicity-in-the-myanmar-militarys-atrocity-crimes>.

၂၄၉။ သဘောတူညီချက်ငါးရပ် အကောင်အထည်ဖော်မှု တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၏ ဒုတိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Erywan Yusof နှင့် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသား အာဆီယံအတွင်းရေးမှူးချုပ် Lim Jock Hoi တို့သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၄ ရက်မှ ၅ ရက်အထိ မြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့ပြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ အာဆီယံအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံး၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်မှ ထုတ်ပြန်ချက်တစ်ခုတွင် အာဆီယံအတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် အစည်းအဝေး၌ မင်းအောင်လှိုင်နှင့်တကွ အခြားသူများ၏ အတုအယောင်ဘွဲ့ဂုဏ်ပုဒ်များကို ပွင့်လင်းစွာဖြင့် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း၌ အဆိုပါထုတ်ပြန်ချက်ကို ပြန်ဖျက်ခဲ့သည်။²⁸⁸

The Global New Light of Myanmar တွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားဖော်ပြလျက် အဆိုပါခရီးစဉ်အား ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ကို မြန်မာနိုင်ငံခေါင်းဆောင်အဖြစ်နှင့် NUG/CRPH ကို အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် တရားဝင်ဖြစ်စေမည့် နည်းကိရိယာအဖြစ် အသုံးခဲ့သည် - “နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်သည် ဘရူနိုင်းဒါရူစလမ်နိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Erywan Pehin Yusof နှင့် အာဆီယံအတွင်းရေးမှူးချုပ် Dato Lim Jock Hoi တို့အား ယမန်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌရုံး သံတမန်ဆောင် ဧည့်ခန်းမနှင့် လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ထိုသို့တွေ့ဆုံစဉ် အာဆီယံနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်များ ထိပ်သီးအစည်းအဝေး ရလဒ်များကိစ္စ၊ အာဆီယံအသိုက်အဝန်း ထူထောင်ရေး ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေမှုကိစ္စ၊ အာဆီယံကနဦး ဆန်းစစ်လေ့လာရေး အကြံပြုချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကိစ္စ၊ COVID-19 ရောဂါကာကွယ်ဆေး ရရှိရေးအတွက် အာဆီယံအဖွဲ့မှဆောင်ရွက်နေမှု၊ မြန်မာ-ဘရူနိုင်း နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေး ကိစ္စရပ်များ၊ မတရားအသင်းကြေငြာထားသည့် CRPH၊ NUG တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသင်းအဖွဲ့များနှင့် အကြမ်းဖက်အဖွဲ့များမှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များ ဆောင်ရွက်နေမှု၊ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲစာရင်းမှားယွင်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့မှုနှင့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိမှုအခြေအနေများ၊ နိုင်ငံအတွင်း တည်ငြိမ်အေးချမ်းသွားချိန်တွင် ရွေးကောက်ပွဲပြန်လည်ကျင်းပြုလုပ်သွားမည့် အခြေအနေ များ၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေး

²⁸⁸ “ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ မစ်ရှင်အဖွဲ့၏ ကျရှုံးမှု” *The Jakarta Post*, 10 June 2021, <https://www.thejakartapost.com/academia/2021/06/09/bruneis-disastrous-mission.html>.

ကိစ္စရပ်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် မည့်ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမြင်ချင်းဖလှယ် ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။²⁸⁹ အဆိုပါခရီးစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ ရှင်းလင်းတင်ပြရာတွင်မူ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် ဤသို့ ဖော်ပြခဲ့သည်။ “အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေး၏ ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဖြစ်လဲ ဘရူနိုင်းဒါရူစလမ်နိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးသည် သဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အားလုံးအနေဖြင့် အချိန်မီထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် ရည်မှန်းချက်ဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အာဆီယံခေါင်းဆောင်များက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးကို ကန့်သတ်ချက်များ အစွမ်းကုန်ထားရှိရန် တောင်းဆိုထားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း ၎င်းက ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့ပြီး ဥက္ကဋ္ဌက ပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အကြမ်းမဖက်သော ဖြေရှင်းနည်းတစ်ရပ် ရှာဖွေရန် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးနှင့် နီးနှောဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။”

၂၅၀။ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် သွားရောက်ရန် ကြိုရွယ်ထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ခရီးစဉ်အတွက် သိသိသာသာ ကွဲပြားသော ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ရပ်ကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ ဤသို့ အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့သည် - “အထူးသံတမန်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခံထားရသော်လည်း အဆိုပြုထားသော အစီအစဉ်အရ ဂရုတစိုက် စဉ်းစားသုံးသပ်ပြီးနောက် အထူးသံတမန်အား အဓိကပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်မပြုခဲ့သည့်အပြင် မည်သည့်ပါတီ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်နှင့်မျှ ပူးပေါင်းခြင်းမရှိသည့် ဘက်မလိုက်သော ကြားနေ အခန်းကဏ္ဍကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခြင်းမပြုစေရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။”

၂၅၁။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင်လည်း ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် မြန်မာစစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များကို နောင်ပြုလုပ်မည့် ဒေသတွင်းထိပ်သီးအစည်းအဝေးသို့

²⁸⁹ “နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က ဘရူနိုင်း ဒါရူစလမ်နိုင်ငံ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး H.E. Dato Erywan Pehin Yusof နှင့် အာဆီယံအတွင်းရေးမှူးချုပ်တို့အား လက်ခံတွေ့ဆုံ” *Global New Light of Myanmar*, 5 June 2021, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/GNLM2021-06-05-red.pdf>.

ဖိတ်ကြားခြင်းမပြုဘဲ ချန်လှပ်ထားရန် အဆုံးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့သည့် အာဆီယံဆွေးနွေးပွဲများကို ဦးဆောင်ကျင်းပခဲ့သည်။ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံသည် “မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ပြန်လည်ရရှိစေရန် ဧပြီလတွင် စစ်အုပ်စုနှင့် အာဆီယံတို့ သဘောတူထားသော လမ်းပြမြေပုံအတွက် တိုးတက်မှုအခြေအနေ မတွေ့ရခြင်း”မှာ စစ်အုပ်စုအား ချန်လှပ်ရသည့် အကြောင်းရင်းဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။²⁹⁰ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံက အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ ဤသို့ ရှင်းပြခဲ့သည် - “ထိုသို့စီစဉ်ခြင်းဖြင့် ဘရူနိုင်းဒါရူစလမ်နိုင်ငံက အာဆီယံသဘာပတိဖြစ်နေစဉ် ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း အာဆီယံထိပ်သီးအစည်းအဝေးများ (သို့) သက်ဆိုင်ရာထိပ်သီးအစည်းအဝေးများသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ မည်သည့်ပါတီမဆို ကိုယ်စားပြုတက်ရောက်နိုင်ခြင်း မရှိတော့သည့်အတွက် မည်သည့်ပါတီကိုမျှ တရားဝင်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမရှိတော့ပေ။”

၂။ **အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုနှင့်** တရားဝင် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ်နေသော အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

၂၅။ ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ချဉ်းကပ်ပုံနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့သည် မြန်မာစစ်အုပ်စုကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်ဆက်ဆံကာ ၎င်းတို့နှင့် နှစ်နိုင်ငံချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများကို ပုံမှန်ပင် ထိထိရောက်ရောက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့သည် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြရာ၌ အဆိုပါချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများကို SAC အား မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဟု မရှုမြင်သင့်ကြောင်း အတိအလင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံက “အဆိုပါချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ၎င်းတို့အား တရားဝင်ဖြစ်စေမှုတို့ကို တန်းတူသတ်မှတ်ခြင်းသည် ဆိုးရွားသော အထင်မြင်မှားမှုဖြစ်သည်” ဟု အခိုင်အမာဆိုသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံကလည်း “မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နှစ်နိုင်ငံအခင်းအကျင်းများအရဖြစ်စေ၊ အာဆီယံမူဘောင်များအရဖြစ်စေ

²⁹⁰ Ain Bandial, “မြန်မာစစ်အုပ်စုကို ထိပ်သီးအစည်းအဝေးမှ ချန်လှပ်၍ ပြစ်တင်ရှုတ်ချမည့် အရှေ့တောင်အာရှခေါင်းဆောင်များတွင် ဘိုင်ဒန်ပါဝင်လာ” *Reuters*, 26 October 2021, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/southeast-asian-leaders-hold-summit-excluding-myanmar-coup-leader-2021-10-26/>.

လုပ်ဆောင်သော သဘောတူစာချုပ်၊ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်းများကို စစ်အစိုးရ (သို့) နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (SAC) အား တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ တန်းတူသတ်မှတ်ခြင်း သော်လည်းကောင်း မပြုသင့်” ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။

၂၅၃။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်တွင် ထိုင်းသံအမတ်က ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ထံ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်ခဲ့သည့်အပြင် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးကတည်းက ထိုင်းနိုင်ငံသည် SAC နှင့် အဆင့်မြင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် သံတမန်ရေးရာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ်နေခဲ့သည်။²⁹¹

၂၅၄။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်နှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Don Pramudwinai သည် ထိုင်းနိုင်ငံ အစိုးရအရာရှိငါးဦးပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို ဦးဆောင်၍ မြန်မာနိုင်ငံသို့ တရားဝင်လာရောက်ခဲ့ပြီး လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ၊ နိုင်ငံအကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးရန် စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် နေပြည်တော်တွင် တွေ့ဆုံခဲ့ကြောင်း သိရသည်။²⁹² ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ ရက်တွင် Mr.Pramudwinai သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ထပ်မံလာရောက်ခဲ့ပြီး စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝဏ္ဏမောင်လွင်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စု၏ သတင်းမီဒီယာများ၌ အဆင့်မြင့် ကိုယ်စားလှယ်လာရောက်သည့် ခရီးစဉ်အဖြစ် သတင်းထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပြီး နှစ်ဦးနှစ်ဖက်သည် “ရှိနှင့်ပြီး ချစ်ကြည်ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံရေးများနှင့် နှစ်နိုင်ငံအကြား ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို ထပ်ဆောင်းတိုးမြှင့်ရေးဆိုင်ရာ

²⁹¹ “SAC ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်က မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ထိုင်းသံအမတ်ထံမှ သံတမန်ခန့်အပ်လွှာ လက်ခံခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 8 December 2022, <https://www.gnlm.com.mm/sac-chairman-prime-minister-senior-general-min-aung-hlaing-accepts-credentials-of-thai-ambassador-to-myanmar/>.

²⁹² “Don နှင့် စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင်တို့ လျှို့ဝှက်တွေ့ဆုံ”၊ *Bangkok Post*, 19 November 2021, <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2217811/don-keeps-mum-on-junta-chief-talks>.

အရေးကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သဘောထားအမြင်များအား လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ဖလှယ်ခဲ့ကြကြောင်း” ဖော်ပြထားသည်။²⁹³

၂၅၅။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၆-၇ ရက်အတွင်း စစ်အုပ်စု၏ ပြည်ထဲရေးဒုတိယဝန်ကြီးနှင့် မြန်မာရဲတပ်ဖွဲ့၏ ရဲချုပ်ဇင်မင်းထက် ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် တော်ဝင်ထိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့၏ ရဲဗိုလ်ချုပ်ကြီး Suwat Jangyodsuk ၏ ဖိတ်ကြားမှုဖြင့် ဘန်ကောက်မြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းတွေ့ဆုံမှုသည် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရာဇဝတ်မှုများကို တိုက်ဖျက်ချေမှုန်းရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးသည့် ပထမဦးဆုံး ထိုင်း-မြန်မာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ကော်မတီအစည်းအဝေးကို ကိုယ်စားပြုသည်။

၂၅၆။ မကြာသေးမီ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်က ထိုင်းနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ (ဒုတိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ကိုယ်စားပြုလျက်) တို့မှ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများနှင့် “ဝန်ကြီးများအဆင့် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေများဆိုင်ရာ အလွတ်သဘော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲ” ကို ဦးစီးကျင်းပခဲ့သည်။ အဆိုပါအစည်းအဝေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွင် “ကန့်သတ်ချက်ကင်းပြီး ကြိုတင်မျှော်မှန်းစီစဉ်မှုများ ပြုလုပ်ရာ ဆွေးနွေးမှုများ၌ ဝန်ကြီးများနှင့်အတူ လွတ်လပ်စွာ အလွတ်သဘော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝမှု ရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်း၌ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ ရရှိစေရေး၊ ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စေမည့် အခြားချဉ်းကပ်နည်းများ ရှာဖွေရေးတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးအလေးထားဆွေးနွေးလျက် မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘောထားအသံများအား ကြားသိခွင့်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ပုံမှန်အခြေအနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနိုင်စေမည့် ထွက်ပေါက်ဗျူဟာနှင့်

²⁹³ “MoFA ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ထိုင်းနိုင်ငံ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတို့နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 5 July 2022, <https://www.gnml.com.mm/mofa-union-minister-meets-thai-deputy-prime-minister-and-foreign-minister/>.

လမ်းကြောင်းများ ရှာဖွေရန်အတွက် သဘောထားအမြင်များ ဖလှယ်ခွင့်တို့ ရရှိခဲ့ပါသည်” ဟုဖော်ပြထားပါသည်။²⁹⁴

၂၅၇။ လာအိုနိုင်ငံ၏ စစ်အုပ်စုနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုသည် စီးပွားရေးအရ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် နယ်စပ်ဒေသ မူဝါဒတို့အတွက်သာ အထူးကန့်သတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လတ်တလော ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု သာဓကတစ်ခုမှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် အာဆီယံစီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာနများ အထူးအစည်းအဝေး၌ စစ်အုပ်စု၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နိုင်ငံခြားစီးပွားဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးနှင့် လာအိုနိုင်ငံ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ဒုတိယဝန်ကြီး Bountheung Douangsavanh တို့၏ တွေ့ဆုံမှုပင်ဖြစ်သည်။²⁹⁵

၂၅၈။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စုနှင့် ကာကွယ်ရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နေဆဲဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော အာဆီယံကာကွယ်ရေး အစည်းအဝေးများ (အာဆီယံတပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးမှူးချုပ်များ အစည်းအဝေး၊ အာဆီယံတပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်များ အစည်းအဝေးနှင့် အာဆီယံတပ်မတော် စစ်ဆင်ရေးမှူးချုပ်များ အစည်းအဝေး) ၌ မြန်မာနိုင်ငံစစ်တပ်၏ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မောင်မောင်အေးသည် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံပြည်သူ့တပ်မတော်၏ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ ဒုတိယကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးတို့နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ အဆိုပါတွေ့ဆုံပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရဝက်ဘ်ဆိုက်ကို ကိုးကားထားသော သတင်းမီဒီယာထုတ်ပြန်ချက်များတွင် စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ် မောင်မောင်အေးသည် “မိမိတို့နိုင်ငံအနေဖြင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသားများအတွက် ကောင်းမွန်သော အခြေအနေများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လုပ်ကိုင်နိုင်မည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖန်တီးပေးမည်ဟု အခိုင်အမာဆိုလျက် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ

²⁹⁴ Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand, ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက် အလွတ်သဘော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲဆိုင်ရာ အချက်အလက်စာတမ်း၊ 22 December 2022, available at: <https://www.khmertimeskh.com/501207689/information-paper-on-informal-consultation-on-situation-in-myanmar/>.

²⁹⁵ “ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နိုင်ငံခြားစီးပွားဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက အာဆီယံစီးပွားရေးဝန်ကြီးများ အထူးအစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ခြင်း”၊ *Global New Light of Myanmar*, 19 May 2022, <https://www.gnfm.com.mm/union-minister-for-investment-and-foreign-economic-relations-attends-asean-economic-ministers-special-meeting/>.

ပြည်သူ့တပ်မတော်နှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်လိုကြောင်း” အလေးထား ပြောကြားခဲ့သည်။²⁹⁶

၂၅၉။ သို့သော်လည်း ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြရာ၌ “မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နှစ်နိုင်ငံအခင်းအကျင်းများအရဖြစ်စေ၊ အာဆီယံမူဘောင်များအရဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်သော သဘောတူစာချုပ်၊ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်းများကို စစ်အစိုးရ (သို့) နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (SAC) အား တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ တန်းတူသတ်မှတ်ခြင်း သော်လည်းကောင်း မပြုသင့်” ဟု အလေးပေးဖော်ပြခဲ့သည်။

၂၆၀။ **ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ သဘာပတိပြုမှုနှင့် အာဆီယံ** - ၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ အာဆီယံအလှည့်ကျသဘာပတိဖြစ်သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ သဘာပတိပြုမှု အောက်တွင် အာဆီယံကိုယ်စားလှယ်များသည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ စစ်အုပ်စုနှင့် ထပ်ကာတလဲလဲ တွေ့ဆုံပြီး စစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင်များကို ဒေသတွင်းနိုင်ငံများဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးများသို့ ဖိတ်ကြားခဲ့ကြသည်။ ထင်ရှားသော သာဓကတစ်ခုမှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၇-၈ ရက်အတွင်း အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးချုပ် Hun Sen တို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ပြီး အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် မင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ *Associated Press* ၏ ဖော်ပြချက်အရ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် အဆိုပါခရီးစဉ်အား ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် စစ်အုပ်စုကို ဖိအားပေးသည့် နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ခုခံကာကွယ်ပြောဆိုခဲ့သည်။²⁹⁷ အံ့အားသင့်စရာမဟုတ်သည်မှာ စစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ သတင်းမီဒီယာများက ဥက္ကဋ္ဌ၏ လာရောက်မှုအား မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အာဆီယံအကြားရှိ

²⁹⁶ Justice for Myanmar, “မြန်မာစစ်တပ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ရာဇဝတ်မှုများတွင် အာဆီယံ ကြံရာပါဖြစ်ခြင်း” 10 May 2022, <https://www.justiceformyanmar.org/stories/aseans-complicity-in-the-myanmar-militarys-atrocity-crimes>.

²⁹⁷ Sopheng Cheang and Jerry Harmer, ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံက ၎င်းတို့ခေါင်းဆောင်၏ မြန်မာနိုင်ငံခရီးစဉ်ကို ‘ကောင်းမွန်သော ခြေလှမ်း’ တစ်ရပ်အဖြစ် ခုခံပြောဆိုခြင်း၊ *Associated Press*, 8 January 2022, <https://apnews.com/article/business-asia-myanmar-global-trade-southeast-asia-57ccda7666c13fd9bd81b584c05a93e3>.

နှစ်နိုင်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက်
ဦးတည်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။²⁹⁸

၂၆၁။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအစိုးရသည် အထူးကိုယ်စားလှယ်ထံ
အစီရင်ခံတင်ပြရာ၌ အဆိုပါလုပ်ရပ်သည် စစ်အုပ်စု၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုကို
အတည်ပြုခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည်
“အာဆီယံအလှည့်ကျသဘာပတိဖြစ်သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင်
ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊
ဝန်ကြီးချုပ် Samdech Techo (STPM) နှင့် အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌဆိုင်ရာ
အထူးသံတမန်ရာထူးရှိသူ H.E. Prak Sokhonn တို့၏ လည်ပတ်မှုခရီးစဉ်များ၏
တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ လက်ရှိဖြစ်ပျက်နေသော အရေးအခင်းများအား
ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖြေရှင်းရန်အလို့ငှာ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံအားလုံးကို ရင်းနှီးချစ်ကြည်မှု ရရှိစေပြီး
အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်၍ အပြုသဘောဆောင်သော ဝန်းကျင်တစ်ရပ် စီစဉ်ချမှတ်ရန်
ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့၏ အထူးသံတမန်သည် ၎င်းလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အတိုင်း
သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံအားလုံးနှင့် တွေ့ဆုံလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းသည် ယနေ့အချိန်အထိ
SAC၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊
အတိုက်အခံအုပ်စုများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍
အဆိုပါချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ၎င်းတို့အား တရားဝင်ဖြစ်စေမှုတို့ကို
တန်းတူသတ်မှတ်ခြင်းသည် ဆိုးရွားသော အထင်မြင်မှားမှုဖြစ်ကြောင်း
(အသားပေးဖော်ပြချက်)၊ အာဆီယံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အဖြစ်ဆုံး
ကိုယ်စားလှယ်မှာ မည်သူဖြစ်ကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကဲဖြတ်ဝေဖန်ရမည့်
အနေအထားတွင် ရှိမနေကြောင်း၊ အဆိုပါဆုံးဖြတ်ချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံပြည်သူလူထုကသာ
ဒီမိုကရေစီနည်းကျ နည်းလမ်းများဖြင့် ချမှတ်သင့်ကြောင်း” တို့ကို အလေးပေး
ဖော်ပြခဲ့သည်။

²⁹⁸ “နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ
ဝန်ကြီးချုပ် Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Senနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း”၊ *Global New Light of
Myanmar*, 8 January 2022, <https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obi/GNLM2022-01-08-red.pdf>.

၂၆၂။ အာဆီယံအနေဖြင့် စစ်အုပ်စုအဖွဲ့ဝင်များကို လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးမှု²⁹⁹ ကျန်းမာရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု³⁰⁰ ကာကွယ်ရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု³⁰¹ နှင့် စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု³⁰² တို့အကြောင်း ခြုံငုံဆွေးနွေးသော အစည်းအဝေးများသို့ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ ဖိတ်ကြားခဲ့ပါသည်။

၂၆၃။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ၌ နိုင်ငံရေးအတိုက်အခံလေးဦးကို စစ်အုပ်စု၏ ကွပ်မျက်မှုအပြီးတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် အာဆီယံတို့သည် ၎င်းတို့အပေါ် ဆက်ဆံသည့်ပုံစံ ပြောင်းလဲလာမှုများ ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ကြသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်တွင် အာဆီယံသည် ဤသို့ ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ “အာဆီယံအနေဖြင့် အတိုက်အခံတက်ကြွလှုပ်ရှားသူလေးဦးအား ကွပ်မျက်လိုက်ခြင်းကို ရှုတ်ချပြီး များစွာ စိတ်ပျက်မိပါသည်။ ၅၅ ကြိမ်မြောက် အာဆီယံဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေးမတိုင်မီ တစ်ပတ်အလို၌ သေဒဏ်ပေးကွပ်မျက်မှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် အထူးသဖြင့် အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌ၏ ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ် (5PC) အကောင်အထည်ဖော်မှုအား မြန်ဆန်စွာ တိုးတက်စေမည့် အားထုတ်မှုများကို နှောင့်နှေးစေပြီး ပံ့ပိုးထောက်ကူလိုသောဆန္ဒ လုံးဝမရှိသည့် အသွင်ဆောင်သောကြောင့် (မူရင်းအတိုင်း အတိအကျ) အဆိုပါလုပ်ရပ်သည် အထူး ပြစ်တင်ရှုတ်ချထိုက်သည်။”³⁰³

²⁹⁹ ASEAN, Press Release, “အာဆီယံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များ” 6 May 2022, <https://asean.org/wp-content/uploads/2022/05/ENG-Post-Event-PR-for-CM-Final.pdf>.

³⁰⁰ “MoH ဝန်ကြီးက အာဆီယံကျန်းမာရေးဝန်ကြီးများ၏ ၁၅ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး ဒုတိယနေ့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးများကို တက်ရောက်ခြင်း” *I Global New Light of Myanmar*, 16 May 2022, <https://www.gnlm.com.mm/moh-minister-attends-2nd-day-of-15th-asean-health-ministers-meeting-and-related-meetings/>.

³⁰¹ Justice for Myanmar, “မြန်မာစစ်တပ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ရာဇဝတ်မှုများတွင် အာဆီယံ ကြံရာပါဖြစ်ခြင်း” 10 May 2022, <https://www.justiceformyanmar.org/stories/aseans-complicity-in-the-myanmar-militarys-atrocity-crimes>.

³⁰² “ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှင့် နိုင်ငံခြားစီးပွားဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက အာဆီယံစီးပွားရေးဝန်ကြီးများ အထူးအစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ခြင်း” *I Global New Light of Myanmar*, 19 May 2022, <https://www.gnlm.com.mm/union-minister-for-investment-and-foreign-economic-relations-attends-asean-economic-ministers-special-meeting/>.

³⁰³ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အတိုက်အခံတက်ကြွလှုပ်ရှားသူလေးဦးကို ကွပ်မျက်လိုက်ခြင်းအပေါ် အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌ၏ ထုတ်ပြန်ချက်၊ 27 July 2022, <https://asean.org/asean-chairmans-statement-on-the-execution-of-four-opposition-activists-in-myanmar/>.

၂၆၄။ ယင်းနောက် အာဆီယံအဖွဲ့သည် စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ကျင်းပသော အာဆီယံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေးမှ ချန်လှပ်ခဲ့ကြပြီး အစည်းအဝေးအပြီး ဩဂုတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ကြေညာသော ပူးတွဲတရားဝင်ထုတ်ပြန်ချက်၌ "ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ရမည့် အဆင့်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၏ ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ် အကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် တိုးတက်မှုအခြေအနေကို အာဆီယံထိပ်သီး အစည်းအဝေးတွင် ဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်ရန် ကျွန်ုပ်တို့အကြံပြုပါသည်"³⁰⁴ ဟု ဖော်ပြထားသည့်အတွက် အာဆီယံအနေဖြင့် စစ်အုပ်စုအပေါ် ချမှတ်ထားသည့် ၎င်း၏ မူဝါဒကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်မည့် သဘောတွေ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ်က ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃ ရက်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေး၏ အဖွင့်အမှာစကား၌ "နောက်ထပ်အကျဉ်းသားများကို ကွပ်မျက်မည်ဆိုပါက ကျွန်ုပ်တို့သည် အာဆီယံဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိတို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို မလွဲမသွေ ပြန်လည်သုံးသပ်ရပါလိမ့်မည်" ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍ "နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးတို့ကို ထောက်ထားသောအားဖြင့် မိမိ နှင့် အခြားနိုင်ငံများက ယင်းသို့ သေဒဏ်ပေးခြင်းအပေါ် ပြန်လည်စဉ်းစားပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သော်ငြားလည်း အဆိုပါအတိုက်အခံ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ကွပ်မျက်လိုက်ခြင်းကြောင့် အာဆီယံအနေဖြင့် စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်၊ စိတ်ပျက်မိပါကြောင်း" ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။³⁰⁵

၂၆၅။ စစ်အုပ်စုဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် နိုဝင်ဘာလ ၄-၅ ရက်အတွင်း မလေးရှားနိုင်ငံ၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် အာဆီယံတရားသူကြီးချုပ်များ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြောင်း *The Global New Light of Myanmar* က သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။³⁰⁶ ထို့နောက် မကြာမီတွင် မြန်မာအာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏

³⁰⁴ ၅၅ ကြိမ်မြောက် အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများအစည်းအဝေး၏ ပူးတွဲထုတ်ပြန်ချက်၊ 3 August 2022, https://asean.org/wp-content/uploads/2022/08/Joint_Communique-of-the-55th-AMM-FINAL.pdf.

³⁰⁵ "ထပ်မံကွပ်မျက်မှုများ မပြုလုပ်ရန် အာဆီယံက မြန်မာနိုင်ငံကို ကန့်ကွက်သတိပေးခြင်း"၊ *Mizzima*, 4 August 2022, <https://www.mizzima.com/article/asean-warns-myanmar-against-more-executions>.

³⁰⁶ "ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်ဦးဆောင်သည့် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က မလေးရှားနိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ၁၀ ကြိမ်မြောက် အာဆီယံတရားသူကြီးချုပ်များကောင်စီအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခြင်း"၊ *Global New Light of Myanmar*, 8 November 2022, <https://www.gnlm.com.mm/union-chief-justice-led-myanmar-delegation-attends-10th-council-of-asean-chief-justices-meeting-cacj-in-malaysia/>.

ဗိုလ်ချုပ်ထွန်းအောင်ကို အာဆီယံလေတပ်ဦးစီးချုပ်များ အစည်းအဝေး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ပြီး တရားဝင်လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌအသစ်ဖြစ်သည့် ဗိုလ်ချုပ်ထွန်းအောင်သည် လာမည့်နှစ်တွင် ပြုလုပ်မည့် အာဆီယံလေတပ်များအကြား အစည်းအဝေးများကို ဦးစီးကျင်းပသွားမည်ဖြစ်သည်။³⁰⁷ ဗိုလ်ချုပ်ထွန်းအောင်သည် မြန်မာ့စီးပွားရေးဦးပိုင်လီမိတက် (MEHL) ၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ယူကေ၊ ကနေဒါနှင့် အီးယူတို့၏ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုကို ခံထားရသည်။

၂၆၆။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အာဆီယံသည် ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ် အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ တိုးတက်မှု အနည်းအကျဉ်းသာရှိသည်ကို သိရှိလက်ခံသော်လည်း ထိုသဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အစည်းအဝေးအပြီး အာဆီယံဝက်ဘ်ဆိုက်ပေါ်တွင် တင်ထားသော ထုတ်ပြန်ချက်အရ ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်ရန်အလို့ငှာ သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကာလအတွင်း ခိုင်လုံမှုရှိ၊ လက်တွေ့ကျပြီး တိုင်းတာနိုင်သော အညွှန်းကိန်းများ ပါဝင်သည့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အစီအစဉ်တစ်ရပ်” ရေးဆွဲရန် အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများအား တာဝန်ပေးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။” အဆိုပါ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအစီအစဉ် ရေးဆွဲရန်အတွက် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ အဆိုပါထုတ်ပြန်ချက်မှာပင် အာဆီယံပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးကောင်စီသည် နိုင်ငံရေးရာထူးမဟုတ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကိုသာ တက်ရောက်ခွင့်ပြုသော ထိပ်သီးအစည်းအဝေးများနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ၏ အစည်းအဝေးများမှအပ အာဆီယံအစည်းအဝေးများအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် တာဝန်ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။³⁰⁸

³⁰⁷ Justice for Myanmar, “မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ စစ်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့်ရာဇဝတ်မှုများကို တက်ကြွစွာ ကြံရာပါအားပေးကူညီနေသည့် အာဆီယံ” 18 November 2022, <https://www.justiceformyanmar.org/press-releases/asean-actively-aiding-and-abetting-myanmar-juntas-war-crimes-and-crimes-against-humanity>.

³⁰⁸ ဘုံသဘောတူညီချက်ငါးရပ်ကို အထောက်အထည်ဖော်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အာဆီယံခေါင်းဆောင်များ၏ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်၊ 11 November 2022, https://asean.org/wp-content/uploads/2022/11/06-ASEAN-Leaders-Review-and-Decision-on-the-Implementation-of-the-Five-Point-Consensus_fin.pdf.

State Administration Council Chairman Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing holds talks with Cambodian Prime Minister Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Sen

State Administration Council Chairman Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing receives Mr Hun Sen, Prime Minister of Cambodia in Nay Pyi Taw on 7 January 2022.

CHAIRMAN of the State Administration Council Prime Minister Senior General Min Aung Hlaing received Cambodian Prime Minister Samdech Akka

Moha Sena Padei Techo Hun Sen, who arrived here to pay a working visit to Myanmar; at the Credentials Hall of the Office of the SAC Chairman in Nay Pyi

Taw yesterday afternoon. First, the Senior General welcomed the Cambodian Prime Minister who signed the visitors' book and posed for documentary

photos with the Senior General. At the parlour of the Credentials Hall, they exchanged views on the promotion of diplomatic relations, friendly ties

and cooperation between the two countries, the progress of the internal peace process in Myanmar and participation of **SEE PAGE-3**

Global New Light of Myanmar ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်

၉။ နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ

၂၆၇။ SAC သည် မည်သည့်စံနှုန်းနှင့်မျှ တရားဝင်အစိုးရမဟုတ်သဖြင့် ၎င်းကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်စေ၊ ၎င်းနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်စေ၊ အလားတူလုပ်ရပ်မျိုးဖြစ်စေ မပြုလုပ်သင့်ပါ။ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုအရသော်လည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီ (သို့) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ တရားဝင်မှုအရသော်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်မှုအရ သော်လည်းကောင်း SAC သည် တရားဝင်အစိုးရဖြစ်မှုဆိုင်ရာ စစ်ဆေးမှု၌ မအောင်မြင်ပါ။ အထူးကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် အချို့သော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်

နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသော နိုင်ငံများတွင် စစ်တပ်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ ထားရှိရသည့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းပြချက်များ ရှိနိုင်သည်ကို လက်ခံထားသည်။ အမှန်စင်စစ်တွင် နိုင်ငံအများက ၎င်းတို့၏ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုသည် SAC ကို တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုသည့် လက္ခဏာအဖြစ် မရှုမြင်သင့်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ၎င်းက မည်သည့်ဆက်ဆံရေးနှင့် မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို SAC ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား တိုက်တွန်းထားသည်။ အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုတိုင်း၌ NUG နှင့် အခြားသော ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများ ဟန်ချက်ညီစွာ ပါဝင်သင့်သည်။

ဤအစီရင်ခံစာတမ်းများတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း SAC သည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက မိမိအား တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုနေပုံ အသွင်ဆောင်နိုင်မည့် မည်သည့်အခွင့်အလမ်းကိုမဆို မလွတ်တမ်း အသုံးပြုလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

၂၆၈။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရအဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုဝေါဟာရဆိုင်ရာ ပညာရှင် Brad Roth ပြောကြားခဲ့သည့် စကားများကို မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေနှင့် အလွယ်တကူ ဆက်စပ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။ "ရက်စက်ရမ်းကားမှုများကို ပြောင်တင်းစွာ ကျူးလွန်သော တပ်ဖွဲ့များက ၎င်းတို့အား သိသိသာသာ လိုလားမှုမရှိသည့် နိုင်ငံရေးအသိုက်အဝန်းထံမှ အခွင့်အရေးယူနေသည့် အခြေအနေမျိုးတွင် ၎င်းတို့၏ 'နိုင်ငံတွင်းလုပ်ငန်းစဉ်' ရလဒ်များအပေါ် လေးစားလိုက်နာမှုအား အမှီအခိုကင်းသော နိုင်ငံရေးအသိုက်အဝန်းများ၏ ကိုယ့်ကြံ့ခိုင်မှုကိုယ်ဖန်တီးခွင့်အပေါ် လေးစားမှုအဖြစ် အကြောင်းပြ၍ မရနိုင်ပါ။ သို့သော် နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် အခြေခံကျသည့် အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ ဗဟုဝါဒ၌ အခြေခံအားဖြင့် နိုင်ငံတကာမှ အလေးထားသည့် လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အခြေခံမူများက အနည်းငယ်သာ ကိုယ်ကျိုးရှာသော ဂိုဏ်းဂဏများ၊ အများအမွမ်းတင်ထားသော လမ်းသရဲဂိုဏ်းများအဖြစ် အစိုးရ၏ ဟန်ဆောင်မှုများအပေါ် ပံ့ပိုးပေးမှုမရှိခြင်းဟူသည့် အကန့်အသတ်ရှိသော ဖြစ်ရပ်များကို တွေ့ရသည်။"³⁰⁹

³⁰⁹ Roth, "ခွဲထွက်မှုများ၊ အာဏာသိမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု" p. 434.

၂၆၉။ SAC သည် ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီလမ်းစတံခါးကို ပိတ်ဆို့ကာ မြန်မာပြည်သူလူထုများ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်းက စတင်ခံစားခဲ့ရသည့် လွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖျက်ဆီးရန် ကြိုးပမ်းနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် စစ်အုပ်စု ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်မှာ စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များက တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် အခြားအုပ်စုများအကြား သွေးခွဲအုပ်ချုပ်သည့် နည်းဗျူဟာများကို အသုံးပြုပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်အတွက်သာ တာဝန်ခံမှုရှိသည့် စစ်တပ်ထိန်းချုပ်သော နိုင်ငံရေးစနစ်အား တည်ဆောက်ရန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်သူလူထု၏ လူ့အခွင့်အရေးအတွက် SAC အား ၎င်း၏ အာဏာကို ခိုင်မာစေပြီး ယင်းရလဒ်ရရှိရန် အခွင့် မရရှိစေရပါ။

၂၇၀။ မကြာမီကာလများတွင်အရေးအကြီးဆုံးမှာ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းအနေဖြင့် “ရွေးကောက်ပွဲ” အဖြစ် အမည်ခံဖော်ပြမည့် SAC ၏ စည်းဝါးရိုက်မှုကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အသိအမှတ်ပြုခြင်း (သို့) ပံ့ပိုးထောက်ခံခြင်း မပြုလုပ်ရ။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့များအနေဖြင့် SAC ၏ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ပေးခြင်းဖြစ်စေ၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ စေလွှတ်ခြင်းဖြစ်စေ မပြုလုပ်ရ။ ယင်းအစား မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံရေးစနစ်အား စစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှုကို မြဲမြံစေရန် စီစဉ်ထားခြင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်မရှိသော လုပ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ကြေညာရှုတ်ချသင့်သည်။

၂၇၁။ အထူးကိုယ်စားလှယ်က ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးကို အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားသည်။

က။ SAC ကို သံတမန်ရေးအရ အဆက်အသွယ်ဖြတ်ခြင်း။ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အခါအခွင့်သင့်တိုင်း ဝါဒဖြန့်၊ အယောင်ဆောင်နိုင်မည့် ၎င်း၏ အခွင့်အလမ်းများကို ငြင်းပယ်ခြင်း။

ခ။ SAC ၏ စစ်တပ်များနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပစ်မှတ်ထား၍ SAC အပေါ် စီးပွားရေးအရ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများနှင့် လက်နက်ပိတ်ဆို့မှုများ ခိုင်မာအားကောင်းစေရေး၊ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ဥပဒေစိုးမိုးစေရေးတို့ အတွက် အချိတ်အဆက်ရှိပြီး မဟာဗျူဟာကျသော ချဉ်းကပ်နည်းကို

အစပျိုးချမှတ်ခြင်း။ ရေနံဆီနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍ၊ လေယာဉ်ဆီ၊ သဘာဝသယံဇာတများ အပါအဝင် SAC ၏ အဓိကအကျဆုံး ဝင်ငွေရင်းမြစ်များနှင့် အထောက်အပံ့ရရှိမှုများ၊ မြန်မာနိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးဘဏ် အပါအဝင် SAC အဓိက ထိန်းချုပ်ထားသည့် ဘဏ္ဍာရေးလမ်းကြောင်းများအား ဖြတ်တောက်ခြင်းကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ခြင်း။

ဂ။ SAC ၏ ၂၀၂၃ ခုနှစ် အတုအယောင် ရွေးကောက်ပွဲများကို ငြင်းပယ်ရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား တောင်းဆိုခြင်းအပါအဝင် အခြားသော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား SAC ကို ငြင်းပယ်ရန် တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် ကြိုးပမ်းခြင်း။

ဃ။ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် SAC ပြင်ဆင်နေသော အတုအယောင် ရွေးကောက်ပွဲများကို မည်သည့်ပုံစံနှင့်မျှ ပံ့ပိုးကူညီခြင်း မပြုရန် တိုက်တွန်းခြင်း။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများကို မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေကို သိရှိစေပြီး ၂၀၂၃ ရွေးကောက်ပွဲများကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပံ့ပိုးထောက်ခံခြင်း မပြုရေးမှာ မိမိတို့၏ မူဝါဒဖြစ်ကြောင်း နားလည်သိရှိစေခြင်း။

င။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်း။ ၎င်းအား မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြု၍ ၎င်း၏ ရေရှည်တည်တံ့မှုအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ပံ့ပိုးမှုများကို သင့်လျော်သလို စတင်ပေးအပ်ခြင်း။ ထိုသို့ပေးအပ်ရာတွင် NUG နှင့် ERO များအကြား ယုံကြည်မှုမြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ပေးအပ်ခြင်းပါဝင်သည်။

စ။ ဒီမိုကရေစီအရေး လှုပ်ရှားမှုများကိုပံ့ပိုးနေသော ERO များနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များနှင့် အရင်းအမြစ်များ ပေးအပ်ခြင်း။

ဆ။ SAC ထံ ဘဏ္ဍာရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းအရသော်လည်းကောင်း ပံ့ပိုးမှုများကို ငြင်းဆိုခြင်း။

၂၇။ အထူးကိုယ်စားလှယ်က အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားသည်။

က။ **SAC** နှင့် လူ့သိရှင်ကြား ခပ်ခွာခွာနေပြီး ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ရှုတ်ချခြင်း၊ **SAC** အား လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို **အဆုံးသတ်ရန်၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကိုလွတ်ပေးရန်**နှင့် ပြည်သူ့လူထု၏ သဘောဆန္ဒကို ထင်ဟပ်သည့် တရားဝင်အစိုးရတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပေါ်ပေါက်စေမှုကို **ခွင့်ပြုရန်အတွက်** တောင်းဆိုခြင်း။

ခ။ မိမိတို့၏ ဥပဒေပိုင်နက်များအတွင်း နိုင်ငံတကာ၏ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများကို **ဥပဒေစိုးမိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရန်** ပံ့ပိုးထောက်ခံခြင်း၊ **SAC** ၏ ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စရပ်များအား နိုင်ငံတကာမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

ဂ။ **SAC** ၏ အတုအယောင် ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရန် ကြိုးပမ်းမှုကို ရှုတ်ချခြင်း၊ **SAC** တွင် ယုံကြည်စိတ်ချရသော ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း လူ့သိရှင်ကြား သတိပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့အား ပံ့ပိုးကူညီရန်သော်လည်းကောင်း ငြင်းပယ်ခြင်း။

ဃ။ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများအား မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေကို သိရှိစေပြီး ၂၀၂၃ ရွေးကောက်ပွဲများကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပံ့ပိုးထောက်ခံခြင်း မပြုရေးမှာ မိမိတို့၏ မူဝါဒဖြစ်ကြောင်း နားလည်သိရှိစေခြင်း။

င။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်း။ **NUG** ကို ဒေသတွင်း အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်ရန် ကြိုဆိုဖိတ်ကြားခြင်း၊ **မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း** ပိုမိုဆိုးရွားလာသော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကပ်ဘေးကို ဖြေရှင်းမှုအပါအဝင် အရေးကြီးစိန်ခေါ်မှုများအား ကိုင်တွယ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏ တစ်မှုထူးခြားစွာ အရေးပါသော ရှုထောင့်အမြင်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို ရယူခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြု၍ ၎င်း၏ ရေရှည်တည်တံ့မှုအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ပံ့ပိုးမှုများကို သင့်လျော်သလို စတင်ပေးအပ်ခြင်း။ ထိုသို့ပေးအပ်ရာတွင် **NUG** နှင့် **ERO** များအကြား ယုံကြည်မှုမြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ပေးအပ်ခြင်းပါဝင်သည်။

၈။ **ERO** များနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များနှင့် အရင်းအမြစ်များ ပေးအပ်ခြင်း။

၂၇၃။ ရုရှား-ယူကရိန်းအရေး၌ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော်လည်း မြန်မာ့အရေးအတွက်မူ အလားတူဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသော ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံနှင့် ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံတို့အား **SAC** နှင့် ၎င်း၏ အကျိုးစီးပွားများအပေါ် ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများ ချက်ချင်း လုပ်ဆောင်ရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အကြံပြုထားသည်။

၂၇၄။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ဂျပန်နိုင်ငံကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားသည်။

က။ လက်ရှိ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် သင်တန်းတက်ရောက်နေကြသည့် **SAC** အရာရှိများကို ချက်ချင်း နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းနှင့်

ခ။ **နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအထောက်အပံ့များအပါအဝင်** မြန်မာနိုင်ငံသို့ စီးပွားရေးအရ ထောက်ပံ့မှုများသည် **SAC** အတွက် အကျိုးအမြတ် မဖြစ်စေရန် ၎င်းတို့အားလုံးကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန်။

၂၇၅။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ဘီလာရုမ်နိုင်ငံ၊ တရုတ်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ရုရှားနိုင်ငံ၊ ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံနှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားသည်။

က။ **SAC** ကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း (သို့) အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ညီမျှသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏ မူဝါဒများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြန်ပြောင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

ခ။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရေမြေနယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသည့် နိုင်ငံများအတွက်မူ **SAC** ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေပိုင်နက်နှင့် အလားတူအရေးကိစ္စများအပါအဝင် လုံခြုံရေးပြဿနာများကြောင့်သာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် တင်းကျပ်စွာ ကန့်သတ်ခြင်းနှင့်

ဂ။ မြန်မာစစ်တပ်ထံ ဘဏ္ဍာရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းအရသော်လည်းကောင်း ပံ့ပိုးမှုများ မပြုလုပ်ခြင်း။

၂၇၆။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားသည်။

က။ မိမိတို့က မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံမှု၏ အခြေခံလုပ်ငန်းများနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုများကို ဆက်လက်တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

ခ။ ရိုဟင်ဂျာများအပါအဝင် နောက်ထပ်တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများကို ဝန်ကြီးရာထူးနေရာများအပါအဝင် အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတို့ရှိမည့် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသော ရာထူးနေရာများသို့ ရောက်ရှိစေရန် မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့်

ဂ။ ERO များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ် တိုးတက်မှုရှိစေရေးအတွက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းအပါအဝင် ERO များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အနာဂတ်တွင် ငြိမ်းချမ်းပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းကျဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်စေရေးအတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူဘောင်တွင် ပါဝင်သည့် အခြားသော ပတ်သက်ဆက်သွယ်သူများနှင့် နီးနှောဆွေးနွေးမှုများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပြီး စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်း။

၂၇၇။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ၊ အထွေထွေညီလာခံနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားသည်။

က။ SAC ၏ အမည်ခံ “ရွေးကောက်ပွဲများ” ကို တရားမဝင်ရွေးကောက်ပွဲများအဖြစ် ပယ်ချခြင်း၊

ခ။ SAC အား မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုကြောင်း အတည်ပြုထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့်

ဂ။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား NUG နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပြီး ၎င်းအား တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန် တိုက်တွန်းခြင်းဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ပံ့ပိုးမှုများပေးခြင်း။

၂၇၈။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို ညီလာခံများသို့ တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခြင်းမပြုမီ SAC ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်တက်ရောက်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ၏ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့် တရားဝင်မှုရှိသည့် အသွင်ကို ပြသခြင်းမပြုနိုင်ရန်အတွက် အသေအချာစိစစ်မှုများ ပြုလုပ်ရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်က အကြံပြုထားသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ဥပဒေရေးရာရုံးက SAC အား မည့်သည့်ကုလသမဂ္ဂညီလာခံနှင့် အစည်းအဝေးကိုမျှ ဖိတ်ကြားမှုမပြုရန် ကုလသမဂ္ဂရန်ပုံငွေအဖွဲ့များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစီအစဉ်များနှင့် အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးကို ညွှန်ကြားထားရန်အတွက်လည်း အထူးကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် အကြံပြုထားသည်။

၂၇၉။ ဤကဲ့သို့ ပြင်းထန်သော အခြေအနေများ၌ လွတ်လပ်ပြီး မျှတသော ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း လူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်ပြောကြား၍ အဆိုပါရွေးကောက်ပွဲများကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပံ့ပိုးထောက်ခံမှု မပြုစေလျက် SAC က စီစဉ်ကျင်းပသည့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများကို မုချငြင်းဆိုပယ်ချရန် ဒေသတွင်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးနှင့် ထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများအား အထူးကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့်အကြံပြုထားသည်။

၂၈၀။ အထူးကိုယ်စားလှယ်သည် အလှူရှင်များအား ၎င်းတို့၏ အလှူလက်ခံရယူမှုများအတွက် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် အကြံပြုထားသည်။ ၎င်းမှာ အထူးသဖြင့် ရန်ပုံငွေနှင့် အထောက်အပံ့များ လက်ခံရယူခြင်းအတွက် SAC ထံ စာရင်းပေးစရာမလိုဟု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ NGO များကို သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။